

ДОПОВІДЬ ПРО ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ЇЇ ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАВДАННЯМ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА У 2025 РОЦІ

**Національне агентство
із забезпечення якості вищої освіти**

**Доповідь
про якість вищої освіти в Україні,
її відповідність завданням сталого
інноваційного розвитку суспільства
у 2025 році**

**Київ
2026**

УДК 378(477)
Д68

Затверджено
Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
(24 березня 2026 р., протокол № 5 (96))

Автори: *Андрій Бутенко, Яніна Гончаренко, Марина Даниленко, Ганна Денискіна, Олена Єременко, Олена Книш, Ірина Мордоус, Іван Назаров, Зоряна Орлик, Олександра Осіюк, Олександр Северін, Наталія Стукало, Оксана Требенко, Максим Фоломєєв, Олександр Хименко*

За загальною редакцією: *Андрія Бутенка, Олени Єременко, Наталії Стукало*

Д68 Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2025 році [Електронне видання] / за ред. А. Бутенка, О. Єременко, Н. Стукало. Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2026. 276 с.

ISBN (Online) 978-617-8749-04-0

ISBN (Print) 978-617-8749-05-7

Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2025 році містить комплексний аналітичний огляд стану системи вищої освіти, фіксує ключові показники та зміни, що відбулися упродовж року, і визначає напрями її подальшого розвитку, зокрема в контексті інтеграції до Європейського простору вищої освіти.

Висвітлено результати функціонування системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, постакредитаційного моніторингу, транскордонного забезпечення якості та пілотування інституційної акредитації. Узагальнено кращі практики, виокремлено системні проблеми забезпечення якості під час реалізації освітніх програм, а також ефективність реагування внутрішніх систем забезпечення якості закладів вищої освіти на виявлені недоліки. Проаналізовано відповідність діяльності Національного агентства стандартам і рекомендаціям ESG 2015, а також досягнення, виклики та кроки, здійснені у 2025 році для набуття повного членства в Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та включення до Європейського реєстру агентств із забезпечення якості (EQAR). Досліджено структурні характеристики системи вищої освіти України: мережу закладів освіти, контингент здобувачів, кадровий потенціал. Особливу увагу приділено відповідності вищої освіти України завданням сталого інноваційного розвитку суспільства.

Аналітичні матеріали, представлені у Доповіді, призначені для освітян, науковців, управлінців та всіх, хто зацікавлений у розвитку системи забезпечення якості вищої освіти України.

УДК 378(477)

ISBN (Online) 978-617-8749-04-0

ISBN (Print) 978-617-8749-05-7

© Національне агентство із забезпечення
якості вищої освіти, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	6
Розділ 1. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СТРУКТУРА І ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН.....	8
1.1 Вища освіта для сталого розвитку	8
1.2 Інформація про національну систему вищої освіти в Україні: кількісні показники	13
1.2.1 Заклади освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти	13
1.2.2 Заклади вищої освіти.....	18
1.2.3 Наукові установи.....	20
1.2.4 Заклади фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері вищої освіти	21
1.3 Здобувачі вищої освіти	23
1.3.1 Джерело даних і опис вибірки	23
1.3.2 Загальні показники	23
1.3.3 Здобувачі за рівнями вищої освіти	26
1.3.4 Здобувачі за спеціальностями	30
1.3.5 Здобувачі за закладами освіти.....	42
1.3.6 Регіональний розподіл здобувачів	45
1.3.7 Здобувачі вищої освіти, підготовка яких здійснюється за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста	45
1.4 Викладацький склад закладів вищої освіти	48
1.4.1 Джерело даних і методика обробки	48
1.4.2 Характеристика науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти (загальна вибірка).	48
1.4.3 Характеристика науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти за основним місцем роботи	50
1.5 Освітні програми	55
1.6 Тимчасово переміщені заклади вищої освіти (переміщені після 24.02.2022).....	63

Розділ 2. ЗОВНІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.	66
2.1 Акредитація освітніх програм як важлива складова системи забезпечення якості вищої освіти.	66
2.1.1 Рішення Національного агентства про акредитацію освітніх програм за результатами акредитаційної експертизи і розгляду акредитаційної справи.	66
2.1.2 Порівняльний аналіз рішень Національного агентства щодо акредитації освітніх програм за результатами акредитаційної експертизи та рішень відповідно до постанови КМУ від 16.03.2022 № 295	79
2.2 Розгляд звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до Постанови КМУ № 295	86
2.3 Постакредитаційний моніторинг	89
2.4 Транскордонне забезпечення якості вищої освіти в Україні	92
2.5 Інституційна акредитація в Україні: результати пілотування та орієнтири для подальшого впровадження	98
Розділ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: АНАЛІЗ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АКРЕДИТАЦІЙНИХ ЕКСПЕРТИЗ.	101
3.1 Кращі практики внутрішніх систем забезпечення якості в закладах вищої освіти та їх поширення.	101
3.1.1 Ефективні практики реалізації освітніх програм (за результатами акредитаційних експертиз, здійснених у 2025 р.) ..	101
3.1.2 Роль Українського форуму якості освіти (UQAF) у розбудові культури якості вищої освіти в Україні	135
3.2 Невідповідність освітніх програм вимогам Критеріїв оцінювання якості освітньої програми: аналіз суттєвих недоліків	138
3.2.1 Невідповідність вимогам Критеріїв: аналіз за окремими Критеріями.	138
3.2.2. Найбільш поширені поєднання Критеріїв, за якими встановлено часткову або повну невідповідність вимогам	172
3.2.3 Аналіз динаміки встановлення невідповідності вимогам Критеріїв (2019–2025 рр.)	175
3.3 Реагування внутрішньої системи забезпечення якості закладу вищої освіти на суттєві недоліки, виявлені за результатами акредитації освітніх програм	186
3.3.1 Ефективне реагування систем внутрішнього забезпечення якості закладів вищої освіти на виявлені недоліки під час акредитації освітніх програм	189

3.3.2 Неефективне реагування системи внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти: повторне прийняття рішення про умовну (відкладену) акредитацію	210
Розділ 4. ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА В ДІЇ.	224
4.1. Забезпечення зворотного зв'язку з основними стейкхолдерами ...	224
4.1.1 Опитування гарантів освітніх програм	224
4.1.2 Опитування експертів Національного агентства	225
4.1.3 Опитування щодо навчання кандидатів у експерти Національного агентства	228
4.1.4 Опитування експертів та членів галузевих експертних рад за результатами впровадження «Переліку суттєвих недоліків».....	231
4.1.5 Опитування про зразкові практики в освітній діяльності	233
4.1.6 Опитування академічних менеджерів, залучених до процесів забезпечення якості у своїх закладах вищої освіти, щодо акредитаційної експертизи, внутрішніх механізмів забезпечення якості та впливу на якість освіти у закладах вищої освіти	235
4.1.7 Опитування студентів-учасників тренінгових програм «UAS QA Pool» та «Студенти – амбасадори якості».....	238
4.2 Забезпечення якості роботи експертів Національного агентства ...	240
4.2.1 Діяльність Комісії щодо забезпечення якості роботи експертів Національного агентства у 2025 р.....	240
4.2.2 Оцінювання якості роботи експертів	241
4.2.3 Навчання та професійний розвиток експертів та членів галузевих експертних рад.	241
4.3 Удосконалення процедур забезпечення якості Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти	247
4.4 Оцінювання ефективності механізмів забезпечення послідовності застосування критеріїв та надійності рішень щодо акредитації освітніх програм (2019-2025 рр.).....	255
Розділ 5. ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТАМ І РЕКОМЕНДАЦІЯМ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ESG 2015)	260
ВИСНОВКИ.....	268
Перелік скорочень.....	273

Щорічно Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти готує та оприлюднює Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства. Для нас підготовка матеріалів цієї Доповіді не є просто формальним виконанням вимог законодавства. Це прагнення проаналізувати тенденції, підходи та принципи забезпечення якості вищої освіти в Україні 2025 року. Доповідь не є відображенням лише діяльності Національного агентства, її завданням є продемонструвати об'єктивний стан поступу української системи вищої освіти до Європейського простору вищої освіти, а саме в частині виконання Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015), а також її здатність формувати передумови для сталого інноваційного розвитку держави через якість освітніх програм.

Наша команда працює над організацією процесів та процедур забезпечення якості вищої освіти, спираючись не лише на власні ідеї та плани, а й на досвід європейських та українських партнерів, думку широкого кола стейкхолдерів. Це дозволяє будувати свою діяльність, розуміючи закономірності процесів, бачити об'єктивну ситуацію, зокрема враховуючи кількісні та якісні показники, що характеризують систему вищої освіти, діяльність внутрішньої системи забезпечення якості та її взаємодію із зовнішніми системами — як українськими, так і зарубіжними. Доповідь містить значну кількість даних, що використовувались Національним агентством та можуть бути корисними всім зацікавленим особам під час формування власних політик, прийняття рішень чи просто для розуміння об'єктивного стану системи забезпечення якості вищої освіти та самої сфери вищої освіти в Україні, її внеску у сталий інноваційний розвиток суспільства.

Для нас важливим є продемонструвати і відзначити кращі, інноваційні практики, якими багаті українські університети, зокрема такі, що сприяють сталому інноваційному розвитку держави. Не менш важливим є розуміння і типових помилок при формуванні та реалізації освітніх програм. Усі ці показники, на наш погляд, дозволяють не лише констатувати ті чи інші факти, а й відзначати тенденції та прогнозувати ймовірні успіхи чи ризики. Уже не перший рік ми відзначаємо, що матеріал, який готує Національне агентство, є важливим для всіх державних органів, які так чи інакше впливають на політику освіти в Україні, університетів, які мають динамічно реагувати на вимоги стейкхолдерів, потреби суспільства та постійно протистояти руйнівним наслідкам збройної агресії проти нашої держави.

Національне агентство з самого початку своєї діяльності наголошувало, що для нас одним з головних завдань є формування культури якості у сфері вищої освіти, а не проведення тих чи інших процедур чи пошук ймовірних недоліків в освітніх програмах. Тож ми цього річ ділимося напрацюваннями українських освітян, які відбулися за ініціативи Національного агентства для розвитку системи забезпечення якості в Україні. Зокрема, результатами пілотного проведення інституційної акредитації, здійсненого Національним агентством спільно з Естонським агентством із забезпечення якості освіти

НАКА за підтримки Естонської агенції міжнародного розвитку (ESTDEV) у межах проєкту «Підвищення якості вищої освіти в Україні», запровадженням постакредитаційного моніторингу, концепції запровадження незалежних акредитаційних установ та організацій. Водночас для нас є очевидною необхідність внесення суттєвих змін до українського законодавства у сфері забезпечення якості, передусім щодо процедури обрання та переобрання членів Національного агентства, його майбутньої структури, завдань, можливостей більш широкої співпраці з закордонними партнерами, а також розширення академічної та фінансової автономії університетів. У згаданих матеріалах доповіді можна побачити результати багаторічних проєктів, що були фіналізовані цього року і спрямовані на розроблення рішень для розв'язання згаданих проблем, які можуть лягти в основу законодавчих змін.

Сподіваємось, що цей матеріал буде корисним як фахівцям, так і всім, кого цікавлять питання вищої освіти.

РОЗДІЛ 1. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: СТРУКТУРА І ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН

1.1 Вища освіта для сталого розвитку¹

Зростання ролі вищої освіти у досягненні Цілей сталого розвитку (ЦСР) у 2025 р. набуває системного характеру та корелює із загальносвітовими трансформаціями економіки знань, «зеленого» переходу та інноваційної відбудови. Для України цей вимір набуває додаткового значення в контексті повоєнного відновлення, модернізації інфраструктури, енергетичної безпеки та людського капіталу. Вища освіта дедалі більше розглядається не лише як сектор підготовки фахівців, а як екосистема продукування рішень для сталого інноваційного розвитку суспільства – через дослідження, трансфер технологій, взаємодію з громадами та формування нових моделей відповідального лідерства.

Позитивну динаміку підтверджують і міжнародні порівняльні індикатори. У глобальному Індексі досягнення Цілей сталого розвитку серед країн-членів ООН Україна демонструє поступове покращення позицій і у 2025 р. посідає 42-ге місце² (для порівняння у 2024 р. – 44-те місце). Позитивна динаміка відображає не лише макроекономічні та політичні зрушення, а й внесок освітньо-наукової сфери, зокрема університетів, у реалізацію політик сталості, розвиток людського потенціалу, екологічні інновації та соціальну згуртованість.

Окремого виміру у 2025 р. набуває інституційна роль Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти у просуванні порядку денного сталого розвитку, у тому числі й через міжнародну експертну та комунікаційну діяльність. Практики України у цій сфері були презентовані під час Форуму членів Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти – European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA Members' Forum) у доповіді «Strengthening sustainability through collaboration in Ukrainian higher education»³. У виступі було акцентовано, що в умовах глобальних трансформацій – кліматичних змін, пандемічних викликів, ресурсних обмежень, кіберзагроз – а також специфічних для України факторів війни та вимушеної міграції, система вищої освіти набуває стратегічного значення для забезпечення сталого розвитку. Національне агентство представило комплекс практик, спрямованих на інтеграцію принципів сталого розвитку в систему забезпечення якості, зокрема підготовку щорічних доповідей про якість вищої освіти та її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку, аналітику позицій університетів у глобальних рейтингах впливу, а також розвиток майданчиків для обміну досвідом (Рисунок 1).

1 Під час підготовки матеріалів підрозділу використано ChatGPT 5.2 для пошуку й систематизації інформації, аналізу великих текстів, редагування та покращення стилістики

2 Sustainable Development Report (SDR-2025) <https://dashboards.sdgindex.org/map/> (дата звернення: 20.02.2026)

3 Stukalo, N. 2025. Strengthening sustainability through collaboration in Ukrainian higher education. Thematic Poster Sessions' Abstracts ENQA Members' Forum 2025. p. 2-3. <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/Poster-Sessions-abstracts-2.pdf> (дата звернення: 20.02.2026)

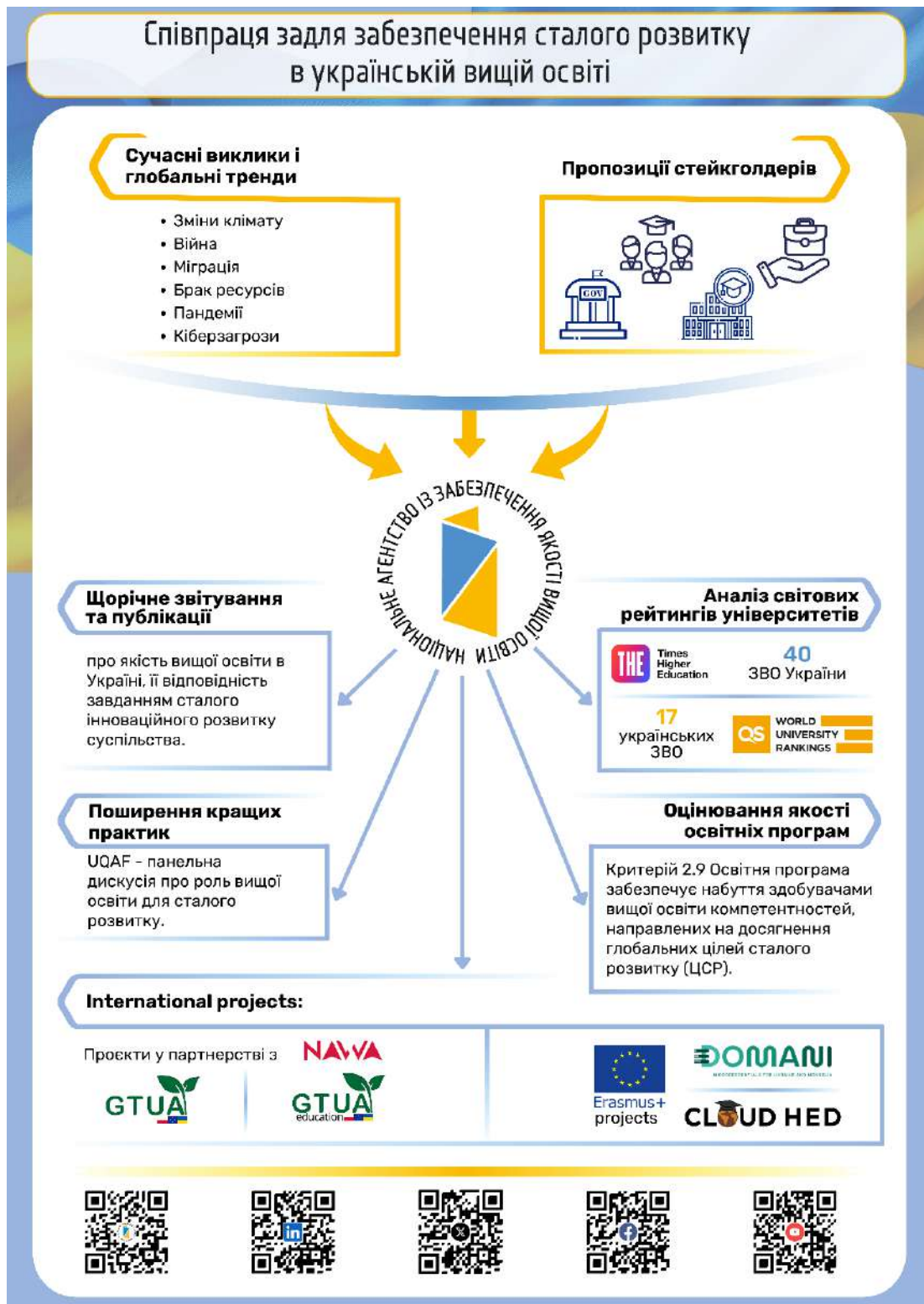

Рисунок 1. Постер «Співпраця задля забезпечення сталого розвитку в українській вищій освіті»

Важливим інструментом став щорічний Український форум із забезпечення якості освіти (UQAF), який функціонує як платформа поширення кращих практик, у тому числі й щодо імплементації Цілей сталого розвитку в діяльність ЗВО. Окрему увагу у презентації було приділено нормативним новаціям: запровадженню у 2024 р. Критерію 2.9 в оновленому Положенні про акредитацію освітніх програм, що передбачає формування у здобувачів компетентностей, узгоджених із

Цілями сталого розвитку ООН. Підкреслено також участь Національного агентства у міжнародних проєктах, спрямованих на розвиток освіти для сталого розвитку. Отже, презентовані на майданчику ENQA практики засвідчили послідовне інституційне позиціонування України як активного учасника європейського простору забезпечення якості, що інтегрує принципи сталості у стандарти, процедури та інструменти зовнішнього оцінювання.

У 2025 р. міжнародні рейтинги, що оцінюють внесок університетів у досягнення Цілей сталого розвитку, залишаються одним із ключових інструментів зовнішньої верифікації інституційної спроможності системи вищої освіти реагувати на глобальні виклики. Для України участь у таких рейтингах виконує подвійну функцію: з одного боку – індикатора інтеграції до європейського та світового освітньо-наукового простору, з іншого – механізму внутрішньої рефлексії щодо якості управління, екологічної відповідальності, соціального впливу та ефективності партнерств.

Найбільш репрезентативним для оцінювання університетського внеску у сталий розвиток залишається Times Higher Education Impact Rankings 2025⁴, у межах якого було оцінено понад 2,5 тис. університетів зі 130 країн світу. Україна кілька років поспіль розширює присутність у цьому рейтингу – у 2025 р. 55 українських університетів увійшло до нього (для порівняння у 2024 р. – 42), що свідчить про зростання інституційної спроможності ЗВО формувати й подавати доказову базу щодо реалізації Цілей сталого розвитку. Лідерські позиції серед українських університетів традиційно посідає Сумський державний університет, який у 2025 р. входить до глобального діапазону 301–400 та очолює національний сегмент рейтингу. Аналіз розподілу балів українських ЗВО у THE Impact Rankings засвідчує чітку концентрацію результатів навколо окремих ЦСР. Найвищі показники фіксуються за ЦСР 17 «Партнерства задля цілей», ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», ЦСР 4 «Якісна освіта», що відображає системну роль університетів у забезпеченні доступності освіти, розвитку педагогічних інновацій, безперервного навчання та академічної мобільності. Водночас значна частина університетів демонструє порівняно слабкі результати за екологічними цілями (SDG 12, 13, 15), що свідчить про обмежену інтеграцію сталих практик в університетську інфраструктуру і системи екологічного менеджменту.

Іншим важливим інструментом оцінювання є QS World University Rankings: Sustainability 2025⁵, який залишається найбільш вибіркоким і методологічно вимогливим для українських університетів. Як і в попередні роки, участь України у цьому рейтингу у 2025 р. є кількісно обмеженою (18 університетів), однак стабільною (у 2024 р. – 17 університетів), що зумовлено високими вимогами до надання даних у сфері ESG-врядування (екологічні, соціальні та управлінські фактори), вуглецевої звітності, соціальної інклюзії та управлінської прозорості. Серед українських університетів вкотре лідерство тримає Сумський державний університет, ще три університети – Національний університет «Львівська політехніка», НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського» та Харківський національний університет ім. Каразіна – подолали відмітку 1000 та демонструють відносно збалансовані профілі за соціальним

4 Times Higher Education Impact Rankings 2025

https://www.timeshighereducation.com/impactrankings#!/length/25/locations/UKR/sort_by/rank/sort_order/asc (дата звернення: 20.02.2026)

5 QS World University Rankings: Sustainability https://www.topuniversities.com/sustainability-rankings?countries=ua&sort_by=rank&order_by=asc (дата звернення: 20.02.2026)

та управлінським вимірами, але поступаються за екологічними та дослідницькими індикаторами. Найвищі бали українські ЗВО у QS Sustainability отримують за показниками, пов'язаними з урядуванням, обміном знаннями, екологічною освітою. Натомість показники екологічних досліджень, впливу освіти, здоров'я та добробуту залишаються системно слабшими. Отже, рейтинг QS чітко виявляє певний структурний дисбаланс між академічними досягненнями та інституційною зрілістю у сфері сталого розвитку.

У 2025 р. також збільшилася кількість українських університетів і в UI GreenMetric World University Ranking⁶, де представлено 33 українські університети (для порівняння у 2024 р. – 25). Цей рейтинг орієнтований передусім на екологічний вимір сталості та оцінює інфраструктуру кампусу, енергоефективність, управління відходами, водними ресурсами, транспортну політику та екологічну освіту. Першу позицію серед українських університетів другий рік поспіль посідає Національний лісотехнічний університет України. Сумський державний університет на другому місці. Аналіз параметрів, за якими українські університети отримують найвищі бали у UI GreenMetric, свідчить про домінування категорій «освіта та дослідження», «енергетика та зміна клімату». Це зумовлено активною інтеграцією екологічної тематики в освітні програми, реалізацією окремих проектів з енергоефективності, використанням відновлюваних джерел енергії та цифровізацією освітнього процесу. Водночас найнижчі результати фіксуються у категоріях «вода» та «інфраструктура», що вказує на недостатність комплексних підходів до розбудови інфраструктури та водозбереження на рівні кампусів.

Узагальнюючи, можна констатувати, що у 2025 р. українські університети демонструють поступове, але нерівномірне просування в міжнародних рейтингах сталого розвитку. Найсильнішими залишаються освітній і дослідницький виміри, тоді як екологічна інфраструктура та інституційне управління сталим розвитком потребують системного посилення. Міжнародні рейтинги чітко фіксують перехід від декларативного визнання ЦСР до етапу, на якому ключовим викликом стає операціоналізація сталості – через університетські стратегії, бюджети, управлінські процедури та вимірювані результати. Ці тенденції мають бути враховані при формуванні стратегій університетів з метою комплексної інтеграції принципів сталого розвитку та використання міжнародних рейтингів не лише як інструменту репутації, а як механізму внутрішнього вдосконалення.

Актуалізація порядку денного освіти для сталого розвитку (Education for Sustainable Development, ESD) у 2025 р. відбувається також у руслі ініціатив ООН та ЮНЕСКО, насамперед у межах рамкової програми Освіта для сталого розвитку – 2030⁷. Українські заклади вищої освіти поступово інтегрують принципи освіти для сталого розвитку через міждисциплінарні освітні компоненти, компетентнісні моделі, дослідницькі платформи, партнерства з громадами та бізнесом. Водночас інституційна імплементація все ще характеризується фрагментарністю та залежить від стратегічної зрілості конкретного університету.

Аналіз кращих практик за результатами акредитації освітніх програм у 2025 р. демонструє, що найбільш системні результати досягаються за умови

6 UI GreenMetric World University Rankings 2025 <https://uigreenmetric.com/rankings/university/overall-rankings-2025> (дата звернення: 20.02.2026)

7 Освіта для сталого розвитку – 2030 <https://www.unesco.org/en/sustainable-development/education> (дата звернення: 20.02.2026)

поєднання освітнього, наукового та управлінського вимірів сталого розвитку. Наприклад, показовим є досвід Державного університету «Житомирська політехніка», який щорічно готує та оприлюднює Звіт зі сталого розвитку, що відображає прогрес за екологічними, соціальними та управлінськими індикаторами, забезпечуючи публічну підзвітність і стратегічне планування⁸. Інституційна інфраструктура сталості підсилюється функціонуванням Науково-дослідного інституту проблем сталого розвитку⁹, діяльність якого охоплює наукові дослідження, просвітницькі заходи та експертну підтримку регіональних політик. Університет виступає платформою міжсекторальної взаємодії, зокрема через проведення регіонального форуму «Сталий розвиток: кращі практики співпраці влади, бізнесу та громадянського суспільства». Важливим компонентом є інтернаціоналізація ESD-практик. Викладачі та здобувачі долучаються до програм віртуальної мобільності «ЄС-Україна: найкращі практики для досягнення ЦСР-2025» у межах проєктів Жана Моне, а також до професійних ініціатив, зокрема програм ACCA зі сталого розвитку. Науковці університету беруть участь у міжнародних конференціях, присвячених викликам сталості бізнесу, що сприяє інтеграції досліджень у глобальні академічні мережі. Освітній вимір реалізується через широкий спектр вибіркових дисциплін, спрямованих на формування компетентностей сталого розвитку: «Екологічний слід та сталий спосіб життя», «Зелені інновації та еко-стартапи», «Глобальні зміни клімату та адаптація», «Екологія харчування», «Радіаційний захист» тощо. Практикоорієнтованість підсилюється діяльністю студентських гуртків і проєктів у сферах екології та енергетики, учасники яких здобувають перемоги на хакатонах і конкурсах. Додатково впроваджується безпаперовий освітній процес, що поєднує цифровізацію з екологічною відповідальністю.

Водночас аналіз більшості освітніх програм, які проходили зовнішнє оцінювання у 2025 р., засвідчує наявність концептуального обмеження у трактуванні Цілей сталого розвитку. Як правило, досягнення ЦСР інтерпретується через формальні індикатори — наявність окремих тем у робочих програмах і силабусах, введення загальних компетентностей і програмних результатів навчання. Такий підхід свідчить про продовження домінування декларативної, а не трансформаційної моделі інтеграції сталого розвитку. Недостатньо поширеними залишаються практики міждисциплінарного проєктного навчання, залучення громад до спільного вироблення рішень, «живі лабораторії», інституційна вуглецева нейтральність, ESG-звітність освітніх програм. Це вказує на потребу переходу від впровадження ЦСР у зміст окремих дисциплін до їх системної операціоналізації на рівні університетських стратегій, досліджень, інфраструктури університету та партнерств.

Отже, у 2025 р. вища освіта України демонструє поступ у напрямі сталого розвитку — як через покращення міжнародних позицій держави, так і через розширення участі університетів у глобальних рейтингах та ініціативах освіти для сталого розвитку. Водночас зберігається розрив між поодинокими інституційними лідерами та масовою практикою, що актуалізує завдання глибшої інтеграції принципів сталості у всі рівні функціонування системи вищої освіти.

8 Звіти зі сталого розвитку. Офіційний сайт Державного університету «Житомирська політехніка» <https://surl.it/kyoqno> (дата звернення: 20.02.2026)

9 Науково-дослідний інститут проблем сталого розвитку. Офіційний сайт Державного університету «Житомирська політехніка» <https://surl.li/lughrq> (дата звернення: 20.02.2026)

1.2 Інформація про національну систему вищої освіти в Україні: кількісні показники

Підготовано на основі даних, отриманих у відповідь на запит до ДП «Інфо-ресурс». До уваги взято інформацію про систему вищої освіти на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України, в Інформаційній системі «Вступ. ОСВІТА.UA» та інших відкритих джерелах.

1.2.1 Заклади освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти

Продовжуючи практику минулих років, цього року ми проаналізували заклади освіти, які за даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) здійснюють підготовку здобувачів, що навчаються на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти, першому (бакалаврському) рівні, другому (магістерському) рівні, третьому (освітньо-науковому / освітньо-творчому) рівні вищої освіти, а також на освітньо-кваліфікаційному рівні «спеціаліст».

До аналізу не було включено заклади, які були тимчасово заблоковані або яким було тимчасово припинено доступ до ЄДЕБО і не поновлено його станом на 31 грудня 2025 р. Також не враховувалися заклади, які було реорганізовано або приєднано до інших закладів (Таблиця 1).

Таблиця 1. Заклади вищої освіти, що здійснювали навчання у 2024 р. та припинили освітню діяльність у 2025 р. внаслідок реорганізації або приєднання

Заклад, який реорганізували	Дата реорганізації (приєднання)	Заклад, в який реорганізували або приєднали
2 Донбаська національна академія будівництва і архітектури	14.04.2025	165 Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
121 Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького	08.05.2025	7314 Державне некомерційне підприємство «Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького»
124 Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту	11.04.2025	6507 Український державний університет науки і технологій
135 Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського	02.01.2025	919 Криворізький національний університет
162 Львівський національний університет природокористування	07.03.2025	126 Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Заклад, який реорганізували	Дата реорганізації (приєднання)	Заклад, в який реорганізували або приєднали
261 Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського	07.01.2025	105 Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
269 Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв	12.02.2025	7244 Косівський державний інститут декоративного мистецтва
598 Відокремлений структурний підрозділ «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету»	01.01.2025	7232 Криворізький фаховий коледж державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»»
2876 Державний заклад «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління»	26.05.2025	7385 Державна наукова установа «Інститут екологічного відновлення та розвитку України»
3969 Державний університет інфраструктури та технологій	30.04.2025	24 Національний транспортний університет
3971 Дунайський інститут водного транспорту Державного університету інфраструктури та технологій	01.04.2025	7280 Відокремлений структурний підрозділ «Дунайський інститут водного транспорту Національного транспортного університету»
4030 Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх	01.01.2025	306 Одеський державний університет внутрішніх справ
5652 Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту	02.01.2025	71 Національний університет цивільного захисту України
183 Національний авіаційний університет	19.11.2024	7208 Державне некомерційне підприємство «Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Заклад, який реорганізували	Дата реорганізації (приєднання)	Заклад, в який реорганізували або приєднали
724 Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування Національного авіаційного університету»	30.12.2024	7230 Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут»
1168 Льотна академія Національного авіаційного університету	20.12.2024	7229 Українська державна льотна академія
2625 Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобіля Національного університету цивільного захисту України	18.12.2024	71 Національний університет цивільного захисту України
3861 Державна установа «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.М.Лук'янової Національної академії медичних наук України»	12.12.2024	7226 Державна установа «Всеукраїнський центр материнства та дитинства Національної академії медичних наук України»

Водночас слід зауважити, що до статистичних даних не включено 13 закладів освіти, у яких у 2024 р. здійснювалося навчання здобувачів вищої освіти, однак у 2025 р. було проведено їх випуск або відрахування, і станом на 31 грудня відповідного року освітній процес у цих закладах не здійснювався. Це заклади: 415 Вінницький медичний фаховий коледж ім. акад. Д.К. Заболотного, 511 Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж Житомирської обласної ради, 660 Миколаївський базовий медичний фаховий коледж Миколаївської обласної ради, 873 Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету», 881 Відокремлений структурний підрозділ «Ладизинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету», 1022 Донбаський інститут техніки та менеджменту Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», 1230 Полтавський інститут бізнесу Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», 1369 Чернігівський інститут інформації, бізнесу і права Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», 1566 Відокремлений підрозділ «Миколаївський факультет менеджменту і бізнесу Київського університету культури», 2639 Відокремлений структурний підрозділ «Надвірнянський фаховий коледж Національного транспортного університету», 3203 Відокремлений структурний підрозділ «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка», 5851 Криворізький

навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ, 6403 Відокремлений структурний підрозділ «Одеський автомобільно-дорожній фаховий коледж Національного університету «Одеська політехніка».

Разом з тим до статистичних даних включено заклади, які у 2024 р. не здійснювали освітню діяльність, а у 2025 р. розпочали підготовку здобувачів. Це заклади: 14 Товариство з обмеженою відповідальністю «Університет міжнародних інноваційних ідей» (поновлено трьох здобувачів на напрям підготовки 6.030601 менеджмент), 117 Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Новокаховський гуманітарний інститут (зараховано одного здобувача на перший (бакалаврський) рівень), 1315 Економіко-правовий фаховий коледж Приватного вищого навчального закладу «Вінницький фінансово-економічний університет» (поновлено трьох здобувачів на перший (бакалаврський) рівень), 2735 Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського (сімнадцять здобувачів зараховані на другий (магістерський) рівень), 6803 Приватний вищий навчальний заклад «Академія морських наук та інновацій» (чотирнадцять здобувачів зараховані на перший (бакалаврський) рівень), 6820 Інститут гідромеханіки Національної академії наук України (три здобувачі зараховані на третій (освітньо-науковий) рівень), 6900 Інститут археології Національної академії наук України (два здобувачі зараховані на третій (освітньо-науковий) рівень), 7050 Центр інформаційно-аналітичного та технічного забезпечення моніторингу об'єктів атомної енергетики Національної академії наук України (два здобувачі зараховані на третій (освітньо-науковий) рівень), 7165 Товариство з обмеженою відповідальністю «Київський університет авіаційних та інформаційних технологій» (п'ятдесят сім здобувачів зараховані на другий (магістерський) рівень).

Окремо варто звернути увагу, що у статистичних даних враховано заклади, у яких відповідно до даних ЄДЕБО продовжується підготовка здобувачів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст». Наприклад, у закладі 1636 Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради у 2023, 2024 та 2025 роках навчалося 19 осіб за цим рівнем. Підготовка здобувачів за іншими рівнями вищої освіти у цьому закладі не здійснюється.

Враховуючи вищезазначену інформацію, у Доповіді проаналізовано 609 незаблокованих закладів, які мали активних здобувачів станом на 1 січня 2026 р. (01.01.2025 – 625, 01.01.2024 – 633), з них 97 є відокремленими структурними підрозділами (01.01.2025 – 114, 01.01.2024 – 121).

Зміна кількості закладів зумовлена низкою чинників, зокрема: реформуванням мережі закладів (об'єднанням із утворенням нового ідентифікатора закладу в ЄДЕБО; приєднанням одного закладу до іншого зі збереженням ідентифікатора закладу, до якого здійснено приєднання), а також припиненням або поновленням підготовки здобувачів за рівнями вищої освіти. Ці причини були враховані для цілей аналізу.

За формами власності заклади освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, розподілялися таким чином: 420 – державної форми власності (01.01.2025 – 434), 38 – комунальної (01.01.2025 – 40) та 151 – приватної (01.01.2025 – 151) (Рисунок 2).

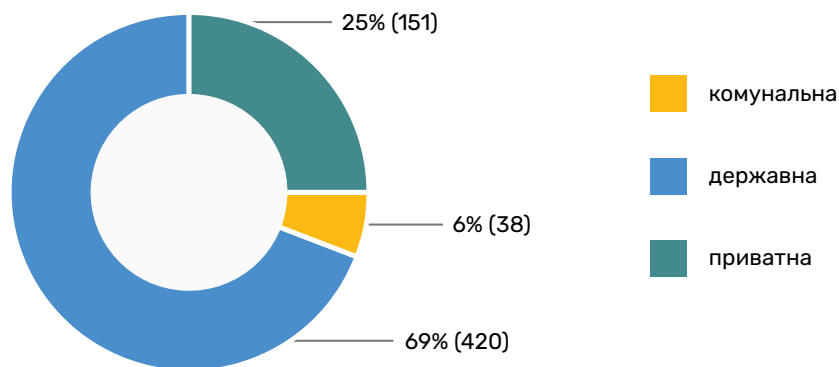

Рисунок 2. Розподіл закладів освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, за формами власності

Заклади освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, розподіляються за такими категоріями: 377 – заклади вищої освіти (01.01.2025 – 390), 44 – заклади фахової передвищої освіти (01.01.2025 – 50), 188 – наукові інститути (установи) (01.01.2025 – 185) (Рисунок 3).

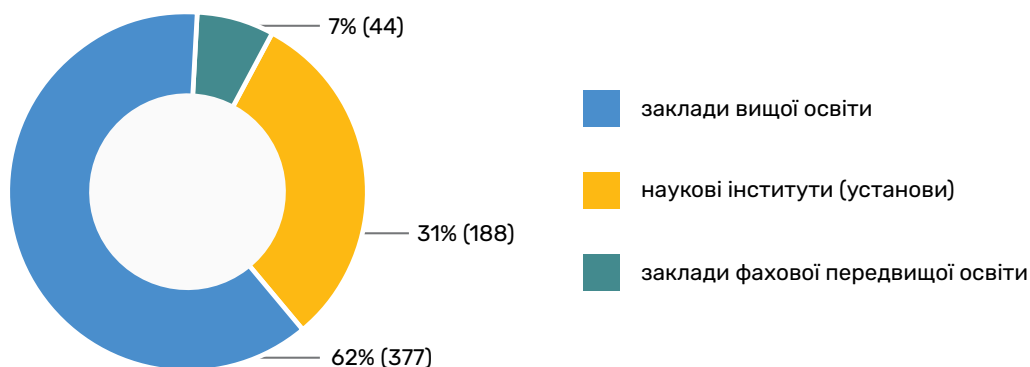

Рисунок 3. Розподіл закладів освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, за категоріями

Розподіл закладів освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, за регіонами України¹⁰ з минулого року незмінний та демонструє концентрацію переважної частини закладів освіти, що здійснюють підготовку здобувачів у сфері вищої освіти, у м. Києві – 217 (01.01.2025 – 216), а також у Харківській – 57 (01.01.2025 – 58), Дніпропетровській – 36 (01.01.2025 – 41), Львівській – 36 (01.01.2025 – 38) та Одеській – 31 (01.01.2025 – 32) областях (Рисунок 4).

Детальніший аналіз засвідчує, що найбільше закладів освіти, які здійснюють підготовку здобувачів у сфері вищої освіти, сконцентровано в п'яти містах: Києві – 217 (01.01.2025 – 216), Харкові – 56 (01.01.2025 – 55), Львові – 33 (01.01.2025 – 34), Одесі – 24 (01.01.2025 – 24) та Дніпрі – 22 (01.01.2025 – 24) (Рисунок 5).

¹⁰ Тут і далі: регіональний розподіл визначався за місцем юридичного розташування закладу; дані по Київській області вказані без урахування міста Києва

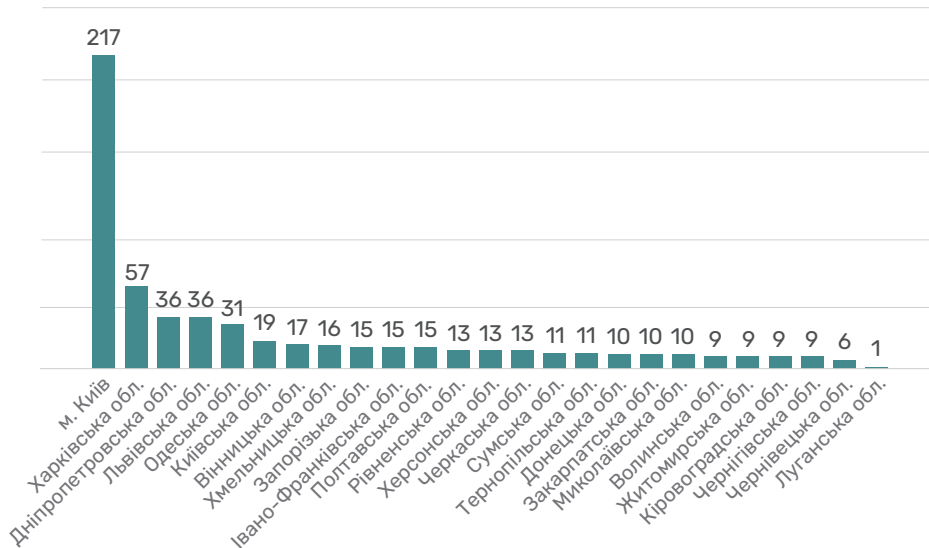

Рисунок 4. Розподіл закладів освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, за регіонами України

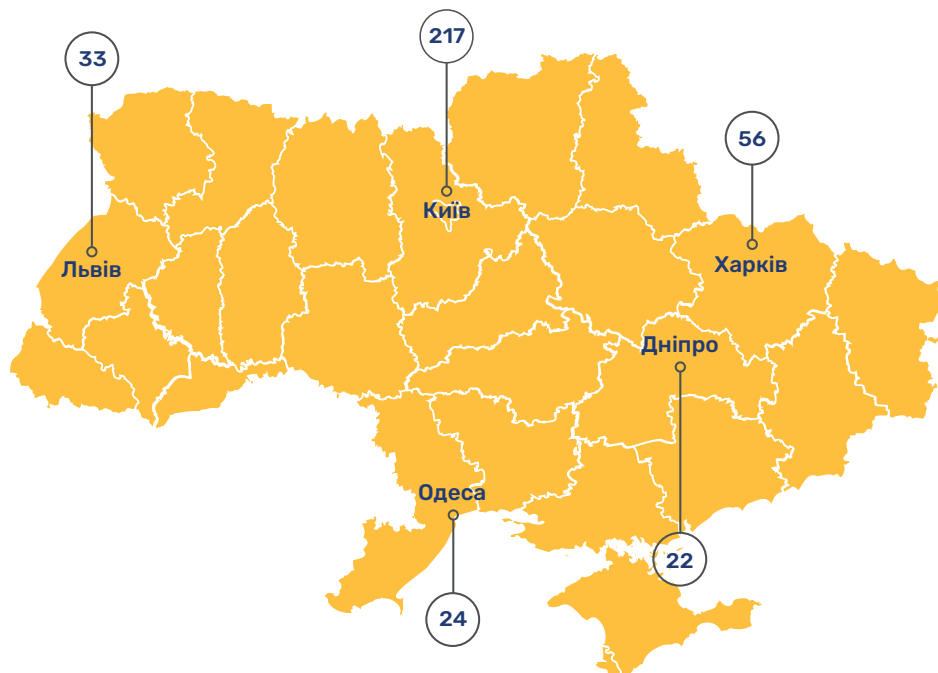

Рисунок 5. Кількість закладів, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти в п'яти містах України

1.2.2 Заклади вищої освіти

Заклади вищої освіти за формами власності мають такий розподіл:

- державна форма власності: 200 закладів (01.01.2025 – 213), з них 31 відокремлений структурний підрозділ (01.01.2025 – 40);
- комунальна форма власності: 29 закладів (01.01.2025 – 28);
- приватна форма власності: 148 закладів (01.01.2025 – 149), з них 42 відокремлені структурні підрозділи (01.01.2025 – 45) (Рисунок 6).

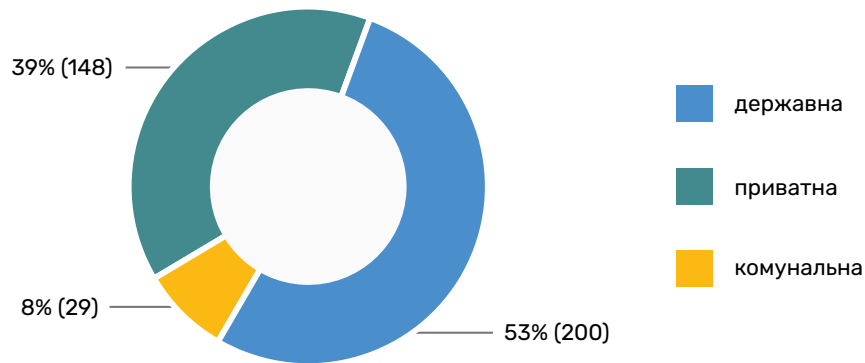

Рисунок 6. Розподіл закладів вищої освіти за формами власності

Розподіл закладів вищої освіти за регіонами України демонструє концентрацію переважної частини закладів вищої освіти в м. Києві – 86 (01.01.2025 – 88), а також Харківській – 28 (01.01.2025 – 29), Дніпропетровській – 25 (01.01.2025 – 30), Львівській – 23 (01.01.2025 – 24) та Одеській областях – 22 (01.01.2025 – 22) (Рисунок 7).

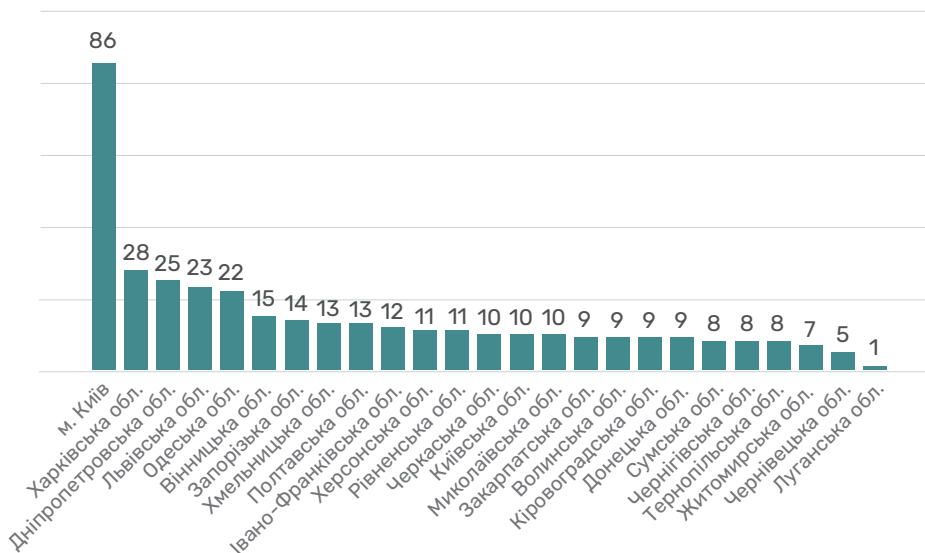

Рисунок 7. Розподіл закладів вищої освіти за регіонами України

Більш детальний аналіз демонструє наявність п'яти міст, які є університетськими центрами: Київ – 86 (01.01.2025 – 88), Харків – 28 (01.01.2025 – 28), Львів – 21 (01.01.2025 – 21), Одеса – 18 (01.01.2025 – 17) та Дніпро – 16 (01.01.2025 – 18) (Рисунок 8).

Отже, розподіл закладів вищої освіти за регіонами України загалом відповідає розподілу закладів освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти.

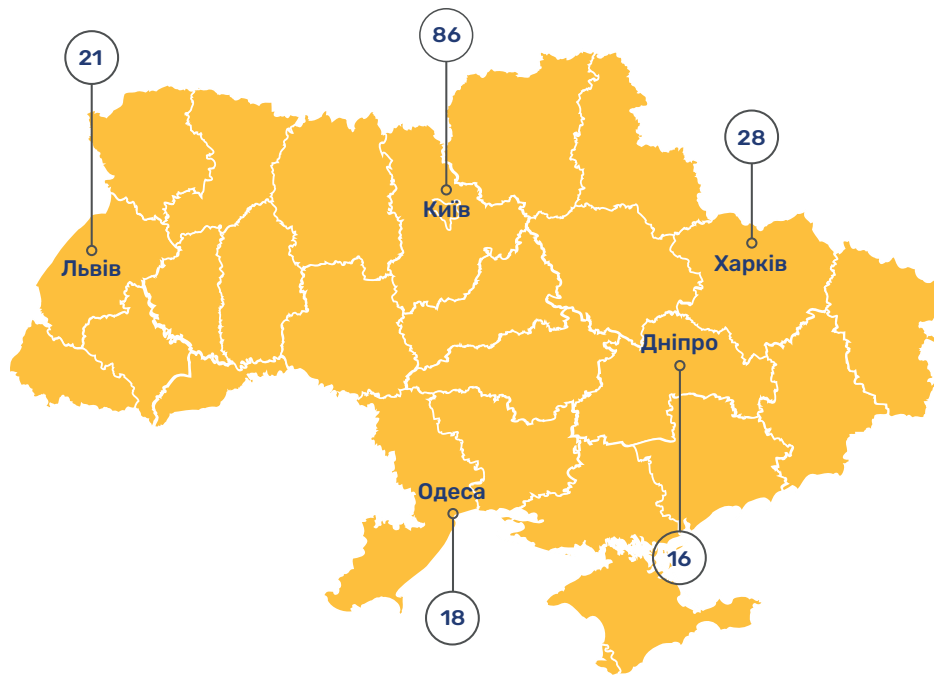

Рисунок 8. Кількість закладів вищої освіти у п'яти містах України з найвищим показником кількості ЗВО

1.2.3 Наукові установи

Наукові установи, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, за формами власності розподілені таким чином: 187 – державної форми власності (01.01.2025 – 184) та 1 – приватної¹¹ (01.01.2025 – 1). Наукові установи комунальної форми власності відсутні.

Розподіл за регіонами демонструє високу концентрацію таких установ у місті Києві – 125. Значно менша кількість розміщена у Харківській області – 27, Львівській області – 10, Дніпропетровській, Одеській та Київській областях – по 6 установ. В інших регіонах – лише по 1 науковій установі або їх немає взагалі (Рисунок 9).

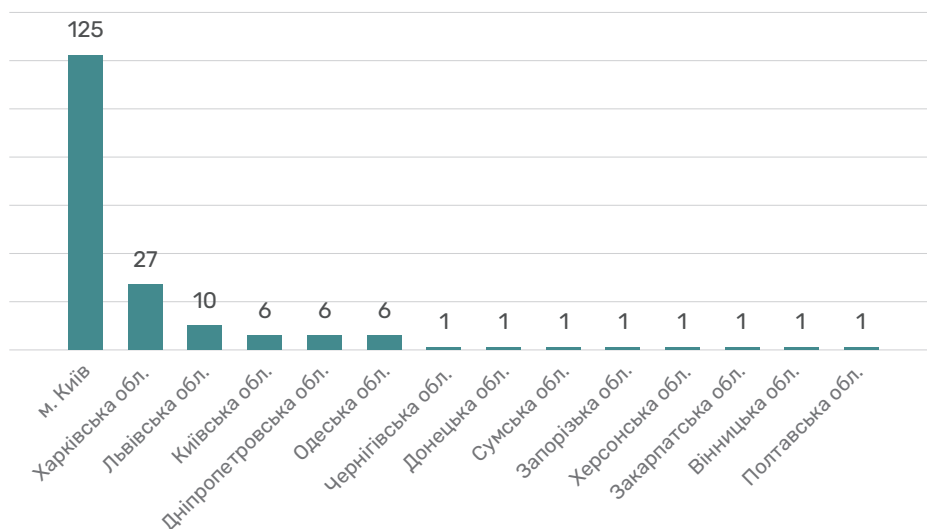

Рисунок 9. Розподіл наукових установ за регіонами України

11 Приватна установа «Науково-дослідний інститут публічного права»

Найбільша концентрація наукових установ, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти, спостерігаємо в таких містах: Київ – 125, Харків – 26, Львів – 9, Дніпро – 6, Одеса – 4 (Рисунок 10).

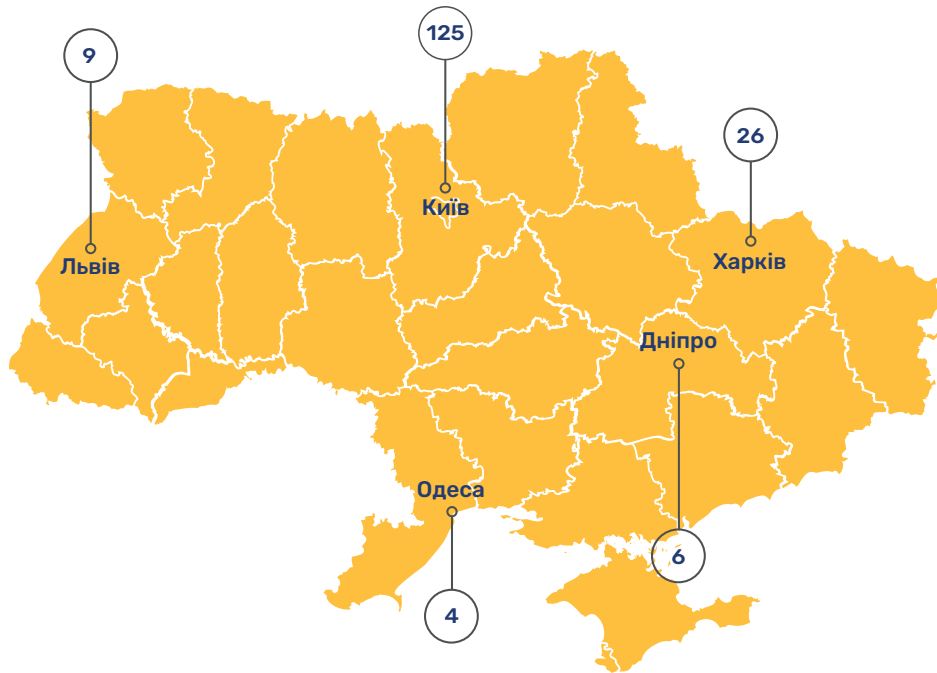

Рисунок 10. Кількість наукових установ у п'яти містах України з найвищим показником кількості наукових установ

Отже, розподіл наукових установ за регіонами України загалом відповідає розподілу закладів освіти, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти.

1.2.4 Заклади фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері вищої освіти

Заклади фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері вищої освіти, за формами власності розподілені таким чином: 33 – державної форми власності (01.01.2025 – 37), 9 – комунальної (01.01.2025 – 12), 2 – приватної (01.01.2025 – 1) (Рисунок 11).

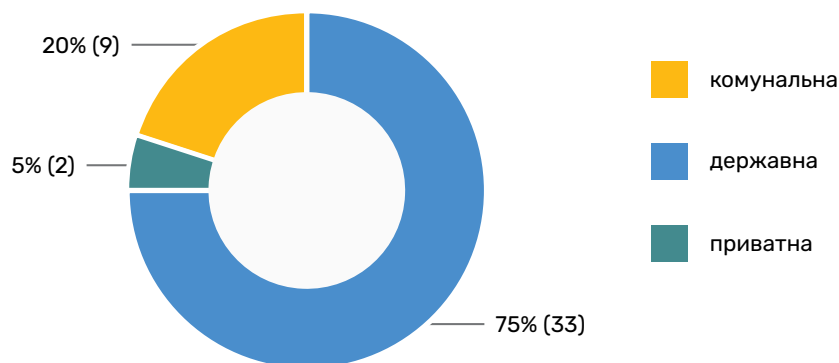

Рисунок 11. Розподіл закладів фахової передвищої освіти за формами власності

Розподіл закладів фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері вищої освіти, за регіонами України представлено на Рисунку 12. Варто зауважити, що в Івано-Франківській, Львівській та Одеській областях станом

на 01.01.2025 було по чотири заклади фахової передвищої освіти, а станом на 01.01.2026 залишилося по три. У Житомирській було три заклади, а залишилося два. У Вінницькій було три заклади, а залишився один.

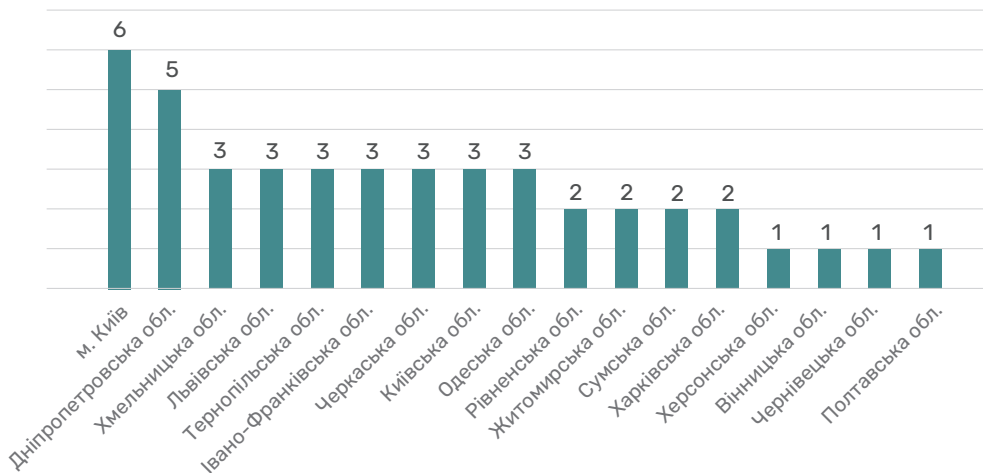

Рисунок 12. Розподіл закладів фахової передвищої освіти за регіонами України

Отже, динаміка кількісних показників відображає подальшу оптимізацію мережі закладів вищої освіти, зокрема через реорганізацію та зміну статусу окремих установ. Водночас структурні характеристики системи (за формами власності, категоріями та регіональним розподілом) залишаються відносно сталими, із збереженням концентрації в ключових освітніх центрах.

1.3 Здобувачі вищої освіти

1.3.1 Джерело даних і опис вибірки

Як і минулого року, для підготовки статистичної складової доповіді було проаналізовано дані щодо кількості здобувачів вищої освіти, які навчаються на таких рівнях вищої освіти: початковий (короткий цикл) вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень, третій (освітньо-науковий / освітньо-творчий) рівень, а також за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст»¹².

Вибірка охоплює всіх здобувачів вищої освіти станом на 1 січня 2026 р., дані про яких внесені до ЄДЕБО. Згідно з відповіддю ДП «Інфоресурс» на запит Національного агентства, таких осіб було 1 029 454. Вони навчалися у 609 закладах вищої освіти, наукових установах і закладах фахової передвищої освіти, що не перебувають у статусі заблокованих або тимчасово заблокованих у ЄДЕБО, і доступ до ЄДЕБО для яких не був призупинений.

З них 1 017 490 здобувачів навчаються на освітніх програмах, а 11 964 – на спеціальностях.

З них 277 здобувачів навчаються на спеціальностях з шифрами відповідно до Переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787, який з 24.06.2015 втратив чинність: 248 здобувачів навчається на рівні «бакалавр», 5 – «магістр», а також 24 – освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст». Варто зауважити, що певна кількість здобувачів поновила своє навчання протягом 2025 р.

Звертаємо увагу, що в підрозділах 1.3.2 – 1.3.6 буде подано характеристику 1 029 396 здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами початкового рівня (короткого циклу), першого (бакалаврського) рівня, другого (магістерського) рівня, третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти. Аналіз за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» буде подано окремо в підрозділі 1.3.7.

1.3.2 Загальні показники

З 1 029 396 здобувачів вищої освіти 497 072 особи (48%) становлять жінки та 532 324 – чоловіки (52%) (Рисунок 13).

За рахунок державного чи місцевого бюджетів вищу освіту здобувають трохи більше третини здобувачів – 361 345 (35,10 %) на противагу 665 624 (64,66 %) здобувачів, які навчаються за кошти фізичних та / або юридичних осіб. Також менше 1 % здобувачів навчаються за ваучером – 2 424, за пільговим довгостроковим кредитом – 3 (Рисунок 14).

¹² Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (Розділ XV Прикінцеві та перехідні положення) така підготовка може здійснюватись, якщо вона була розпочата до набрання чинності цього Закону і продовжується в межах строку навчання за відповідною програмою з видачею диплома спеціаліста

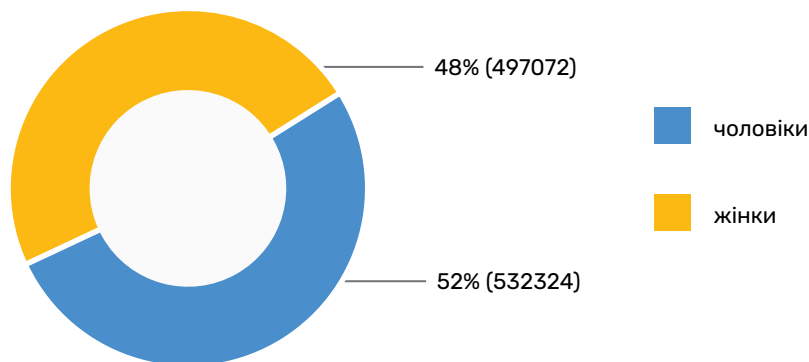

Рисунок 13. Розподіл здобувачів вищої освіти за статтю

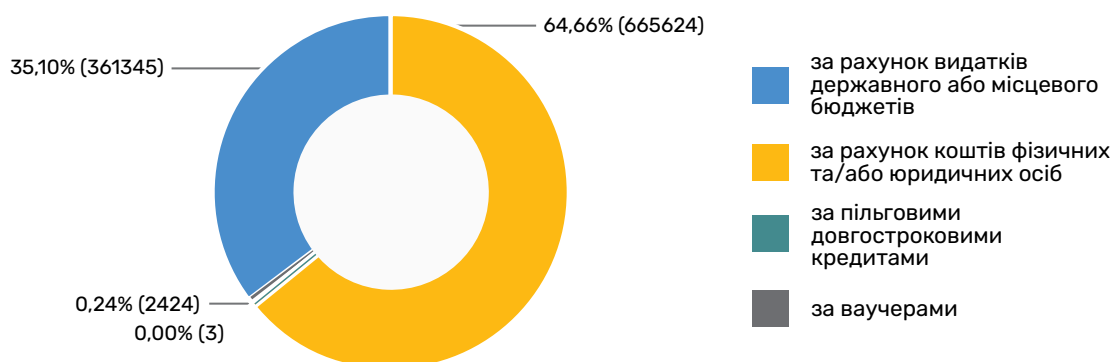

Рисунок 14. Розподіл здобувачів вищої освіти за джерелами фінансування навчання¹³

За формами навчання розподіл є таким: понад три чверті здобувачів навчається за денною формою – 776 737 (75,46 %) на противагу 245 033 (23,80 %) здобувачам, що навчаються за заочною формою. Також менше 1 % здобувачів навчаються за вечірньою формою – 2 613, дистанційно – 3 817, поза аспірантурою – 1 192 (Рисунок 15) та на екстернаті – 4.

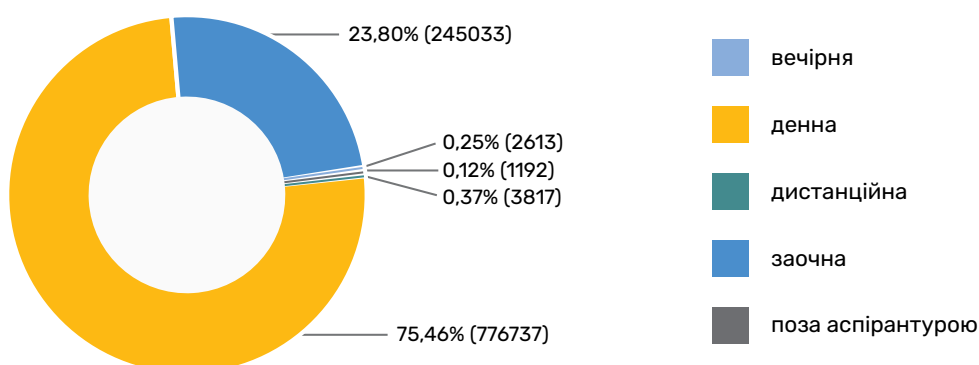

Рисунок 15. Розподіл здобувачів за формами здобуття освіти

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів за формами здобуття освіти та джерелами фінансування наведено у Таблиці 2 та на Рисунку 16.

¹³ На Рисунку 14 частка здобувачів освіти, які навчаються за пільговим довгостроковим кредитом, становить 0,0003%

Таблиця 2. Розподіл здобувачів за формами здобуття освіти та джерелами фінансування

форма здобуття освіти	Джерело фінансування				
	За рахунок видатків державного або місцевого бюджетів	За кошти фізичних та / або юридичних осіб	За ваучером	За пільговим довгостроковим кредитом	Разом
денна	333871	442647	217	2	776737
заочна	25886	217046	2100	1	245033
вечірня	1559	1051	3		2613
дистанційна	15	3704	98		3817
поза аспірантурою	14	1172	6		1192
екстернат		4			4
Разом	361345	665624	2424	3	1029348

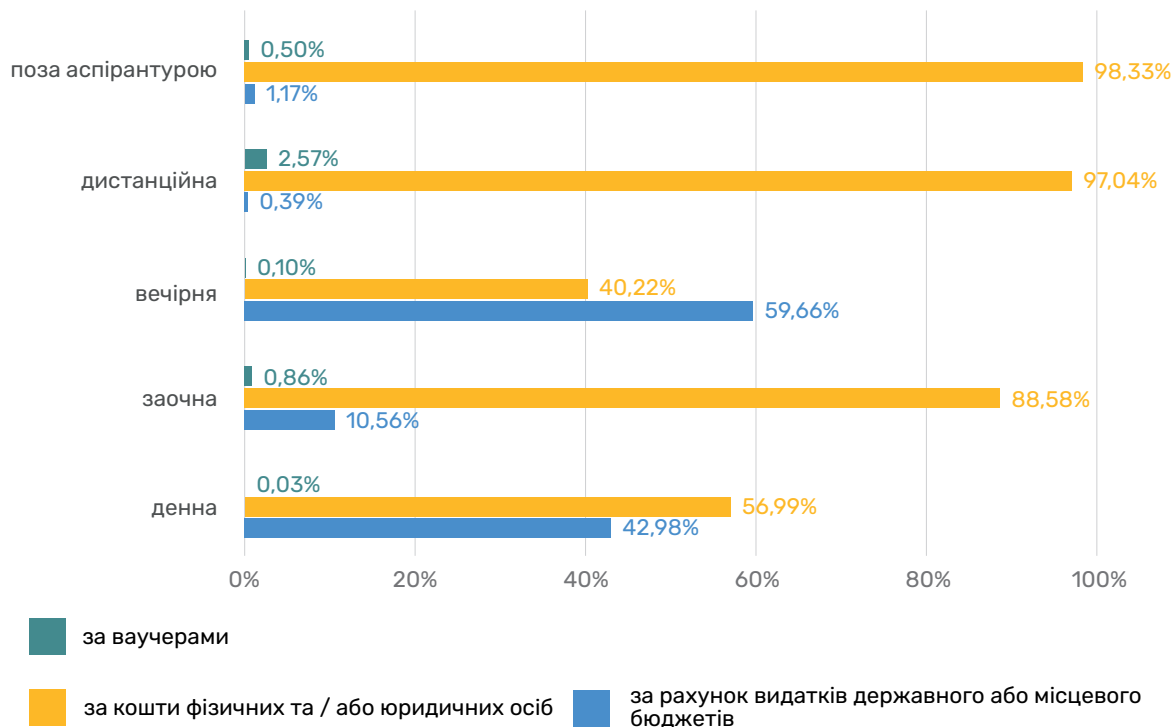

Рисунок 16. Розподіл здобувачів за формами здобуття вищої освіти та джерелами фінансування (у % від загальної кількості здобувачів освіти відповідної форми здобуття освіти)

1.3.3 Здобувачі за рівнями вищої освіти

Розподіл здобувачів за рівнями вищої освіти свідчить, що найбільше студентів навчається за освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня – 729 308 осіб (70,85 %), кількість порівняно з минулим роком зросла на 2,32 %. За освітніми програмами другого (магістерського) рівня здобувають освіту 249 580 осіб (24,25 %), кількість порівняно з минулим роком зменшилася на 2,03 %. За програмами третього (освітньо-наукового) рівня – 50 245 осіб (4,88 %), кількість порівняно з минулим роком зменшилася на 0,22 % та (освітньо-творчого) рівня – 215 (0,02 %). За освітніми програмами початкового рівня навчаються 48 здобувачів, що становить менше 1 %. Різке скорочення кількості здобувачів початкового рівня (короткий цикл) з 639 до 48 осіб зумовлене змінами до Закону України «Про вищу освіту», відповідно до яких із 2024 р. припинено набір вступників для здобуття цього рівня вищої освіти.

Розподіл здобувачів за рівнями вищої освіти наведений на Рисунку 17.

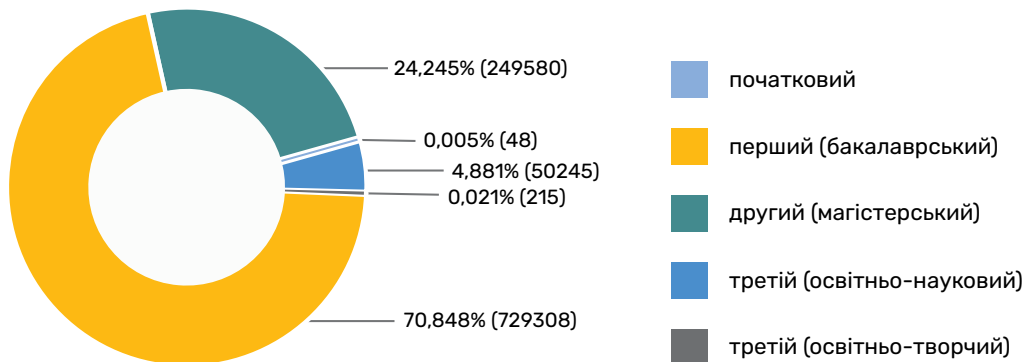

Рисунок 17. Розподіл здобувачів за рівнями вищої освіти

За формами навчання здобувачі розподіляються так:

- початковий рівень вищої освіти: денна форма – 0% (минулого року – 79,03 %), заочна форма – 100 % (минулого року – 20,97 %);
- перший (бакалаврський) рівень: денна форма – 77,49 %, заочна форма – 22,06 %, інші форми (вечірня, дистанційна) – менше 1 %;
- другий (магістерський) рівень: денна форма – 67,74 %, заочна форма – 31,74 %, інші форми – менше 1 %;
- третій (освітньо-науковий) рівень: денна форма – 84,29 %, заочна форма – 9,68 %, вечірня форма – 3,70 %, поза аспірантурою – 2,33 %;
- третій (освітньо-творчий) рівень: денна форма – 87,44 %, заочна форма – 3,72 %, поза аспірантурою – 8,84 %.

Як і минулого року, аналіз даних щодо форм здобуття вищої освіти свідчить, що на всіх рівнях вищої освіти, крім початкового, найбільш поширеною залишається денна форма підготовки здобувачів.

Частка заочної форми збільшується з кожним наступним рівнем вищої освіти, зокрема, на другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому). Частка здобувачів вечірньої та дистанційної форм навчання залишається незначною.

Порівняно з 2024 р. загальна структура форм здобуття освіти залишається відносно стабільною. Разом з тим варто зауважити, що з'явилася частка здобувачів

третього (освітньо-творчого) рівня, підготовка яких здійснюється поза аспірантурою – 8,84 %.

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів за рівнями та формами здобуття вищої освіти наведено у Таблиці 3 та на Рисунку 18.

Таблиця 3. Розподіл здобувачів за рівнями та формами здобуття вищої освіти

Форма здобуття освіти	Рівень вищої освіти				
	початковий	перший (бакалаврський)	другий (магістерський)	третій (освітньо-науковий)	третій (освітньо-творчий)
денна		565146	169054	42349	188
заочна	48	160905	79206	4866	8
вечірня		301	455	1857	
дистанційна		2952	865		
екстернат		4			
поза аспірантурою				1173	19

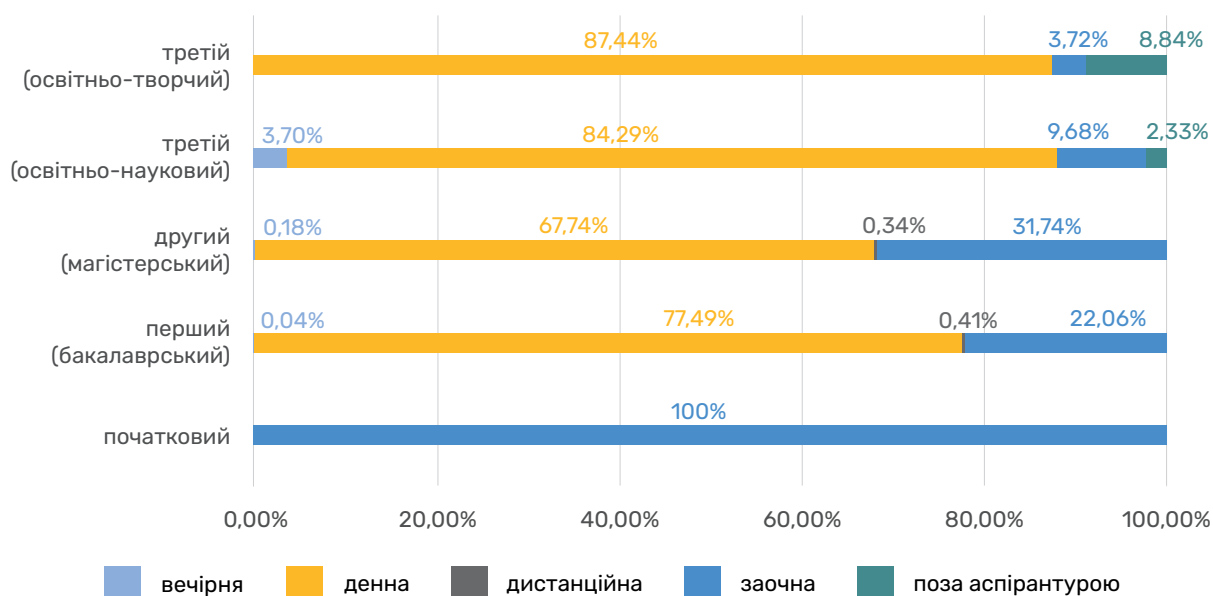

Рисунок 18. Розподіл здобувачів за рівнями вищої освіти та формами здобуття вищої освіти, у % від загальної кількості здобувачів вищої освіти кожного рівня

Розподіл здобувачів освіти за джерелами фінансування навчання демонструє відмінності залежно від рівня освіти (Рисунок 19).

На початковому рівні вищої освіти всі здобувачі навчаються за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб.

На першому (бакалаврському) рівні: за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб навчається 64,93 % здобувачів, за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів – 35,06 %, частка здобувачів, що навчаються за ваучером або мають пільговий довгостроковий кредит, становить менше 1 %.

На другому (магістерському) рівні: за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб навчається 64,80 % здобувачів, за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів – 34,26 %, частка здобувачів, що навчаються за ваучером або мають пільговий довгостроковий кредит, становить менше 1 %.

На третьому (освітньо-науковому) рівні: за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб навчається 60,17 % здобувачів, за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів – 39,81 %, частка здобувачів, що навчаються за ваучером становить менше 1 %.

На третьому (освітньо-творчому) рівні: за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб навчається 46,05 % здобувачів, за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів – 53,95 %.

Отримані дані майже не відрізняються від даних минулого року.

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів за рівнями вищої освіти та джерелами фінансування навчання наведено у Таблиці 4 та на Рисунку 19.

Таблиця 4. Розподіл здобувачів за рівнями вищої освіти та джерелами фінансування¹⁴

Джерело фінансування	Рівень вищої освіти				
	початковий	перший (бакалаврський)	другий (магістерський)	третій (освітньо-науковий)	третій (освітньо-творчий)
за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів		255709 (117622 / 138087)	85515 (41589 / 43926)	20005 (3941 / 16064)	116 (33 / 83)
за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб	48 (45 / 3)	473525 (243420 / 230105)	161718 (4689 / 77029)	30234 (3743 / 26491)	99 (40 / 59)
за ваучером		73 (54 / 19)	2345 (1894 / 451)	6 (2 / 4)	
за пільговим довгостроковим кредитом		1 (0 / 1)	2 (0 / 2)		

¹⁴ У дужках подано розподіл за статтю: перше число – жінки, друге – чоловіки.

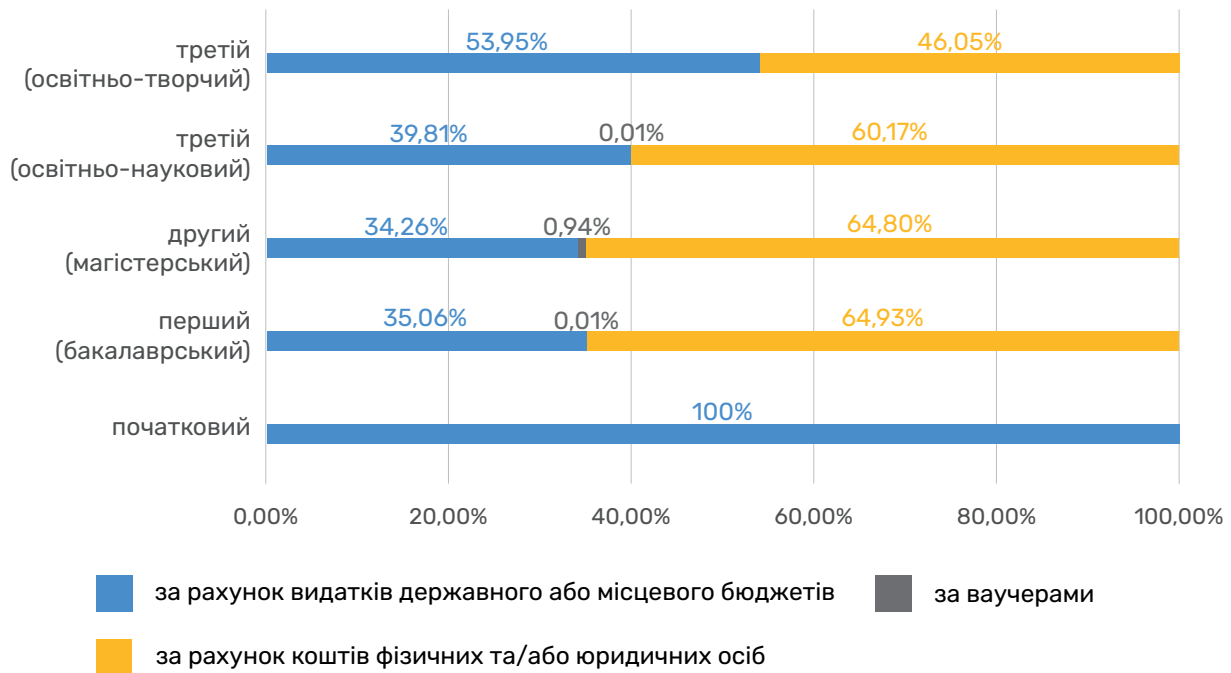

Рисунок 19. Кількість здобувачів за рівнями освіти та джерелами фінансування навчання

Аналіз середнього віку здобувачів вищої освіти засвідчує наявність тенденції залежності цього показника від джерела фінансування підготовки.

На першому (бакалаврському) рівні середній вік здобувачів становить 22 роки: серед тих, хто навчається за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів, він дорівнює 21 року, тоді як серед здобувачів, підготовка яких здійснюється за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб, – 23 рокам.

На другому (магістерському) рівні середній вік здобувачів становить 27 років; серед тих, хто навчається за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів, – 23 роки, а серед тих, хто здобуває освіту за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб, – 29 років.

На третьому (освітньо-науковому) рівні середній вік здобувачів становить 35 років: для здобувачів, підготовка яких фінансується за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів, цей показник становить 32 роки, тоді як для тих, хто навчається за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб, – 37 років.

Отже, на всіх проаналізованих рівнях простежується тенденція до вищого середнього віку здобувачів, підготовка яких здійснюється за кошти фізичних та/або юридичних осіб, порівняно зі здобувачами, підготовка яких фінансується за рахунок бюджетних коштів.

Деталізовані показники середнього віку здобувачів за рівнями вищої освіти, джерелами фінансування підготовки та в гендерному розрізі наведено в Таблиці 5.

Таблиця 5. Середній вік здобувачів вищої освіти за рівнями вищої освіти та джерелами фінансування підготовки (з гендерним розподілом)¹⁵

Джерело фінансування навчання	Рівень вищої освіти				
	початковий	перший (бакалаврський)	другий (магістерський)	третій (освітньо-науковий)	третій (освітньо-творчий)
за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів		21 (20 / 22)	23 (22 / 24)	32 (32 / 32)	28 (27 / 29)
за ваучером		47 (47 / 48)	45 (45 / 44)	37 (29 / 41)	
за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб	30 (30 / 26)	23 (21 / 25)	29 (29 / 29)	37 (36 / 37)	36 (36 / 36)
за пільговим довгостроковим кредитом		24 (0 / 24)	29 (0 / 29)		

1.3.4 Здобувачі за спеціальностями

У системі підготовки здобувачів вищої освіти в Україні відбувалося поетапне оновлення переліку галузей знань і спеціальностей, унаслідок чого в статистичних даних цього підрозділу одночасно використовуються різні системи кодифікації спеціальностей. Зокрема:

- до 2015 р. підготовка здійснювалася відповідно до переліків напрямів підготовки (для бакалавра) і спеціальностей (для магістр та спеціаліста), затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. №1719¹⁶ та від 27 серпня 2010 р. № 787¹⁷ (формат кодифікації: числовий із рівневим індексом, наприклад: 6.030102 Психологія);
- у 2015 р. було запроваджено перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти (далі – Перелік із числовою кодифікацією), затверджений

¹⁵ У дужках подано розподіл за статтю: перше число – жінки, друге – чоловіки

¹⁶ Постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 “Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра” (Офіційний вісник України, 2006 р., № 50, ст. 3333) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1719-2006-%D0%BF>

¹⁷ Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787 “Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 67, ст. 2406) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/787-2010-%D0%BF>

- постановою Кабінету Міністрів України № 266 від 29 квітня 2015 р.¹⁸ (тип кодифікації: числовий тризначний, наприклад: 053 Психологія);
- у 2024 р. до зазначеного переліку було внесено зміни постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021. Оновлений перелік передбачає алфавітну кодифікацію (наприклад: С4 Психологія). У зв'язку з цим здобувачі освіти, які вступили до закладів вищої освіти до набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р., №1021, продовжують навчання за освітніми програмами, напрямками підготовки або спеціальностями, визначеними попередніми переліками, тоді як новий набір здійснюється вже за оновленою кодифікацією. З огляду на це аналіз контингенту в цьому підрозділі подано диференційовано.

Станом на 1 січня 2026 р.:

- 311 362 особи (30,25 %) навчаються за спеціальностями нової алфавітної кодифікації;
- 717 781 особа (69,73 %) продовжує навчання за спеціальностями числової кодифікації відповідно до Переліку 2015 р.;
- 253 особи (0,02 %) досі продовжують навчання за кодами Переліку спеціальностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р., № 787.

Розподіл здобувачів, які навчаються за спеціальностями числової кодифікації, свідчить, що найбільш популярною залишається спеціальність 081 Право – 49 616 осіб (6,91 %). Другу позицію займає спеціальність 073 Менеджмент – 41 876 осіб (5,83 %), третю – 053 Психологія – 40 166 осіб (5,60 %), четверту – 014 Середня освіта – 33 166 осіб (4,62 %), п'яту – 222 Медицина – 25 719 осіб (3,58 %), випереджаючи спеціальність 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології – 24 428 осіб (3,40 %), яка минулого року входила до п'ятірки найпопулярніших.

Серед здобувачів, які розпочали підготовку за спеціальностями алфавітної кодифікації, найбільш популярною є спеціальність С4 Психологія – 28 052 особи (9,01 %), тоді як за спеціальностями числової кодифікації упродовж останніх років вона стабільно займала третє місце, поступаючись праву та менеджменту. Другу позицію серед спеціальностей нової кодифікації займає D3 Менеджмент – 23 765 осіб (7,63 %), за старими кодами спеціальність 073 Менеджмент впродовж останніх років також залишається на цій позиції. Третю позицію займає спеціальність D8 Право – 18 993 особи (6,10 %), на відміну від числової кодифікації, де 081 Право впродовж тривалого часу утримувала першу позицію, що може свідчити про зміну пріоритетів вступників. Четверту позицію серед спеціальностей алфавітної кодифікації займає А4 Середня освіта – 14 829 осіб (4,76 %), за старими кодами спеціальність 014 Середня освіта впродовж останніх років також залишається на цій позиції, що вказує на сталість попиту на педагогічні спеціальності незалежно від зміни кодифікації. П'яту позицію займає спеціальність В11 Філологія – 11 857 осіб (3,81 %), за старими кодами 035 Філологія займає шосту позицію.

¹⁸ Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти (Офіційний вісник України, 2015 р., № 38, ст. 1147; 2021 р., № 60, ст. 3764; 2022 р., № 101, ст. 6309) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#n16>

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів освіти за спеціальностями наведено у Таблицях 6–7 та на Рисунках 20–21.

Таблиця 6. Структура здобувачів освіти за найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації

№	Спеціальність	К-сть здобувачів	%
1	081 Право	49616	6,91%
2	073 Менеджмент	41876	5,83%
3	053 Психологія	40166	5,60%
4	014 Середня освіта	33166	4,62%
5	222 Медицина	25719	3,58%
6	035 Філологія	24708	3,44%
7	122 Комп'ютерні науки	24428	3,40%
8	051 Економіка	18948	2,64%
9	075 Маркетинг	17098	2,38%
10	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	16876	2,35%

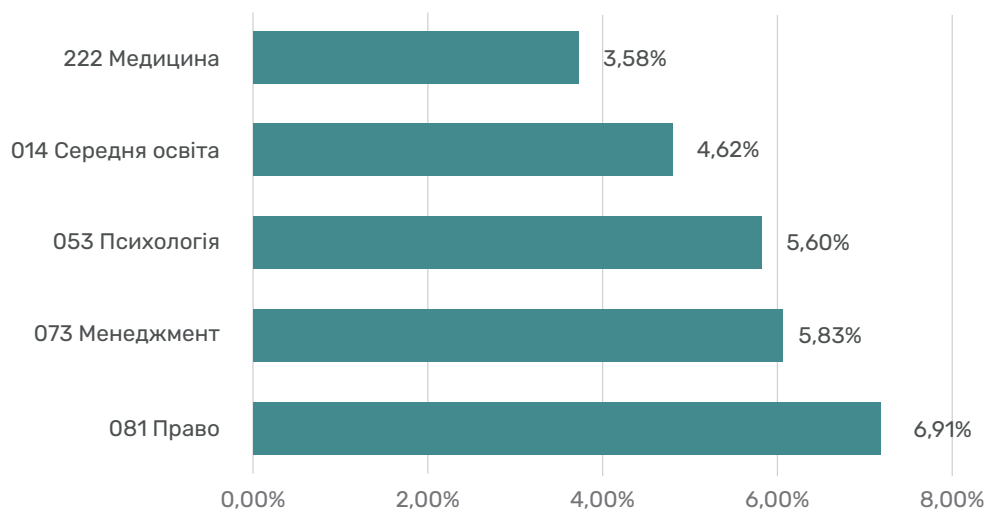

Рисунок 20. Розподіл здобувачів освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації

Таблиця 7. Структура здобувачів освіти за найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

№	Спеціальність	К-сть здобувачів	%
1	C4 Психологія	28052	9,01%
2	D3 Менеджмент	23765	7,63%
3	D8 Право	18993	6,10%
4	A4 Середня освіта	14829	4,76%
5	B11 Філологія	11857	3,81%
6	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини	9748	3,13%
7	F3 Комп'ютерні науки	9095	2,92%
8	D5 Маркетинг	8913	2,86%
9	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	7876	2,53%
10	G19 Будівництво та цивільна інженерія	6826	2,19%

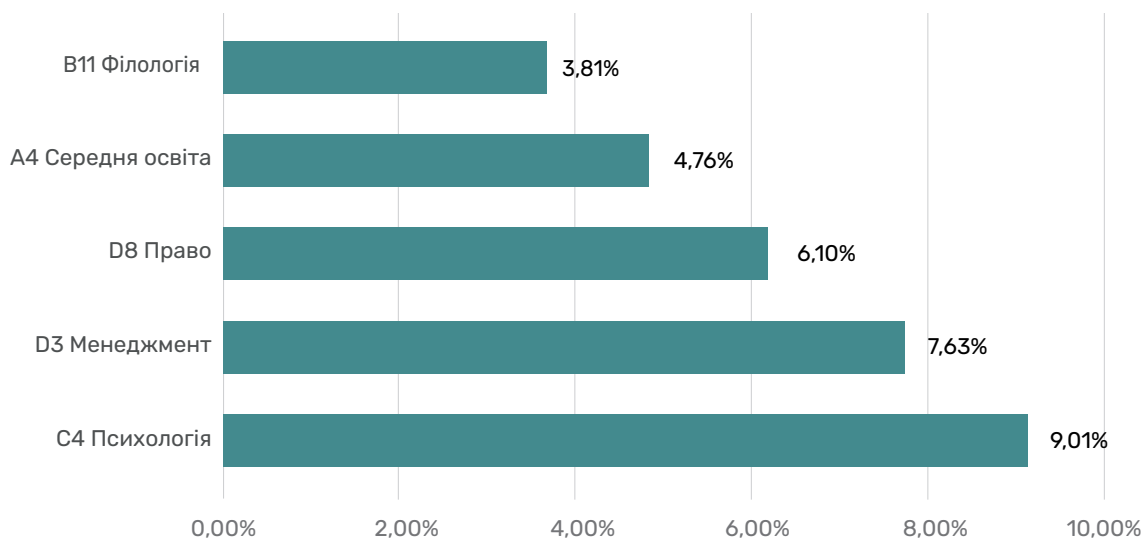

Рисунок 21. Розподіл здобувачів освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

На початковому рівні вищої освіти за алфавітною кодифікацією не навчається жоден здобувач, оскільки набір на цей освітній рівень у 2025 р. не відбувався. Що ж стосується числової кодифікації, то всі 48 здобувачів навчаються за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація.

На першому (бакалаврському) рівні вищої освіти розподіл здобувачів освіти за спеціальностями числової кодифікації свідчить, що найбільш популярною залишається спеціальність 081 Право – 38 529 осіб (7,23 %). Другу позицію займає спеціальність 073 Менеджмент – 32 294 особи (6,06 %), третю – 053 Психологія – 28 951 особа (5,43 %), четверту – 014 Середня освіта – 27 663 особи (5,19 %), п'яту – 035 Філологія – 21 747 осіб (4,08 %).

Серед здобувачів, які розпочали навчання за спеціальностями алфавітної кодифікації, найбільш популярною є спеціальність D3 Менеджмент – 17 117 осіб (8,72 %), за старими кодами спеціальність 073 Менеджмент перебуває на другій позиції. Другу позицію займає C4 Психологія – 13 679 осіб (6,97 %), тоді як за спеціальностями числової кодифікації вона займає третю позицію. Третю позицію займає спеціальність D8 Право – 10 750 осіб (5,48 %), на відміну від числової кодифікації, де 081 Право знаходиться на першій позиції. Четверту позицію серед спеціальностей алфавітної кодифікації займає спеціальність B11 Філологія – 8 913 осіб (4,54 %), за старими кодами 035 Філологія займає п'яту позицію. П'яту позицію займає спеціальність A4 Середня освіта – 8 855 осіб (4,51 %), за старими кодами спеціальність 014 Середня освіта займає четверту позицію. Аналіз засвідчує сталість пріоритетів вибору спеціальностей вступниками незалежно від назви спеціальності.

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями наведено у Таблицях 8-9 та на Рисунках 22-23.

Таблиця 8. Розподіл здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
081 Право	38529	7,23%
073 Менеджмент	32294	6,06%
053 Психологія	28951	5,43%
014 Середня освіта	27663	5,19%
035 Філологія	21747	4,08%

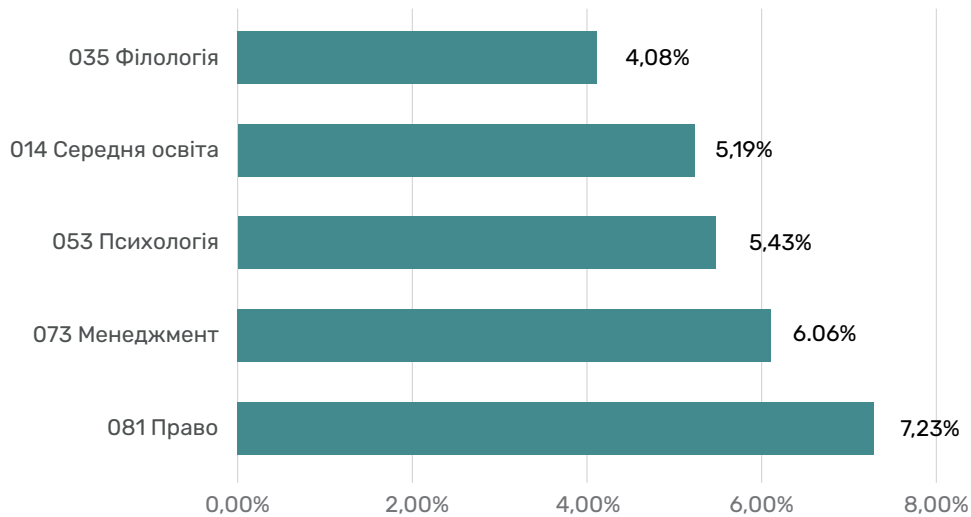

Рисунок 22. Розподіл здобувачів освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями першого (бакалаврського) рівня вищої освіти числової кодифікації

Таблиця 9. Розподіл здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
D3 Менеджмент	17117	8,72%
C4 Психологія	13679	6,97%
D8 Право	10750	5,48%
B11 Філологія	8913	4,54%
A4 Середня освіта	8855	4,51%

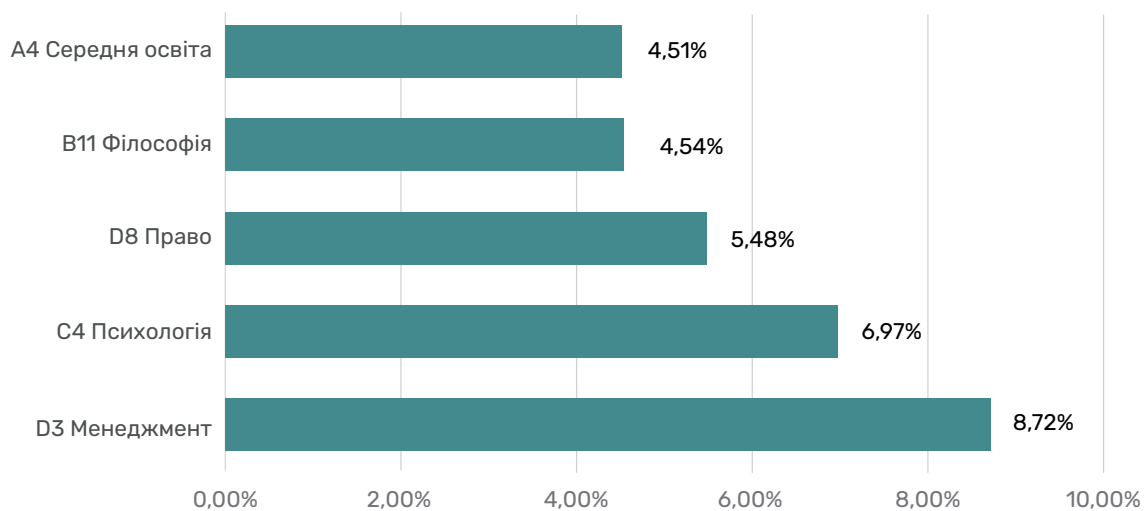

Рисунок 23. Розподіл здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

На другому рівні вищої освіти за спеціальностями числової кодифікації найбільше здобувачів навчається за спеціальністю 222 Медицина – 24 040 осіб (17,11 %), другу позицію займає спеціальність 053 Психологія – 10 109 осіб (7,20 %), на третій позиції спеціальність 221 Стоматологія – 7 565 осіб (5,39 %), на четвертій позиції спеціальність 073 Менеджмент – 6 933 особи (4,94 %), на п'ятій позиції спеціальність 081 Право – 6 725 осіб (4,79 %).

Серед здобувачів, які розпочали навчання за спеціальностями алфавітної кодифікації, найбільш популярною є спеціальність С4 Психологія – 14 228 осіб (13,04 %), тоді як за спеціальностями числової кодифікації вона займає другу позицію. Другу позицію займає спеціальність D8 Право – 7 894 особи (7,24 %), на відміну від числової кодифікації, де 081 Право знаходиться на п'ятій позиції. Третю позицію займає D3 Менеджмент – 6 491 особа (5,95 %), за старими кодами спеціальність 073 Менеджмент перебуває на четвертій позиції. Четверту позицію займає спеціальність А4 Середня освіта – 5 941 особа (5,45 %), за старими кодами спеціальність 014 Середня освіта займає сьому позицію. П'яту позицію займає спеціальність І2 Медицина – 5 233 особи (4,80 %), за старими кодами спеціальність 222 Медицина займає першу позицію.

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями наведено у Таблицях 10-11 та на Рисунках 24-25.

Таблиця 10. Розподіл здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
222 Медицина	24040	17,11%
053 Психологія	10109	7,20%
221 Стоматологія	7565	5,39%
073 Менеджмент	6933	4,94%
081 Право	6725	4,79%

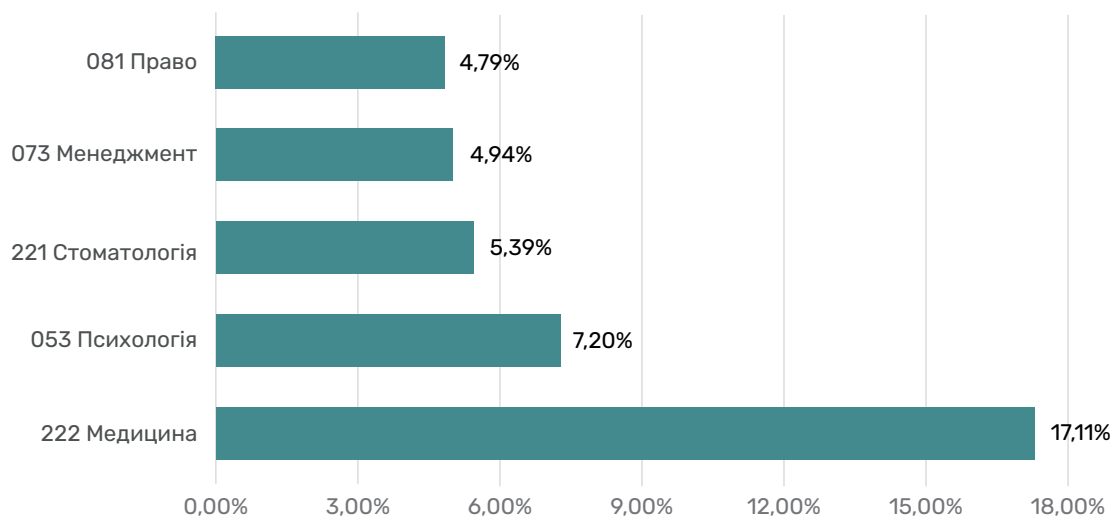

Рисунок 24. Розподіл здобувачів освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями другого (магістерського) рівня вищої освіти числової кодифікації

Таблиця 11. Розподіл здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
C4 Психологія	14228	13,04%
D8 Право	7894	7,24%
D3 Менеджмент	6491	5,95%
A4 Середня освіта	5941	5,45%
I2 Медицина	5233	4,80%

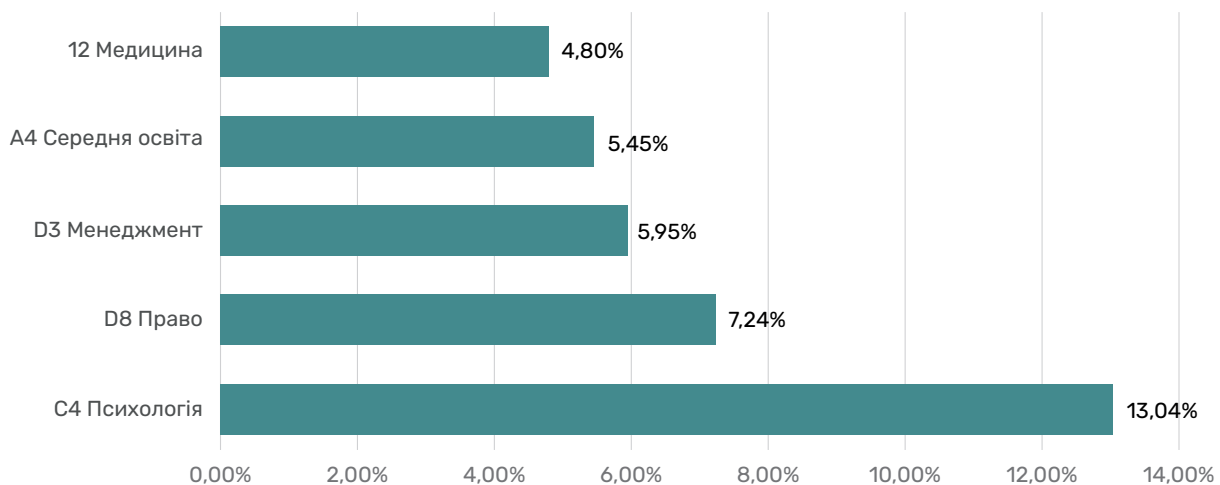

Рисунок 25. Розподіл здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

На третьому (освітньо-творчому) рівні вищої освіти за спеціальностями числової кодифікації найбільше здобувачів навчається за спеціальністю 025 Музичне мистецтво – 91 здобувач (66,91%). За алфавітною кодифікацією спеціальність музичне мистецтво для цього рівня вищої освіти зберігає своє лідерство – 62 здобувачі (78,48%).

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів освіти третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти за спеціальностями наведено у Таблицях 12–13.

Таблиця 12. Розподіл здобувачів освіти третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
025 Музичне мистецтво	91	66,91%
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	19	13,97%
026 Сценічне мистецтво	13	9,56%

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво	12	8,82%
022 Дизайн	1	0,74%

Таблиця 13. Розподіл здобувачів освіти третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
B5 Музичне мистецтво	62	78,48%
B4 Образотворче мистецтво та реставрація	13	16,46%
B1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво	3	3,80%
B6 Перформативні мистецтва	1	1,27%

На третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальностями числової кодифікації найбільше осіб навчається за спеціальністю 081 Право – 4 362 здобувачі (9,84 %), тоді як за алфавітною кодифікацією спеціальність D8 Право займає другу позицію. Другу позицію займає спеціальність 051 Економіка – 4 162 здобувачі (9,39 %), натомість за алфавітною кодифікацією спеціальність C1 Економіка та міжнародні економічні відносини займає четверту позицію. На третій позиції спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування – 3 197 (7,21%), натомість за алфавітною кодифікацією спеціальність на п'ятнадцятій позиції. На четвертій позиції спеціальність 073 Менеджмент – 2 649 (5,98%), натомість за алфавітною кодифікацією спеціальність на шостій позиції. На п'ятій позиції спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки – 1 974 (4,45 %), за алфавітною кодифікацією спеціальність також на п'ятій позиції, що засвідчує сталість пріоритетів вибору спеціальності вступниками незалежно від її назви.

Деталізовані кількісні дані щодо розподілу здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальностями наведено у Таблицях 14-15 та на Рисунках 26-27.

Таблиця 14. Розподіл здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
081 Право	4362	9,84%
051 Економіка	4162	9,39%
281 Публічне управління та адміністрування	3197	7,21%

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
073 Менеджмент	2649	5,98%
011 Освітні, педагогічні науки	1974	4,45%
122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології	1776	4,01%
222 Медицина	1679	3,79%
72 Фінанси, банківська справа та страхування	1304	2,94%
53 Психологія	1106	2,50%
32 Історія та археологія	881	1,99%
201 Агрономія	854	1,93%
192 Будівництво та цивільна інженерія	776	1,75%
133 Галузеве машинобудування	757	1,71%
091 Біологія та біохімія	626	1,41%
035 Філологія	607	1,37%

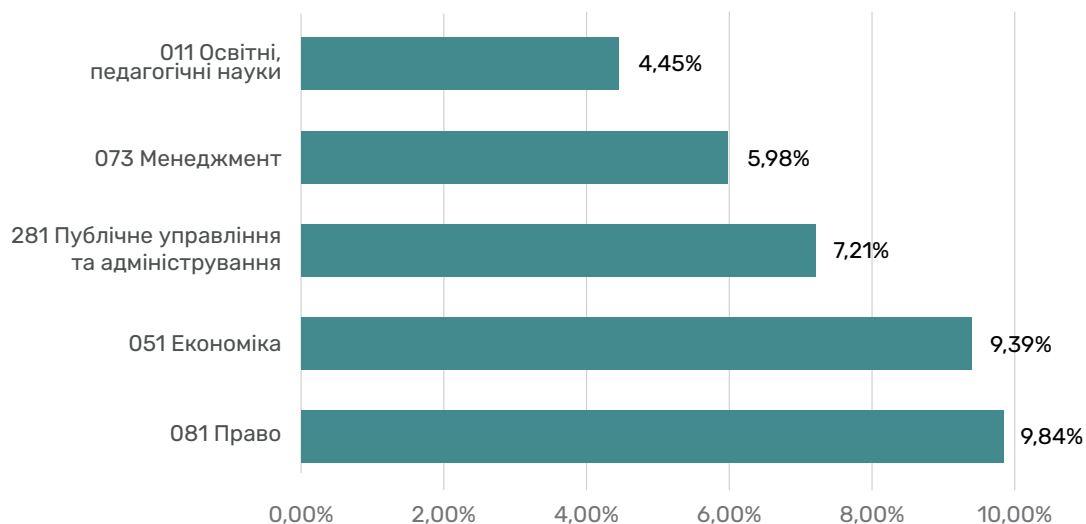

Рисунок 26. Розподіл здобувачів освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти числової кодифікації

Таблиця 15. Розподіл здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
F3 Комп'ютерні науки	350	5,90%
D8 Право	349	5,88%
I2 Медицина	322	5,43%
C1 Економіка та міжнародні економічні відносини	320	5,39%
A1 Освітні науки	246	4,15%
D3 Менеджмент	157	2,65%
B11 Філологія	149	2,51%
G19 Будівництво та цивільна інженерія	146	2,46%
C4 Психологія	145	2,44%
E1 Біологія та біохімія	145	2,44%
G5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка	144	2,43%
G11 Машинобудування	143	2,41%
G7 Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка	141	2,38%
F2 Інженерія програмного забезпечення	128	2,16%
D4 Публічне управління та адміністрування	120	2,02%

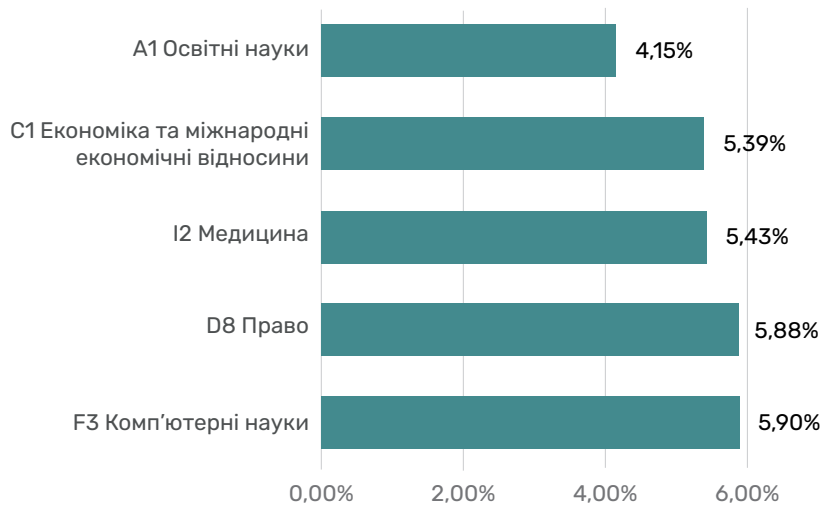

Рисунок 27. Розподіл здобувачів освіти за п'ятьма найпопулярнішими спеціальностями третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти алфавітної кодифікації

Аналіз розподілу здобувачів за спеціальностями в закладах приватної форми власності засвідчує значну концентрацію на спеціальностях управлінського, правничого та соціально-поведінкового спрямування. Водночас у приватному секторі практично відсутні здобувачі освіти за значною частиною спеціальностей аграрного, інженерного, природничого, транспортного профілю, що може бути пов'язано з ресурсомісткістю підготовки та потребою у спеціалізованій матеріально-технічній базі для реалізації таких освітніх програм.

У комунальних закладах вищої освіти найбільші частки здобувачів освіти навчаються за спеціальностями педагогічного, психологічного, правничого та філологічного профілю. За числовою кодифікацією лідирують 014 Середня освіта, 053 Психологія, 081 Право, 035 Філологія та 013 Початкова освіта; за алфавітною – С4 Психологія, І5 Медсестринство, А4 Середня освіта, В11 Філологія та А3 Початкова освіта. Водночас у комунальному секторі відсутні здобувачі за значною частиною спеціальностей інженерного, транспортного, аграрного та природничого профілю.

Перші десять позицій кількісного розподілу здобувачів за спеціальностями в закладах вищої освіти комунальної форми власності наведено у Таблицях 16–17.

Таблиця 16. Розподіл здобувачів вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями числової кодифікації в комунальних закладах вищої освіти

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
014 Середня освіта	1276	8,50%
053 Психологія	1199	7,99%
081 Право	1195	7,96%
035 Філологія	1189	7,92%
013 Початкова освіта	980	6,53%
025 Музичне мистецтво	910	6,06%

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
012 Дошкільна освіта	907	6,04%
061 Журналістика	810	5,39%
227 Фізична терапія, ерготерапія	588	3,92%
223 Медсестринство	544	3,62%

Таблиця 17. Розподіл здобувачів вищої освіти за найпопулярнішими спеціальностями алфавітної кодифікації в комунальних закладах вищої освіти

Спеціальність	Кількість здобувачів	%
C4 Психологія	993	12,96%
I5 Медсестринство	659	8,60%
A4 Середня освіта	583	7,61%
B11 Філологія	531	6,93%
A3 Початкова освіта	506	6,60%
D8 Право	390	5,09%
B5 Музичне мистецтво	389	5,08%
I7 Терапія та реабілітація	375	4,89%
C7 Журналістика	339	4,43%
A6 Спеціальна освіта	307	4,01%

1.3.5 Здобувачі за закладами освіти

Станом на 1 січня 2026 р. здобувачі освіти початкового рівня вищої освіти навчались у 3 закладах освіти (минулого року – у 31), першого (бакалаврського) рівня – у 397 закладах освіти (минулого року – у 413), другого (магістерського) рівня – у 312 закладах освіти (минулого року – у 314), третього (освітньо-творчого) рівня – у 9 закладах освіти (як і минулого року), третього (освітньо-наукового) рівня – у 400 закладах (минулого року – у 406). Аналіз розподілу студентів за формою власності закладів освіти показує, що найбільшу частину студентів становлять здобувачі освіти в закладах державної форми власності – 87,33 % (898 999 осіб). Здобувачі освіти в закладах приватної форми власності складають 10,46 % (107 721 особа). У закладах комунальної форми власності навчається лише 2,2 % (22 676 осіб) (Рисунок 28).

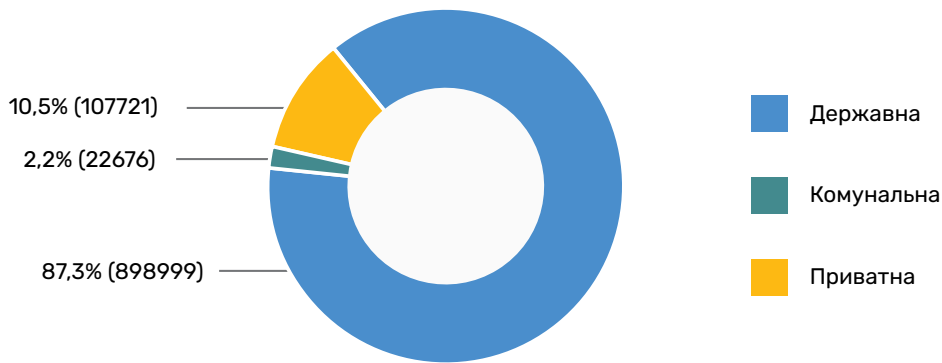

Рисунок 28. Розподіл здобувачів за закладами вищої освіти різних форм власності

Аналіз розподілу здобувачів вищої освіти за формами власності закладів та джерелами фінансування навчання показує такі особливості:

- за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів найбільше здобувачів освіти навчається в закладах державної та комунальної форм власності;
- за кошти фізичних та/або юридичних осіб – у закладах державної та приватної форм власності;
- за ваучером – у закладах державної форми власності.

Також декілька здобувачів мають пільговий довгостроковий кредит у закладах державної і приватної форм власності (див. Таблицю 18 та Рисунок 29).

Таблиця 18. Розподіл здобувачів освіти за формою власності закладу та джерелами фінансування навчання

Джерело фінансування навчання	Державна	Комунальна	Приватна
за рахунок видатків державного або місцевого бюджетів	349944	10006	1395
за кошти фізичних та/або юридичних осіб	546743	12559	106322
за ваучером	2311	111	2
за пільговим довгостроковим кредитом	1		2

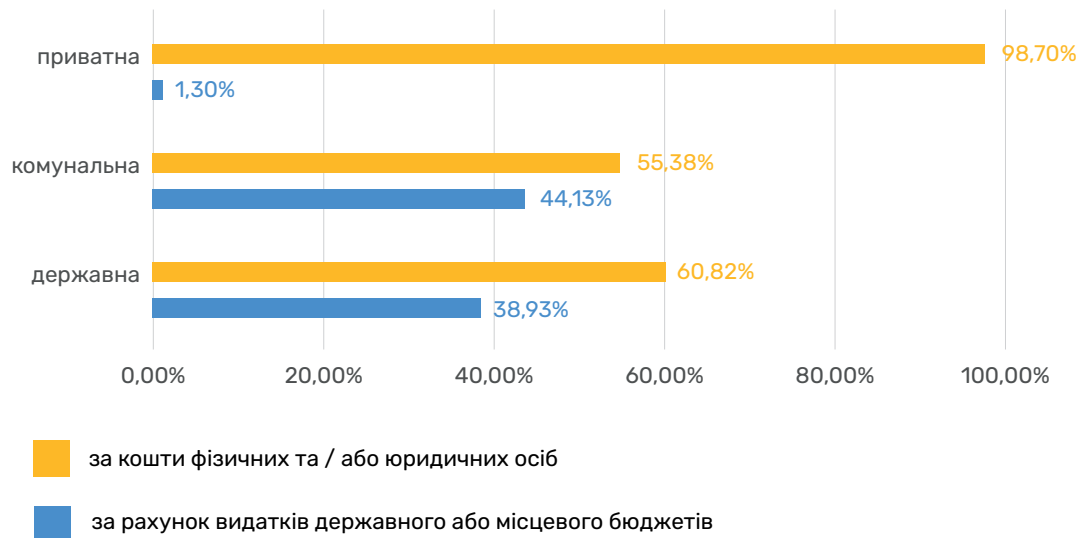

Рисунок 29. Розподіл здобувачів освіти за формою власності закладу та джерелами фінансування навчання

Аналіз розподілу здобувачів вищої освіти за формами власності закладів і рівнем вищої освіти свідчить про такі особливості:

- початковий рівень вищої освіти: всі 100 % здобувачів навчаються в закладах державної форми власності;
- перший (бакалаврський) рівень: 87,28 % – у закладах державної форми власності, 2,46 % – комунальної, 10,26 % – приватної;
- другий (магістерський) рівень: 87,69 % – у закладах державної форми власності, 1,66 % – комунальної, 10,65 % – приватної;
- третій (освітньо-науковий) рівень: 86,20 % – у закладах державної форми власності, 1,20 % – комунальної, 12,60 % – приватної;
- третій (освітньо-творчий) рівень: 97,67 % – у закладах державної форми власності, 2,33 % – комунальної.

Істотних змін у розподілі здобувачів за формами власності закладів порівняно з минулим роком не відбулося, водночас на третьому рівні вищої освіти фіксується незначне зростання частки здобувачів у закладах державної форми власності (Рисунок 30).

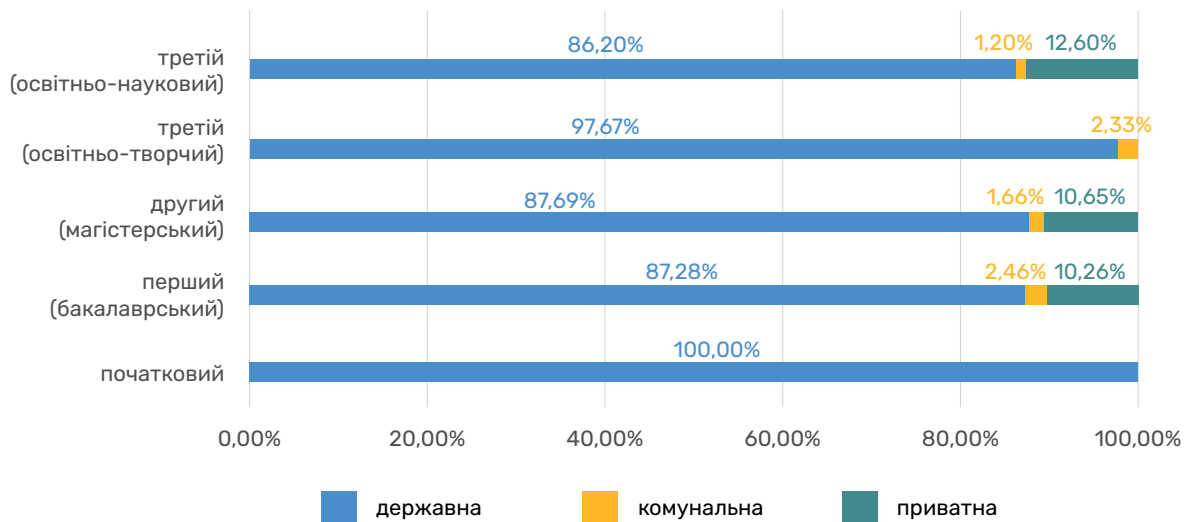

Рисунок 30. Кількість здобувачів різних ступенів вищої освіти

1.3.6 Регіональний розподіл здобувачів

Спостерігається аналогія між розподілами здобувачів освіти за регіонами України з відповідним розподілом закладів освіти (Рисунок 4): 25,35 % навчається в м. Києві, 10,28 % – у Львівській області, 9,09 % – у Харківській області, 6,27 % – в Одеській області та 6,23 % – у Дніпропетровській області (Рисунок 31).

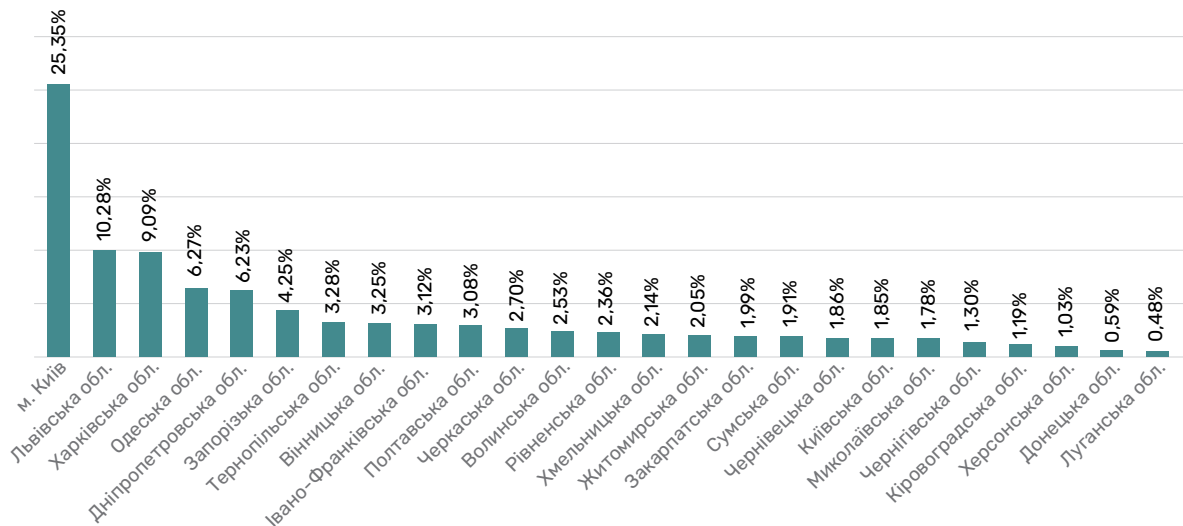

Рисунок 31. Регіональний розподіл здобувачів освіти за місцем навчання

1.3.7 Здобувачі вищої освіти, підготовка яких здійснюється за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста

Станом на початок 2026 р. 58 осіб продовжували здобувати вищу освіту на спеціальностях освітньо-кваліфікаційного рівня. З них 4 особи навчаються за рахунок видатків державного та/або місцевого бюджету, а 54 особи – за кошти фізичних та/або юридичних осіб. Щодо форми здобуття освіти, 35 осіб здобувають освіту за денною формою здобуття освіти, а 23 особи – за заочною формою. Розподіл за спеціальностями: 014 Середня освіта – 19 осіб, 221 Стоматологія – 13, 222 Медицина – 2, 7.02030302 Мова і література – 1, 7.03010201 Психологія – 1, 7.03040101 Правознавство – 2, 7.05010201 Комп'ютерні системи та мережі – 1, 7.11010101 Ветеринарна медицина – 2, 7.12010001 Лікувальна справа – 13, 7.12010002 Педіатрія – 1, 7.12010005 Стоматологія – 2, 7.18010013 Управління проектами – 1. Розподіл за формою власності закладу вищої освіти: у закладах державної форми власності навчаються 16 осіб, у закладах комунальної форми власності – 19, у закладах приватної форми власності – 23. Детальна інформація за закладами вищої освіти наведена у Таблиці 19.

Таблиця 19. Розподіл здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за закладами вищої освіти, формами власності закладів, формами навчання, джерелами фінансування

Назва закладу освіти	Форма здобуття освіти	Код спеціальності	Назва спеціальності	Разом
Білоцерківський національний аграрний університет	Денна	7.11010101	Ветеринарна медицина	2
Буковинський державний медичний університет	Денна	7.12010001	Лікувальна справа	1
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова	Денна	7.12010001	Лікувальна справа	1
Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»	Денна	221	Стоматологія	1
		7.12010001	Лікувальна справа	1
Донецький національний медичний університет	Денна	7.12010001	Лікувальна справа	2
Івано-Франківський національний медичний університет	Денна	7.12010002	Педіатрія	1
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана	Заочна	7.03040101	Правознавство	1
Київський національний університет імені Тараса Шевченка	Заочна	7.03010201	Психологія	1
Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради	Заочна	014	Середня освіта	19
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Заочна	7.05010201	Комп'ютерні системи та мережі	1
		7.18010013	Управління проектами	1
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця	Денна	7.12010001	Лікувальна справа	2

Назва закладу освіти	Форма здобуття освіти	Код спеціальності	Назва спеціальності	Разом
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова	Денна	7.02030302	Мова і література	1
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародна академія екології та медицини»	Денна	221	Стоматологія	10
		222	Медицина	1
		7.12010005	Стоматологія	2
Товариство з обмеженою відповідальністю «Бердянський університет менеджменту і бізнесу»	Денна	7.03040101	Правознавство	1
Товариство з обмеженою відповідальністю «Європейський медичний університет»	Денна	221	Стоматологія	2
		222	Медицина	1
		7.12010001	Лікувальна справа	6
Разом				58

Отже, аналіз кількісних показників контингенту здобувачів вищої освіти у 2025 році демонструє загальну структурну стабільність системи за рівнями освіти, формами навчання, джерелами фінансування та регіональним розподілом. Основна частка здобувачів зосереджена на першому (бакалаврському) рівні, у закладах державної форми власності та в найбільших освітніх центрах. Водночас оновлення кодифікації спеціальностей дає змогу простежити як сталість основних освітніх пріоритетів, так і окремі зміни у виборі спеціальностей вступниками.

1.4 Викладацький склад закладів вищої освіти

1.4.1 Джерело даних і методика обробки

Станом на 1 січня 2026 р., відповідно до відповіді ДП «Інфоресурс» на запит Національного агентства, загальна кількість науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників (унікальних фізичних осіб), які за даними ЄДЕБО здійснюють викладацьку діяльність у сфері вищої освіти (включені до груп забезпечення освітнього процесу, освітніх програм), становить 68 227 осіб.

Отриманий масив даних налічував 72 868 записів. Вибірку сформовано шляхом дедуплікації за унікальним ідентифікатором фізичної особи. Повторні записи, пов'язані із зайняттям кількох посад (зокрема, за сумісництвом або суміщенням), об'єднано на рівні фізичної особи; кожен особу враховано один раз незалежно від кількості обійманих посад. Якщо серед записів, що стосуються відповідної особи, наявний запис за основним місцем роботи, її віднесено до категорії працівників, які здійснюють викладацьку діяльність за основним місцем роботи.

Зауважимо, що цього року змінено підхід до формування вибірки: враховано виключно працівників, включених до груп забезпечення освітнього процесу, освітніх програм. У попередньому році показники формувалися на основі загальної кількості записів про науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників у ЄДЕБО без застосування такого обмеження. У зв'язку з відмінністю підходів наведені показники не є прямо співставними та не відображають динаміку кадрової чисельності.

1.4.2 Характеристика науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти (загальна вибірка)

У структурі вибірки переважають науково-педагогічні працівники – 93,5 % (63 806 осіб). Частка педагогічних працівників становить 4,2 % (2835 осіб), наукових працівників – 2,3 % (1586 осіб).

Загалом серед викладачів переважають жінки – 56,1 % від загальної кількості усіх працівників (Рисунок 32).

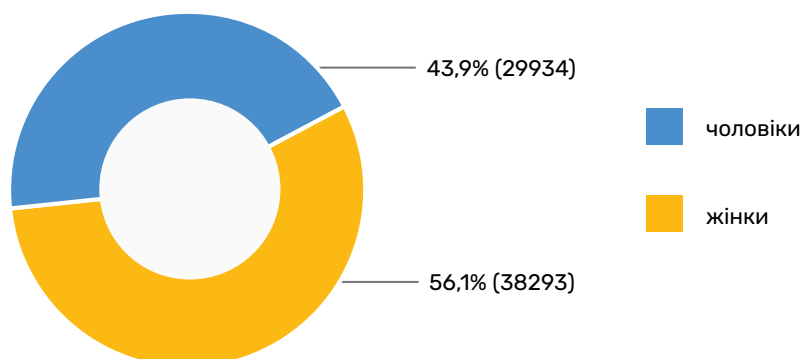

Рисунок 32. Гендерний розподіл викладачів

Вагомим показником є частка осіб, які мають наукові ступені: 83,5 % осіб мають наукові ступені, зокрема 20,2 % мають ступінь доктора наук, а 63,3 % – кандидата наук чи доктора філософії. У гендерному розрізі простежуються

певні відмінності (Рисунок 33). Серед чоловіків частка осіб із науковими ступенями становить 85,0 %, що незначно перевищує відповідний показник серед жінок – 82,4 %. Частка докторів наук є вищою серед чоловіків – 26,0 %, тоді як серед жінок – 15,7 %.

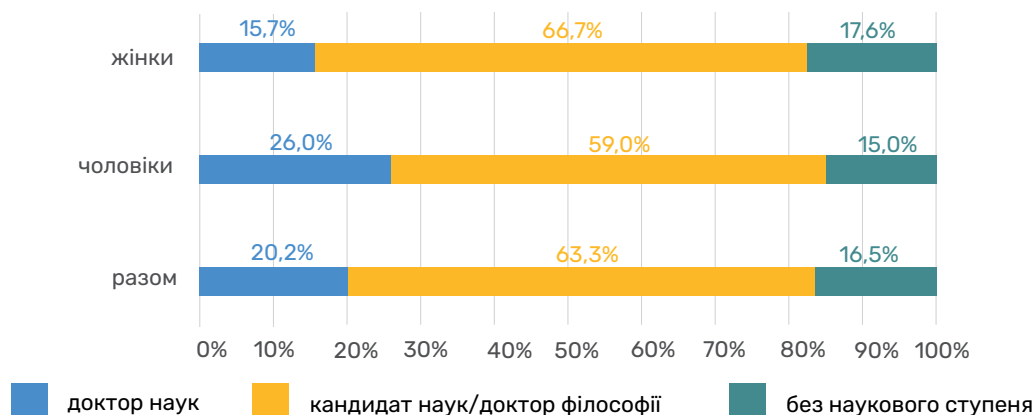

Рисунок 33. Частка викладачів із науковими ступенями

Крім того, зафіксовано відмінності у структурі наукових ступенів за гендерною ознакою. Серед осіб, які мають науковий ступінь доктора наук, переважають чоловіки (56,4 %). Водночас серед кандидатів наук / докторів філософії більшість становлять жінки (59,1 %). Аналогічна тенденція спостерігається і серед викладачів без наукового ступеня, де частка жінок сягає 60,0 %.

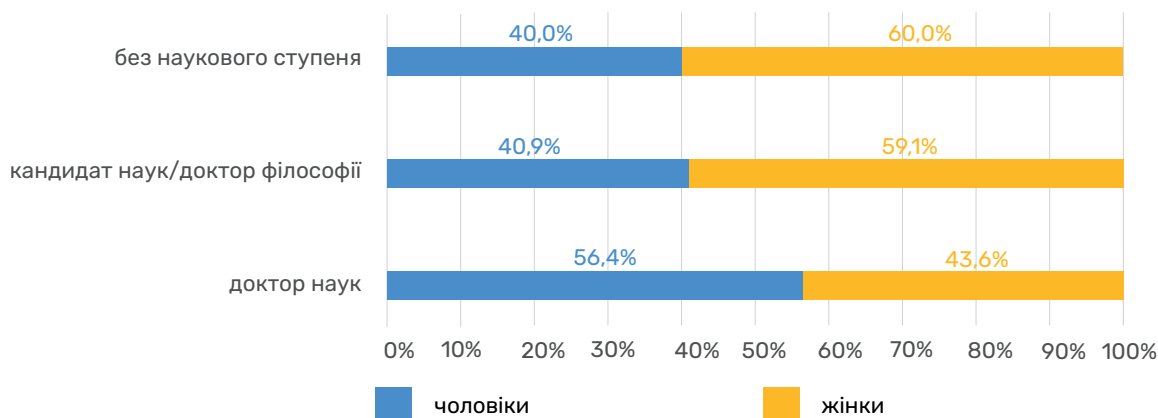

Рисунок 34. Гендерний розподіл наявності наукових ступенів у викладачів

Частка викладачів, які мають вчені звання, становить 69,5 % від загальної кількості працівників. З них 14,7 % мають вчене звання професора, 51,3 % – доцента та 3,5 % – старшого наукового співробітника (старшого дослідника). Водночас простежуються відмінності у розподілі вчених звань у гендерному розрізі. Зокрема, серед чоловіків частка осіб зі званням професора є вищою (18,5 %), тоді як серед жінок цей показник становить 11,6 %. Частка викладачів зі званням доцента, навпаки, є вищою серед жінок – 54,9 % проти 47,0 % серед чоловіків. Частка осіб без вченого звання відрізняється незначно: 29,6 % серед чоловіків та 31,3 % серед жінок (Рисунок 35).

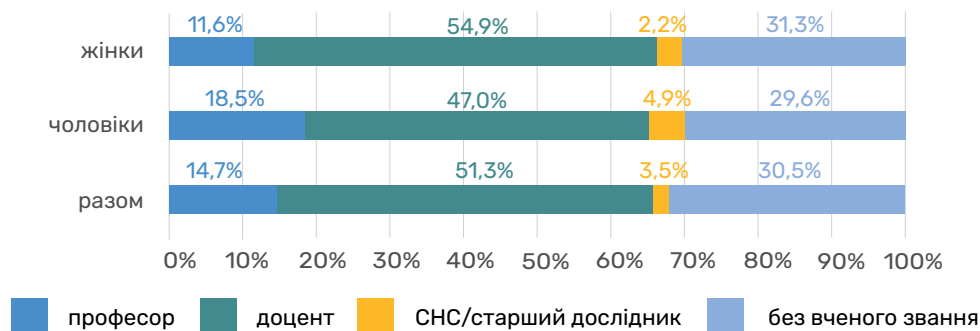

Рисунок 35. Частка викладачів із вченими званнями

Аналіз розподілу вчених звань за статтю дає підстави стверджувати, що чоловіки більшою мірою представлені серед осіб зі званням професора та старшого наукового співробітника (старшого дослідника) – 56,9% та 65,2% відповідно. Водночас жінки переважають серед викладачів зі званням доцента та серед осіб без вченого звання – 58,5 % та 56,1 % відповідно (Рисунок 36).

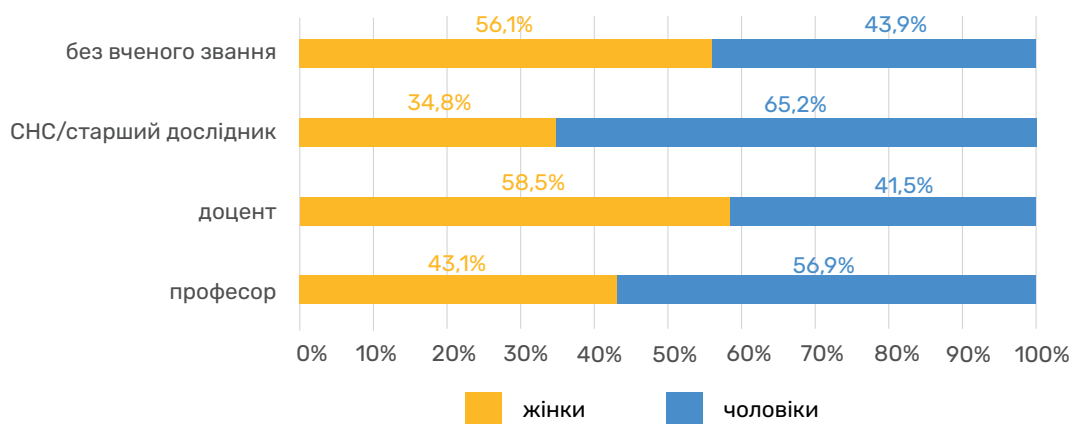

Рисунок 36. Гендерний розподіл наявності вчених звань у викладачів

1.4.3 Характеристика науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти за основним місцем роботи

Зосередимо увагу на науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівниках, які здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти за основним місцем роботи. У базі ЄДЕБО налічувалося 62738 відповідних записів.

Жінки становлять переважну частку викладачів, які працюють за основним місцем роботи: 56,2 % жінок проти 43,8 % чоловіків.

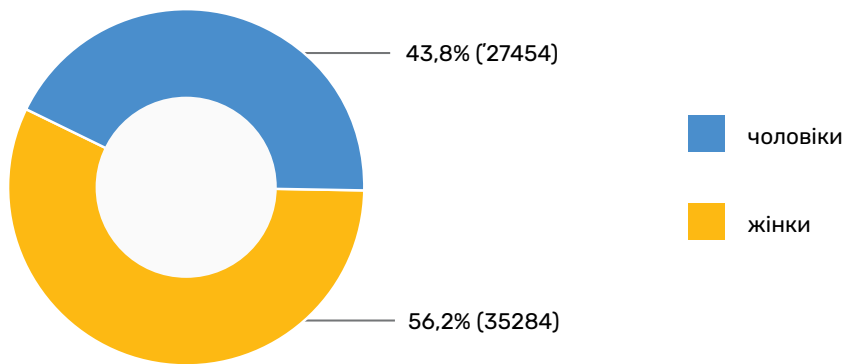

Рисунок 37. Гендерний розподіл викладачів, які працюють за основним місцем роботи

Розподіл працівників за науковими ступенями серед осіб, які працюють за основним місцем роботи, подано на Рисунку 38. У цій групі 85,3 % працівників мають наукові ступені, причому переважна частка з них (64,8 %) – ступінь кандидата наук або доктора філософії.

У гендерному розрізі спостерігаються певні відмінності. Серед чоловіків, які працюють за основним місцем роботи, науковий ступінь мають 87,0 % працівників, тоді як серед жінок цей показник становить 84,0 %. Частка докторів наук також є вищою серед чоловіків (26,3 %), порівняно з жінками (16,0 %).

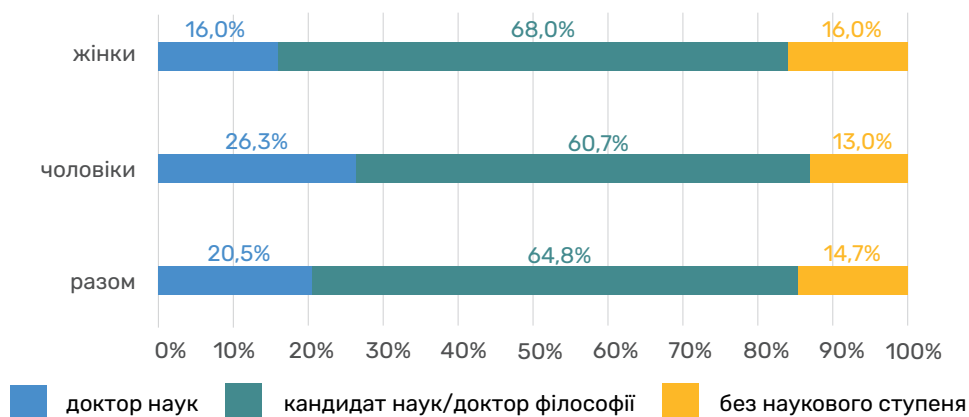

Рисунок 38. Частка викладачів із науковими ступенями, які працюють за основним місцем роботи

Гендерні відмінності у структурі наукових ступенів серед викладачів, які працюють за основним місцем роботи, відображено на Рисунку 39. Серед викладачів зі ступенем доктора наук більшість становлять чоловіки (56,1 %), натомість серед осіб зі ступенем кандидата наук або доктора філософії переважають жінки (59,0 %).

Аналогічна тенденція простежується і серед працівників, які не мають наукового ступеня, де частка жінок становить 61,2 %.

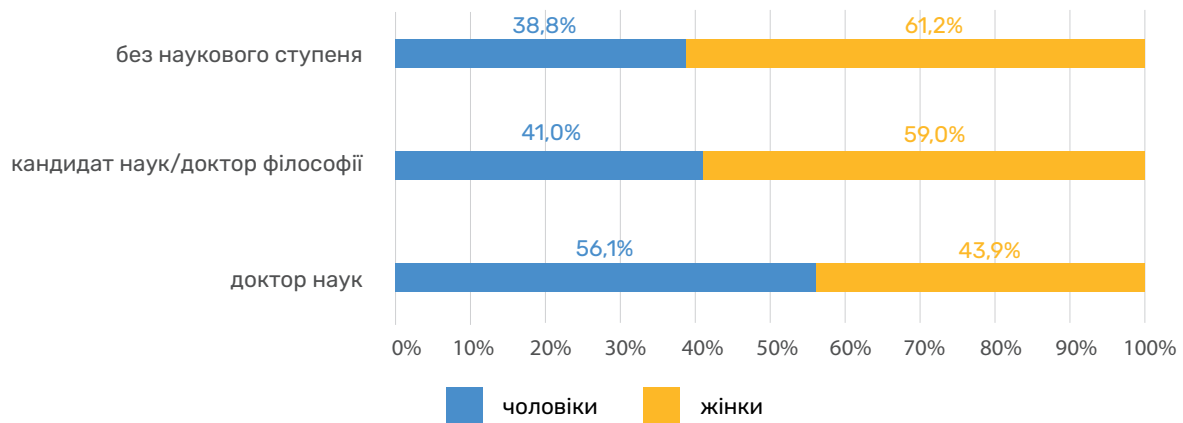

Рисунок 39. Гендерний розподіл наявності наукових ступенів у викладачів, які працюють

Частка викладачів, які працюють за основним місцем роботи та мають вчені звання, становить 70,8 %. З них 14,8 % мають звання професора, 52,5 % – доцента, а 3,5 % – старшого наукового співробітника (старшого дослідника).

Водночас простежуються гендерні відмінності у структурі вчених звань серед викладачів за основним місцем роботи. Зокрема, серед чоловіків звання професора мають 18,5 % осіб, тоді як серед жінок – 11,7 %. Частки чоловіків і жінок зі званням доцента відрізняються: чоловіки – 48,0 %, жінки – 56,2 %. При цьому серед осіб без вченого звання, частки майже однакові: 28,4 % – чоловіки, 29,8 % – жінки (Рисунок 40).

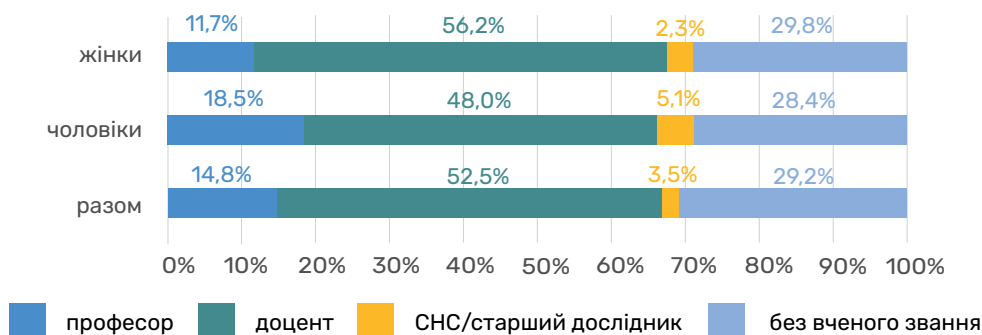

Рисунок 40. Частка викладачів із вченими званнями, які працюють за основним місцем роботи

Аналіз гендерного складу викладачів, які працюють за основним місцем роботи, свідчить про те, що частка чоловіків є більшою серед осіб із вченими званнями професора (56,5 %) та старшого наукового співробітника (старшого дослідника) (65,3 %). Водночас жінки переважають серед викладачів зі званням доцента (58,7 %), а також серед осіб, які не мають вченого звання (56,1 %) (Рисунок 41).

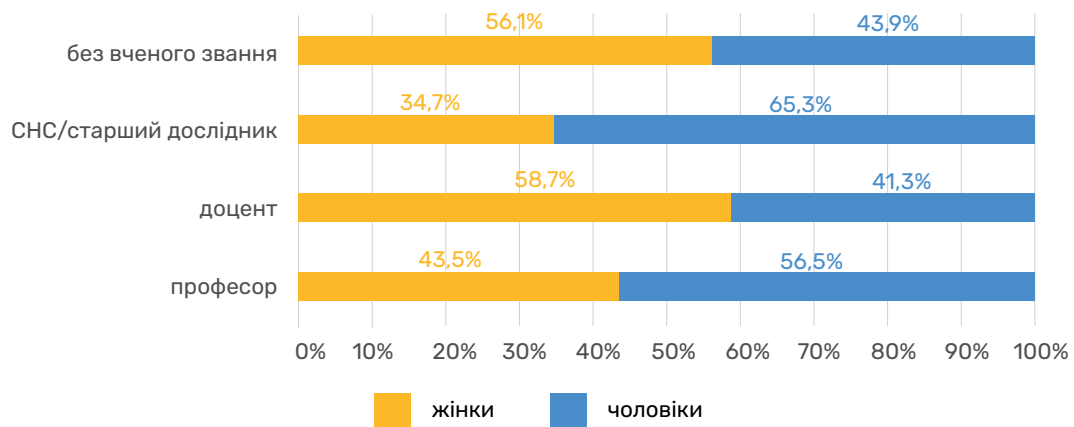

Рисунок 41. Гендерний розподіл наявності вчених звань у викладачів, які працюють у закладах вищої освіти за основним місцем роботи

Отже, узагальнення результатів аналізу для різних категорій викладачів дає змогу сформулювати такі висновки:

- гендерний склад як усіх викладачів, так і викладачів, які працюють за основним місцем роботи, є практично ідентичною. В обох категоріях жінки становлять більшість – близько 56 % від загальної чисельності викладачів;
- частки викладачів із науковим ступенем від загальної кількості працівників (83,5 %) та від кількості працівників, які працюють за основним місцем роботи (85,3 %), відрізняються несуттєво. Детально зазначено частки викладачів з науковими ступенями на Рисунку 42.

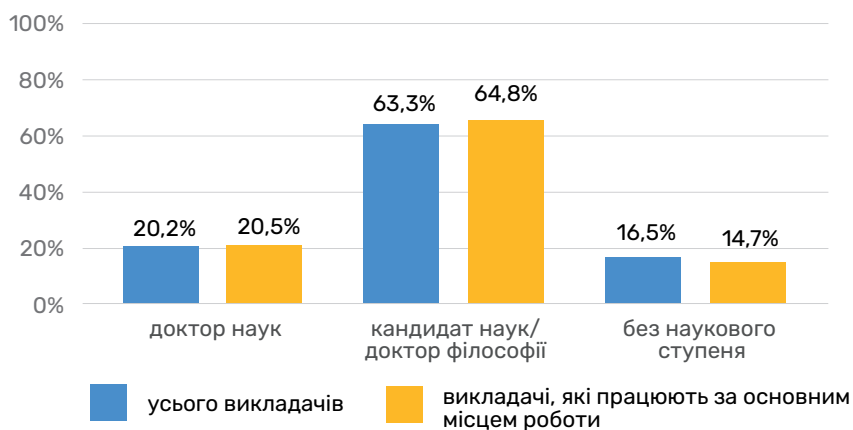

Рисунок 42. Розподіл викладачів за наявністю наукового ступеня

Подібна закономірність простежується і в розподілі викладачів за наявністю вченого звання: серед усіх викладачів частка осіб із вченим званням становить 69,5 % від їх загальної кількості, тоді як серед викладачів, які працюють за основним місцем роботи, цей показник є дещо вищим і сягає 70,8 %.

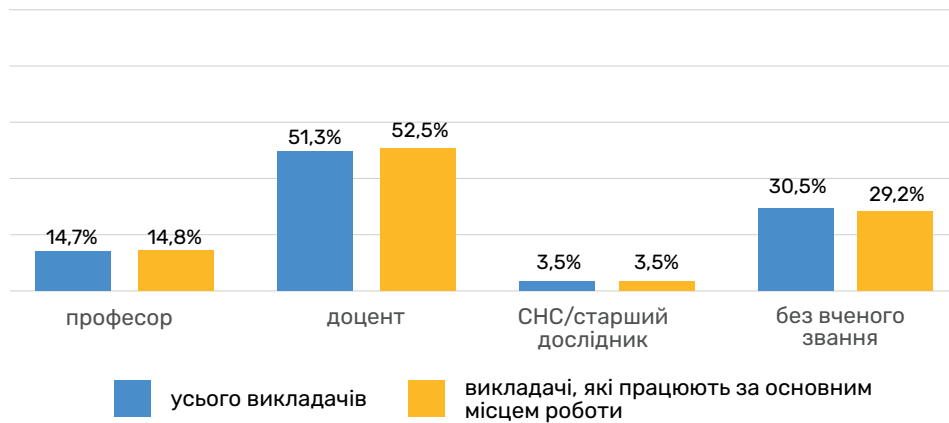

Рисунок 43. Розподіл викладачів за наявністю вченого звання

Узагальнення результатів аналізу дає підстави виокремити такі системні тенденції:

- частка осіб із науковими ступенями перевищує 80 % як у загальній вибірці, так і серед працівників за основним місцем роботи, що характеризує високий рівень формальної кваліфікації кадрового складу закладів вищої освіти;
- розподіл за науковими ступенями та вченими званнями серед усіх викладачів і серед тих, хто працює за основним місцем роботи, є подібним, що свідчить про відсутність суттєвих структурних відмінностей залежно від типу зайнятості;
- зафіксовано різну представленість чоловіків і жінок на окремих рівнях академічної ієрархії: чоловіки частіше представлені серед осіб із найвищими академічними статусами (доктор наук, професор, старший науковий співробітник), тоді як жінки – серед осіб зі ступенем кандидата наук / доктора філософії та зі званням доцента;
- загальна частка осіб із науковими ступенями серед чоловіків і жінок є близькою, що свідчить про співставний рівень формальної академічної кваліфікації;
- розподіл за науковими ступенями та вченими званнями відображає поточну структуру кадрового складу системи вищої освіти та може враховуватися під час стратегічного планування її розвитку.

1.5 Освітні програми

Згідно з відповіддю ДП «Інфоресурс» на запит Національного агентства, станом на 1 січня 2026 р. в ЄДЕБО було обліковувано 29 148 освітніх програм, у межах яких здійснювалася підготовка 1 017 490 здобувачів. Водночас 11 964 здобувачі здійснюють підготовку не в межах освітніх програм, а безпосередньо за спеціальностями.

Розподіл освітніх програм за рівнями вищої освіти (Рисунок 44):

- початковий рівень – 3 (минулого року – 223);
- перший (бакалаврський) – 14 294 (минулого року – 11 605);
- другий (магістерський) – 10 876 (минулого року – 9 379);
- третій (освітньо-науковий) – 3 949 (минулого року – 2 780);
- третій (освітньо-творчий) – 21 (минулого року – 13).

А також за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» – 5 освітніх програм.

Значне скорочення кількості активних освітніх програм початкового рівня (короткого циклу) зумовлене змінами в законодавстві: відповідно до оновлених норм здобувачі цього рівня завершують підготовку, тоді як новий набір не здійснюється.

Водночас зростання кількості освітніх програм на інших рівнях вищої освіти пов'язане із законодавчими змінами та технічним дублюванням освітніх програм у процесі переходу від числової до алфавітної кодифікації спеціальностей.

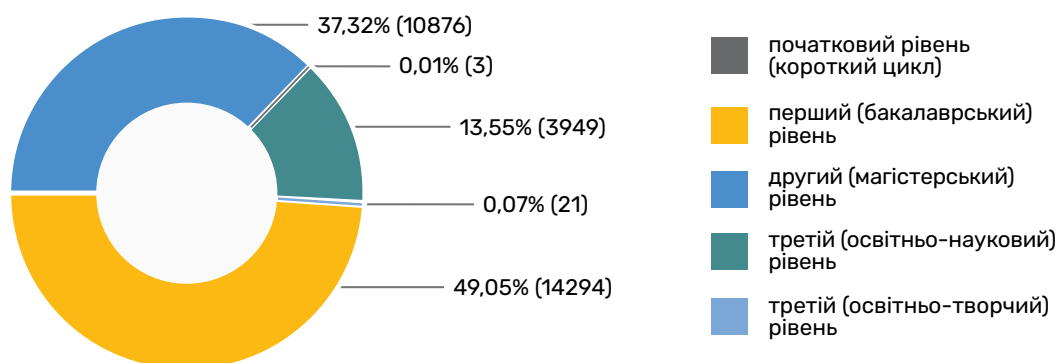

Рисунок 44. Розподіл освітніх програм за рівнями вищої освіти

Станом на 1 січня 2025 р. з-поміж 29 148 освітніх програм, що були включені до аналізу, 23 331 освітня програма (далі – ОП) мала чинний сертифікат акредитації освітньої програми або сертифікат спеціальності, дія якого розповсюджено на відповідну програму. З цієї кількості 3 освітні програми – за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст».

Сертифікат, виданий Національним агентством (включно з переоформленими сертифікатами та тими, дію яких було поширено), мають 13 413 освітніх програм (минулого року – 8 244, значне збільшення пов'язане зі змінами в переліку галузей знань (алфавітна кодифікація). Національне агентство здійснило переоформлення сертифікатів на нові ID ОП, але старі ID ОП залишилися з чинними сертифікатами). Отже, частка освітніх програм з дійсним сертифікатом Національного агентства серед усіх проаналізованих становить 46,01 %.

Якщо ж розглядати лише 23 331 ОП, що має чинний сертифікат про акредитацію ОП чи спеціальності, то частка програм, що мають сертифікат, виданий Національним агентством, становить 57,49 %.

За рівнями вищої освіти та галузями знань розподіл буде подано за числовою та алфавітною кодифікацією.

Початковий рівень вищої освіти: 100 % від загальної кількості ОП початкового рівня за числовою кодифікацією представлено в галузі знань 22 Охорона здоров'я. В алфавітній класифікації немає ОП початкового рівня, оскільки набір на цей освітній рівень не здійснювався у 2025 р.

Перший (бакалаврський) рівень: 16,86 % від загальної кількості ОП першого (бакалаврського) рівня за числовою кодифікацією представлено в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, 15,33 % – у галузі 07 Управління та адміністрування, 7,07 % – у галузі 02 Культура і мистецтво. За алфавітною кодифікацією – 17,55 % D Бізнес, адміністрування та право, 16,06 % – G Інженерія, виробництво та будівництво, 15,29 % – B Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Другий (магістерський) рівень: 14,91 % від загальної кількості ОП другого (магістерського) рівня за числовою кодифікацією представлено в галузі знань 07 Управління та адміністрування, 13,32 % – 01 Освіта / Педагогіка, 7,93 % – 05 Соціальні та поведінкові науки. За алфавітною кодифікацією – 19,23 % D Бізнес, адміністрування та право, 19,16 % – G Інженерія, виробництво та будівництво, 13,11% – A Освіта.

Третій (освітньо-науковий) рівень: 10,98 % від загальної кількості ОП третього (освітньо-наукового) рівня за числовою кодифікацією представлено в галузі знань 07 Управління та адміністрування, 10,07 % – 05 Соціальні та поведінкові науки, 7,50 % – 03 Гуманітарні науки. За алфавітною кодифікацією – 17,97 % G Інженерія, виробництво та будівництво, 15,78 % – D Бізнес, адміністрування та право, 13,23 % – C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.

Третій (освітньо-творчий) рівень: за числовою кодифікацією усі освітні програми представлені в галузі знань 02 Культура і мистецтво; за алфавітною кодифікацією – B Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Таблиця 20. Розподіл освітніх програм за галузями знань та рівнями вищої освіти (числова кодифікація)

Галузь знань	Початковий цикл		Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий) рівень		Третій (освітньо-науковий) рівень		Разом	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%		
01 Освіта / Педагогіка			1200	16,86%	685	13,32%			116	7,08%	2001	14,38%
02 Культура і мистецтво			503	7,07%	228	4,43%	9	1	33	2,01%	773	5,56%
03 Гуманітарні науки			481	6,76%	308	5,99%			123	7,50%	912	6,56%
04 Богослов'я			6	0,08%	7	0,14%			2	0,12%	15	0,11%
05 Соціальні та поведінкові науки			476	6,69%	408	7,93%			165	10,07%	1049	7,54%

Галузь знань	Початковий цикл		Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий) рівень		Третій (освітньо-науковий) рівень		Разом	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%		
06 Журналістика			94	1,32%	56	1,09%			10	0,61%	160	1,15%
07 Управління та адміністрування			1091	15,33%	767	14,91%			180	10,98%	2038	14,65%
08 Право			159	2,23%	132	2,57%			61	3,72%	352	2,53%
09 Біологія			74	1,04%	51	0,99%			97	5,92%	222	1,60%
10 Природничі науки			217	3,05%	204	3,97%			117	7,14%	538	3,87%
11 Математика та статистика			59	0,83%	54	1,05%			34	2,07%	147	1,06%
12 Інформаційні технології			499	7,01%	380	7,39%			113	6,89%	992	7,13%
13 Механічна інженерія			215	3,02%	200	3,89%			78	4,76%	493	3,54%
14 Електрична інженерія			172	2,42%	142	2,76%			34	2,07%	348	2,50%
15 Автоматизація та приладобудування			119	1,67%	8	0,16%			27	1,65%	154	1,11%
16 Хімічна інженерія та біоінженерія			123	1,73%	63	1,22%			32	1,95%	218	1,57%
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації			272	3,82%	191	3,71%			65	3,97%	528	3,80%
18 Виробництво та технології			125	1,76%	124	2,41%			30	1,83%	279	2,01%
19 Архітектура та будівництво			166	2,33%	209	4,06%			28	1,71%	403	2,90%
20 Аграрні науки та продовольство			150	2,11%	118	2,29%			62	3,78%	330	2,37%
21 Ветеринарія			1	0,01%	30	0,58%			27	1,65%	58	0,42%
22 Охорона здоров'я	3	100,00%	165	2,32%	193	3,75%			90	5,49%	451	3,24%
23 Соціальна робота			104	1,46%	72	1,40%			8	0,49%	184	1,32%
24 Сфера обслуговування			230	3,23%	93	1,81%			4	0,24%	327	2,35%

Галузь знань	Початковий цикл		Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий) рівень		Третій (освітньо-науковий) рівень		Разом	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%		
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону			10	0,14%	8	0,16%			10	0,61%	28	0,20%
26 Цивільна безпека			46	0,65%	54	1,05%			9	0,55%	109	0,78%
27 Транспорт			145	2,04%	122	2,37%			20	1,22%	287	2,06%
28 Публічне управління та адміністрування			71	1,00%	124	2,41%			40	2,44%	235	1,69%
29 Міжнародні відносини			146	2,05%	112	2,18%			24	1,46%	282	2,03%
Разом	3		7119		5143		9		1639		13913	

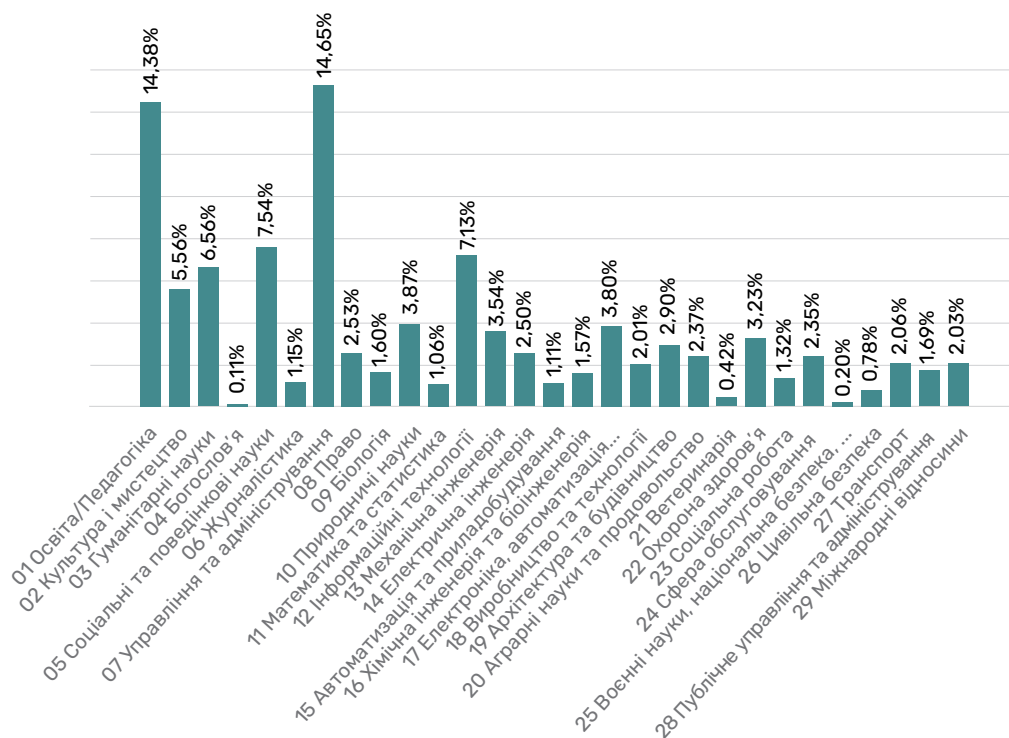

Рисунок 45. Розподіл освітніх програм за галузями знань

Таблиця 21. Розподіл освітніх програм за галузями знань та рівнями вищої освіти (алфавітна кодифікація)

Галузь знань	Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий) рівень		Третій (освітньо-науковий) рівень		Разом	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
А Освіта	575	13,81%	544	13,11%			82	7,48%	1201	12,76%
В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	637	15,29%	420	10,12%	5	100,00%	118	10,77%	1180	12,53%
С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	483	11,60%	450	10,85%			145	13,23%	1078	11,45%
Д Бізнес, адміністрування та право	731	17,55%	798	19,23%			173	15,78%	1702	18,08%
Е Природничі науки, математика та статистика	193	4,63%	239	5,76%			133	12,14%	565	6,00%
Ф Інформаційні технології	372	8,93%	365	8,80%			104	9,49%	841	8,93%
Г Інженерія, виробництво та будівництво	669	16,06%	795	19,16%			197	17,97%	1661	17,64%
Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	105	2,52%	120	2,89%			53	4,84%	278	2,95%
І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	140	3,36%	204	4,92%			67	6,11%	411	4,37%
Ї Транспорт та послуги	232	5,57%	176	4,24%			16	1,46%	424	4,50%
К Безпека та оборона	28	0,67%	38	0,92%			8	0,73%	74	0,79%
Разом	4165		4149		5		1096		9415	

У Таблицях 22-23 відображено для кожного рівня вищої освіти і галузі знань загальну кількість освітніх програм та кількість освітніх програм, які мають чинний сертифікат Національного агентства, а також для кожної галузі знань частку освітніх програм із сертифікатом, виданим Національним агентством.

Таблиця 22. Кількість освітніх програм і частка освітніх програм із чинним сертифікатом Національного агентства за рівнями вищої освіти та галузями знань (числова кодифікація)

Галузь знань	Початковий рівень		Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий)		Третій (освітньо-науковий)		Разом	
	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА
01 Освіта / Педагогіка			1200	460	685	369			116	116	2001	945
02 Культура і мистецтво			503	180	228	108	9	9	33	33	773	330
03 Гуманітарні науки			481	188	308	170			123	123	912	481
04 Богослов'я			6	3	7	6			2	2	15	11
05 Соціальні та поведінкові науки			476	187	408	220			165	164	1049	571
06 Журналістика			94	43	56	35			10	10	160	88
07 Управління та адміністрування			1091	378	767	365			180	179	2038	922
08 Право			159	81	132	82			61	60	352	223
09 Біологія			74	33	51	36			97	97	222	166
10 Природничі науки			217	133	204	130			117	117	538	380
11 Математика та статистика			59	37	54	32			34	34	147	103
12 Інформаційні технології			499	261	380	228			113	112	992	601
13 Механічна інженерія			215	71	200	84			78	78	493	233
14 Електрична інженерія			172	68	142	77			34	34	348	179
15 Автоматизація та приладобудування			119	47	8	5			27	27	154	79
16 Хімічна інженерія та біоінженерія			123	56	63	41			32	32	218	129
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації			272	125	191	119			65	65	528	309
18 Виробництво та технології			125	59	124	81			30	30	279	170
19 Архітектура та будівництво			166	83	209	117			28	28	403	228
20 Аграрні науки та продовольство			150	93	118	77			62	62	330	232
21 Ветеринарія			1		30	17			27	27	58	44

Галузь знань	Початковий рівень		Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий)		Третій (освітньо-науковий)		Разом	
	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА
22 Охорона здоров'я	3	3	165	94	193	150			90	90	451	337
23 Соціальна робота			104	49	72	36			8	8	184	93
24 Сфера обслуговування			230	148	93	75			4	4	327	227
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону			10	10	8	8			10	10	28	28
26 Цивільна безпека			46	37	54	43			9	9	109	89
27 Транспорт			145	55	122	70			20	20	287	145
28 Публічне управління та адміністрування			71	42	124	67			40	40	235	149
29 Міжнародні відносини			146	85	112	65			24	24	282	174

Таблиця 23. Кількість освітніх програм і частка освітніх програм із чинним сертифікатом Національного агентства за рівнями вищої освіти та галузями знань (алфавітна кодифікація)

Галузь знань	Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий)		Третій (освітньо-науковий)		Разом	
	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА
A Освіта	575	284	544	302			82	82	1201	668
B Культура, мистецтво та гуманітарні науки	637	275	420	258	5	5	118	118	1180	656
C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	483	244	450	271			145	145	1078	660
D Бізнес, адміністрування та право	731	347	798	448			173	172	1702	967

Галузь знань	Перший (бакалаврський) рівень		Другий (магістерський) рівень		Третій (освітньо-творчий)		Третій (освітньо-науковий)		Разом	
	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА	Усі ОП, взяті для аналізу	ОП, що мають сертифікат від НА
Е Природничі науки, математика та статистика	193	116	239	145			133	133	565	394
Ф Інформаційні технології	372	217	365	232			104	103	841	552
Г Інженерія, виробництво та будівництво	669	321	795	488			197	197	1661	1006
Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	105	68	120	76			53	53	278	197
І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	140	87	204	152			67	67	411	306
Ї Транспорт та послуги	232	128	176	131			16	16	424	275
К Безпека та оборона	28	26	38	32			8	8	74	66
Разом	4165	2113	4149	2535	5	5	1096	1094	9415	5747

Отже, аналіз свідчить про суттєве зростання кількості освітніх програм, яке має переважно технічне й нормативно зумовлене пояснення, а не відображає пропорційне розширення реальної освітньої пропозиції. Основний масив програм зосереджений на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти. Майже половина всіх проаналізованих програм має чинний сертифікат Національного агентства.

1.6 Тимчасово переміщені заклади вищої освіти (переміщені після 24.02.2022)

Відповідно до інформації, наданої Міністерством освіти і науки України у відповідь на офіційний запит Національного агентства, 27 закладів вищої освіти, які після 24.02.2022 було переміщено, продовжують реалізовувати освітні програми.

Серед переміщених закладів вищої освіти: 19 – університети (70,4%), 2 – академії (7,4%), 5 – інститути (22,2%), з них 1 – відокремлений структурний підрозділ.

За формою власності серед них 18 закладів державної форми власності (66,7%) та 9 (33,3%) – приватної форми власності.

За органом управління заклади розподіляються таким чином: Міністерство освіти і науки України – 15 (55,6%), Міністерство охорони здоров'я України – 2 (7,4%), Міністерство внутрішніх справ України – 1 (3,7%), без підпорядкування (приватні ЗВО) – 9 (33,3%).

Загальна кількість здобувачів освіти, які навчаються в цих ЗВО, становить 41876 осіб. За чисельністю студентів переважають державні університети. П'ять найбільших за кількістю студентів ЗВО (Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Бердянський державний педагогічний університет, Херсонський державний аграрно-економічний університет) акумулюють 53,0 % загального контингенту. Найменші показники чисельності студентів характерні для закладів приватної форми власності.

Загальна кількість викладачів – 3229 осіб. Основний кадровий ресурс зосереджений у державних університетах, що корелює з масштабом студентського контингенту. Водночас наявні заклади з чисельністю викладачів менше 30 осіб.

Простежується залежність між формою власності та масштабом діяльності: державні університети мають значно більший контингент здобувачів і викладачів, приватні ЗВО характеризуються меншою чисельністю. Галузева структура є диверсифікованою (педагогічні, технічні, аграрні, медичні, економічні, морські, юридичні напрями).

Отже, у структурі переміщених закладів вищої освіти переважають університети (70,4%). Більшість закладів – державної форми власності (66,7%). Спостерігається залежність між типом і формою власності закладу та масштабом його діяльності. Найбільший контингент здобувачів освіти та кадровий потенціал зосереджені в державних університетах.

Детальна інформація представлена у Таблиці 24.

Таблиця 24. Інформація про переміщені після 24.02.2022 р. заклади вищої освіти (станом на 01.01.2026 р.), які реалізують освітні програми у сфері вищої освіти

Назва закладу освіти	Категорія закладу освіти	Тип закладу освіти	Кількість здобувачів освіти	Кількість викладачів	Форма власності	Орган управління
Приватний вищий навчальний заклад «Донецький університет економіки та права»	Заклад вищої освіти	Університет	28	16	Приватна	Без підпорядкування

Назва закладу освіти	Категорія закладу освіти	Тип закладу освіти	Кількість здобувачів освіти	Кількість викладачів	Форма власності	Орган управління
Донбаська державна машинобудівна академія	Заклад вищої освіти	Академія	948	114	Державна	Міністерство освіти і науки України
Донецький національний медичний університет	Заклад вищої освіти	Університет	614	173	Державна	Міністерство охорони здоров'я України
Маріупольський державний університет	Заклад вищої освіти	Університет	2630	158	Державна	Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет»	Заклад вищої освіти	Університет	984	137	Державна	Міністерство освіти і науки України
ТОВ «Технічний університет «Метінвест Політехніка»»	Заклад вищої освіти	Університет	458	110	Приватна	Без підпорядкування
Донецький державний університет внутрішніх справ	Заклад вищої освіти	Університет	1472	99	Державна	Міністерство внутрішніх справ України
Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет»	Заклад вищої освіти	Університет	688	95	Державна	Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»	Заклад вищої освіти	Університет	1489	183	Державна	Міністерство освіти і науки України
Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»	Заклад вищої освіти ВСП Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»	Інститут	450	50	Державна	Міністерство освіти і науки України
Товариство з обмеженою відповідальністю «Бердянський університет менеджменту і бізнесу»	Заклад вищої освіти	Університет	58	26	Приватна	Без підпорядкування
Бердянський державний педагогічний університет	Заклад вищої освіти	Університет	3722	169	Державна	Міністерство освіти і науки України
Енергодарський інститут державного та муніципального управління імені Р.Г. Хеноха «Класичного приватного університету»	Заклад вищої освіти	Інститут	109	11	Приватна	Без підпорядкування
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького	Заклад вищої освіти	Університет	2861	178	Державна	Міністерство освіти і науки України

Назва закладу освіти	Категорія закладу освіти	Тип закладу освіти	Кількість здобувачів освіти	Кількість викладачів	Форма власності	Орган управління
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного	Заклад вищої освіти	Університет	5638	218	Державна	Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський інститут державного та муніципального управління «Класичного приватного університету»	Заклад вищої освіти	Інститут	105	20	Приватна	Без підпорядкування
Державний заклад «Луганський державний медичний університет»	Заклад вищої освіти	Університет	647	81	Державна	Міністерство охорони здоров'я України
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля	Заклад вищої освіти	Університет	4831	253	Державна	Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»	Заклад вищої освіти	Університет	4844	328	Державна	Міністерство освіти і науки України
Релігійна організація «Вищий духовний навчальний заклад «Таврійський християнський інститут»»	Заклад вищої освіти	Інститут	44	15	Приватна	Без підпорядкування
Херсонський державний університет	Заклад вищої освіти	Університет	2258	230	Державна	Міністерство освіти і науки України
Херсонський національний технічний університет	Заклад вищої освіти	Університет	1289	161	Державна	Міністерство освіти і науки України
Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права»	Заклад вищої освіти	Університет	336	59	Приватна	Без підпорядкування
Херсонський державний аграрно-економічний університет	Заклад вищої освіти	Університет	3156	164	Державна	Міністерство освіти і науки України
Херсонська державна морська академія	Заклад вищої освіти	Академія	2006	128	Державна	Міністерство освіти і науки України
Приватний заклад «Морський інститут післядипломної освіти імені контр-адмірала Федора Федоровича Ушакова»	Заклад вищої освіти	Інститут	37	29	Приватна	Без підпорядкування
Приватний вищий навчальний заклад «Херсонський економічно – правовий інститут»	Заклад вищої освіти	Інститут	174	24	Приватна	Без підпорядкування

РОЗДІЛ 2. ЗОВНІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

2.1 Акредитація освітніх програм як важлива складова системи забезпечення якості вищої освіти

У цьому розділі наведено узагальнений аналіз рішень щодо акредитації освітніх програм, ухвалених Національним агентством у 2025 р.

У 2025 р. Національне агентство здійснювало акредитацію освітніх програм відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (далі – Положення про акредитацію освітніх програм):

- з проведенням акредитаційної експертизи за повною процедурою;
- без проведення або з частковим проведенням акредитаційної експертизи у порядку, визначеному п.2 Постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 №295 (за спрощеною процедурою)¹⁹.

Загалом у 2025 р. було розглянуто 2238 різних освітніх програм, за результатами чого ухвалено 2276 рішень щодо акредитації²⁰.

2.1.1 Рішення Національного агентства про акредитацію освітніх програм за результатами акредитаційної експертизи і розгляду акредитаційної справи

У 2025 р. за результатами акредитаційної експертизи було прийнято 1461 рішення щодо акредитації освітніх програм, а також 2 рішення про повторну акредитацію.

Структура та галузевий розподіл програм. За рівнями вищої освіти освітні програми, щодо яких у 2025 р. було ухвалено рішення за результатами акредитаційної експертизи, розподіляються таким чином:

- перший (бакалаврський) рівень – 610 освітніх програм (41,8 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення);
- другий (магістерський) рівень – 661 освітня програма (45,2 %);
- третій (освітньо-науковий) рівень – 186 освітніх програм (12,7 %);
- третій (освітньо-творчий) рівень – 4 освітні програми (0,3 %).

Аналіз розподілу рішень за галузями знань свідчить, що найбільша кількість акредитаційних експертиз проведена у галузях знань соціально-гуманітарного профілю та управління.

Найбільшу кількість рішень ухвалено щодо освітніх програм таких галузей

¹⁹ Процедура розгляду та умови прийняття рішень Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації освітніх програм без проведення або з частковим проведенням акредитаційної експертизи без оплати вартості акредитації закладом вищої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану», визначена Порядком розгляду звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України № 295 від 16 березня 2022 р. (протокол № 1 (73) від 14 січня 2025 р.; із змінами – протокол № 14 (86) від 16 вересня 2025 р.

²⁰ Кількість рішень перевищує кількість освітніх програм, оскільки щодо окремих програм упродовж 2025 р. ухвалювалося більше одного рішення. Зокрема, щодо 2 освітніх програм було прийнято по три рішення; щодо 34 освітніх програм – по два рішення.

знань: 01 Освіта / Педагогіка – 201 рішення (13,8 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення); 07 Управління та адміністрування – 188 (12,9 %); 05 Соціальні та поведінкові науки – 124 (8,5 %); 12 Інформаційні технології – 93 (6,4 %); 02 Культура і мистецтво – 92 (6,3 %); 03 Гуманітарні науки – 90 (6,2 %); 10 Природничі науки – 72 (5,0 % відповідно).

Детальний розподіл за галузями знань і рівнями вищої освіти наведено в Таблиці 25.

Таблиця 25. Розподіл кількості рішень за галузями знань і рівнями вищої освіти (у % від загальної кількості рішень)

Галузь знань	перший (бакалаврський) рівень	другий (магістерський) рівень	третій (освітньо- науковий) рівень	третій (освітньо- творчий) рівень	Разом	
01 Освіта / Педагогіка	102	84	15		201	13,8 %
02 Культура і мистецтво	50	32	6	4	92	6,3 %
03 Гуманітарні науки	34	38	18		90	6,2 %
05 Соціальні та поведінкові науки	46	53	25		124	8,5 %
06 Журналістика	7	8			15	1,0 %
07 Управління та адміністрування	85	87	16		188	12,9 %
08 Право	23	21	4		48	3,3 %
09 Біологія	1	10	9		20	1,4 %
10 Природничі науки	24	27	21		72	5,0 %
11 Математика та статистика	6	4	5		15	1,0 %
12 Інформаційні технології	42	39	12		93	6,4 %
13 Механічна інженерія	22	13	7		42	2,9 %
14 Електрична інженерія	12	11	3		26	1,8 %
15 Автоматизація та приладобудування	9		3		12	0,8 %

Галузь знань	перший (бакалаврський) рівень	другий (магістерський) рівень	третій (освітньо- науковий) рівень	третій (освітньо- творчий) рівень	Разом	
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	8	10			18	1,2 %
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	7	36	4		47	3,2 %
18 Виробництво та технології	18	26	4		48	3,3 %
19 Архітектура та будівництво	20	27	1		48	3,3 %
20 Аграрні науки та продовольство	20	29	4		53	3,6 %
21 Ветеринарія		5			5	0,3 %
22 Охорона здоров'я	14	31	12		57	3,9 %
23 Соціальна робота	7	6			13	0,9 %
24 Сфера обслуговування	20	9			29	1,9 %
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	5	3	3		11	0,7 %
26 Цивільна безпека	7	13	2		22	1,5 %
27 Транспорт	7	10	5		22	1,5 %
28 Публічне управління та адміністрування	4	22	6		32	2,2 %
29 Міжнародні відносини	10	7	1		18	1,2 %
Разом	610	661	186	4	1461	100 %

За рівнями вищої освіти найбільша кількість рішень ухвалена щодо освітніх програм другого (магістерського) рівня, що характерно для більшості галузей знань. Водночас у низці галузей, зокрема 01 Освіта / Педагогіка та 02 Культура і мистецтво, значна частка рішень припадає на перший (бакалаврський) рівень. Рішення щодо освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня зосереджені передусім у галузях 05 Соціальні та поведінкові науки, 10 Природничі науки, 03 Гуманітарні науки, 01 Освіта / Педагогіка, 22 Охорона здоров'я та 12 Інформаційні технології.

Із усіх освітніх програм, щодо яких Національним агентством було проведено акредитаційну експертизу й ухвалено рішення у 2025 р.:

- рішення про акредитацію прийнято щодо 1053 освітніх програм (72,1 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких прийнято рішення);
- рішення про акредитацію з визначенням «зразкова» – щодо 9 освітніх програм (0,6 %);
- рішення про умовну (відкладену) акредитацію – щодо 374 освітніх програм (25,6 %);
- рішення про відмову в акредитації – щодо 25 освітніх програм (1,7 % відповідно).

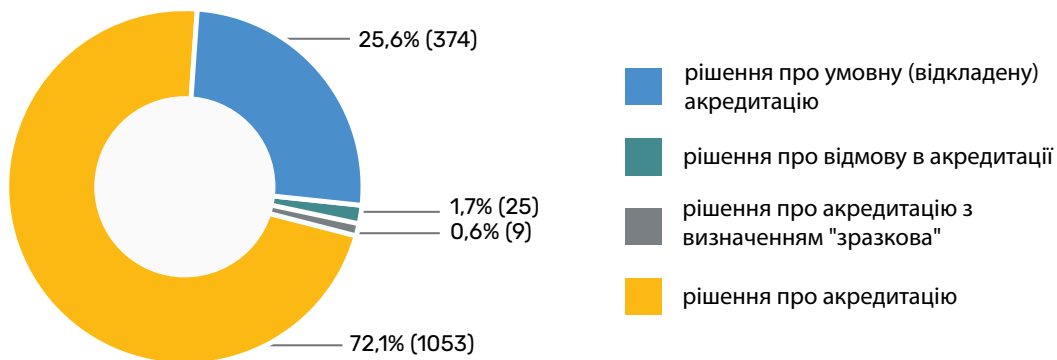

Рисунок 46. Розподіл рішень за типами

Розподіл рішень за результатами акредитаційної експертизи залежно від рівня вищої освіти (Таблиця 26) демонструє загалом аналогічну структуру результатів. Найбільшу частку становлять рішення про акредитацію освітніх програм, тоді як частки рішень про відмову в акредитації та рішень про акредитацію з визначенням «зразкова» є незначними.

Частка рішень про акредитацію є найвищою за другим (магістерським) рівнем – 75,6 %, дещо нижчою за першим (бакалаврським) рівнем – 70,7 % та за третім (освітньо-науковим) рівнем – 64,5 %. Водночас для освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня характерна відносно вища частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію – 33,9 %, що перевищує відповідні показники для першого (бакалаврського) рівня – 26,3 % та другого (магістерського) рівня – 22,4 %.

Таблиця 26. Розподіл рішень за результатами акредитаційної експертизи за рівнями вищої освіти (у % від загальної кількості рішень за відповідним рівнем вищої освіти)

Рівень вищої освіти	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»	%	рішення про акредитацію	%	рішення про умовну (відкладену) акредитацію	%	рішення про відмову в акредитації	%	Разом
перший (бакалаврський)	4	0,7%	431	70,7%	161	26,3%	14	2,3%	610
другий (магістерський)	3	0,5%	500	75,6%	148	22,4%	10	1,5%	661
третій (освітньо-творчий)			2	50,0%	2	50,0%			4
третій (освітньо-науковий)	2	1,1%	120	64,5%	63	33,9%	1	0,5%	186
Разом	9		1053		374		25		1461

Структуру рішень для кожного рівня вищої освіти наочно представлено на Рисунку 47.

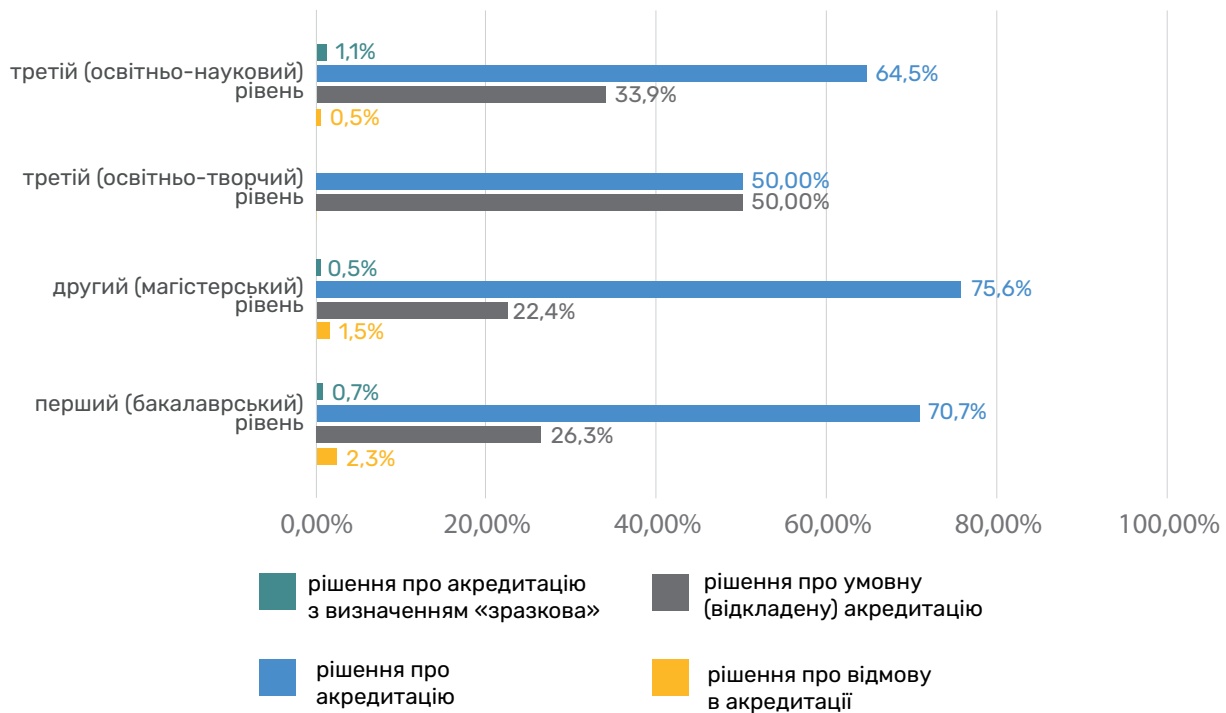

Рисунок 47. Розподіл рішень за типами

Розподіл рішень для кожної галузі. Розподіл рішень за результатами акредитаційної експертизи для кожної галузі знань демонструє відмінності у частці освітніх програм, щодо яких було встановлено недоліки, які призвели до ухвалення рішення про умовну (відкладену) акредитацію або відмову в акредитації.

Найвища частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію за результатами акредитаційної експертизи у 2025 р. зафіксована у таких галузях знань:

- 03 Гуманітарні науки – щодо 43 освітніх програм (47,8 % від загальної кількості освітніх програм галузі 03, щодо яких у 2025 р. було ухвалено рішення за результатами акредитаційної експертизи);

- 15 Автоматизація та приладобудування – щодо 5 освітніх програм (41,7 % від загальної кількості освітніх програм галузі 15);
- 09 Біологія – щодо 8 освітніх програм (40,0 % від загальної кількості освітніх програм галузі 09);
- 01 Освіта / Педагогіка – щодо 75 освітніх програм (37,3 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01);
- 22 Охорона здоров'я – щодо 19 освітніх програм (33,3 % від загальної кількості освітніх програм галузі 22).

Водночас найбільша кількість рішень про відмову в акредитації зафіксована у галузі знань 07 Управління та адміністрування – 6 освітніх програм. Також рішення про відмову в акредитації були ухвалені щодо 4 освітніх програм у галузях знань 01 Освіта / Педагогіка та 02 Культура і мистецтво, а також щодо 2 освітніх програм у галузі знань 22 Охорона здоров'я. По 1 рішенню про відмову в акредитації зафіксовано у галузях знань: 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 08 Право, 10 Природничі науки, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 18 Виробництво та технології, 24 Сфера обслуговування.

Детальний розподіл рішень Національного агентства щодо освітніх програм усіх галузей знань наведено в Таблиці 27.

Таблиця 27. Розподіл рішень за результатами акредитаційної експертизи освітніх програм для кожної галузі знань (у % від загальної кількості рішень за галуззю знань)²¹

Галузі знань	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації		Разом	
	кількість	%	кількість	%	кількість	%	кількість	%		
01 Освіта / Педагогіка			122	60,7%	75	37,3%	4	2,0%	201	100,0%
02 Культура і мистецтво	1	1,1%	61	66,3%	26	28,3%	4	4,3%	92	100,0%
03 Гуманітарні науки			46	51,1%	43	47,8%	1	1,1%	90	100,0%
05 Соціальні та поведінкові науки	2	1,6%	88	71,0%	33	26,6%	6	0,8%	124	100,0%

21 Для окремих галузей знань кількість освітніх програм, що проходили акредитацію у звітному періоді, є порівняно невеликою. За таких умов одне або декілька рішень про відмову в акредитації чи умовну (відкладену) акредитацію можуть суттєво впливати на значення відповідних часток, що призводить до їх значних коливань у відсотковому вимірі. У зв'язку з цим результати для галузей знань із невеликою кількістю акредитаційних справ слід інтерпретувати з урахуванням абсолютних значень показників та загального обсягу вибірки.

Галузі знань	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації		Разом	
	кількість	%	кількість	%	кількість	%	кількість	%		
06 Журналістика			13	86,7%	2	13,3%	1		15	100,0%
07 Управління та адміністрування	4	2,1%	149	79,3%	29	15,4%		3,2%	188	100,0%
08 Право			37	77,1%	10	20,8%	1	2,1%	48	100,0%
09 Біологія			12	60,0%	8	40,0%			20	100,0%
10 Природничі науки			59	81,9%	12	16,7%	1	1,4%	72	100,0%
11 Математика та статистика			13	86,7%	2	13,3%	1		15	100,0%
12 Інформаційні технології	1	1,1%	69	74,2%	22	23,7%	1	1,1%	93	100,0%
13 Механічна інженерія			28	66,7%	13	31,0%		2,4%	42	100,0%
14 Електрична інженерія			17	65,4%	8	30,8%		3,8%	26	100,0%
15 Автоматизація та приладобудування			7	58,3%	5	41,7%			12	100,0%
16 Хімічна інженерія та біоінженерія			14	77,8%	4	22,2%			18	100,0%
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації			41	87,2%	6	12,8%			47	100,0%
18 Виробництво та технології	1	2,1%	36	75,0%	10	20,8%	1	2,1%	48	100,0%
19 Архітектура та будівництво			42	87,5%	6	12,5%			48	100,0%
20 Аграрні науки та продовольство			45	84,9%	8	15,1%			53	100,0%
21 Ветеринарія			5	100,0%					5	100,0%
22 Охорона здоров'я			36	63,2%	19	33,3%	2	3,5%	57	100,0%
23 Соціальна робота			10	76,9%	3	23,1%			13	100,0%
24 Сфера обслуговування			20	69,0%	8	27,6%	1	3,4%	29	100,0%
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону			11	100,0%					11	100,0%
26 Цивільна безпека			18	81,8%	4	18,2%			22	100,0%
27 Транспорт			17	77,3%	5	22,7%			22	100,0%

Галузі знань	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації		Разом	
	кількість	%	кількість	%	кількість	%	кількість	%		
28 Публічне управління та адміністрування			22	68,8%	10	31,2%			32	100,0%
29 Міжнародні відносини			15	83,3%	3	16,7%			18	100,0%
Разом	9		1053		374		25		1461	

У більшості галузей частка рішень про відмову в акредитації та умовну (відкладену) акредитацію є нижчою за середні показники. Водночас у частині галузей спостерігається підвищена частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію або поєднання високих часток рішень про умовну (відкладену) акредитацію та про відмову в акредитації, що може всвідчити про наявність системних викликів у відповідних галузях. Отримані результати демонструють, що структура рішень за результатами акредитації має виразну галузеву специфіку та може використовуватися як аналітичний індикатор для подальшого виявлення системних проблем і формування цільових заходів із підвищення якості освітніх програм.

Розподіл рішень щодо акредитації освітніх програм за галузями знань. Найбільша кількість рішень про акредитацію ухвалена в галузі знань 07 Управління та адміністрування (149 рішень; 14,2 %) та 01 Освіта / Педагогіка (122 рішення; 11,6 %). Значну частку також становлять рішення про акредитацію у галузях 05 Соціальні та поведінкові науки (88 рішень; 8,4 %), 12 Інформаційні технології (69 рішень; 6,6 %), 02 Культура і мистецтво (61 рішення; 5,8 %) та 10 Природничі науки (59 рішень; 5,6 %).

Рішення про акредитацію з визначенням «зразкова» розподіляються між кількома галузями знань. Найбільша кількість таких рішень припадає на галузь 07 Управління та адміністрування (4 рішення; 44,5 %), далі – 05 Соціальні та поведінкові науки (2 рішення; 22,2 %). У галузях 02 Культура і мистецтво, 12 Інформаційні технології та 18 Виробництво та технології ухвалено по 1 рішенню (по 11,1 %).

Найбільша кількість рішень про умовну (відкладену) акредитацію – у галузях 01 Освіта / Педагогіка (75 рішень; 20,1 %), 03 Гуманітарні науки (43 рішення; 11,5 %), 05 Соціальні та поведінкові науки (33 рішення; 8,8 %) та 07 Управління та адміністрування (29 рішень; 7,8 %).

Детальний розподіл рішень наведено в Таблиці 28.

Таблиця 28. Розподіл рішень щодо акредитації освітніх програм за галузями знань (у % від кількості рішень кожного типу)

Галузі знань	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації		Разом
	кількість	%	кількість	%	кількість	%	кількість	%	
01 Освіта / Педагогіка			122	11,6%	75	20,1%	4	16,0%	201
02 Культура і мистецтво	1	11,1%	61	5,8%	26	7,0%	4	16,0%	92
03 Гуманітарні науки			46	4,4%	43	11,5%	1	4,0%	90
05 Соціальні та поведінкові науки	2	22,2%	88	8,4%	33	8,8%	1	4,0%	124
06 Журналістика			13	1,2%	2	0,5%			15
07 Управління та адміністрування	4	44,5%	149	14,2%	29	7,8%	6	24,0%	188
08 Право			37	3,5%	10	2,7%	1	4,0%	48
09 Біологія			12	1,1%	8	2,1%			20
10 Природничі науки			59	5,6%	12	3,2%	1	4,0%	72
11 Математика та статистика			13	1,2%	2	0,5%			15
12 Інформаційні технології	1	11,1%	69	6,6%	22	5,9%	1	4,0%	93
13 Механічна інженерія			28	2,7%	13	3,5%	1	4,0%	42
14 Електрична інженерія			17	1,6%	8	2,1%	1	4,0%	26
15 Автоматизація та приладобудування			7	0,7%	5	1,3%			12
16 Хімічна інженерія та біоінженерія			14	1,3%	4	1,1%			18
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації			41	3,9%	6	1,6%			47
18 Виробництво та технології	1	11,1%	36	3,4%	10	2,7%	1	4,0%	48
19 Архітектура та будівництво			42	4,0%	6	1,6%			48

Галузі знань	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації		Разом
	кількість	%	кількість	%	кількість	%	кількість	%	
20 Аграрні науки та продовольство			45	4,3%	8	2,1%			53
21 Ветеринарія			5	0,5%					5
22 Охорона здоров'я			36	3,4%	19	5,1%	2	8,0%	57
23 Соціальна робота			10	0,9%	3	0,8%			13
24 Сфера обслуговування			20	1,9%	8	2,1%	1	4,0%	29
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону			11	1,0%					11
26 Цивільна безпека			18	1,7%	4	1,1%			22
27 Транспорт			17	1,6%	5	1,3%			22
28 Публічне управління та адміністрування			22	2,1%	10	2,7%			32
29 Міжнародні відносини			15	1,4%	3	0,8%			18
Разом	9	100,0%	1053	100,0%	374	100,0%	25	100,0%	1461

Динаміка структури рішень. Порівняння структури рішень за результатами акредитаційної експертизи у 2024 та 2025 роках (Таблиця 29, Рисунок 48) свідчить про зміну співвідношення типів ухвалених рішень.

Таблиця 29. Розподіл рішень за типами і роками

Рік	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації		Разом
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	
2025	9	0,6%	1053	72,1%	374	25,6%	25	1,7%	1461
2024	18	1,5%	1064	86,5%	145	11,8%	3	0,2%	1230

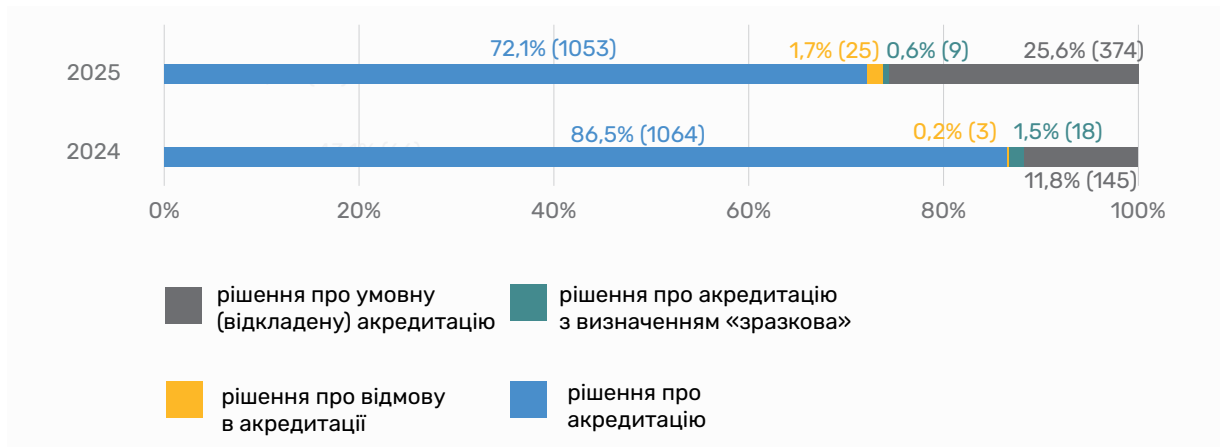

Рисунок 48. Структура рішень Національного агентства за результатами акредитації освітніх програм у 2024 р. та 2025 р.

У 2025 р. зменшилася частка рішень про акредитацію – з 86,5 % у 2024 р. до 72,1 % у 2025 р. Водночас суттєво зросла частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію – з 11,8 % до 25,6 %.

Кількість рішень про відмову в акредитації також збільшилась – з 3 рішень (0,2 %) у 2024 р. до 25 рішень (1,7 %) у 2025 р., однак їх частка в загальній структурі рішень залишається відносно невеликою.

Натомість зменшилася частка рішень про акредитацію з визначенням «зразкова» – з 1,5 % у 2024 р. до 0,6 % у 2025 р.

Загалом у 2025 р. було ухвалено більше рішень за результатами акредитаційної експертизи (1461 рішення) порівняно з 2024 р. (1230 рішень).

Динаміка результатів акредитації за рівнями вищої освіти. Аналіз динаміки структури рішень за рівнями вищої освіти (Таблиця 30) демонструє аналогічні тенденції.

Для першого (бакалаврського) рівня частка рішень про акредитацію зменшилася з 88,5 % у 2024 р. до 70,7 % у 2025 р., тоді як частка умовної (відкладеної) акредитації зросла з 10,7 % до 26,3 %. Частка рішень про відмову в акредитації також збільшилась – з 0,2 % до 2,3 %.

Для другого (магістерського) рівня частка рішень про акредитацію знизилася з 84,6 % до 75,6 %, а частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію зросла з 13,2 % до 22,4 %.

Найбільш помітні зміни спостерігаються на третьому (освітньо-науковому) рівні, де частка рішень про акредитацію зменшилась з 89,1 % до 64,5 %, тоді як частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію зросла з 8,2 % до 33,9 %.

Для третього (освітньо-творчого) рівня у 2025 р. зафіксовано лише 4 рішення, з яких два – рішення про акредитацію, а решта – рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

Таблиця 30. Динаміка структури рішень за рівнями освіти

Тип рішення	рішення про акредитацію з визначенням «зразкова»		рішення про акредитацію		рішення про умовну (відкладену) акредитацію		рішення про відмову в акредитації	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
перший (бакалаврський)	0,6%	0,7%	88,5%	70,7%	10,7%	26,3%	0,2%	2,3%
другий (магістерський)	2,0%	0,5%	84,6%	75,6%	13,2%	22,4%	0,2%	1,5%
третій (освітньо-творчий)				50,0%		50,0%		
третій (освітньо-науковий)	1,8%	1,1%	89,1%	64,5%	8,2%	33,9%	0,9%	0,5%

Отже, порівняльний аналіз результатів акредитації у 2024 та 2025 рр. свідчить про зміну структури ухвалених рішень. Основною тенденцією є зростання частки рішень про умовну (відкладену) акредитацію за одночасного зменшення частки рішень про акредитацію. Ця тенденція простежується на всіх рівнях вищої освіти, найбільш виразно – на третьому (освітньо-науковому) рівні. Водночас частка рішень про відмову в акредитації залишається відносно низькою у загальній структурі результатів акредитаційної експертизи.

Динаміка рішень за галузями знань. Аналіз галузевого розподілу рішень про умовну (відкладену) акредитацію та відмову в акредитації свідчить про певні зміни у структурі таких рішень у 2025 р. порівняно з 2024 р. (Таблиця 31).

Таблиця 31. Розподіл рішень про умовну (відкладену) акредитацію та відмову в акредитації за галузями знань у 2024 р. та 2025 р. (у % від кількості рішень у галузі у відповідному році)

Галузі знань	Частка рішень про умовну (відкладену) та відмову в акредитації, %	
	2024	2025
01 Освіта / Педагогіка	24,2%	39,3%
02 Культура і мистецтво	14,5%	32,6%
03 Гуманітарні науки	11,9%	48,9%
05 Соціальні та поведінкові науки	12,5%	27,4%
06 Журналістика	5,6%	13,3%

Галузі знань	Частка рішень про умовну (відкладену) та відмову в акредитації, %	
	2024	2025
07 Управління та адміністрування	12,9%	18,6%
08 Право	3,7%	22,9%
09 Біологія	-	40,0%
10 Природничі науки	10,4%	18,1%
11 Математика та статистика	11,8%	13,3%
12 Інформаційні технології	4,4%	24,7%
13 Механічна інженерія	20,5%	33,4%
14 Електрична інженерія	4,8%	34,6%
15 Автоматизація та приладобудування	10,0%	41,7%
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	10,0%	22,2%
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	-	12,8%
18 Виробництво та технології	18,5%	22,9%
19 Архітектура та будівництво	8,8%	12,5%
20 Аграрні науки та продовольство	12,8%	15,1%
21 Ветеринарія	-	-
22 Охорона здоров'я	10,3%	36,8%
23 Соціальна робота	10,5%	23,1%
24 Сфера обслуговування	11,4%	31,0%
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	-	-
26 Цивільна безпека	11,1%	18,2%
27 Транспорт	11,8%	22,7%
28 Публічне управління та адміністрування	14,3%	31,2%
29 Міжнародні відносини	11,8%	16,7%

У 2025 р. порівняно з 2024 р. у більшості галузей знань спостерігається зростання частки рішень про умовну (відкладену) акредитацію та відмову в акредитації. Найбільш суттєве зростання зафіксовано у галузях 03 Гуманітарні науки (з 11,9% до 47,8%), 15 Автоматизація та приладобудування (з 10,0% до 48,9%), 09 Біологія (з 0,0% до 40,0%), 01 Освіта / Педагогіка (з 24,2% до 39,3%), 22 Охорона здоров'я (з 10,3% до 36,8%), 28 Публічне управління та адміністрування (з 14,3% до 31,2%) та 14 Електрична інженерія (з 4,8% до 34,6%).

Помітне зростання також спостерігається у галузях 02 Культура і мистецтво (з 14,5% до 32,6%), 05 Соціальні та поведінкові науки (з 12,5% до 27,4%), 12 Інформаційні технології (з 4,4% до 24,7%), 24 Сфера обслуговування (з 11,4% до 31,0%), 23 Соціальна робота (з 10,5% до 23,1%) та 27 Транспорт (з 11,8% до 22,7%).

Водночас у низці галузей зростання є помірним, зокрема у галузях 07 Управління та адміністрування, 11 Математика та статистика, 10 Природничі науки, 19 Архітектура та будівництво, 20 Аграрні науки та продовольство та 29 Міжнародні відносини.

Отже, у 2025 р. у структурі рішень за результатами акредитаційної експертизи, як і в попередні роки, переважає рішення про акредитацію, однак порівняно з 2024 р. помітно зросла частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію та про відмову в акредитації. Найбільш відчутні зміни спостерігаються на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Водночас результати акредитації демонструють помітну галузеву специфіку, що свідчить про різний характер викликів у відповідних сферах та підтверджує доцільність використання структури акредитаційних рішень як аналітичного індикатора для виявлення системних проблем і формування цільових заходів із підвищення якості вищої освіти.

2.1.2 Порівняльний аналіз рішень Національного агентства щодо акредитації освітніх програм за результатами акредитаційної експертизи та рішень відповідно до постанови КМУ від 16.03.2022 № 295

Загальна кількість рішень. У 2025 р. Національне агентство прийняло 813 рішень про умовну (відкладену) акредитацію освітніх програм відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану» (далі – Постанова КМУ № 295). Це становить 35,7 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких у 2025 р. ухвалено рішення (2276).

Аналіз співвідношення рішень, ухвалених за повною процедурою акредитації та за процедурою відповідно до Постанови КМУ № 295, свідчить про наявність галузевих відмінностей. Залежно від співвідношення часток цих процедур у різних галузях знань можна умовно виділити три групи.

До першої групи належать галузі, у яких частка рішень, прийнятих відповідно до Постанови КМУ № 295, не перевищує 30 %, що свідчить про чітке переважання повної процедури акредитації. До цієї групи, зокрема, належать галузі 02 Культура і мистецтво, 09 Біологія, 11 Математика та статистика, 18 Виробництво та технології, 19 Архітектура та будівництво.

До другої групи належать галузі, у яких частка рішень, прийнятих відповідно до Постанови КМУ № 295, становить від 30 % до 50 %. У цих галузях

спрощена процедура застосовується доволі активно, однак більшість рішень все ще ухвалюється за повною процедурою акредитації.

До третьої групи належать галузі, у яких частка рішень, прийнятих відповідно до Постанови КМУ № 295, перевищує 50 %. До них належать, зокрема, галузі 21 Ветеринарія, 24 Сфера обслуговування, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 27 Транспорт, 29 Міжнародні відносини.

Порівняння кількості та частки рішень щодо акредитації освітніх програм, прийнятих Національним агентством за повною процедурою та за процедурою відповідно до Постанови КМУ від 16.03.2022 № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану», для кожної галузі знань представлено в Таблиці 32.

Таблиця 32. Розподіл рішень, ухвалених за результатами акредитаційної експертизи (за повною процедурою) і рішень, ухвалених за спрощеною процедурою відповідно до Постанови КМУ 295 за галузями знань (у % від загальної кількості рішень за галуззю)

Галузь знань	Рішення, ухвалені за результатами акредитаційної експертизи (за повною процедурою)		Рішення, ухвалені за спрощеною процедурою відповідно до Постанови № 295 від 16.03.2022		Разом
	Кількість	Частка	Кількість	Частка	
01 Освіта / Педагогіка	201	64.2%	112	35.8%	313
02 Культура і мистецтво	92	81.4%	21	18.6%	113
03 Гуманітарні науки	90	70.3%	38	29.7%	128
04 Богослов'я			1	100.0%	1
05 Соціальні та поведінкові науки	124	64.6%	68	35.4%	192
06 Журналістика	15	68.2%	7	31.8%	22
07 Управління та адміністрування	188	67.6%	90	32.4%	278
08 Право	48	66.7%	24	33.3%	72
09 Біологія	20	80.0%	5	20.0%	25
10 Природничі науки	72	68.6%	33	31.4%	105
11 Математика та статистика	15	78.9%	4	21.1%	19
12 Інформаційні технології	95	62.1%	58	37.9%	153
13 Механічна інженерія	42	55.3%	34	44.7%	76

Галузь знань	Рішення, ухвалені за результатами акредитаційної експертизи (за повною процедурою)		Рішення, ухвалені за спрощеною процедурою відповідно до Постанови № 295 від 16.03.2022		Разом
	Кількість	Частка	Кількість	Частка	
14 Електрична інженерія	26	51.0%	25	49.0%	51
15 Автоматизація та приладобудування	12	48.0%	13	52.0%	25
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	18	56.3%	14	43.8%	32
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	47	68.1%	22	31.9%	69
18 Виробництво та технології	48	76.2%	15	23.8%	63
19 Архітектура та будівництво	48	73.8%	17	26.2%	65
20 Аграрні науки та продовольство	53	68.8%	24	31.2%	77
21 Ветеринарія	5	35.7%	9	64.3%	14
22 Охорона здоров'я	57	68.7%	26	31.3%	83
23 Соціальна робота	13	52.0%	12	48.0%	25
24 Сфера обслуговування	29	45.3%	35	54.7%	64
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	11	31.4%	24	68.6%	35
26 Цивільна безпека	22	56.4%	17	43.6%	39
27 Транспорт	22	48.9%	23	51.1%	45
28 Публічне управління та адміністрування	32	62.7%	19	37.3%	51
29 Міжнародні відносини	18	43.9%	23	56.1%	41
Разом	1463		813		2276

Розподіл рішень за галузями знань. Застосування спрощеної процедури акредитації є нерівномірним між галузями знань. У 2025 р. найбільшу кількість

рішень про умовну (відкладену) акредитацію відповідно до Постанови КМУ від 16.03.2022 № 295 Національне агентство ухвалило щодо освітніх програм таких галузей знань: 01 Освіта / Педагогіка – 112 рішень (13,8 % від загальної кількості рішень, прийнятих за цією процедурою), 07 Управління та адміністрування – 90 (11,1 %), 05 Соціальні та поведінкові науки – 68 (8,4 %), 12 Інформаційні технології – 58 (7,1 %). Разом на ці чотири галузі припадає понад 40 % усіх рішень про умовну (відкладену) акредитацію, прийнятих у 2025 р. відповідно до Постанови КМУ № 295.

Порівняльний розподіл рішень, ухвалених за повною процедурою акредитації та за процедурою відповідно до Постанови КМУ № 295, за галузями знань наведено в Таблиці 33.

Таблиця 33. Розподіл рішень щодо акредитації освітніх програм за галузями знань у 2025 р. (у % від загальної кількості рішень за відповідною процедурою)

Галузь знань	Рішення, ухвалені за повною процедурою		Рішення, ухвалені за спрощеною процедурою відповідно до Постанови № 295		Разом
	Кількість	Частка	Кількість	Частка	
01 Освіта / Педагогіка	201	13.7%	112	13.8%	313
02 Культура і мистецтво	92	6.3%	21	2.6%	113
03 Гуманітарні науки	90	6.1%	38	4.7%	128
04 Богослов'я			1	0.1%	1
05 Соціальні та поведінкові науки	124	8.5%	68	8.4%	192
06 Журналістика	15	1.0%	7	0.9%	22
07 Управління та адміністрування	188	12.9%	90	11.1%	278
08 Право	48	3.3%	24	3.0%	72
09 Біологія	20	1.4%	5	0.6%	25
10 Природничі науки	72	4.9%	33	4.1%	105
11 Математика та статистика	15	1.0%	4	0.5%	19
12 Інформаційні технології	95	6.5%	58	7.1%	153
13 Механічна інженерія	42	2.9%	34	4.2%	76
14 Електрична інженерія	26	1.8%	25	3.1%	51

Галузь знань	Рішення, ухвалені за повною процедурою		Рішення, ухвалені за спрощеною процедурою відповідно до Постанови № 295		Разом
	Кількість	Частка	Кількість	Частка	
15 Автоматизація та приладобудування	12	0.8%	13	1.6%	25
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	18	1.2%	14	1.7%	32
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	47	3.2%	22	2.7%	69
18 Виробництво та технології	48	3.3%	15	1.8%	63
19 Архітектура та будівництво	48	3.3%	17	2.1%	65
20 Аграрні науки та продовольство	53	3.6%	24	2.9%	77
21 Ветеринарія	5	0.3%	9	1.1%	14
22 Охорона здоров'я	57	3.9%	26	3.2%	83
23 Соціальна робота	13	0.9%	12	1.5%	25
24 Сфера обслуговування	29	2.0%	35	4.3%	64
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	11	0.8%	24	2.9%	35
26 Цивільна безпека	22	1.5%	17	2.1%	39
27 Транспорт	22	1.5%	23	2.8%	45
28 Публічне управління та адміністрування	32	2.2%	19	2.3%	51
29 Міжнародні відносини	18	1.2%	23	2.8%	41
Разом	1463	100%	813	100%	2276

Розподіл рішень за рівнями вищої освіти. У 2025 р. за першим (бакалаврським) рівнем 610 рішень (68,3 %) прийнято за повною процедурою та 283 (31,7 %) – за процедурою відповідно до Постанови КМУ № 295 (разом 893). За другим (магістерським) рівнем 663 рішення (66,1 %) ухвалено за повною процедурою та 340 (33,9 %) – за спрощеною (разом 1003).

На третьому (освітньо-науковому) рівні співвідношення між процедурами є збалансованим: 186 рішень (53,0 %) ухвалено за повною процедурою та 165 (47,0 %) – за спрощеною (разом 351).

Щодо інших рівнів, усі 4 рішення за освітніми програмами третього (освітньо-творчого) рівня ухвалено за повною процедурою, тоді як усі 25 рішень щодо освітніх програм початкового рівня прийнято відповідно до Постанови КМУ № 295.

Загалом за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнями, на які припадає переважна більшість освітніх програм, близько двох третин рішень ухвалюються за повною процедурою акредитації.

Таблиця 34. Розподіл рішень, ухвалених за результатами акредитаційної експертизи та рішень відповідно до Постанови КМУ 295 за рівнями вищої освіти

Рівень вищої освіти	Рішення, ухвалені за повною процедурою		Рішення, ухвалені за спрощеною процедурою відповідно до Постанови № 295		Разом
	Кількість	Частка	Кількість	Частка	
Перший (бакалаврський)	610	68.3%	283	31.7%	893
Другий (магістерський)	663	66.1%	340	33.9%	1003
Третій (освітньо-науковий)	186	53.0%	165	47.0%	351
Третій (освітньо-творчий)	4	100.0%			4
Початковий рівень (короткий цикл)			25	100.0%	25
Разом	1463	64.3%	813	35.7%	2276

Порівняння структури рішень щодо акредитації з 2024 р. Порівняно з 2024 р. структура рішень щодо акредитації освітніх програм зазнала помітних змін. Якщо у 2024 р. рішення, прийняті відповідно до Постанови КМУ № 295, становили 52,0 % усіх рішень щодо акредитації освітніх програм, то у 2025 р. їх частка зменшилась до 35,7 %.

У 2025 р. в більшості галузей знань спостерігається переважання кількості рішень, ухвалених за результатами повної акредитаційної експертизи, тоді як у 2024 р. співвідношення між повною та спрощеною процедурами у значній кількості галузей було близьким або приблизно однаковим. Водночас структура галузей, у яких зосереджена найбільша кількість рішень за спрощеною процедурою акредитації, залишається загалом подібною: найбільша кількість таких рішень припадає на галузі 01 Освіта / Педагогіка, 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки.

Отже, у 2025 р. простежується тенденція до зменшення застосування спрощеної процедури акредитації. Разом з тим, застосування спрощеної процедури є нерівномірним за галузями знань і рівнями освіти.

Детальний аналіз практики застосування спрощеної процедури акредитації освітніх програм відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 295 у 2022-2025 рр. здійснено в аналітичних матеріалах²², підготовлених Національним агентством.

²² Аналіз практики застосування спрощеної процедури акредитації освітніх програм відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 295: аналітичний звіт (проект). – Київ: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2026.

2.2 Розгляд звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до Постанови КМУ № 295

Комітет з акредитації освітніх програм (далі – Комітет) протягом 2025 р. провів 12 засідань за результатами опрацювання листів-звернень від закладів вищої освіти України щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. №295. Комітет регламентує свою діяльність на підставі Порядку розгляду звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України № 295 від 16 березня 2022 р. (далі – Порядок). Задля оптимізації процедури розгляду звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації, протягом 2025 р. цей документ зазнавав удосконалення тричі (протоколи засідань Національного агентства за № 1 (73) від 14.01.25, № 13(85) від 26.08.25, № 14(86) від 16.09.25).

Загалом опрацьовано запити щодо 1127 освітніх програм, з яких Комітет ухвалив рішення рекомендувати до надання умовної (відкладеної) акредитації щодо 1072 освітніх програм від 165 закладів вищої освіти, що на 3,5% менше, ніж у 2024 р.

Варто зауважити, що рекомендація Комітету Національному агентству відмовити не є остаточною, оскільки дозволяє закладу вищої освіти подати звернення повторно, посиливши обґрунтування причин, що постали передумовою запиту, задля відповідності вимогам Порядку. Загальне співвідношення освітніх програм, відповідно яких було прийнято рішення рекомендувати або відмовити у задоволенні звернення виглядає наступним чином:

Відповідно до п. 6 Порядку Комітетом приймаються до розгляду звернення закладів вищої освіти, що відповідають наступним умовам:

- 1) Освітня програма реалізовується в закладі вищої освіти, тимчасово переміщеному після 24 лютого 2022 р.;
- 2) Освітня програма реалізовується в закладі вищої освіти, що належить до категорії закладів із специфічними умовами навчання, вищих військових навчальних закладів або у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;
- 3) Настання за останні 12 місяців до моменту звернення закладу обставин непереборної сили, викликаних військовими діями країни-агресора, що унеможливають проведення акредитації освітньої програми;
- 4) Освітня програма реалізується в закладі вищої освіти, який перебуває у процесі реорганізації впродовж одного року з дня видання наказу про реорганізацію;
- 5) За рішення Вченої ради заклад вищої освіти припиняє з наступного навчального року реалізацію освітньої програми та має контингент за цією освітньою програмою лише на випусковому курсі²³.

У 2025 р. відсотковий розподіл освітніх програм, за якими були ухвалені рішення про рекомендацію надати умовну (відкладену) акредитацію, свідчить про той факт, що найбільша кількість звернень відбулася з апеляцією до пп. 3

23 Порядок розгляду звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України № 295 від 16 березня 2022 р. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/Додаток.pdf> (дата звернення: 20.02.2026)

пункту 6 Порядку, а саме: 48,6 % від загальної кількості рекомендованих Комітетом до надання умовної (відкладеної) акредитації. Загальний розподіл звернень відповідно п. 6 Порядку наведено на Рисунку 49:

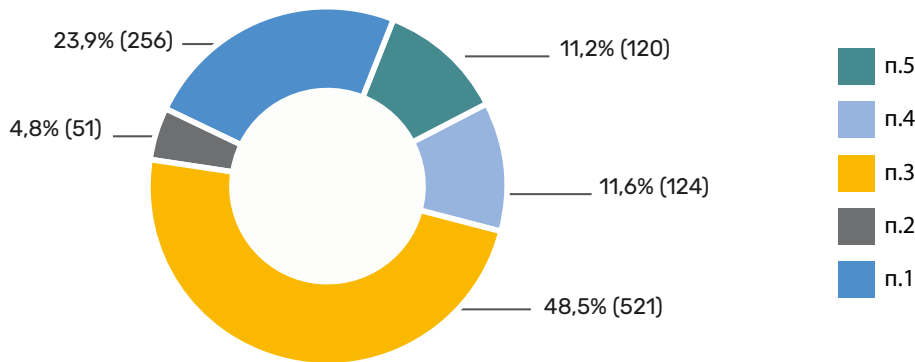

Рисунок 49. Розподіл підстав, за якими Комітетом з акредитації освітніх програм було рекомендовано надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до п. 6 Порядку

Така ситуація запитів демонструє наслідки військової агресії у площині впливу на організацію освітнього процесу. Подібна тенденція спостерігається також у географічному розгалуженні закладів вищої освіти, які зверталися протягом 2025 р. із запитом щодо надання умовної (відкладеної) акредитації, адже у 2024 р. не всі області України були представлені в аналітичній довідці афіліації закладів вищої освіти, що потребували допомоги у зв'язку із зовнішнім негативним впливом війни. Отже, регіональне представництво закладів вищої освіти у 2025 р. виглядає наступним чином:

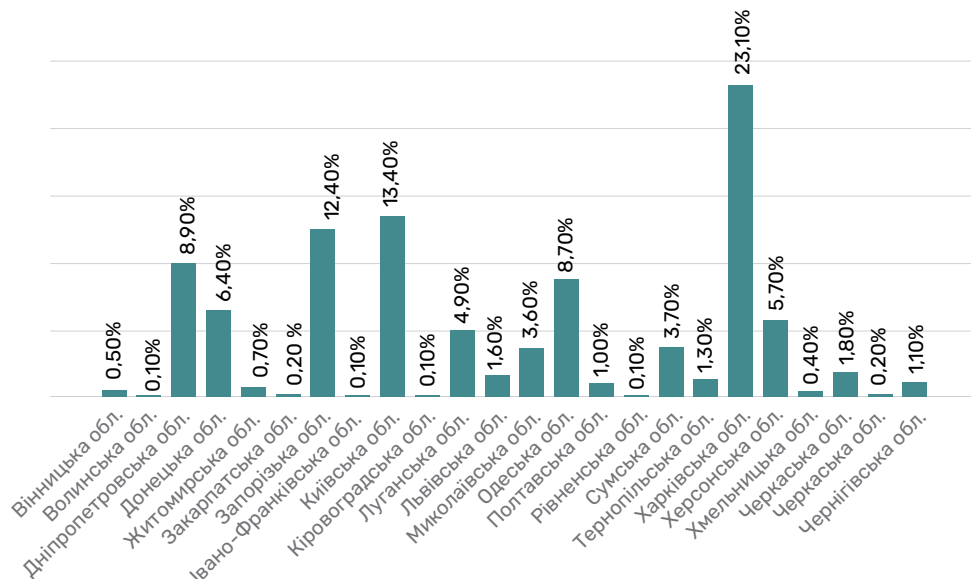

Рисунок 50. Розподіл освітніх програм, щодо яких у 2025 році подано звернення щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до Постанови КМУ від 16.03.2022, за регіонами

Регіональна аналітика дозволяє констатувати той факт, що у 2025 р. за підтримкою Національного агентства зверталися всі області України. Лідером за кількістю освітніх програм, щодо яких подано листи-звернення про умовну (відкладену) акредитацію, залишається Харківська область, її частка становить

23,1 % від загальної кількості освітніх програм. Більше 10 % від загальної кількості освітніх програм, що отримали рекомендацію щодо надання можливості пройти акредитаційну експертизу за спрощеною процедурою, – освітні програми Запорізької (12,4 %) та Київської (13,4 %) областей.

Звертає на себе увагу спектр галузевої приналежності освітніх програм, щодо яких Комітетом ухвалене рішення про рекомендацію надання умовної (відкладеної) акредитації: домінує галузь 01 Освіта / Педагогіка (14,2 %), друге місце посідає галузь 07 Управління та адміністрування (11,1 %), на третьому місці – галузь 05 Соціальні та поведінкові науки (8 %).

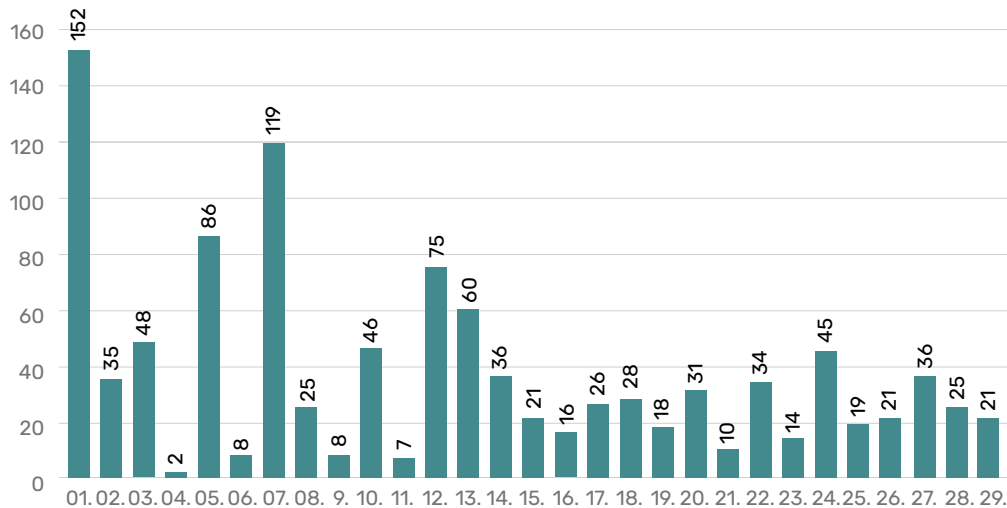

Рисунок 51. Розподіл освітніх програм, щодо яких у 2025 році Комісією надано рекомендації про задоволення звернень закладів вищої освіти щодо проведення акредитації за спрощеною процедурою, за галузями знань

Отже, у 2025 р. Комітет з акредитації освітніх програм забезпечував системний розгляд звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до постанови КМУ № 295, що дозволило підтримати реалізацію освітніх програм в умовах воєнного стану. Переважна більшість звернень отримала позитивні рекомендації, а найбільш поширеною підставою залишаються обставини непереборної сили, пов'язані з воєнними діями. Отримані результати підтверджують важливість цього механізму як інструменту гнучкого реагування системи зовнішнього забезпечення якості на кризові умови функціонування вищої освіти.

2.3 Постакредитаційний моніторинг

Запровадження постакредитаційного моніторингу освітніх програм як обов'язкового інструменту акредитації цілком відповідає послідовним діям Національного агентства із втілення Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) як у законодавстві України, так і у власній практиці.

Нагадаємо, що відповідно до пункту 18-3 статті 1 Закону України «Про вищу освіту» постакредитаційний моніторинг — це оцінювання органом, що прийняв рішення про акредитацію, виконання наданих за результатами акредитації рекомендацій та/або відповідності критеріям акредитації. А відповідно до норм Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти від 15 травня 2024 р.:

постакредитаційний моніторинг здійснюється на безоплатній основі, на третьому році після отримання акредитації щодо освітніх програм, акредитованих згідно з новим Положенням про акредитацію освітніх програм; постакредитаційний моніторинг може здійснюватись позачергово, але лише на підставі рішення Національного агентства за відповідним зверненням від:

- а) суб'єктів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти;
- б) Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти України;
- в) за зверненням закладу вищої освіти.

У 2024 р. з метою підготовки до повноцінного запровадження постакредитаційного моніторингу як обов'язкового етапу акредитації освітніх програм, Національне агентство провело 2 етапи експерименту, у яких взяли участь понад 30 закладів вищої освіти з освітніми програмами, для розгляду яких за правилами постакредитації були залучені всі галузеві експертні ради. Відгуки від закладів вищої освіти, галузевих експертних рад та аналіз етапів та результатів експериментів відповідними робочими групами надав можливість Національному агентству у 2025 р. створити умови для повноцінного проведення постакредитаційного моніторингу раніше акредитованих освітніх програм за всіма правилами та процедурами, передбаченими законодавством України.

Треба зазначити, що відповідно до вимог законодавства у 2025 р. Національне агентство за своєї ініціативи не запрошувало заклади вищої освіти до проведення постакредитаційного моніторингу вже акредитованих освітніх програм, оскільки це є можливим лише на третьому році після отримання акредитації за оновленими правилами і таких освітніх програм ще не було. Але водночас Національне агентство повинно було створити умови та бути готовим забезпечити проведення позачергового постакредитаційного моніторингу за ініціативи зовнішніх суб'єктів, перелік яких наводиться в Положенні про акредитацію освітніх програм.

Отже, на початку 2025 р. з урахуванням результатів експериментів з поста-кредитації, проведених у 2024 р., та на виконання вимог законодавства було розроблено та затверджено: відомості про самооцінювання освітньої програми для постакредитаційного моніторингу, форму експертного висновку галузевої експертної ради про проведення позачергового постакредитаційного моніторингу, форму заяви до Національного агентства про позачергове проведення поста-кредитаційного моніторингу освітньої програми, Інструкцію щодо проведення

позачергового постакредитаційного моніторингу, форму рішення Національного агентства за наслідками постакредитаційного моніторингу.

Вищеперелічені заходи дали можливість Національному агентству забезпечити умови для проведення позачергового постакредитаційного моніторингу в 2025 р. і такі випадки були.

Так, протягом минулого року до Національного агентства з проханням про проведення позачергового постакредитаційного моніторингу своїх освітніх програм звернулися наступні заклади вищої освіти:

1. Житомирський державний університет імені Івана Франка
2. Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»
3. Луцький національний технічний університет
4. Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
5. Національний університет біоресурсів і природокористування України
6. Полтавський державний аграрний університет

Основною причиною для звернення закладів вищої освіти з проханням про проведення позачергового постакредитаційного моніторингу стали зміни до законодавства, зокрема внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, а також необхідності розуміння способу та обсягу реалізації отриманих під час акредитації пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення освітньої програми. Всі освітні програми із звернень були другого (магістерського) рівня вищої освіти та з таких галузей знань та спеціальностей:

- 01 Освіта / Педагогіка – 014 Середня освіта – ОП «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» Житомирського державного університету імені Івана Франка;
- 05 Соціальні та поведінкові науки - 051 Економіка – ОП «Управління персоналом та бізнес-економіка» Луцького національного технічного університету;
- 07 Управління та адміністрування – 076 Підприємництво та торгівля – ОП «Диджиталізація підприємництва» Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»;
- 13 Механічна інженерія – 132 Матеріалознавство – ОП «Промислова естетика і сертифікація виробничого обладнання» Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;
- 20 Аграрні науки та продовольство – 205 Лісове господарство – ОП «Лісове господарство» Національного університету біоресурсів і природокористування України;
- 29 Міжнародні відносини – 292 Міжнародні економічні відносини – ОП «Міжнародні економічні відносини» Полтавського державного аграрного університету.

Усі відповідні освітні програми включені до переліків для здійснення позачергового постакредитаційного моніторингу відповідно до рішень Національного агентства, оформлених протоколами його засідань у 2025 р. Рішення прийнято та затверджено Національним агентством у встановленому порядку відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері забезпечення якості вищої освіти.

Для здійснення постакредитаційного моніторингу всі перелічені заклади вищої освіти подали Національному агентству відповідно до затверджених форм: відомості самооцінювання з інформацією про зміни, що зазнали освітні

програми та освітня діяльність за ними після попередньої акредитації; інформацію про реагування на зауваження та недоліки, виявлені під час проведення акредитації відповідних освітніх програм та інші документи або посилання на електронні ресурси, що підтверджують наведену інформацію.

Після проведення доекспертної підготовки матеріалів, розгляду отриманих матеріалів за правилами постакредитаційного моніторингу відповідними галузевими експертними радами Національним агентством на своєму засіданні було ухвалено рішення:

- про успішне проходження постакредитаційного моніторингу освітніх програм: «Управління персоналом та бізнес-економіка» Луцького національного технічного університету; «Диджиталізація підприємництва» Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила»; «Лісове господарство» Національного університету біоресурсів і природокористування України.
- про проходження постакредитаційного моніторингу із зауваженнями для освітніх програм: «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» Житомирського державного університету імені Івана Франка; ОП «Промислова естетика і сертифікація виробничого обладнання» Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»; ОП «Міжнародні економічні відносини» Полтавського державного аграрного університету.

В межах прийнятих рішень про успішне проходження постакредитаційного моніторингу на прикладі перелічених освітніх програм Національне агентство констатувало реалізацію освітнього процесу на достатньому рівні відповідності Критеріям оцінювання якості освітньої програми. Акцентовано увагу на позитивних практиках, що запроваджені з часу акредитації освітніх програм та надано конкретні рекомендації щодо подальшого розвитку відповідних освітніх програм.

Під час прийняття рішення про проходження постакредитаційного моніторингу із зауваженнями Національне агентство здійснило оцінювання рівня виконання зауважень та рекомендацій, наданих під час останньої акредитації відповідних освітніх програм. За результатами такого оцінювання закладам вищої освіти було вказано на необхідність активізації зусиль щодо покращення освітньої діяльності за тими критеріями, у межах яких попередні рекомендації були виконані частково або не виконані. У більшості випадків це стосувалося необхідності розширення участі здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників у програмах внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, удосконалення кадрового забезпечення освітніх компонентів, а також інших аспектів освітньої діяльності.

Зазначені приклади доводять те, що Національне агентство підготовлено до повноцінного проведення постакредитаційного моніторингу акредитованих раніше освітніх програм на постійній основі у повній відповідності як законодавства України, так і відповідних європейських стандартів.

2.4 Транскордонне забезпечення якості вищої освіти в Україні²⁴

Транскордонне забезпечення якості є одним із важливих елементів інтеграції вищої освіти України до Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та глобального освітнього простору. Воно охоплює процедури зовнішнього забезпечення якості, що здійснюються іноземними агентствами із забезпечення якості вищої освіти щодо освітніх програм або інституцій українських закладів вищої освіти, а також визнання результатів таких процедур на національному рівні.

У 2025 р. нормативно-правове поле транскордонного забезпечення якості вищої освіти в Україні залишалося незмінним. Як і в попередні роки, Україна визнає сертифікати про акредитацію освітніх програм, видані іноземними агентствами із забезпечення якості з переліку затвердженого розпорядженням КМУ від 10 липня 2019 р. № 554 (в редакції від 28 червня 2024 р. № 603-р), без запровадження додаткових національних процедур перевірки або оцінювання. Як зазначалося у наших попередніх звітах і доповідях – такий підхід є занадто ліберальним у порівнянні з більшістю країн ЄПВО та фактично робить українську систему однією з найбільш відкритих до імпорту послуг зовнішнього забезпечення якості не тільки в Європі, але й в усьому світі. Відсутність додаткових запобіжників і процедур кореляції з національними вимогами створює як можливості, так і системні ризики. З одного боку, це сприяє інтернаціоналізації вищої освіти, розвитку міжнародної співпраці та підвищенню довіри до українських ЗВО. З іншого боку, така відкритість обумовлює накопичення проблемних кейсів, пов'язаних із недотриманням вимог національного законодавства, стандартів вищої освіти та особливостей регулювання окремих спеціальностей.

Протягом 2025 р. до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) було внесено дані про іноземні сертифікати акредитації 38 освітніх програм, що реалізуються у 12 закладах вищої освіти України:

- 34 освітні програми, сертифікати про акредитацію яких до Національного агентства було подано вперше або за результатами чергової повної процедури акредитації, у Приватному закладі вищої освіти «Міжнародний європейський університет», Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Державному торговельно-економічному університеті, Приватному закладі вищої освіти «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», Національному університеті «Львівська політехніка», Приватній установі «Університет «Київська школа економіки», Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Закладі вищої освіти «Український католицький університет», Приватному вищому навчальному закладі «Європейський університет»;
- 4 освітні програми, сертифікати про акредитацію яких випускаються щорічно терміном на 1 рік на основі звіту експертної групи, у Приватному закладі вищої освіти «Харківський інститут медицини та біомедичних наук», Приватному вищому навчальному закладі «Київський

24 При підготовці матеріалів підрозділу використано ChatGPT 5.2 для пошуку й систематизації інформації, аналізу великих текстів, редагування та покращення стилістики

медичний університет» та Приватному закладі вищої освіти «Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я».

Акредитації у 2025 р. охопили як державні, так і приватні ЗВО, що свідчить про широку інституційну зацікавленість у використанні механізмів транскордонного забезпечення якості. Географія ЗВО включала університети різних регіонів України, а спектр освітніх програм – соціальні науки, економіку, управління, інженерію, інформаційні технології, медицину, фармацію, гуманітарні та міждисциплінарні напрями.

Сертифікати про акредитацію цих ОП були видані такими іноземними агентствами із забезпечення якості:

- Румунське агентство із забезпечення якості вищої освіти (ARACIS, Румунія);
- Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина);
- Акредитаційне агентство у галузях охорони здоров'я та суспільних наук (ANPGS, Німеччина);
- Національне агентство з оцінювання та акредитації (NEAA, Болгарія) (Таблиця 35).

Таблиця 35. Відомості про іноземні акредитації освітніх програм українських закладів вищої освіти, що були внесені до ЄДЕБО Національним агентством у 2025 р.

Іноземне агентство із забезпечення якості	Заклад вищої освіти	Освітня програма	Освітній рівень
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет»	Медицина	другий (магістерський) рівень
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця	Бізнес-адміністрування: Організаційні трансформації	другий (магістерський) рівень
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Державний торговельно-економічний університет	Менеджмент антимонопольної діяльності	перший (бакалаврський) рівень
		Менеджмент персоналу	
		Промисловий менеджмент	
		Торговельний менеджмент	
		Управління бізнесом	
		Менеджмент туристичного та готельно-ресторанного бізнесу	
		Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності	
		Міжнародний менеджмент	
Національне агентство з оцінки та акредитації (NEAA, Болгарія)	Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»	Готельно-ресторанна справа	перший (бакалаврський) рівень
		Туризм і рекреація	
		Готельно-ресторанна справа	другий (магістерський) рівень
		Туризм і рекреація	

Іноземне агентство із забезпечення якості	Заклад вищої освіти	Освітня програма	Освітній рівень
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Національний університет «Львівська політехніка»	Психологія	другий (магістерський) рівень
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Приватна установа «Університет «Київська школа економіки»	Бізнес-економіка	перший (бакалаврський) рівень
		Економіка і великі дані	
		Програмна інженерія та бізнес-аналіз	
		Економічний аналіз	другий (магістерський) рівень
		Економіка бізнесу та фінансів	
		Публічна політика та врядування	
		Дослідження пам'яті та публічна історія	
		Безпілотні літальні апарати	
		Мікро- та наноелектроніка	
Румунське агентство із забезпечення якості вищої освіти (ARACIS, Румунія)	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»	Електромеханічні системи автоматизації, електропривод та електромобільність	перший (бакалаврський) рівень
		Технічні та програмні засоби автоматизації	
		Енергетичний менеджмент та енергоефективні технології	
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Заклад вищої освіти «Український католицький університет»	Майбутнє спадщини: історія, культура, література	другий (магістерський) рівень
Акредитаційне агентство у галузях охорони здоров'я та суспільних наук (ANPGS, Німеччина)	Приватний заклад вищої освіти «Харківський інститут медицини та біомедичних наук»	Медицина	другий (магістерський) рівень
Акредитаційне агентство у галузях охорони здоров'я та суспільних наук (ANPGS, Німеччина)	Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»	Фармація, промислова фармація	другий (магістерський) рівень
Акредитаційне агентство у галузях охорони здоров'я та суспільних наук (ANPGS, Німеччина)	Приватний заклад вищої освіти «Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я»	Медицина	другий (магістерський) рівень

Іноземне агентство із забезпечення якості	Заклад вищої освіти	Освітня програма	Освітній рівень
Центральне агентство з оцінювання і акредитації (ZEvA, Німеччина)	Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»	Інженерія програмного забезпечення	перший (бакалаврський) рівень
		Комп'ютерні науки	перший (бакалаврський) рівень
		Комп'ютерні науки	другий (магістерський) рівень
		Комп'ютерні науки	третій (освітньо-науковий) рівень
		Кібербезпека	перший (бакалаврський) рівень
		Кібербезпека	другий (магістерський) рівень

Загалом за період з 1 вересня 2019 р. по 31 грудня 2025 р., до ЄДЕБО було внесено 152 відомості про акредитацію освітніх програм іноземними агентствами. Розподіл таких програм за рівнями вищої освіти залишається відносно стабільним. Найбільшу частку становлять освітні програми другого (магістерського) рівня – 54 % (82 програми). Освітні програми першого (бакалаврського) рівня складають 41 % (63 програми). Частка програм третього (освітньо-наукового) рівня є незначною – 5 % (7 програм) (Рисунок 52).

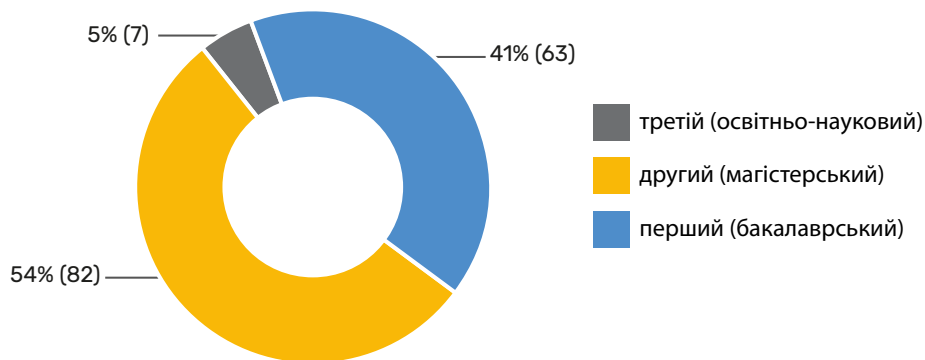

Рисунок 52. Розподіл іноземних сертифікатів про акредитацію освітніх програм за рівнями освіти, 2019-2025 рр.

Аналіз свідчить про те, що досить часто транскордонна акредитація в Україні використовується для програм магістерського рівня, які орієнтовані на міжнародну мобільність і підвищення конкурентоспроможності випускників на міжнародному ринку праці.

Окремим масивом у 2025 р. стало внесення до ЄДЕБО даних про іноземні сертифікати акредитації 73 освітніх програм 17 українських ЗВО у зв'язку зі змінами переліку галузей знань і спеціальностей. У більшості випадків (72 програми) таке внесення здійснювалося відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021. Ще одна освітня програма була внесена

відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1392. Ці дії мали техніко-правовий характер і не відображали нових процедур зовнішнього оцінювання, проте істотно вплинули на загальні статистичні показники транскордонної акредитації у 2025 р.

Попри кількісне зростання та розширення практик транскордонного забезпечення якості, у 2025 р. чітко окреслилася низка системних проблем. Насамперед йдеться про акредитацію освітніх програм регульованих спеціальностей іноземними агентствами без очних або дистанційних візитів до ЗВО, без належного аналізу відповідності програм вимогам національного законодавства України та без оцінювання їх відповідності стандартам вищої освіти, затвердженим в Україні. У низці випадків транскордонна акредитація використовується не як інструмент підвищення якості, а як механізм уникнення національної акредитації або спосіб приховування невідповідностей вимогам законодавства та стандартів. Така практика не лише нівелює саму ідею зовнішнього забезпечення якості, а й створює репутаційні ризики для української системи вищої освіти загалом.

У 2025 р. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти продовжувало активну роз'яснювальну та комунікаційну роботу у сфері транскордонного забезпечення якості. Вона була спрямована як на іноземні агентства із забезпечення якості, так і на українські заклади вищої освіти. Зокрема, було підготовлено та оприлюднено двомовне видання «Транскордонне забезпечення якості вищої освіти в Україні: poradnik для іноземних агентств і українських університетів»²⁵. Видання має прикладний характер і містить систематизований виклад вимог національного законодавства, особливостей регульованих спеціальностей, а також рекомендації щодо належних практик транскордонної акредитації. Крім того, у 2025 р. було проведено вебінари українською та англійською мовами, присвячені практичним аспектам транскордонного забезпечення якості. Матеріали вебінарів та додаткові роз'яснення були оприлюднені на офіційному вебсайті Національного агентства²⁶.

Аналіз практик 2025 р. підтверджує, що у сфері транскордонного забезпечення якості на перший план мають виходити не формальні або регуляторні стимули, а репутаційні та мотиваційні чинники. Йдеться насамперед про формування сталої культури якості в університетах, підвищення довіри до освітніх програм, зміцнення міжнародної репутації ЗВО та української системи вищої освіти загалом. Транскордонна акредитація має розглядатися як інструмент розвитку, взаємного навчання та порівняльності якості, а не як альтернативний шлях уникнення національних процедур або вимог.

Важливим позитивним прикладом у 2024-2025 рр. стала реалізація спільного проєкту Естонського агентства якості освіти НАКА та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти «Підвищення якості вищої освіти в Україні»²⁷, що реалізовувався за підтримки Естонського центру міжнародного розвитку. У межах цього проєкту у 2025 р. три українські ЗВО (Київський національний

25 Транскордонне забезпечення якості у вищій освіті України: poradnik для іноземних агентств та українських університетів / Н. Стукало, Т. Ковальська. — Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2025. — 37 с. (укр.) + 35 с. (англ.) — Книга-перекрутка. <https://bit.ly/4d9yZGw> (дата звернення: 20.02.2026)

26 Транскордонне забезпечення якості. Офіційний вебсайт Національного агентства <https://bit.ly/4ss-k7HK> (дата звернення: 20.02.2026)

27 Проєкт «Підвищення якості вищої освіти» <https://bit.ly/4sBkm3t> (дата звернення: 20.02.2026)

економічний університет імені Вадима Гетьмана, Луцький національний технічний університет, та Національний університет «Острозька академія») успішно пройшли процедуру міжнародної інституційної акредитації та отримали сертифікати строком на 7 років. Зовнішнє оцінювання здійснювалося спільними експертними групами, що забезпечило поєднання міжнародних підходів до оцінювання з урахуванням національного контексту. Цей досвід може розглядатися як модель належної практики транскордонного забезпечення якості, орієнтованої на розвиток, партнерство та довгострокове підвищення якості вищої освіти.

Отже, за підсумками 2025 р. транскордонне забезпечення якості вищої освіти в Україні характеризується поєднанням високого рівня відкритості, зростання кількісних показників та наявністю системних викликів. Подальший розвиток цієї сфери потребує посилення акценту на відповідальності, доброчесності та репутаційних мотивах усіх залучених сторін, а також вдосконалення національного законодавства і продовження формування спільного розуміння якості між національними та іноземними агентствами.

2.5 Інституційна акредитація в Україні: результати пілотування та орієнтири для подальшого впровадження²⁸

Модернізація системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні набула стратегічного значення в контексті європейської інтеграції, післявоєнного відновлення та підвищення інституційної спроможності університетів. Чинна модель, побудована переважно на програмній акредитації, забезпечила масштабне переозвучення стандартів якості у 2019–2025 рр., однак водночас виявила структурні обмеження своєї довгострокової ефективності. За наявності понад 500 закладів вищої освіти та близько 25 тисяч освітніх програм програмоцентрована модель є надмірно ресурсоемною та неповною мірою ефективною для оцінювання інституційного управління, стратегічного розвитку та культури якості. Вона відіграла свою ключову роль для запуску системи забезпечення якості вищої освіти в Україні, але потребує реформування з огляду на наступний етап її розвитку.

У цьому контексті інституційна акредитація постає не як альтернативний, а як комплементарний інструмент зовнішнього забезпечення якості, здатний забезпечити цілісне оцінювання внутрішніх систем університетів. Її впровадження прямо корелює з європейськими трендами переходу від контролю відповідності до оцінювання інституційної спроможності та розвитку.

Пілотування інституційної акредитації, реалізоване Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти спільно з Естонським агентством із забезпечення якості освіти НАКА за підтримки Естонської агенції міжнародного розвитку (ESTDEV), виконало функцію системного підтвердження моделі. Воно дозволило емпірично перевірити застосовність ESG-сумісної моделі до українського контексту без формальних регуляторних наслідків для університетів, зокрема Луцького національного технічного університету, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Національного університету «Острозька академія».

Аналіз результатів пілоту засвідчив, що українські заклади вищої освіти вже мають функціональні внутрішні системи забезпечення якості, інституційні політики, механізми моніторингу та стратегічного планування, які загалом відповідають Стандартам і рекомендаціям ESG 2015. Відсутність фундаментальних розривів відповідності свідчить про структурну готовність системи до інституційного рівня оцінювання без необхідності радикальної трансформації внутрішніх управлінських архітектур.

Водночас ключовим аналітичним результатом пілотування стала верифікація можливості використання європейської моделі інституційної акредитації в Україні. Застосована методологія потребувала лише обмеженої адаптації – переважно у частині національного законодавства та процедурної організації в умовах воєнного стану. Це підтверджує глибоку інтегрованість української системи забезпечення якості до Європейського простору вищої освіти та підвищує довіру до майбутніх акредитаційних рішень.

Суттєвий системний ефект пілоту проявився в розбудові експертної спроможності. Інституційна акредитація вимагає якісно іншого типу оцінювання –

28 При підготовці матеріалів підрозділу використано ChatGPT 5.2 для пошуку й систематизації інформації, аналізу великих текстів, редагування та покращення стилістики

міжфункціонального та орієнтованого на розвиток культури якості, на відміну від програмної акредитації. Участь національних експертів у спільних експертних групах із міжнародними фахівцями створила атмосферу професійної співпраці та обміну досвідом, що є критично важливим для масштабування моделі.

На інституційному рівні акредитація виконала роль каталізатора організаційного розвитку. Самооцінювання змусило університети здійснити комплексну інвентаризацію політик, процесів і результатів, що стимулювало стратегічну рефлексію, перегляд місій, посилення систем управління даними та внутрішньої комунікації. Особливо показовим є те, що при підході, спрямованому на вдосконалення, університети сприймали акредитацію як інструмент інституційного навчання, а не зовнішнього контролю.

Не менш важливим став репутаційний вимір. Реалізація спільної інституційної акредитації з агентством зареєстрованим у EQAR, у період повномасштабної війни виконала функцію міжнародного сигналу стійкості української вищої освіти, її спроможності зберігати стандарти якості та інтегрованість у європейський освітній простір.

Водночас пілотування дозволило чітко ідентифікувати виклики, які мають бути враховані при національному масштабуванні. Найбільш системним обмеженням залишаються безпекові ризики воєнного часу, що впливають на організацію візитів, людські ресурси та часові рамки процедур. Гібридний формат, хоча й забезпечив безперервність оцінювання, продемонстрував обмеження в частині аналізу інфраструктури та освітнього середовища.

Окремим проблемним питанням постає мовна політика інституційної акредитації. Проведення процедури англійською мовою посилює міжнародну легітимність, але створює додаткове навантаження на інституції та впливає на глибину експертного діалогу. Баланс між інтернаціоналізацією та інклюзивністю потребує нормативного врегулювання.

Інституційні виклики стосуються насамперед управління даними та аналітичної звітності. Підготовка самооцінювання виявила фрагментованість інформаційних систем і потребу в інтегрованих цифрових дашбордах. Водночас саме ці виклики стимулювали довгострокові інвестиції у внутрішню аналітичну інфраструктуру.

З огляду на отримані результати, інституційна акредитація має впроваджуватися поетапно, із чітким нормативним, процедурним і ресурсним забезпеченням. Законодавча рамка вже містить базові положення, однак потребує операціоналізації через підзаконні акти, які мають бути затверджені після завершення воєнного стану.

Стратегічно важливо зберегти філософію моделі, спрямовану на вдосконалення та розвиток. Перехід до інституційної акредитації має функціонувати як інструмент підвищення спроможності, автономії та стратегічної відповідальності університетів.

Отже, пілотування підтвердило три ключові аналітичні висновки.

По-перше, система вищої освіти України інституційно готова до впровадження інституційної акредитації.

По-друге, модель інституційної акредитації, що базується на стандартах ESG 2015, є методологічно придатною та ефективною в національному контексті.

По-третє, інституційна акредитація здатна виконувати не лише функцію оцінювання, але й забезпечувати вдосконалення, інтеграцію та зміцнювати репутацію як внутрішньої так і національної систем забезпечення якості вищої освіти.

У перспективі вона може стати ключовим елементом нової архітектури зовнішнього забезпечення якості — більш збалансованої, стратегічно орієнтованої та ресурсно сталої, що відповідає як європейським стандартам, так і потребам післявоєнної трансформації системи вищої освіти України. Детально ознайомитися із результатами пілотування й проекту в цілому можна в аналітичній доповіді «Institutional Accreditation in Ukraine: Pilot Outcomes and Policy Pathways for National Implementation»²⁹.

29 Institutional Accreditation in Ukraine: Pilot Outcomes and Policy Pathways for National Implementation. Policy Paper [Electronic edition] / Stukalo N., Butenko A., Yeremenko O. — Kyiv : National Agency for Higher Education Quality Assurance, 2026. — 20 p. <https://bit.ly/4aZ4fq5> (дата звернення: 20.02.2026)

РОЗДІЛ 3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ: АНАЛІЗ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АКРЕДИТАЦІЙНИХ ЕКСПЕРТИЗ

3.1 Кращі практики внутрішніх систем забезпечення якості в закладах вищої освіти та їх поширення

3.1.1 Ефективні практики реалізації освітніх програм (за результатами акредитаційних експертиз, здійснених у 2025 р.)³⁰

Для української системи вищої освіти здійснювана Національним агентством процедура акредитації освітніх програм стала не стільки інструментом контролю, скільки рушієм розбудови й розвитку внутрішніх систем забезпечення якості відповідно до Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Невід'ємною складовою експертного оцінювання кожної освітньої програми є визначення позитивних практик, які дозволили ЗВО забезпечити відповідність вимогам критеріїв оцінювання, а також практик, що мають ознаки зразковості (є ефективними та демонструють стабільно ефективні результати протягом тривалого часу і позитивно впливають на освітній процес) та інноваційності (є ефективними та впроваджують нові ідеї, методи або технології, побудовані на застосуванні креативних, оригінальних рішень)³¹. Вони можуть бути використані як зразок та орієнтир для наслідування під час розроблення, реалізації та вдосконалення освітніх програм різних рівнів вищої освіти, галузей знань та спеціальностей, у ЗВО будь-якого типу та форми власності. Відтак їх узагальнення та систематизація є важливою частиною аналітичної діяльності Національного агентства.

Запропонований аналітичний огляд зосереджений на результатах акредитаційних експертиз, здійснених Національним агентством протягом 2025 р. Покликаний він не лише зафіксувати ключові тенденції та ідентифікувати типові підходи, які застосовують ЗВО для підвищення своєї конкурентоспроможності в умовах воєнного стану та глобальних викликів. На основі встановлених за результатами експертного оцінювання та перевірених на практиці кейсів він окреслює перспективні напрямки розвитку внутрішніх систем забезпечення якості.

Тож з метою аналізу кращих практик, ідентифікованих за результатами здійснених у 2025 р. акредитаційних експертиз, ми проаналізували 165 акредитаційних справ (звіти експертних груп та експертні висновки галузевих експертних рад). У фокусі уваги були освітні програми, щодо яких за результатами акредитаційної експертизи було прийнято рішення про акредитацію (у т.ч. з визначенням «зразкова») і принаймні за одним критерієм оцінювання було встановлено зразкову відповідність. Зауважимо, що визначення рівня відповідності «А»

30 При підготовці матеріалів підрозділу контент-аналіз текстів звітів експертних груп та експертних висновків ГЕР здійснено з використанням мовної моделі Gemini (Google)

31 Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми: методичний посібник [Електронне видання] / А. Бутенко, Г. Денискіна, О. Єременко, О. Книш, І. Сімшаг, О. Требенко. — Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2024. — 127 с. <https://cutt.ly/stYuNMH4> (дата звернення: 20.02.2026)

згідно з Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, передбачає встановлення повної відповідності визначеному Критерію, відсутність недоліків та зразковість та/або інноваційність практик реалізації визначеного Критерію, що безпосередньо вплинули на реалізацію освітньої програми. Відтак аналіз був зосереджений на позитивних практиках реалізації освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО, що мають ознаки зразковості та/або інноваційності і стали передумовою встановлення рівня відповідності «А».

Проаналізовані освітні програми бакалаврського (51 ОП), магістерського (80 ОП) та освітньо-наукового/освітньо-творчого (34 ОП) рівнів вищої освіти реалізуються у 60 закладах вищої освіти та 8 наукових установах. Серед цих освітніх програм найчастіше зразкову відповідність було встановлено за Критерієм 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси – 91 ОП та Критерієм 6. Людські ресурси – 71 ОП (Рисунок 53). Детальніше зупинимося на аналізі ефективних практик, встановлених за кожним із визначених критеріїв оцінювання якості освітніх програм.

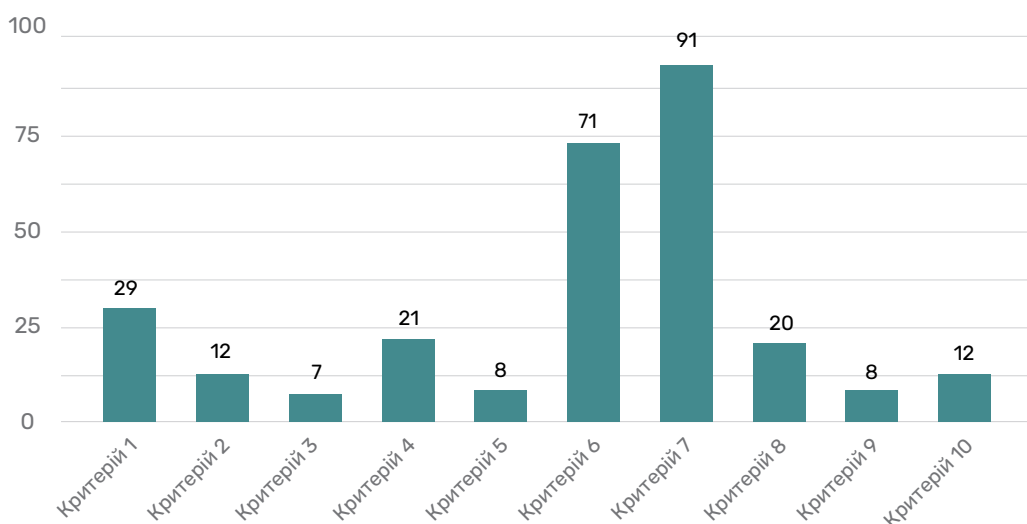

Рисунок 53. Критерії, щодо яких в ОП було встановлено зразкову відповідність

Таблиця 36. Розподіл освітніх програм, у яких було встановлено рівень відповідності «А» хоча б за одним Критерієм, за Критеріями

Критерії оцінювання	К 1	К 2	К 3	К 4	К 5	К 6	К 7	К 8	К 9	К 10
Кількість ОП, у яких за відповідним Критерієм оцінювання було встановлено рівень відповідності «А»	29	12	7	21	8	71	91	20	8	12

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Кращі практики за Критерієм 1 передусім стосуються врахування в меті та програмних результатах навчання освітніх програм світових тенденцій розвитку науки й відповідної спеціальності, їхньої унікальності у зв'язку з визначенням додаткових компетентностей, а також розроблення у безпосередній взаємодії

із зовнішніми стейкхолдерами. Всього зразкову відповідність було встановлено для 29 освітніх програм. Серед них найбільше – за галуззю знань 07 Управління та адміністрування (13 ОП), зокрема, за спеціальностями 071 Облік і оподаткування (5 ОП), 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (2 ОП) та 073 Менеджмент (6 ОП). Окрім того, зразкову відповідність Критерію 1 було встановлено для освітніх програм за галузями: 02 Культура і мистецтво (3 ОП), 05 Соціальні та поведінкові науки (3 ОП), 10 Природничі науки (2 ОП), 12 Інформаційні технології (1 ОП), 16 Хімічна інженерія та біоінженерія (1 ОП), 18 Виробництво та технології (1 ОП), 20 Аграрні науки та продовольство (1 ОП) та 22 Охорона здоров'я (4 ОП). Детальніше зупинимося на аналізі ідентифікованих позитивних практик.

За результатами акредитації відзначено унікальність освітніх програм на українському ринку освітніх послуг у контексті розширення програмних результатів навчання та визначення фахових компетентностей на основі взаємодії з роботодавцями, поєднання національних освітніх стандартів з міжнародними професійними вимогами. У контексті впровадження додаткових до відповідного стандарту вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання як зразкові практики було визначено проектування програм на перетині різних галузей знань та активну інтеграцію ІТ-інструментарію, що дозволяє готувати фахівців для сучасної цифрової економіки. Наприклад:

- за спеціальністю 051 Економіка – конвергенція в ОП «Економіка» (ІДПЯЖ) третього рівня вищої освіти демографічного аналізу, соціально-економічного прогнозування, цифрових технологій та моделювання;
- за спеціальністю 073 Менеджмент – доповнення профілю ОП «Менеджмент персоналу» (КНЕУ) компетентностями застосування цифрових технологій, здійснення HR-аналітики та кадрового планування;
- за спеціальністю 052 Політологія – структурне проектування ОП «Політика врядування в місті» (НаУКМА) таким чином, щоб ОК одночасно забезпечували ПРН спеціальностей (052 Політологія та 073 Менеджмент) в обсязі 47%;
- за спеціальністю 186 Видавництво та поліграфія – орієнтація ОП «Технології друкованих і електронних видань» (КПІ) на проектно-конструкторську діяльність за допомогою ІТ.

Виокремлено освітні програми, які створюють вузькоспеціалізовані траєкторії у межах широких спеціальностей, що забезпечують адресну підготовку кадрів для конкретних секторів. Наприклад:

- за спеціальністю 053 Психологія – фокусування ОП «Психологія. Психологічне консультування» (МДПУ) на психологічному консультуванні та ментальному здоров'ї;
- за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок – профіль ОП «Банківський менеджмент» (КНЕУ) доповнено компетентностями у сфері монетарної політики та ризик-орієнтованого управління; в ОП «Публічні фінанси» (ЗУНУ) – зацентровано на соціальних публічних фондах, фінансах територіальних громад;
- за спеціальністю 223 Медсестринство – в ОП «Парамедик» (ТНМУ) у структуру стандарту широкої спеціальності імплементовано специфічні результати навчання (парамедик).

Поміж позитивних практик також прослідковуємо юридичний захист унікальності дизайну програми – отримання авторського свідоцтва на освітню програму як об'єкт інтелектуальної власності колективу розробників (КНЕУ).

Забезпечення актуальності результатів навчання в контексті запитів ринку праці, зокрема, здійснювалося шляхом визнання відповідності освітніх програм міжнародним професійним стандартам (CIMA, ACCA, IFA) за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка). Останнє передбачало узгодження змісту відповідних програм безпосередньо з вимогами глобальної професійної асоціації CIMA, отримання ЗВО статусу CGMA University Partner та зовнішню міжнародну акредитацію (CIMA/IFA). Прикладом зразкового врахування вимог професійного стандарту також є синхронізація згаданих ОП зі змістом іспитів з атестації аудиторів України (спільно з «РС Аутсорсинг»).

Як ефективні також виокремлено практики використання міжнародних професійних стандартів під час проектування освітніх програм, зокрема: в ОП «Інженерія програмного забезпечення» (Житомирська політехніка) – міжнародних рекомендацій (CS2023: ACM/IEEE-CS/AAAI Computer Science Curricula) та міжнародних професійних стандартів (SWEBOK Guide Version 4 від IEEE Computer Society); в освітніх програмах за спеціальністю 073 Менеджмент (НТУ «ДП») – міжнародних стандартів (PMBOK, ISO 21502).

В умовах становлення національної системи професійних стандартів як зразкову практику визначено проактивну позицію ЗВО, зокрема: ініціювання процедури затвердження професійної кваліфікації через подання заявки до Національного агентства кваліфікацій за відсутності затвердженого професійного стандарту «Парамедик» на національному рівні – ОП «Парамедик» за спеціальністю 223 Медсестринство (ТНМУ). Урахування оновленої стратегії розвитку медичної освіти в ОП «Медицина» БДМУ було забезпечено шляхом впровадження в атестацію здобувачів Об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І).

Серед позитивних практик також було визначено інтеграцію в освітню програму мікрокваліфікацій, наприклад: впровадження в ОП «Банківський менеджмент» (КНЕУ) навчальної дисципліни, успішне завершення якої передбачає отримання здобувачами професійного Свідоцтва оцінювача нерухомого майна; структурування вибірових дисциплін у спеціалізовані блоки, успішне опанування яких дозволяє здобувачу отримати додаткову професійну кваліфікацію.

Урахування освітньою програмою запитів суспільства та регіону, зокрема, здійснювалося під час розроблення ОП у безпосередній взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами. Серед форм взаємодії як зразкові практики відзначено:

- реалізацію моделі «повного циклу» взаємодії з роботодавцями, що охоплює безперервний ланцюг: обговорення програми – читання лекцій практиками – проходження практики здобувачами – працевлаштування – замовлення наукових досліджень – використання підприємствами результатів наукових досліджень у виробничій діяльності – змістового наповнення та оновлення ОП та освітніх компонентів;
- консультації із професійними організаціями (ACCA, CIMA, IFA) під час проектування ОП (Житомирська політехніка);
- реалізацію спільних із зовнішніми стейкхолдерами проєктів регіонального значення (ЧДТУ).

Ефективність засвідчила практика побудови стійких партнерських мереж із зовнішніми стейкхолдерами, що дозволяє забезпечувати системність взаємодії. Зокрема, простежуємо наступні практики:

- функціонування Професійно-дорадчого комітету, до якого входять провідні фахівці галузі з такими основними функціями, як надання пропозицій щодо удосконалення ОП та участь у їх обговоренні (КНЕУ);
- формування Ради стейкхолдерів із застосуванням фільтру-критерію для членства: обов'язкової готовності залучати здобувачів до реальної практичної діяльності, а не лише консультативна участь (ЗУНУ);
- функціонування спеціалізованої платформи – «Студія публічних фінансів» – як інтеграційного середовища для безпосередньої участі роботодавців у проектуванні освітніх компонентів ОП (ЗУНУ).

Інституціоналізовані форми взаємодії з ринком праці також передбачали організацію галузевих днів, конференцій, наприклад, щорічного галузевого заходу European Supply Chain Day (з 2014 р.) у співпраці з бізнесом та владою, результати якого систематично враховуються під час оновлення ОП «Логістика» (НУЛП).

Ефективними визначено практики імплементації політики ЗВО щодо інтеграції актуальних наукових результатів безпосередньо в зміст освіти, зокрема, впровадження в освітній процес наукових розробок викладачів, які були отримані за результатами роботи наукової школи (КНЕУ, ОП «Банківський менеджмент», ОП «Менеджмент соціальної сфери»), виконання досліджень за регіональним фінансуванням (ЧДТУ, ОП «Дизайн і візуальна культура»), а також імплементації прикладного складника навчання на основі аналізу освітніх практик Urban School (SciencesPo) у сфері міських студій (НаУКМА, ОП «Політика врядування в місті»).

Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності освітніх програм здійснюється, зокрема, шляхом використання досвіду міжнародних університетів-партнерів та залучення іноземних фахівців до етапу розроблення освітніх програм. З-посеред зразкових практик урахування світових тенденцій розвитку спеціальності було відзначено:

- трансфер європейських методик навчання та оцінювання через імплементацію підходів університетів-партнерів, наприклад, розроблення освітньої програми відповідно до структури аналогічної програми «Rachunkowość i Podatki» Університету ім. Я. Длугоша (Польща) – ОП «Облік і оподаткування» (Житомирська політехніка);
- цільову адаптацію структури та змісту ОП та її освітніх компонентів до програм європейських університетів для забезпечення академічної мобільності – ОП «Медицина» (ЛНМУ), виокремлення спільного «ядра» компетентностей (НаУКМА);
- системний бенчмаркінг із залученням досвіду закордонних університетів-партнерів на етапі формування цілей та результатів навчання (Каразінський університет, НТУ «ДП»), інтернаціоналізацію робочої групи та безпосереднє залучення міжнародної академічної та професійної спільноти до проектування ОП «Інженерія програмного забезпечення» (Житомирська політехніка), ОП «Аудит, державний фінансовий контроль та експертиза» (ЦНТУ), ОП «Політика врядування в місті» (НаУКМА);
- інтеграцію під час проектування ОП досвіду міжнародного співробітництва, зокрема в межах проєктів Erasmus+ та Темпус (Житомирська політехніка, НУБіП, ДДАЕУ, МДПУ);

- участь випускової кафедри, відповідальної за реалізацію освітніх програм за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка), у IAAER (International Association for Accounting Education and Research);
- залучення представників академічної спільноти країн ЄС до рецензування ОП «Політика врядування в місті» (НаУКМА).

Ефективними також визначено практики узгодження освітніх програм з вимогами міжнародних професійних асоціацій, сертифікаційних центрів та глобальних консалтингових мереж, наприклад:

- використання для проектування та оновлення освітньої програми професійних звітів глобальних консалтингових компаній («Велика четвірка»: Deloitte, PwC), класифікатора ESCO та аналітики професійних асоціацій (ACCA, IFA) – ОП «Облік, контроль і митна справа» (Житомирська політехніка);
- отримання статусу CGMA Finance Leadership University Partner та узгодження контенту, мети та результатів навчання програми з кваліфікаційними вимогами CIMA – ОП за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка);
- проектування освітньої програми відповідно до сертифікаційних вимог Європейського комітету EuroPsy – ОП «Психологія. Психологічне консультування» (МДПУ);
- верифікація змісту підготовки та методів навчання через залучення міжнародних професійних організацій: ACCA, ФПБАУ – ОП «Міжнародний облік» (ЗУНУ), Ліги вищих мистецьких навчальних закладів Європи «ELIA» (ЗАМ).

Урахування міжнародного контексту в освітніх програмах також здійснюється шляхом підвищення кваліфікації викладачів через мобільність, стажування у провідних міжнародних центрах та залучення іноземних науковців до освітнього процесу. Простежуємо також приклади інтегрування стратегічних пріоритетів ЗВО в їхні освітні програми, зокрема загального вектору інноваційного розвитку університету та впровадження в освітній процес сучасної цифрової екосистеми. Імплементация місії університету та державних пріоритетів у конкретні цілі та результати навчання забезпечує актуальність та суспільну значущість програми, наприклад: виконання оборонних завдань – ОП «Картографія, геоінформатика і кадастр» (Каразінський університет); підготовку управлінців «нового покоління» – ОП «Управління проектами» (НТУ «ДП»); реалізацію державних політик повоєнного відновлення України ОП – «Політика врядування в місті» (НаУКМА).

Варто звернути увагу й на практики взаємодії з центральними та регіональними органами виконавчої влади задля підкреслення соціальної відповідальності ЗВО та посилення зв'язку освітніх програм зі стратегіями розвитку громад, регіонів та державними експериментальними проектами. Як зразкові були визначені наступні практики:

- реалізація ОП «Медицина» (ЛНМУ) в рамках експериментального проекту КМУ щодо запровадження сучасних підходів у медичній освіті (зокрема, через створення реабілітаційного центру);
- інтеграція в систему державної політики та міжнародних інституцій через пряме залучення до освітнього процесу за ОП «Економіка» (ІДПЯЖ) стейкхолдерів національного (Мінекономіки, Мінсоцполітики, МОЗ, Міноборони) та міжнародного рівня (UNFPA, UNICEF, ILO, WHO);

- синхронізація з регіональними стратегіями – формулювання цілей та профілю ОП «Хімічні технології та інженерія» (КПІ) у прямій відповідності зі «Стратегією розвитку Київської області на 2021-2027 роки»; врахування «Стратегії розвитку Дніпропетровської обл. до 2027 р.», зокрема в частині адаптації ВПО та підтримки бізнесу молоді (НТУ «ДП»); безпосереднє залучення здобувачів та викладачів ОП «Психологія. Психологічне консультування» (МДПУ) до реалізації міської цільової програми «Відновлення і зміцнення психічного здоров'я...»;
- верифікація мети та суспільної ролі освітньої програми через діяльність «Шкіл відновлення громад», що здійснює наукове консультування муніципалітетів та тренінги для ВПО – в межах реалізації ОП «Політика врядування в місті» (НаУКМА).

У цьому контексті важливою стає спроможність змінювати контент освітніх програм та методи навчання у відповідь на виклики війни. Серед зразкових практик виокремлено:

- адаптацію фокусу ОП «Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток» (Каразінський університет) до проблематики екоциду, ресурсно-економічної безпеки регіону та повоєнного відновлення;
- розвиток компетентностей з відновлення мілітарно порушених земель в ОП «Агрономія» (ДДАЕУ);
- адаптацію контенту ОП «Парамедик» (ТНМУ) до протоколів воєнного часу та стандартів ERC, введення освітніх компонентів з реагування на хімічні/біологічні загрози (CBRN), масові ураження та психоемоційну стабілізацію, що базується на сертифікації викладачів у Європейській раді реанімації;
- інтеграцію підготовки військових медиків у ПРН ОП «Медицина» (БДМУ);
- впровадження специфічних ПРН та ВК (наприклад, управління проєктами в умовах особливого періоду) у відповідь на виклики війни та регіональну специфіку ОП «Управління проєктами» (НТУ «ДП»).

Підкреслено також зразковість стратегічного підходу ЗВО до використання наукової інфраструктури та комерційних досліджень для створення унікального освітнього контенту, що відповідає моделі дослідницького університету. Інноваційними практиками визнано створення в межах реалізації освітніх програм унікальних умов для навчання через заснування університетських компаній та лабораторій, наприклад:

- заснування при університеті продуктової ІТ-компанії, яка працевлаштовує студентів 2–4 курсів ОП «Інженерія програмного забезпечення» (Житомирська політехніка) під керівництвом гаранта ОП та розробила й комерціалізувала інноваційний продукт Digital University UA;
- створення та використання в освітньому процесі за ОП «Дизайн і візуальна культура» (ЧДТУ) унікальної «арт-лабораторії», що функціонує безпосередньо на базі Черкаського обласного художнього музею.

Отже, ідентифіковані зразкові практики проєктування освітніх програм передусім стосуються взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами задля врахування потреб суспільства й ринку праці, а також світових тенденцій розвитку галузі. Проактивна позиція розробників освітніх програм та налагоджена взаємодія з провідними професійними організаціями національного та міжнародного рівня дозволяють створити унікальний та конкурентний профіль освітньої програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Зразкову відповідність за Критерієм 2 було встановлено для 12 освітніх програм. Це освітні програми за спеціальностями: 016 Спеціальна освіта (1 ОП), 022 Дизайн (1 ОП), 051 Економіка (1 ОП), 052 Політологія (1 ОП), 071 Облік і оподаткування (2 ОП), 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (1 ОП), 073 Менеджмент (1 ОП), 121 Інженерія програмного забезпечення (1 ОП), 186 Видавництво та поліграфія (1 ОП), 223 Медсестринство (1 ОП), 227 Терапія та реабілітація (1 ОП).

Передумовою для визначення зразковості структури та змісту освітніх програм передусім ставала інноваційність їхнього змістового наповнення, яке враховувало актуальні виклики та тренди відповідної галузі. Серед зразкових практик відзначено:

- розроблення сучасних авторських курсів, які базуються на дослідженнях викладачів, наприклад, авторських курсів «HR аналіз та контролінг», «Компенсаційний менеджмент» (КНЕУ);
- поглиблення змісту обов'язкових ОК в освітніх програмах за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка) з урахуванням міжнародного досвіду професійних організацій (CIMA, ACCA) та підготовки фахівців відповідно до IFAC Code of Ethics for Professional Accountants;
- акцент на цифровізації та управлінні змінами у змісті ОК задля формування у здобувачів навичок роботи з цифровими інструментами (КНЕУ), впровадження в освітній процес спеціалізованих інформаційних систем і технологій (BAS ERP, MeDoc, «Дебет Плюс», Odoo);
- інтегрування в освітні компоненти ОП «Економіка» (ІДПЯЖ) сучасних методів аналізу Big Data для дослідження демографічних змін та соціально-економічної політики, зокрема використання статистичних пакетів R, Python та GIS-систем;
- інтеграцію в ОП «Ерготерапія» (ДДМУ) теоретичної, практичної (вирішення ситуаційних задач) та клінічної підготовки (опанування навичок в умовах клініки, курація пацієнта, робота в мультидисциплінарній команді).

У контексті розширення можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії ідентифіковано наступні зразкові практики:

- закріплення на інституційному рівні гнучкого підходу до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема третього (освітньо-наукового) рівня, що забезпечує більш широкі можливості вибору ОК, наприклад, магістерського рівня вищої освіти, дисциплін ОП ЗВО-партнерів, у тому числі й закордонних (НаУКМА);
- забезпечення можливості сформувати професійно поглиблену освітню траєкторію з використанням програм академічної мобільності (Житомирська політехніка, ЧДТУ);
- забезпечення синтетичності різних видів дизайну та мистецтва з можливістю варіантності у виборі здобувачем об'єкта проєктування за видами дизайну за відповідними ОК (ЧДТУ);
- пропозиція ЗВО різноманітного переліку вибірових дисциплін, згрупованих за блоками soft skills (наприклад, «Особистісний розвиток», «Міжособистісні навички»), а також вивчення англійської мови бізнес-комунікації (Житомирська політехніка).

З організаційної точки зору, ефективність засвідчили такі практики, як використання електронного формату навчального плану та презентацій дисциплін (КНЕУ), а також виділення окремого дня тижня для вивчення вибірових дисциплін (Житомирська політехніка).

Зразкова відповідність вимогам критерію також реалізується через практикоорієнтованість освітніх компонентів освітньої програми, і, зокрема, передбачає:

- включення до ОП тренінгових курсів (КНЕУ), авторських курсів із залученням до викладання експертів галузі (НаУКМА);
- навчання на реальних проєктах у рамках обов'язкових ОК, з системним залученням професіоналів-практиків (Житомирська політехніка, НаУКМА), реалізацію здобувачами культурно-мистецьких проєктів у співпраці з культурними інституціями (ЧДТУ);
- наскрізну цифровізацію змісту ОП, коли цифрові навички та використання спеціалізованого програмного забезпечення інтегруються як базовий інструментарій фахівця (наприклад, в ОП «Інженерія програмного забезпечення», ОП «Облік та оподаткування» (Житомирська політехніка) тощо);
- симуляційно-ігрове моделювання професійної діяльності, що реалізується через системне залучення здобувачів до бізнес-ігор (KuprKarr від AISPA & CIMA) з використанням реальних даних (ОП за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка));
- тісну співпрацю з підприємствами галузі, що надає можливість використовувати в освітньому процесі витратні матеріали та потужності підприємств-роботодавців (КПІ);
- залучення здобувачів до виконання робіт на замовлення міністерств та відомств, міжнародних організацій (UNFPA UN, UNICEF, ILO, WHO), що спрямовані на вирішення глобальних і регіональних проблем (ІДПЯЖ).

Поєднання академічного навчання з професійною діяльністю реалізовано також через дуальну освіту, зокрема: за ОП «Ерготерапія» (ДДМУ) – шляхом участі в урядовому експериментальному проєкті із запровадження дуальної форми здобуття освіти для підготовки фахівців з реабілітації; за ОП «Інженерія програмного забезпечення» (Житомирська політехніка) – шляхом партнерства з провідними підприємствами галузі (ТОВ «САНА КОМЕРС УКРАЇНА» та «НАУКОВИЙ ПАРК»), що включає офіційне працевлаштування здобувачів, навчання на робочих місцях та спільне оцінювання результатів навчання.

Практикоорієнтованість освітніх програм у КНЕУ також забезпечується шляхом рецензування змісту окремих ОК (а не лише ОП загалом) широким пулом зовнішніх стейкхолдерів (наприклад, «Укрзалізниця», «КАПДЖЕМІНАЙ Україна», Представництво Данської ради у справах біженців тощо).

Зразковість практичної підготовки здобувачів вищої освіти передусім була визначена на основі налагодження ЗВО співпраці з провідними підприємствами відповідної галузі, використання для практичної підготовки високотехнологічної інфраструктури ЗВО (наприклад, для ОП Парамедик (ТНМУ) – Центру симуляційного навчання ТНМУ TESMED, для ОП «Технології друкованих і електронних видань» (КПІ) – університетського видавництва). Для ОП «Економіка» (ІДПЯЖ), що реалізується в науковій установі, зразковим визначено співробітництво із ЗВО різних регіонів України, які дозволяють аспірантам обирати місце проходження педагогічної практики залежно від їхніх наукових і освітніх інтересів.

Як зразкові, визначені підходи до формування структури ОП, де практична підготовка має значний обсяг кредитів ЄКТС та чітко визначену траєкторію професійного занурення, наприклад:

- за ОП «Інженерія програмного забезпечення» (Житомирська політехніка) – поступове занурення здобувачів у професійне середовище: 1-й курс – практика на базі ЗВО; 2-й курс – практика в ЗВО з менторством фахівців-практиків ІТ-компаній; 3-й/4-й курс – практика безпосередньо на базі провідних ІТ-компаній;
- за ОП «Менеджмент персоналу» (КНЕУ) – організація потужного блоку практичної підготовки (30 кредитів ЄКТС), що включає, крім, власне, практики, також профільні тренінгові курси;
- за ОП «Ерготерапія» (ДДМУ) – організація клінічної практики (34 кредити ЄКТС) зі спеціальним фокусом на застосуванні інноваційних засад ерготерапії у відновному лікуванні.

У контексті набуття здобувачами вищої освіти soft-skills відзначено наступні зразкові практики:

- комплексне формування у здобувачів культури менторства через «peer-to-peer mentorship» – горизонтальні формати підтримки між аспірантами різних курсів, які сприяють розвитку навичок фасилітації та культури академічного діалогу (НаУКМА);
- активне залучення фахівців-практиків у рамках обов'язкових ОК фахової підготовки до формування soft skills, зокрема формування навичок пітчів для інвесторів і акселераційних програм, вміння вести переговори із замовниками, управляти проєктною командою, формувати бюджет проєкту, оцінювати ризики та приймати управлінські рішення (Житомирська політехніка);
- багатовекторну волонтерську діяльність учасників освітнього процесу (КНЕУ).

Для освітніх програм галузі знань 22 Охорона здоров'я як зразкове визначено, зокрема, використання інтерактивних методів навчання, специфічних для медицини: роботу в мультидисциплінарній команді, клінічні розбори пацієнтів та тьюторство – за ОП «Ерготерапія» (ДДМУ); відпрацювання сценаріїв симуляції у ЦСН TESMED – за ОП «Парамедик» (ТНМУ).

Зразкові практики інтеграції глобальних цілей сталого розвитку в інституційну стратегію ЗВО, що стали передумовою їх входження до світового рейтингу QS World University Rankings: Sustainability 2025, інтеграція Цілей сталого розвитку через діяльність профільного Науково-дослідного інституту сталого розвитку (Житомирська політехніка) тощо. На рівні реалізації освітніх програм за результатами акредитаційних експертиз було відзначено наскрізну інтеграцію ЦСР в обов'язкові та вибіркові дисципліни, наприклад: задіяння технологій енергоефективності у студентських проєктах за ОП «Дизайн і візуальна культура» (ЧДТУ).

Отже, ідентифіковані кращі практики забезпечення змістового наповнення освітніх програм передусім пов'язані із залученням роботодавців до розроблення, рецензування та реалізації освітніх компонентів, що зміцнює зв'язок змісту освітніх програм з потребами ринку праці й суспільства, стає основою їхньої практикоорієнтованості.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Зразкову відповідність за Критерієм 3 було встановлено для 7 освітніх програм. Це освітні програми за спеціальностями: 016 Спеціальна освіта (1 ОП), 022 Дизайн (1 ОП), 072 Фінанси, банківська справа та страхування (1 ОП), 073 Менеджмент (1 ОП), 081 Право (1 ОП), 211 Ветеринарна медицина (1 ОП) та 231 Соціальна робота (1 ОП).

У контексті інформування про особливості вступу на освітні програми було відзначено створення інтерактивних сервісів для абітурієнтів, а також функціонування освітніх центрів «Крим – Україна» та «Донбас – Україна», працівники яких консультують та супроводжують вступ абітурієнтів із числа осіб з тимчасово окупованих територій.

Спрощення процедури визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах ЗВО передусім здійснюють на основі укладання довгострокових угод про співпрацю із закордонними ЗВО, реалізації міжнародних проєктів як ресурсів для мобільності, наявності нормативної бази, яка дозволяє індивідуальне навчання одночасно в зарубіжному ЗВО (КНЕУ).

Серед ефективних практик впровадження прозорих та доступних процедур для визнання результатів неформальної освіти передусім простежуємо інтеграцію результатів профільних сертифікаційних програм, спеціалізованих майстер-класів в освітні компоненти, що дозволяє здобувачам, за бажання, поглиблювати свої знання та розвивати компетентності.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Зразкову відповідність Критерію 4 було встановлено для 21 освітньої програми. Це освітні програми за спеціальностями: 022 Дизайн (1 ОП), 051 Економіка (1 ОП), 053 Психологія (1 ОП), 071 Облік і оподаткування (2 ОП), 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (1 ОП), 073 Менеджмент (2 ОП), 081 Право (1 ОП), 121 Інженерія програмного забезпечення (1 ОП), 161 Хімічні технології та інженерія (1 ОП), 181 Харчові технології (1 ОП), 187 Деревообробні та меблеві технології (1 ОП), 191 Архітектура та містобудування (1 ОП), 211 Ветеринарна медицина (1 ОП), 222 Медицина (1 ОП), 227 Терапія та реабілітація (1 ОП), 241 Готельно-ресторанна справа (1 ОП), 256 Національна безпека (1 ОП), 263 Цивільна безпека (1 ОП) та 281 Публічне управління та адміністрування (1 ОП).

У контексті використання інноваційних форм і методів навчання та викладання серед зразкових практик передусім простежуємо застосування інтерактивних технологій навчання, зокрема, ситуаційного аналізу, ділових ігор, кейс-методів, які сприяють формуванню професійних компетентностей, аналітичного та критичного мислення, а також участь роботодавців у розробленні практичних кейсів і проблемних ситуацій з реального досвіду діяльності підприємств.

Експертами було відзначено використання симуляційних та віртуальних технологій, які дозволяють відпрацьовувати складні навички у безпечному середовищі, наприклад:

- на ОП «Цивільна безпека» (НУОУ) – використання індивідуально розроблених інтерактивних кейсів, тренажерів та симуляцій доповненої реальності;
- на ОП «Менеджмент» (ХНЕУ) – розроблення авторських інтерактивних мультимедійних навчальних посібників за допомогою R (пакет bookdown);
- на ОП «Медицина» (БДМУ) – широке впровадження навчання в стимуляційному центрі та роботи з віртуальним пацієнтом;

- на ОП «Архітектура та містобудування» (ХНУМГ) – використання BIM, AR/VR технологій, 3D-друку та квадрокоптерів в освітньому процесі;
- на ОП за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка) – інтеграція в освітній процес форматів воркшопів, бізнес-ігор та інвестиційних мітапів.

Ефективні підходи до поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітніх програм передусім визначено на основі практики залучення здобувачів вищої освіти до реальних науково-дослідних проєктів. Зокрема, відзначено:

- пряму інтеграцію унікальних наукових досліджень у зміст курсів фармакології та мікробіології на ОП «Ветеринарна медицина» (ЛНУВМБ);
- системний підхід ЗВО до залучення студентів до науково-дослідних робіт з офіційною оплатою праці (ЗУНУ, КПІ, НУОУ, ХНЕУ, ХНУМГ);
- офіційне працевлаштування у внутрішніх проєктах (наприклад, працевлаштування здобувачів ОП «Інженерія програмного забезпечення» (Житомирська політехніка) у відділі розроблення ПЗ Житомирської політехніки для розроблення IC Digital University UA);
- забезпечення доступу до спеціалізованих центрів та лабораторій, наприклад: Центру психологічної резиліентності для здобувачів ОП «Психологія. Клінічна психологія» (МДПУ).

Стимулювання активної ролі студента як дослідника у проаналізованих освітніх програмах здійснюється, зокрема, завдяки:

- проведенню хакатонів, економічних і фінансових симуляторів як форми поєднання аналітичного дослідження та практичного навчання (Житомирська політехніка), сприянню участі в міжнародних заходах, наприклад, участі здобувачів ОП «Облік і оподаткування» в міжнародній CIMA Business Game, здобувачів ОП «Інженерія програмного забезпечення» – у всесвітній олімпіаді з програмування ICPC;
- нарахуванню додаткових балів за наукові досягнення, з чітко визначеною в силабусах ОК шкалою бонусних балів за участь у олімпіадах, хакатонах, підготовку публікацій тощо (Житомирська політехніка, ХНЕУ);
- фінансовому стимулюванню, наприклад, запровадженню щорічної премії за вагомі наукові досягнення здобувачів (ЧДТУ).

Зразковість підходу ЗВО до оновлення змісту освітніх компонентів освітньої програми ґрунтується на:

- врахуванні сучасних досягнень галузі через залучення експертів та професіоналів-практиків до оновлення ОК, рецензуванні роботодавцями освітніх компонентів ОП;
- співпраці з професійними організаціями, наприклад, оновленні навчальних дисциплін аналітичного спрямування в освітніх програмах за спеціальністю 071 Облік і оподаткування (Житомирська політехніка) відповідно до вимог сертифікацій CIMA та ACCA, з урахуванням вимог іспиту для кандидатів в аудитори;
- результатах власних досліджень науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на ОП, а також на підставі авторських методик;
- реалізації міжнародних проєктів та стажувань, релевантних для реалізації ОП, наприклад, адаптації структури ОК «Консолідована фінансова звітність» та тематики магістерських робіт ОП «Облік і оподаткування» (Житомирська політехніка) на основі досвіду Вищої школи економіки в Празі;

- результатах стажувань НПП в органах державної влади та місцевого самоврядування;
- досвіді російсько-української війни та актуального бойового досвіду викладачів, зокрема на ОП «Цивільна безпека» (НУОУ).

Відзначено не лише оновлення, але й розроблення і введення в ОП нових освітніх компонентів на основі наукових здобутків гаранта ОП «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» (Житомирська політехніка) у напрямку детінізації економіки держави в ОП було введено ОК «Політика детінізації в системі забезпечення національної безпеки», а також запроваджено виконання курсової роботи за цією тематикою. Здобувачам ОП «Хімічні технології та інженерія» (КПІ) на запит компанії «Басейни України» було запропоновано сертифікатну програму «Newest Biopolymer and Membrane Materials».

Практики ефективного інформування учасників освітнього процесу про зміст освітньої програми та її компоненти передусім передбачають створення в ЗВО цілісного віртуального освітнього простору. Зокрема, було засвідчено дієвість використання платформ «Mix» (СумДУ) та «Eosvita» (БДМУ), мобільного додатка «Студент ЧДТУ» (ЧДТУ), довідника «Гід першокурсника» (Житомирська політехніка). Для візуального представлення взаємозв'язку між РН, програмними результатами та дисциплінами ОП «Ветеринарна медицина» (ЛНУВМБ) за допомогою цифрових інструментів було розроблено мапінг компетентностей. Інноваційною практикою визнано впровадження самостійно розробленої онлайн-системи управління освітнім процесом Digital University (Житомирська політехніка).

Відзначено також застосування відеовізитівок до навчальних курсів вільного вибору (УКУ, ХНУ) та трансформацію традиційних методичних матеріалів у мультимедійні та інтерактивні форми, зокрема: створення у межах проєкту Erasmus+ та забезпечення вільного доступу до відеолекцій в межах реалізації ОП «Економіка» (НТУ «ДП»).

Ефективність підходів ЗВО до інтернаціоналізації діяльності передусім було визначено на основі високих показників участі як викладачів, так і студентів у програмах міжнародної академічної мобільності, зокрема завдяки інтеграції міжнародної співпраці безпосередньо в стратегічну політику ЗВО (УКУ), використанню підтримки донорів та великої бази міжнародних партнерів для розвитку інфраструктури ЗВО (ЛТЕУ, НУБіП), налагодженню системної співпраці із закордонними ЗВО та реалізації спільних проєктів. Серед позитивних практик також спостерігаємо:

- імплементацію міжнародних проєктів у зміст навчання;
- забезпечення сталих механізмів обміну викладачів та студентів через проєкти Erasmus+ та двосторонні угоди з університетами ЄС;
- використання в освітньому процесі міжнародної методики викладання COIL, що дозволяє проводити спільні онлайн-курси з закордонними університетами;
- реалізацію програм подвійних дипломів з іноземним ЗВО, наприклад: на ОП «Економіка» (НТУ «ДП») – з Вільнюським технічним університетом імені Гедимінаса (Литва); на ОП «Право» (НаУКМА) – з Вільнюським університетом (Литва);
- залучення до викладання обов'язкових ОК представників закордонних партнерських ЗВО, онлайн-лекції іноземних фахівців;

- подвійне наукове керівництво дисертаційними роботами здобувачів, наприклад, залучення професорів Сохарського університету (Оман) як консультантів до підготовки магістерських робіт українських здобувачів ОП «Облік і оподаткування» (Житомирська політехніка).

Отже, результати акредитації проаналізованих освітніх програм засвідчують значну міжнародну активність ЗВО та розбудову мережі закладів-партнерів передусім на Європейському просторі вищої освіти. Це дає можливість постійно вдосконалювати не лише зміст освітніх програм, а й методи навчання й викладання. Відповідно, відбувається безпосереднє занурення студента в реальні робочі процеси, актуальні дослідницькі проєкти, а відтак здійснюється системний моніторинг актуальності пропонованих освітніми програмами компетентностей.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Зразкову відповідність Критерію 5 було встановлено для 8 освітніх програм. Це освітні програми за спеціальностями: 017 Фізична культура і спорт (2 ОП), 035 Філологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, 081 Право, 161 Хімічні технології та інженерія та 263 Цивільна безпека.

Позитивними практиками, характерними для проаналізованих ОП, є автоматизація та прозорість оцінювання, що здійснюється шляхом алгоритмізації розподілу балів у робочих програмах (Житомирська політехніка), відстеження досягнень здобувачів через спеціалізовану внутрішню платформу МуКРІ (КПІ); надання доступу до форм контролю через закриту інформаційну платформу «МІА: Освіта» (ЛДУВС).

Ефективність також засвідчило використання симуляційних технологій, що дозволяють здійснювати об'єктивну перевірку компетентностей у середовищі, наближеному до реального професійного контексту, наприклад, проведення контрольних заходів через симуляцію реальних ситуацій на спеціальних «місцях подій» із застосуванням криміналістичної техніки на ОП «Право «Поліцейські»» (ЛДУВС).

Зразковими практиками формування та розвитку культури академічної доброчесності визначено участь ЗВО у національних проєктах, наприклад, проєкті НАЗК «Прозорі університети» (Житомирська політехніка). Визначено ефективність інституціоналізації політики доброчесності через спеціалізовані центри, наприклад, діяльність Наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції (НУОУ). Формування етичної свідомості всіх учасників освітнього процесу здійснюється через постійне навчання у сфері академічної доброчесності, наприклад: діяльність «Школи академічної доброчесності» на базі Наукового товариства молодих вчених (Університет Грінченка). Як зразкову практику також було визначено запровадження обов'язкового розділу в кваліфікаційних роботах щодо застосування Міжнародного кодексу етики професійних бухгалтерів до теми дослідження на ОП «Облік та оподаткування» (Житомирська політехніка).

Отже, системна робота із забезпечення прозорості критеріїв та інструментів оцінювання, а також підтримання культури академічної доброчесності в ЗВО стали основними передумовами для встановлення зразкової відповідності Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси

Зразкову відповідність Критерію 6 було встановлено для 71 освітньої програми. Серед них найбільше освітніх програм за галуззю знань 10 Природничі науки (15 ОП), зокрема, за спеціальностями: 101 Екологія (4 ОП), 102 Хімія (3 ОП), 104 Фізика та астрономія (4 ОП), 105 Прикладна фізика та наноматеріали (1 ОП), 106 Географія (3 ОП); а також 07 Управління та адміністрування (12 ОП), зокрема, за спеціальностями: 071 Облік і оподаткування (3 ОП), 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (2 ОП), 073 Менеджмент (5 ОП), 076 Підприємництво та торгівля (2 ОП). Окрім того, зразкову відповідність Критерію 6 було встановлено для освітніх програм за галузями: 01 Освіта / Педагогіка (4 ОП), 02 Культура і мистецтво (2 ОП), 03 Гуманітарні науки (2 ОП), 05 Соціальні та поведінкові науки (7 ОП), 08 Право (1 ОП), 09 Біологія (5 ОП), 11 Математика та статистика (2 ОП), 12 Інформаційні технології (1 ОП), 17 Електроніка та телекомунікації (2 ОП), 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації (1 ОП), 18 Виробництво та технології (5 ОП), 20 Аграрні науки та продовольство (3 ОП), 21 Ветеринарна медицина (1 ОП), 22 Охорона здоров'я (4 ОП), 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону (1 ОП), 27 Транспорт (1 ОП).

Взірцевість кадрового складу освітньої програми ідентифіковано як основну передумову рішення про зразкову відповідність Критерію 6. Водночас серед ефективних практик формування кадрового ресурсу було виокремлено наступні:

- діяльність у межах реалізації ОП визнаної міжнародною науковою спільнотою наукової школи;
- значну публікаційну активність викладачів ОП, зокрема в міжнародних виданнях, що індексуються у базах даних Scopus та Web of Science;
- цільове залучення до викладання науковців, які мають багаторічний попередній досвід роботи в установах НААН і НАН України, академіків та член-кореспондентів НАНУ;
- залучення визнаних іноземних науковців до штатного складу, як співкерівників дисертацій на постійній основі;
- участь викладачів ОП у виконанні міжнародних та національних наукових, міжнародних стажуваннях;
- залучення до викладання на ОП науково-педагогічних працівників, що поєднують наукову та практичну діяльність у галузі, визнання їх як провідних національних та міжнародних експертів;
- реалізацію викладачами ОП науково-дослідної роботи на замовлення роботодавців та наукове консультування підприємств;
- залучення викладачів до освітнього процесу не лише як лекторів, а й як тренерів, менторів та експертів у партнерських ініціативах.

З метою забезпечення сталості кадрового складу ЗВО впроваджують системи регулярного інституційного моніторингу кваліфікації та професійного траєкторії кожного викладача, системи безперервної підготовки та оновлення власних кадрів для ОНП з числа випускників/аспірантів, цілеспрямоване формування кадрового складу з випускників провідних наукових шкіл для забезпечення тяглості методологічної бази програми.

Ефективними практиками організацій конкурсного відбору викладачів було визначено наступні:

- урахування результатів опитування здобувачів як фактора під час конкурсного відбору;
- використання інтегрованого загальноуніверситетського рейтингу показників НПП при проходженні конкурсу на заміщення посад, впровадження системи відслідковування динаміки наукової та професійної активності кожного НПП безпосередньо під час конкурсного добору та щорічного оцінювання;
- впровадження прозорої кількарівневої процедури конкурсного відбору НПП, що базується на диференційованому оцінюванні фахової підготовки для забезпечення окремих ОК.

Експертами неодноразово було підкреслено позитивний вплив на якість освіти заходів із комплексного залучення роботодавців та провідних фахівців галузі до освітнього процесу. Серед зразкових практик виокремлено наступні:

- систематичне залучення провідних практиків галузі, представників профільних міністерств, дипломатичного корпусу, аналітичних центрів, міжнародних неурядових організацій до реалізації освітнього процесу на постійній основі, зокрема через механізм зовнішнього сумісництва, стратегічний розподіл кадрового складу на академічне ядро (штатні НПП) та цільових фахівців-практиків, залучення експертів та роботодавців до реалізації спільних вибіркового блоків для поширення зарубіжного досвіду;
- залучення провідних іноземних фахівців до реалізації освітнього процесу на основі довгострокових партнерських угод;
- залучення іноземних та вітчизняних дослідників до аудиторної роботи у форматі гостьових лекцій та семінарів, проведення тренінгів, воркшопів та майстер-класів від лідерів ринку, дискусійних семінарів та конференцій, через формат онлайн-лекцій та виїзних екскурсій, залучення іноземних вчених до проведення спільних наукових семінарів, залучення молодих науковців, які наразі навчаються або стажуються в іноземних ЗВО, до проведення гостьових лекцій та семінарів для здобувачів третього рівня вищої освіти;
- систематичне відеофіксування майстер-класів від професіоналів-практиків та їх розміщення на веб-ресурсах університету для асинхронного доступу;
- створення при кафедрі, на якій реалізовано ОП, університету соціальних ініціатив та HR-університету, у рамках яких проводяться гостьові лекції та тренінги практиків за тематикою дисциплін, що входять до обов'язкової та вибіркової компонент ОП (КНЕУ);
- використання інструментів бінарних лекцій (спільне викладання академічного викладача та практика) під час вивчення профільних дисциплін, залучення професорів закордонних ЗВО та дипломатів, де штатний викладач виступає модератором, а головними суб'єктами дискусії є здобувачі та закордонний експерт.

Ефективність засвідчило використання матеріально-технічної бази партнерів (лабораторій, підприємств, державних органів) як повноцінного освітнього середовища для формування практичних навичок, зокрема:

- за ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» (ЛДУБЖ) – проведення практичних занять з фахових ОК безпосередньо на базі об'єктів критичної інфраструктури;

- за ОП «Екологічні аспекти природокористування» (ОНУ) – проведення занять на базі підприємств (НБК «УкрЕкоПром») та лабораторій НДІ НАН України за участю директорів установ;
- ОП «Ветеринарна медицина» (ЛНУВМБ) – реалізація освітніх компонентів на базі ветеринарних клінік із закріпленням за здобувачами менторів-практиків;
- за ОП «Біологія» (ПДМУ) проведення занять з вибірових дисциплін в умовах науково-дослідних лабораторій під керівництвом кваліфікованих фахівців-практиків;
- за ОП «Фізіологія рухової активності» та «Спортивна дієтологія» (НУФВСУ) – проведення практичних занять з вузькоспеціалізованих дисциплін («Нутрігеноміка», «Молекулярна біологія») в лабораторіях установ НАН України;
- за ОП «Хімія» (КНУВС) – проведення лабораторних занять та експериментальної частини магістерських робіт на базі зовнішніх аналітичних лабораторій (ДУ «НІОХІМ», ПрАТ «Івано-Франківськцемент» та ін.);
- за ОП «Облік і оподаткування» проведення занять на базі митних органів («Житомирська митниця») та консалтингових компаній за укладеними угодами;
- за ОП «Право» (НаУКМА) – проведення виїзних занять на базі Верховного Суду та пряме залучення діючих суддів до викладання нормативних курсів;
- за ОП «Конструювання та технології швейних виробів» (ХНУ) – реалізація проєкту за підтримки USAID, де навчання та практика проходять безпосередньо на виробничих потужностях «Podillia Fashion Cluster».

Як зразкові практики визначено створення тристоронніх кластерів співпраці (Освіта-Наука-Бізнес) на базі виробничих потужностей партнерів (НУБіП), впровадження пілотного проєкту з бізнес-освіти для ветеранів «Lab2Market Veterano» як майданчика для спільної роботи викладачів, здобувачів та обласної ради (НТУ «ДП»).

Простежуємо також приклади запровадження менторського супроводу здобувачів професіоналами галузі, наприклад:

- закріплення провідних спеціалістів профільних департаментів міської ради за ключовими фаховими дисциплінами та керівництвом практиками, залучення здобувачів до реальних процесів планування бюджету територіальної громади (НТУ «ДП», ЛНУ, ВНУ), закріплення топ-експертів ринку, які є авторами галузевих методологій (наприклад, розробник FinScore з «Ю-Контрол» викладає «Ризик-орієнтоване управління») за освітніми компонентами (КНЕУ);
- функціонування спеціалізованої платформи для системного залучення практиків (адвокатів, суддів) до менторського супроводу здобувачів (НаУКМА);
- залучення головних лікарів обласних лікарень до безпосереднього керівництва виробничою та передатестаційною практиками магістрів (ПДМУ);
- організацію професійних хакатонів, де роботодавці виступають експертами та постановниками завдань для здобувачів (Житомирська політехніка);
- підготовку наукових статей та розроблення практичних кейсів у співав-

торстві «Викладач – Роботодавець – Здобувач» із подальшою імплементацією результатів в освітній процес (НТУ «ДП», КПІ, ХНПУ);

- залучення наукових співробітників Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАНУ та Державного НДІ фізкультури і спорту до наскрізного супроводу здобувачів (НУФВСУ).

Професійний розвиток викладачів є невід'ємною складовою постійного вдосконалення якості освітньої програми – як у контексті розуміння тенденцій розвитку галузі, так і застосування в освітньому процесі сучасних методів і технологій навчання. Серед кращих практик здійснення стратегічного управління професійним розвитком викладачів було визначено:

- оновлення внутрішнього нормативного поля на основі результатів участі ЗВО у міжнародних освітніх проєктах, зокрема Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme (КНУ), запровадження та реалізацію «Стратегії досконалості викладання» (КНЕУ);
- закріплення в Колективному договорі та кошторисі університету обов'язкових обсягів коштів на підвищення кваліфікації НПП;
- впровадження в індивідуальні контракти НПП цільових завдань щодо професійного зростання на весь період перебування на посаді;
- адміністративний супровід та ресурсна підтримка грантової діяльності, участі в програмах академічної мобільності.

Результати акредитації засвідчують ефективність функціонування спеціалізованих структурних підрозділів ЗВО, що забезпечують системну та безперервну реалізацію програм професійного розвитку, зокрема: Навчально-методичного центру (ДНУ); Teaching Excellence Hub (Житомирська політехніка); Школи педагогічної майстерності (ЗНУ); Центру «Досконалість викладання» (КНЕУ); Центру освіти впродовж життя (КНУВС); Профі+, Школи професійного розвитку викладачів (НаУКМА); Школи наукового керівника (Університет Ушинського); Центру розвитку навчання та викладання та Центру навчальних та інноваційних технологій (УКУ); Центру освітніх технологій (ЧДТУ).

Зразковість практик інституціоналізації професійного розвитку науково-педагогічних працівників та адміністративних кадрів передусім проявляється у системності та багатовекторності діяльності. Зокрема, Навчально-методичний центр ДНУ реалізує програми за чотирма векторами: IT-технології, педмайстерність, професійне зростання та управлінські навички. Відзначено було ефективність гнучкого підходу до реалізації програм професійного розвитку. Наприклад, Школа професійного розвитку (НаУКМА) пропонує багатоваріантні формати навчання (офлайн, онлайн, змішані курси), а також програми пролонгованого характеру, що базуються на обов'язковому опануванні модулів за напрямками: фаховим, дослідницьким та лідерським.

Реалізовані індивідуалізовані програми підвищення кваліфікації у проаналізованих ЗВО передусім зорієнтовані на вдосконалення викладацької майстерності; розвиток м'яких навичок (наприклад, «Школа лідерства» та «Методична майстерня інновацій» в НУБГП, цільова програма «Soft Skills для ветеринара» в ЛНУВМБ); опанування LMS Elearn та цифрових інструментів викладання; навчання гарантів та членів проєктних груп освітніх програм; а також професійну адаптацію молодих викладачів.

Реалізація програм підвищення кваліфікації безпосередньо на базі партнерських організацій забезпечує глибоке розуміння викладачами реальних

виробничих процесів. Наприклад, відзначено ефективність регулярного стажування викладачів ІФНТУНГ на базі нафтогазових об'єктів АТ «Укргазвидобування», ПАТ «Укрнафта», ДТЕК НАФТОГАЗ; використання мережевої Академії «CISCO» як внутрішнього хабу підвищення кваліфікації та інтеграція міжнародної сертифікаційної платформи в структуру інституту для підготовки власних інструкторів та НПП інших ЗВО України (КПІ); надання викладачам безкоштовного доступу до сертифікованих тренінгів від AICPA & CIMA (Житомирська політехніка); використання власного статусу провайдера БПР для системного підвищення викладацької та лікарської кваліфікації НПП (ІСЩЛХ).

Серед ефективних практик відзначено також заходи з інтернаціоналізації професійного розвитку, адже значне охоплення кадрового складу міжнародною мобільністю та інтеграція викладачів у світові дослідницькі мережі дозволяють транслювати глобальні тренди безпосередньо в освітній процес. Такі заходи передбачають:

- програмну підтримку участі викладачів у міжнародних стажуваннях та проєктах, поєднання інституційних програм ЗВО з міжнародними програмами, що мають пряму кореляцію з індивідуальною тематикою НДР викладача, розроблення та впровадження інтерактивного навігатора, що містить покрокові інструкції щодо стажувань, оформлення патентів, посилення на бази даних та бібліотеки. Як зразкові практики в цьому контексті відзначено реалізацію політики 100% охоплення всього кадрового складу ОП «Підприємництво, торгівля та організація бізнесу» (ВНУ) закордонним підвищенням кваліфікації протягом 5-річного циклу, а також організацію одночасного проходження у 2025 р. усіма викладачами ОП «Облік і оподаткування» (Житомирська політехніка) міжнародного стажування «Передача досвіду щодо планування розвитку та відновлення міст України», організованого у співпраці з викладачами Вищої технічної школи м. Праги;
- підтримку вдосконалення знання іноземних мов шляхом діяльності власних центрів мовної сертифікації, реалізації мовних програм (напр., English4Ukraine в ЛДУБЖ), спеціалізованих курсів англійської мови фахового спрямування, побудованих на основі запозичених іноземних методик, організації вивчення іноземних мов у прив'язці до конкретних міжнародних проєктів Erasmus+;
- партнерство з онлайн-платформами, наприклад, Coursera.

Простежуємо системну реалізацію ЗВО мотиваційних механізмів, що спонукають викладачів до інноваційної активності та міжнародної публікаційної діяльності, зокрема, шляхом зменшення аудиторного навантаження за наукові досягнення, встановлення прямих надбавок до окладу за викладання курсів англійською мовою та використання інноваційних технологій, а також поєднання цільових курсів англійської мови для НПП із системою прямих надбавок до посадового окладу за викладання цією мовою. Серед дієвих форм проведення щорічного рейтингового оцінювання викладачів було відзначено моніторингову систему стимулювання «Інноваційний внесок» (КНЕУ) та застосування рейтингу інноваційної активності кафедр як бази для матеріального та морального заохочення НПП.

Прозорість оцінювання професійних досягнень викладачів може забезпечуватися шляхом цифровізації процесів. Наприклад, впровадження електронної

системи рейтингування науково-педагогічних працівників ПДМУ передбачає автоматичну реєстрацію їхніх здобутків та прозору кореляцію з подальшим преміюванням. З-поміж зразкових практик стимулювання професійного розвитку виокремлено залучення ресурсів випускників та партнерських благодійних організації до фінансового забезпечення щорічних конкурсів для НПП (НаУКМА).

Отже, зразковість кадрового забезпечення освітніх програм передусім ґрунтується на системній роботі ЗВО із добору, збереження людського ресурсу та професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Гнучкі умови залучення до викладання на освітніх програмах фахівців-практиків та представників роботодавців дозволяють значно збагатити освітній досвід здобувача вищої освіти, а також розширити можливості користування високотехнологічним професійним обладнанням.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Зразкову відповідність Критерію 7 було встановлено для 91 освітньої програми. Серед них найбільше освітніх програм за галузями знань: 10 Природничі науки (13 ОП), зокрема, за спеціальностями: 101 Екологія (3 ОП), 102 Хімія (2 ОП), 103 Науки про Землю (2 ОП), 104 Фізика та астрономія (2 ОП), 106 Географія (4 ОП); 07 Управління та адміністрування (10 ОП), зокрема, за спеціальностями: 071 Облік і оподаткування (2 ОП), 072 Фінанси, банківська справа та страхування (1 ОП), 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (4 ОП), 073 Менеджмент (3 ОП); а також 01 Освіта / Педагогіка (6 ОП), зокрема, за спеціальностями: 012 Дошкільна освіта (1 ОП), 016 Спеціальна освіта (1 ОП), 017 Фізична культура і спорт (4 ОП). Окрім того, зразкову відповідність Критерію 7 було встановлено для освітніх програм за галузями: 02 Культура і мистецтво (2 ОП), 03 Гуманітарні науки (3 ОП), 05 Соціальні та поведінкові науки (6 ОП), 08 Право (4 ОП), 11 Математика та статистика (3 ОП), 11 Математика та статистика (3 ОП), 14 Електрична інженерія (1 ОП), 16 Хімічна інженерія та біоінженерія (1 ОП), 17 Електроніка та телекомунікації (1 ОП), 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації (2 ОП), 18 Виробництво та технології (3 ОП), 19 Архітектура та будівництво (2 ОП), 20 Аграрні науки та продовольство (7 ОП), 21 Ветеринарна медицина (2 ОП), 22 Охорона здоров'я (8 ОП), 23 Соціальна робота (2 ОП), 24 Сфера обслуговування (1 ОП), 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону (3 ОП), 26 Цивільна безпека (6 ОП), 27 Транспорт (3 ОП) та 28 Публічне управління та адміністрування (2 ОП).

Перш за все, передумовою для визначення зразковості за Критерієм 7 є створення унікальних лабораторних потужностей, оснащених професійним обладнанням та промисловими установками, що забезпечують відповідність матеріально-технічної бази світовим виробничим та науковим стандартам. Зокрема:

- в ІФНТУНГ – функціонування розгалуженої системи з 9-ти вузькопрофільних лабораторій (каустобіолітів, газоаналітична, петрографічна тощо) в межах реалізації ОП «Геологія нафти і газу», використання тренажера з навчальною свердловиною та пересувних геофізичних станцій для відпрацювання польових методів у межах реалізації ОП «Геофізика»;
- в НУПП – експлуатація багатофункціонального бурового майданчика зі справжньою установкою та інноваційного простору від компанії «ДТЕК

- Нафтогаз», діючих промислових установок (циклони ЦН-15, скрубери Вентурі тощо) для вивчення фізико-хімічних процесів під час реалізації ОП «Технології захисту навколишнього середовища», використання спеціалізованого лабораторного фонду центру Siemens під час реалізації ОП «Телекомунікаційні системи та мережі»;
- експлуатація повносистемного ставового рибного господарства з елементами індустріального рибництва в межах реалізації ОП «Водні біоресурси та аквакультура» (НУБіП);
 - за ОП «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» (НУВГП) – поєднання потужної лабораторної бази (насосна, гідротехнічна, водної інженерії тощо) з сучасним вимірювальним обладнанням;
 - за ОП «Інжиніринг теплових процесів і систем» (НТУ «ДП») – поєднання освітньої складової з реально діючими інноваційними системами університету: лабораторією теплового інжинірингу, базою ЦККНО «Інноваційна геоенергетика», платформою SmartGrid та системою біонічного освітлення;
 - у межах реалізації ОП за спеціальністю 274 Автомобільний транспорт (ЛНТУ) – використання комплексу RACELOGIC RLVD10P2PV для вимірювання показників КТЗ безпосередньо в русі під час польових досліджень;
 - за ОП «Пожежна безпека» (ЛДУБЖ) – функціонування чотирьох сучасних лабораторій (протимінної діяльності, систем протипожежного захисту, безпеки довкілля та тренінгового центру) з інтеграцією ПЗ «Forecast» для БПЛА;
 - за ОП «Право» (НАВС) – використання спеціалізованого Центру кримінальної аналітики з новітнім обладнанням для навчання методів сучасного аналізу злочинності;
 - за ОП «Хімічні технології та інженерія» (КПІ) – забезпечення ОП широким спектром аналітичного обладнання (газові хроматографи, ІЧ-Фур'є-спектрофотометри, 3D-принтери, аналізатори структури тощо);
 - за ОП «Прикладна математика» (ЧНУ) – створення та функціонування лабораторії для поглибленого вивчення 3D-графіки;
 - за ОП «Геодезія та землеустрій» (НУЛП) – створення мережі з 9 спеціалізованих лабораторій (БПЛА, ДЗЗ, геоінформатики тощо), підкріплених власним навчальним полігоном та обсерваторією;
 - за ОП «Лісове господарство» (НЛТУ) – діяльність єдиної в Україні лабораторії молекулярно-генетичних маркерів деревних рослин з реєстрацією результатів у GenBank (NCBI, США), функціонування мережі лісоекологічних стаціонарів («Шацьк», «Моршин») та спеціалізованої лабораторії молекулярно-генетичних маркерів;
 - а ОП «Стоматологія» (ІСЩЛХ) – впровадження в освітній процес унікальної молекулярно-генетичної лабораторії для проведення передових епігенетичних досліджень, використання діючого віварію для тестування нових гігієнічних засобів та композицій ліків;
 - за ОП «Екологія та охорона навколишнього середовища» (ЛДУБЖ) – використання лабораторії екологічної безпеки з офіційним Свідоцтвом про відповідність системи керування вимірюваннями;
 - за ОП «Медицина» (ПДМУ) – виконання наукових робіт на базі спеціалізованих структур – НДІ ГІОРПФ, міжкафедральної морфологічної лабораторії та Навчально-лабораторного центру;

- за ОП «Ведучий телевізійних програм» (Університет Грінченка) – використання унікальної бази радіостудії «Radio BG», «Астудія» та спеціалізованого операторського обладнання;
- за ОП «Бджільництво» (ЛНУВМБ) – поєднання в єдиний дослідницький комплекс лабораторій аналізу якості меду, морфометрії бджіл та ветеринарно-санітарної експертизи;
- залучення здобувачів третього рівня вищої освіти ІЯД до реальних експериментів на унікальних установках (ядерний реактор ВВР-М, циклотрон У-240);
- за ОП «Фізика та астрономія» (ОНУ) – залучення здобувачів до реальних дослідницьких проєктів на базі астрономічної обсерваторії та НДІ університету.
- за ОП «Стоматологія» (ІСЩЛХ) – надання здобувачам третього рівня вищої освіти індивідуальних робочих місць у лікувальних відділеннях для самостійного формування клінічних груп дослідження та забезпечення вільного доступу до сертифікованих Укрмедтестстандартом лабораторій із повним супроводом персоналу та реактивів.

Задля вдосконалення цифрових навичок здобувачів та викладачів ЗВО активно впроваджують в освітній процес методи навчання «через дію» у штучно створених безпечних середовищах, зокрема, з використанням спеціалізованого кіберполігону (ЛНТУ), уніфікованого тренажерного комплексу (ОВА), парку віртуальної реальності (Університет Грінченка, НУБіП). Застосування симуляційних технологій навчання має особливості для окремих галузей знань та спеціальностей.

Зокрема, кращими практиками реалізації освітніх програм за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність є створення спеціалізованих навчальних полігонів, де теоретичне навчання інтегроване з комп'ютерним моделюванням та наочними стендами безпосередньо в місцях відпрацювання навичок, наприклад: використання мережі з 43 навчально-тренувальних полігонів (напр., «Відділ поліції» із системою Custody Records, «Блокпост», симуляція слідчих дій) для відпрацювання практичних навичок правозастосовної діяльності (НАВС); на ОП «Правоохоронна діяльність» та «Правоохоронна діяльність (поліцейські)» (ДДУВС) – робота з робочими місцями фахівців НПУ, що обладнані симуляторами реальних інформаційно-пошукових систем, функціонування інтерактивних локацій «Відділок поліції», «Кімната з протидії насильству» та залу судових засідань, використання автомобільних тренажерів для стрільби на ходу та мультимедійних тирів у поєднанні з бойовими стрільбищами; на ОП «Право «Поліцейські»» (ЛДУВС) – комплексна симуляційна екосистема, що включає використання полігону «Квартира», ситуаційного центру, інтерактивної кімнати з протидії насильству та криміналістичного полігону з 3D-скануванням (CrimePLAN).

У межах реалізації освітніх програм галузі знань 22 Охорона здоров'я ефективність демонструє діяльність симуляційних центрів, наприклад: на ОП «Парамедик» (ТНМУ) – реалізація 35 кредитів ЄКТС практичної підготовки на базі центру, оснащеного VR-системами, інтерактивними столами та реальними адаптованими автомобілями ЕМД; на ОП «Екстрена медицина» (ЧМА) – використання спеціалізовано обладнаного реанімаційного автомобіля та Центру симуляційного навчання з манекенами-тренажерами для відпрацювання навичок у мобільному середовищі.

Серед зразкових практик виокремлено створення умов для використання в освітньому процесі спеціалізованого програмного забезпечення, що дозволяє формувати професійні компетентності в цифровому середовищі, ідентичному реальному робочому місцю:

- на ОП за спеціальністю 071 Облік та оподаткування (Житомирська політехніка) – системне надання доступу до широкого стеку фахового ліцензованого ПЗ (BAS Бухгалтерія, ERP, Odoo, MD Офіс, Power BI, MeDoc) як базового ресурсу для формування професійних компетентностей;
- за ОП «Міжнародний облік» (ЗУНУ) – інтеграція у навчання повного переліку індустріального ПЗ (М.Е.Doc, BAS Бухгалтерія, Профоблік, Вчасно, CaseWare Аудит) для відпрацювання безпаперових бізнес-процесів;
- за ОП «Готельно-ресторанна справа» (ЛТЕУ) – використання повного стеку спеціалізованого ліцензійного ПЗ (Amadeus, SERVIO, OtelIMS, Hotel Matrix, Archicad) для практичної підготовки;
- за ОП «Гірничорудна інженерія» (НТУ «ДП») – використання ліцензійного ПЗ SolidWorks для проектування гірничого обладнання;
- за ОП «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології» (НУБГП) – впровадження в освітній процес професійних інструментів моделювання (HEC-RAS, HEC-HMS) та ГІС-систем (QGIS, EOSDA Crop Monitoring);
- за ОП «Фінансовий менеджмент і контролінг» та ОП «Інвестиційний менеджмент» (КНЕУ) – впровадження вузькоспеціалізованих програмних пакетів (Stata BE StudLab, THINK-CELL, TechSmith Camtasia, Project Standard) для формування фахових аналітичних компетенцій та управлінських навичок;
- за ОП «Геофізика» та «Геологія нафти і газу» (ІФНТУНГ) – впровадження ліцензійного ПЗ Petrel, Геопошук та Mathcad для математичного моделювання геофізичних процесів;
- за ОП «Географія» (НДУ) – використання спеціалізованого програмного забезпечення ArcGIS при викладанні дисциплін картографічного циклу;
- ОП за спеціальністю 106 Географія («Економічна, соціальна географія та регіональний розвиток», «Картографія, геоінформатика і кадастр», «Фізична географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів») (Каразінський університет) – забезпечення доступу до спеціалізованого ліцензійного ПЗ світового рівня (ArcGIS, PIX4Dmapper, ERDAS Imagine, Digitals) та власних станцій прийому супутникових даних і ГНСС-спостережень;
- за ОП «Екологія» (ІФНТУНГ) – використання потужних обчислювальних засобів (i5 12-го покоління) разом із комбінацією комерційного (MapInfo) та вільного (QGIS) програмного забезпечення;
- за ОП «Соціально-політичні та маркетингові дослідження» (Каразінський університет) – використання повного комплексу ліцензійного спеціалізованого ПЗ для соціологів (LimeSurvey для збору даних, MaxQDA для якісного аналізу та IBM SPSS для кількісних розрахунків);
- за ОП «Ветеринарна медицина» (ЛНУВМБ) – впровадження унікального ПЗ для моделювання фармакологічних та токсикологічних експериментів на тваринах (In silico);

- за ОП «Телекомунікаційні системи та мережі» (НУПП) – використання професійного програмного забезпечення (Arduino IDE, Betaflight, Solid Edge, Scilab).

Також відзначено було інтеграцію в освітній процес унікальних науково-історичних та природних об'єктів, що мають статус національного надбання або світового значення, наприклад:

- використання Геологічного музею, мінералогічна колекція якого має статус національного надбання, у межах реалізації ОП «Геологія нафти і газу», «Геофізика» (ІФНТУНГ);
- використання в освітньому процесі музею деревини, музею лісових звірів та Національного гербарію рослин у межах реалізації ОП «Лісове господарство» (НЛТУ);
- використання прикладної та матеріальної бази МНТК «Інститут монокристалів» НАН України в межах реалізації ОП за спеціальністю 102 Хімія (Каразінський університет);
- використання в освітньому процесі за ОП «Лісове господарство» (НЛТУ) колекцій Гербарію НЛТУ (частина нац. надбання України), Ботанічного саду загальнодержавного значення та Музею деревини.

У контексті розподілу фінансових ресурсів ЗВО ефективними визначено практики:

- стратегічне ресурсне планування, зокрема, реалізацію системної модернізації інфраструктури згідно з цільовим планом розвитку до 2025 р. (НУЛП), оновлення МТБ у межах «Програми інноваційного розвитку до 2025 р.» (КНЕУ);
- системного використання міжнародних проєктів та грантів як основного методу модернізації матеріально-технічної бази (ЗНУ, ІФНТУНГ, НУБіП, НУПП);
- спрямування ресурсів на модернізацію через комбінацію держбюджету, спецфонду та реалізацію міжнародних проєктів (НУБіП);
- системного оновлення лабораторного фонду через механізми прямої підтримки від роботодавців та партнерських організацій (НТУ «ДП», ЛНУ, ОНУ);
- використання субрахунків кафедр, які складають 15% від загального бюджету та спрямовуються на оплату праці, потреби кафедр, витрати на відрядження, академічну мобільність і закупівлю обладнання – як інноваційний підхід відзначено, зокрема, те, що керівники підрозділів мають автономію у використанні цих коштів (СумДУ).

Прикладами побудови ефективних інтегрованих цифрових систем управління освітнім процесом є впровадження:

- онлайн-системи Digital University для наскрізного координування всіх ключових освітніх та адміністративних процесів у єдиному інтерфейсі (Житомирська політехніка);
- трьох взаємопов'язаних власних систем («Сікорський», «Електронний кампус», «МуКрі») для повного циклу адміністрування та навчання (КПІ);
- системи «Цифровий кампус», що об'єднує сервіси управління, навчання (Moodle), науки та адміністрування (Університет Грінченка);
- авторської платформи цифрового університету «SMART Університет» для повної автоматизації документообігу, комунікації та адміністрування освітнього процесу (ЗУНУ);

- інтегрованої системи «Віртуальний університет», що поєднує повне навчально-методичне забезпечення дисциплін із інструментами онлайн-управління (ЛДУБЖ).

Прозорість освітнього процесу та оперативний зв'язок забезпечуються також шляхом розроблення власних мобільних додатків для студентів та викладачів: Мій НУВГП (НУВГП), eUniversity (НУПП), Physgeo Karazin (Каразінський університет), Студент ЧДТУ+ (ЧДТУ). У контексті використання платформ електронного навчання ЗВО пропонують:

- розширений доступ до платформ Coursera та Udemu та спеціалізованої Physiopedia Plus (Житомирська політехніка);
- використання спеціалізованої платформи «ePlato» у поєднанні з ліцензійним Zoom для синхронної та асинхронної взаємодії (ПДМУ);
- Використання спеціалізованих ресурсів Physiopedia Plus та інтеграція їхнього контенту в систему LMS Moodle (УКУ);
- функціонування єдиної авторської навчальної платформи MIX, що поєднує контент, оцінювання, зворотний зв'язок та моніторинг активності (СумДУ).

Простежуємо системну роботу ЗВО задля забезпечення здобувачам та викладачам безперешкодного доступу до світових наукометричних баз даних та міжнародних бібліотечних мереж. Окрім того, серед позитивних практик відзначено:

- організацію консорціуму «Електронна бібліотека України», що надає доступ до 44 баз даних та понад 100 тис. е-журналів (НаУКМА);
- використання міжбібліотечного абонементу RapidILL (Clarivate) для безоплатного доступу до ресурсів понад 500 бібліотек Європи та США (ЧНУ);
- забезпечення вільного доступу до ресурсів та онлайн-платформи ILIAS Philipps-Universität Marburg (Німеччина) (КНЕУ);
- надання відкритого доступу до електронного архіву eKhNUIR та унікального сховища рукописів eScriptorium у поєднанні з базами Scopus/Springer (Каразінський університет);
- надання здобувачам доступу до міжнародних агрегаторів наукових робіт та окремих видавництв, таких як Sciencedirect, Springer Nature та ін. (КПІ), іноземних видань в Американській бібліотеці (ОНТУ);
- вільний доступ до е-ресурсів (UpToDate, PubMed, Cochrane Library) з метою оволодіння даними доказової медицини (БДМУ).

В умовах російської агресії та постійних загроз життю та здоров'ю учасників освітнього процесу ЗВО демонструють формування в Україні унікальної моделі стійкого кампусу, коли укриття поступово перетворюються на освітні хаби, які за рівнем обладнання не поступаються традиційним аудиторіям та лабораторіям. Серед кращих практик можемо виділити наступні:

- створення сертифікованого «Розумного укриття» (CLUST Space), здатного забезпечити можливість продовжувати навчання та роботу навіть під час повітряних тривог для близько 500 осіб. Завдяки багатофункціональності та комфорту простір використовується не лише в умовах загрози, а й у мирний час як коворкінг і платформа для різноманітних заходів (КПІ);
- експлуатацію понад 2000 м² безпечних просторів («Бункер», «Karazin Hub», «ЄрміловЦентр»), обладнаних для навчання та публічних заходів (Каразінський університет).

У цьому контексті важливими також є практики забезпечення енергетичної автономії ЗВО як критичного ресурсу для підтримки освітнього процесу в умовах блекаутів, зокрема:

- облаштування власної сонячної електростанції для живлення критичної інфраструктури протягом 8-10 годин (НТУ «ДП»);
- організація спеціалізованого простору з комп'ютерним обладнанням та автономним живленням завдяки встановленим сонячним панелям (СумДУ);
- впровадження системи безперебійного живлення (ЗНУ, ЛДУВС, ОНМА, ЧНУ), альтернативної оптоволоконної лінії енергонезалежного інтернету (ОНМА) та супутникового зв'язку Starlink (ЗНУ);
- функціонування «Пункту Незламності» на базі Студентського хабу (НУПП);
- встановлення когенераційної установки для забезпечення автономного живлення в поєднанні з роботою «Центру безпеки» для захисту від надзвичайних ситуацій (НУВГП).

Окрім того, як зразкові практики виокремлено функціонування в ЗВО сертифікованої лабораторії моніторингу техногенних полів та фізичних факторів для контролю середовища навчання (ІФНТУНГ) та системи аналізу стану довкілля кампусу в реальному часі (ЗУНУ).

Організація безпечного освітнього середовища передбачає також поєднання фізичної безпеки з регулярними тренінгами з домедичної допомоги та розробленням алгоритмів дій в умовах воєнного стану (НУБіП). Серед зразкових практик можна виокремити реалізацію університетської програми «Здоров'я студента» (діє з 2015 р.) разом із медичним супроводом у ККП «Міська студентська лікарня» (Каразінський університет), обладнання корпусів портативними дефібриляторами та інтегрованою системою оповіщення (ЗУНУ, УКУ).

Простежуємо також приклади організації безпечного освітнього середовища, що корелюють з особливостями ЗВО, наприклад, цілодобове функціонування медико-санітарної та навчальної пожежно-рятувальної частин безпосередньо на території кампусу (ЛДУБЖ); або ж освітньої програми – впровадження обов'язкового протоколу комплектування аптечок антигістамінними препаратами в лабораторіях бджільництва для надання невідкладної допомоги ОП «Бджільництво» (ЛНУВМБ).

Кращі практики забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу реалізуються шляхом:

- створення психологічної служби університету, спеціалізованих психологічних центрів та клубів, облаштування кабінетів психологів;
- надання анонімної допомоги та проведення тренінгів зі стійкості для учасників освітнього процесу, впровадження системи моніторингу та кризового реагування;
- облаштування спеціалізованих релакс-зон та місць для психологічного розвантаження та дозволля здобувачів та простору з програмами арт-терапії для ментального розвантаження та психологічного відновлення;
- функціонування веб-ресурсів з прикладними інструментами само-допомоги;
- підтримки інституту капеланства;
- організації навчання НПП за програмою «Перша психологічна допомога під час та після війни» для підтримки ментального здоров'я здобувачів (ЛНУВМБ).

Забезпечення простору для рекреації та оздоровлення учасників освітнього процесу здійснюється шляхом надання доступу до власних оздоровчо-спортивних таборів «Гірник» (НТУ «ДП»), «Лісотехнік» (НЛТУ), «Арніка» (ІФНМУ).

Заходи з психологічної та соціальної реабілітації ветеранів передусім передбачають створення на базі ЗВО спеціалізованих центрів, наприклад: Центру ветеранського розвитку та «PsyLab», де здобувачі залучені до психоедукаційних зустрічей та практики (Житомирська політехніка); Центру ветеранського розвитку та Психологічної служби та пільгового проживання для постраждалих від війни осіб (ІФНТУНГ); Центру супроводу освіти військовослужбовців та спеціалізованого Реабілітаційного центру (НУВГП); Центру ветеранського розвитку як платформи для соціалізації та патріотичного виховання здобувачів (НУПП); а також функціонування Офісу у справах ветеранів та їхніх родин для координації соціальної та організаційної підтримки (УКУ).

Підтримку батьківства ЗВО здійснюють передусім шляхом створення просторів для денного перебування дітей здобувачів та НПП (ЗНУ, КПІ, НУПП, СумДУ, ЧНУ), особливостями яких може бути їх обладнання в укритті (ЗНУ). Серед зразкових практик визначено реалізацію проекту «Університет, дружній до сім'ї» СумДУ для підтримки здобувачів із дітьми та забезпечення гендерної рівності.

Робота із забезпечення захисту прав студентів здійснюється шляхом впровадження незалежного інституту омбудсмена із захисту прав студентів, надання безоплатних юридичних консультацій в межах роботи юридичних клінік, юридичної консультативної служби.

Практики фінансового заохочення та адресної допомоги забезпечують соціальну підтримку здобувачів, водночас стимулюючи їхню академічну активність. Вони, зокрема, передбачають:

- надання повних грантів або персоналізованих знижок на навчання за високі академічні бали та соціальне лідерство (УКД, УКУ);
- залучення грантів від партнерських організацій та бізнесу для адресної допомоги та заохочення (Житомирська політехніка, НаУКМА);
- функціонування Стартап-школи КНЕУ як платформи для підтримки студентських бізнес-проектів у спеціальному бізнес-просторі (КНЕУ);
- діяльність власного благодійного фонду для захисту та відновлення наукових і духовних надбань університету в кризових умовах, для адресної допомоги евакуйованим співробітникам і студентам (Каразінський університет).

Зразкові практики створення інклюзивного освітнього середовища демонструють перетворення інклюзії на частину корпоративної культури та стратегічного планування ЗВО через створення профільних підрозділів та реалізацію довгострокових програм розвитку, зокрема:

- розроблення та реалізація інституційної політики інклюзивності та безбар'єрності освітнього середовища;
- діяльність спеціалізованих центрів та хабів, наприклад: Центру інклюзивної освіти, укомплектованого специфічним корекційно-розвитковим обладнанням, а також Ресурсного центру підтримки студентів з інвалідністю, що включений до пілотного проекту МОН України (Університет Грінченка), Центру інклюзивної освіти (Житомирська політехніка),

Хабу інклюзивної освіти «Простір можливостей» (НДУ), Центру підтримки студентів з інвалідністю (Університет Ушинського), надання допомоги дітям з особливими потребами та військовослужбовцям на базі університетського реабілітаційного центру (НУВГП);

- діяльність спеціалізованих служб супроводу осіб з особливими освітніми потребами, залучення фахівців різних напрямів (медиків, реабілітологів, психологів) для комплексного супроводу осіб з ООП;
- виконання соціальних проєктів, зокрема спільного з Philipps-Universität Marburg проєкту MO:VE для надання доступу до адаптованих навчальних ресурсів (КНЕУ), «Бібліотека за безбар'єрністю» (СумДУ).

Зразковою практикою забезпечення архітектурної безбар'єрності є проєкування та будівництво всіх корпусів згідно з сучасними нормами доступності для маломобільних груп (УКУ). Відзначено також створення безперервного ланцюга доступності – від паркування до всіх соціальних і навчальних просторів, поєднання фізичної безбар'єрності (паркувальні місця, СГП) із системами підсилення звуку та шрифтом Брайля (КПІ), індивідуальним психологічним супроводом (НУПП), функціонування спеціалізованої автошколи та спортивних приміщень, адаптованих для військових ветеранів (ДДУВС). Ефективними практиками також визначено використання спеціалізованої техніки, обладнання спеціалізованих інклюзивних аудиторій та навчання персоналу і студентів жестовій мові.

Адаптація освітнього процесу та форм контролю під індивідуальні потреби здобувачів, зокрема ветеранів та осіб з інвалідністю, здійснюється шляхом створення інфраструктурних та графікових умов (індивідуальні траєкторії, дистанційні формати) спеціально під потреби ветеранів із інвалідністю. ЗВО також продемонстрували впровадження високотехнологічних інструментів (пристрої керування очима, принтери Брайля, адаптовані LMS), які знімають інформаційні бар'єри в навчанні, наприклад: спеціальне налаштування вебсайту та інформаційних ресурсів ЗВО для потреб осіб з порушеннями зору та слуху.

Кращі практики антикорупційної діяльності передбачають формування в ЗВО нормативного та організаційного підґрунтя для академічної доброчесності, забезпечення моніторингу корупційних ризиків та впровадження механізмів підзвітності на всіх рівнях управління. Зокрема, серед ефективних практик визначено: розроблення та реалізацію антикорупційних програм; функціонування окремого підрозділу – Сектору безпеки та запобігання корупції, – який здійснює не лише моніторинг, а й превентивне інформаційне забезпечення щодо запобігання корупції або ж призначення уповноваженої особи з питань запобігання корупції; залучення зовнішніх консультантів-експертів для проведення антикорупційних політик та навчання персоналу, зокрема, у межах проєкту «Прозорі університети» (ЗУНУ); регулярні тренінги та семінари для академічної спільноти; впровадження та використання електронної скриньки довіри для оперативного й анонімного реагування на конфліктні ситуації.

Ефективними практиками запобігання конфліктам та протидії дискримінації визначено: розроблення інституційних політик, що формують етичний фундамент спільноти, впровадження візуалізованої «Дорожньої карти звернень» для вирішення конфліктів (ПДМУ); систематичний моніторинг конфліктності шляхом регулярних анонімних опитувань про атмосферу в колективі; діяльність спеціалізованих центрів та проведення регулярних тренінгів та консультацій для боротьби з дискримінацією та сексуалізацією, наприклад, спеціалізованої

Медіаційної служби в межах міжнародного проекту ЄС «CONSENT» (ЛТЕУ), Центру гендерної освіти (КПІ), Центру медіації та психології (ЛНТУ); створення незалежних комісій з вирішення конфліктів (КПІ, НУПП). Окремо відзначимо практики системного формування нульової толерантності до насилля та дискримінації у здобувачів через інтеграцію етичних та антикорупційних тем безпосередньо в навчальні плани, наприклад: інтеграція в ОП спеціалізованих дисциплін «Технології вирішення конфліктів», «Адвокація» (ЧДТУ), інтеграція проекту «Доброчесність для Молоді» (НАЗК/UNDP) у формі вибіркової навчальної дисципліни «Антикорупція та доброчесність» (ПДАУ).

Отже, зразковість за Критерієм 7 ґрунтується на взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами, що дозволяє забезпечити освітню програму сучасним, часто унікальним, навчальним, лабораторним обладнанням та програмним забезпеченням, а також на розбудові на базі університету безпечного для фізичного та психічного здоров'я учасників освітнього процесу простору.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Зразковість виконання вимог Критерію 8 для 20 проаналізованих освітніх програм була визначена на основі підтвердженої ефективності реалізованої в ЗВО внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти. Ці освітні програми реалізовані в 10 ЗВО, зокрема: Державному університеті «Житомирська політехніка», Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, Луцькому національному технічному університеті, Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького, Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національному університеті «Києво-Могилянська академія», Полтавському державному аграрному університеті, Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Черкаському державному технологічному університеті, а також в одній науковій установі – Інституті демографії та проблем якості життя Національної академії наук України.

Серед ефективних практик періодичного моніторингу та перегляду освітніх програм визначено наступні:

- систематичний комплексний внутрішній моніторинг якості освітніх програм, зокрема, шляхом регулярного внутрішнього аудиту, розроблення та реалізація річного «Плану моніторингових заходів», що робить контроль якості регламентованим процесом;
- регулярне порівняння змісту та структури ОП з аналогічними програмами у вітчизняних та іноземних ЗВО як обов'язковий етап перегляду, системне залучення іноземних фахівців до перегляду ОП;
- обов'язкова багатоступенева експертиза електронних курсів, що включає три окремі зрізи: фахову, ресурсну та технічну перевірки фахівцями різних підрозділів;
- одночасне зіставлення внутрішнього самооцінювання ЗВО з оцінюванням від трьох груп стейкхолдерів.

У контексті врахування результатів попередніх акредитацій як зразкові визначено практики впровадження в ЗВО внутрішнього постакредитаційного моніторингу, що передбачає організацію окремого циклу перевірки виконання рекомендацій після завершення акредитації (КПІ, НаУКМА, ПДАУ),

автоматизований аналіз та відслідковування виконання зауважень попередніх акредитацій через ІС «Digital University» (Житомирська політехніка).

Ефективність засвідчили також практики горизонтального обміну досвідом, зокрема: імплементація зауважень/рекомендацій із попередніх акредитацій споріднених програм під час розроблення та оновлення ОП; залучення до внутрішнього оцінювання якості ОП НПП та студентів, які мають досвід участі у процедурах зовнішнього забезпечення якості в ролі експертів.

Закріплення за здобувачами ролі активних партнерів у забезпеченні якості передусім здійснюється шляхом інституціоналізації студентського представництва, зокрема, через: функціонування Студентської колегії як легітимного посередника, що акумулює звернення студентів та напряду комунікує з адміністрацією щодо якості ОП (НаУКМА), створення спеціалізованого активу студентських гарантів, які інтегровані в процедури моніторингу та оновлення ОП (МДПУ). Як зразкову визначено практику щорічного спільного з ГО «УАС» навчання студентів та для набуття компетентностей у сфері моніторингу якості освіти (ПДАУ).

Невід'ємною складовою врахування позиції здобувачів під час реалізації процедур забезпечення якості є систематичне проведення та фаховий аналіз опитувань. Кращими практиками у цьому контексті визначено використання професійних соціологічних методів збирання та інтерпретації результатів зворотного зв'язку, зокрема через залучення професійних соціологів спеціалізованих університетських центрів: Інституту соціологічних досліджень (КНЕУ), Центру «Соціоплюс» (КПІ) тощо.

У контексті ефективного залучення роботодавців та інших зовнішніх стейкхолдерів до процедур періодичного перегляду та оновлення ОП підкреслено функціонування постійно діючих колегіальних органів, що забезпечують сталий вплив зовнішніх стейкхолдерів на стратегію розвитку закладу та якість освітніх програм, зокрема: Ради роботодавців (Університет Грінченка, ЛНТУ), Професійного дорадчого комітету (КНЕУ). Варто зауважити, що ефективним є не просто створення відповідних органів, а їхній засвідчений системний вплив на якість освіти.

Результатом подібної взаємодії стає залучення міжнародних експертів, аналітичних центрів та політикуму до регулярного оновлення освітніх програм, наприклад: залучення до перегляду ОП "Політологія" (НаУКМА) народних депутатів, представників Кабінету Міністрів та апарату ВРУ як активних консультантів тощо.

Ефективність підходів ЗВО до збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників визначається передусім системністю їхньої реалізації. Зокрема, це забезпечується шляхом використання технологічних інструментів для автоматичного збору даних про кар'єру випускників, як-от API LinkedIn та модуля ІС Digital University UA (Житомирська політехніка).

Стратегічну орієнтацію ЗВО на забезпечення працевлаштування здобувачів як невід'ємну частину культури якості відображає створення спеціалізованих структурних підрозділів, як то Центр розвитку кар'єри (Житомирська політехніка), зокрема, для системного моніторингу працевлаштування за кожною ОП, Центру кар'єри (НаУКМА), що реалізує програми раннього знайомства з професіями та організовує зустрічі з роботодавцями тощо.

Простежуємо також практики створення умов для передання практич-

ного досвіду від випускників до студентів через заходи нетворкінгу, ярмарки вакансій (наприклад, «beAhead», КПІ) та профорієнтаційні проекти (наприклад, «Шлях успіху», КПІ), створення та ведення інтерактивного веб-розділу з історіями професійної самореалізації та кар'єрного зростання.

Як зразкові практики визначені заходи, реалізовані ЗВО з метою розвитку культури якості в академічному середовищі. Вони включають реалізацію міжнародних проектів, наприклад, імплементацію досвіду проекту «Bologna Hub Peer Support II» (МДПУ). Варто відзначити кейс ЛНТУ, де розроблення та впровадження моделі ВЗЯО здійснювалось, зокрема, у рамках міжнародного проекту THEA Ukraine, а ефективність моделі та її відповідність ESG 2015 була засвідчена за результатами проходження міжнародної інституційної акредитації (терміном на 7 років) від Естонського агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАКА) в межах проекту «Підвищення якості вищої освіти в Україні».

У контексті проходження зовнішнього оцінювання як зразкову практику також відзначено проходження НУ атестації наукових установ і входження до I класифікаційної групи установ, які мають високий рівень отриманих результатів діяльності (ІДПЯЖ).

Розбудові культури якості сприяє також реалізація ЗВО власних програм професійного розвитку, наприклад, постійно діючого тренінгу «Акредитаційний коучинг» для гарантів, членів проектних груп та інших викладачів ЗВО (КНЕУ), тематичного проекту «Акредитація освітніх програм: Механізми внутрішнього забезпечення якості освіти» (НаУКМА), функціонування «Школи гаранта» як постійного майданчика для навчання та обміну досвідом (МДПУ), систематичне залучення зовнішніх провідних науковців та експертів до проведення тренінгів для персоналу щодо новацій у вищій освіті (ПДАУ).

Критерій 9. Прозорість та публічність

Зразкову відповідність Критерію 9 було встановлено для 8 освітніх програм у 8 ЗВО, зокрема: Державному університеті «Житомирська політехніка», Дніпровському державному аграрно-економічному університеті, Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Уманському національному університеті, Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна та Харківському національному університеті радіоелектроніки.

Ефективне збирання та поширення даних, необхідних для оперативного управління освітнім процесом та своєчасного інформування учасників про регуляторні зміни, передусім відбуваються шляхом використання цифрових рішень (Університет Грінченка). У цьому контексті зразковою є практика впровадження самостійно розробленої онлайн-системи управління закладом освіти «Digital University», яка передбачає централізоване цифрове координування та взаємозв'язок усіх ключових процесів в освітньому середовищі та доступу до інформації (Житомирська політехніка).

Відкритість процесу розроблення та оновлення освітніх програм дозволяє всім зацікавленим сторонам не лише бачити проекти, а й відстежувати реальний вплив своїх пропозицій на фінальний документ. ЗВО забезпечують

цю відкритість шляхом ведення та оприлюднення публічної таблиці внесення пропозицій з одночасним розміщенням проєктів ОПП та форм зворотного зв'язку на ресурсах кафедри, факультету та університету, використання онлайн-форми зв'язку, де кожен стейкхолдер у реальному часі бачить не лише своє повідомлення, а й коментарі всіх інших заінтересованих сторін.

Цифрова прозорість, мультилінгвальність та використання сучасних каналів комунікації стають базовим стандартом підзвітності ЗВО перед суспільством. Використання широкого спектру соціальних медіа та відеовізуалізації дозволяє закладу оперативно інформувати різні групи стейкхолдерів у зручних для них форматах, підвищуючи рівень залученості до життя ОП. Серед ефективних практик було відзначено: використання розгалуженої мережі соціальних та мультимедійних ресурсів (від LinkedIn до TikTok) для оперативного інформування різних груп стейкхолдерів (КПІ), зокрема й дублювання інформації про ОП англійською мовою та активний SMM-супровід у Facebook, YouTube, LinkedIn, Instagram, TikTok (Університет Грінченка), забезпечення повного чотиримовного (українською, англійською, німецькою, французькою) супроводу інформації про ОП на кафедральному сайті (ХНУРЕ).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Зразкову відповідність було встановлено для 12 освітніх програм за спеціальностями 051 Економіка, 052 Політологія, 054 Соціологія, 091 Біологія, 101 Екологія, 104 Фізика та астрономія, 171 Електроніка, 205 Лісове господарство, 221 Стоматологія (2 ОП), 274 Автомобільний транспорт і 275 Транспортні технології. Вони реалізуються у 8 ЗВО, зокрема: у Національному лісотехнічному університеті України, НТУ «Харківський політехнічний інститут», Національному транспортному університеті, НУ «Києво-Могилянська академія», НУ «Львівська політехніка», НУ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, Полтавському державному медичному університеті; та 4 наукових установах, зокрема: у ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України», Інституті демографії та проблем якості життя Національної академії наук України, Інституті соціології Національної академії наук України, Інституті ядерних досліджень Національної академії наук України.

Характерною для освітніх програм, щодо яких за Критерієм 10 було визначено рівень відповідності «А», є участь наукових керівників, викладачів і здобувачів вищої освіти на ОП у вітчизняних та закордонних дослідницьких проєктах, отримання індивідуальних грантів на наукове стажування, реалізації спільних досліджень. Наприклад, аспіранти ОП «Політологія» (НаУКМА) залучені до виконання 15 грантових (дослідницьких і консалтингових) проєктів, що реалізуються з 2022 р. спільно з Єнським університетом імені Фрідріха Шиллера, Центральноевропейським університетом, Лондонською школою, економіки і політичних наук (LSE), Апаратом ВРУ, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством освіти і науки України, Асоціацією міст України.

Як зразкові визначено практики впровадження моделей транскордонного подвійного керівництва, наприклад, спільне наукове супроводження аспіранта українським та іноземним професорами за ОП «Транспортні технології (за видами)» (НУЛП), ОП «Політологія» (НаУКМА), ОП «Лісове господарство» (НЛТУ).

Зразковими визначено практики імплементації результатів грантової діяльності

та фундаментальних досліджень у зміст ОП та її освітніх компонентів, наприклад:

- інтеграція в освітній процес реальних дослідницьких проєктів, коли аспірант бачить повний цикл соціологічного знання – від розроблення інструментарію відділом до публікації результату – в межах реалізації ОП «Соціологія» (ІС);
- впровадження результатів дисертацій у готові інноваційні продукти (OptySun, iCardy) для медицини та енергетики в межах реалізації ОП «Електроніка» (ХПІ).

Системне залучення здобувачів до діючих наукових груп, глобальних наукових консорціумів як повноправних співвиконавців та учасників експериментів, масштабних держбюджетних та госпдоговірних тем, а також до розроблення національного законодавства та реформування державних політик забезпечує якісне наставництво та пряму передання актуальних емпіричних даних і професійних стандартів від досвідчених науковців.

Серед ефективних практик планування підготовки здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти виокремлено визначення тем дисертацій виключно в межах діючих наукових проєктів відділів та наукових шкіл, деталізоване планування ресурсів та попереднє опанування експериментальних технік, що забезпечують базу для виконання наукової складової освітньої програми. Відзначено також практику формування потенційного складу разових рад та пулу рецензентів протягом перших місяців навчання аспіранта.

Якість підготовки аспірантів значною мірою залежить від забезпечення доступу до високотехнологічного обладнання, полігонів та унікальних наукових фондів. Серед зразкових практик було визначено, зокрема:

- за ОП «Лісове господарство» (НЛТУ) – використання унікальної наукової інфраструктури – єдиної в Україні лабораторії молекулярно-генетичних маркерів;
- за ОП «Екологічні аспекти природокористування» (ОНУ) – використання Гідроекологічного (с. Маяки), Метеорологічного (с. Чорноморка) та Морського центрів для натурних досліджень;
- за ОП «Стоматологія» (ІСЩЛХ) – залучення аспірантів до роботи у єдиному в Україні Калібрувальному центрі для формування звітів ВООЗ;
- за ОП «Автомобільні транспортні засоби» (НТУ) – надання аспірантам доступу до бази НТУ «ДП» «Державтотранс НДІ-проєкт» для проведення досліджень, що відповідають вимогам ЄКМТ;
- за ОП «Транспортні технології (за видами)» (НУЛП) – залучення аспірантів до госпдоговірних тем з транспортного моделювання (об'їзна дорога м. Львова, АСОП), де результати дисертацій стають основою управлінських рішень міста.

Позитивними практиками у контексті виконання Критерію 10 також визначено можливість для здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників безкоштовно публікувати результати своїх досліджень у власних фахових наукових журналах ЗВО, що входять до категорії «А» та «Б», індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, зокрема Scopus та Web of Science; брати участь в організованих ЗВО міжнародних конференціях, що індексуються у базі даних Scopus, та безкоштовно публікувати тези доповідей, а також системне залучення аспірантів до співавторства у високореєтингових виданнях (Scopus/WoS) разом із визнаними керівниками.

Отже, формування в ЗВО наукової спільноти, яка стимулює та підтримує планування, реалізацію та апробацію досліджень здобувачів, стало основною передумовою визначення зразкової відповідності Критерію 10.

Підсумовуючи аналіз кращих практик, визначених за результатами акредитацій 2025 р., варто наголосити, що встановлення зразкової відповідності за окремими критеріями рідко є результатом ізольованих зусиль. Навпаки, простежуємо чітку взаємозалежність та синергію успішних практик, де прогрес в одному напрямі стає каталізатором якісних змін в інших.

Одним із найбільш виражених векторів такої взаємозалежності є партнерська взаємодія з роботодавцями. Налагоджена співпраця з бізнесом, урядовими та громадськими організаціями безпосередньо зумовлює появу зразкових практик проектування освітніх програм, забезпечуючи їхню відповідність сучасним галузевим тенденціям. Через партнерство заклади отримують доступ до унікального дорогоцінного обладнання та спеціалізованого програмного забезпечення. Долучення ж професіоналів-практиків до викладання перетворює освітній процес на живий обмін досвідом, усуваючи прірву між навчанням та реальним робочим місцем.

Не менш важливою є системна робота ЗВО з професійного розвитку викладачів, що стає фундаментом для оновлення змісту освітніх компонентів та впровадження інноваційних методів навчання. Разом із тим, інтернаціоналізація діяльності ЗВО стає джерелом імплементації кращого зарубіжного досвіду безпосередньо у зміст освітніх програм, адаптуючи українську освіту до глобального контексту.

Цифровізація та впровадження новітніх ІТ-розробок виступають наскрізним інструментом постійного вдосконалення освітнього процесу. Використання сучасних ІТ-рішень не лише збагачує зміст освітніх компонентів, а й стає основою для побудови ефективних, прозорих систем внутрішнього моніторингу якості.

Не можна не відзначити і той факт, що в умовах постійних обстрілів, блекаутів та невизначеності, що супроводжує їх функціонування уже понад чотири роки (практично повний акредитаційний цикл), університети не лише не призупинили освітній процес, але й продемонстрували розвиток матеріально-технічної бази — як обладнання, що безпосередньо використовується під час реалізації освітніх програм, так і соціальної інфраструктури. На базі університетських кампусів створено багатофункціональні простори, безпечні для життя та здоров'я учасників освітнього процесу в умовах реальної загрози. Проаналізовані кращі практики демонструють перетворення університету на осередок стійкості для місцевої громади, хаб для волонтерства та соціальної підтримки.

Отже, проаналізовані кращі практики реалізації освітніх програм підтверджують — якість вищої освіти досягається там, де інновації, міжнародний досвід, технології та запити ринку праці інтегровані в цілісну стратегію розвитку ЗВО. Ідентифіковані практики не є поодинокими або ж відірваними від загальнонаціонального контексту. Навпаки, вони свідчать про багаторічну системну роботу, реалістичний аналіз наявних викликів та проблем, реагування на потреби учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів. Підходи, ефективність яких була підтверджена за результатами акредитаційних експертиз, не можна, та й не варто, механічно копіювати й переносити, адже зразковими їх передусім робить адаптація до потреб конкретного ЗВО й окремої освітньої програми. Водночас вони можуть стати прикладом, на який варто орієнтуватися у процесі постійного вдосконалення якості вищої освіти.

3.1.2 Роль Українського форуму якості освіти (UQAF) у розбудові культури якості вищої освіти в Україні³²

Національне агентство вбачає свою місію у забезпеченні сталості й послідовності розвитку культури якості вищої освіти України та її захист через ефективне партнерство стейкхолдерів. Розбудова культури якості є складним і комплексним процесом, що передбачає не лише інституційні та нормативні зміни, а й глибинну трансформацію управлінських практик, академічних цінностей і моделей взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. У цьому контексті Український форум якості освіти (UQAF) сформувався як ключовий національний майданчик для системної, відкритої та інклюзивної дискусії щодо якості вищої освіти, її змісту, процедур і соціальної ролі.

За три роки свого проведення UQAF став найбільшою комунікаційною платформою в історії незалежної України, що фокусується на питаннях забезпечення якості вищої освіти та академічної доброчесності. Його унікальність полягає в поєднанні аналітичного, політико-управлінського та практикоорієнтованого вимірів, а також у залученні широкого кола стейкхолдерів: закладів вищої освіти з усіх регіонів України, органів державної влади, національних і міжнародних агентств із забезпечення якості, роботодавців, експертної спільноти та студентства.

Форум відіграє системоутворювальну роль у формуванні культури якості як спільної відповідальності. Саме через регулярний, інституційно закріплений діалог формується розуміння якості не як формальної вимоги зовнішнього контролю, а як внутрішньої цінності університетської спільноти. Такий підхід відповідає європейській логіці забезпечення якості, де центральне місце посідає внутрішня система забезпечення якості та активна участь усіх груп стейкхолдерів.

Важливою характеристикою UQAF є його інституційна сталість і динамічний розвиток. Регулярне проведення форуму, починаючи з 2023 р., дозволило вибудувати спадкоємність тем, зафіксувати ключові етапи трансформації системи забезпечення якості вищої освіти та забезпечити поступове ускладнення порядку денного. Регулярність форуму в поєднанні з оновленням тематичних акцентів перетворює його на інструмент моніторингу реформ і формування спільного бачення подальших змін.

Окремого аналізу заслуговує залученість студентів і студентських організацій до роботи форуму. UQAF послідовно утверджує принцип студентцентованості не лише на рівні риторики, а й у практичному вимірі. Студенти виступають повноцінними учасниками форуму: як слухачі, доповідачі, учасники панельних дискусій, презентатори кращих практик й ініціатори змін у внутрішніх системах забезпечення якості. Залучення студентських освітніх проєктів, органів студентського самоврядування та студентських експертних спільнот до програмних елементів форуму сприяє формуванню в Україні нової моделі взаємодії, де здобувачі освіти є активними агентами якості, а не пасивними отримувачами освітніх послуг.

Показовим у цьому контексті є включення до програм форуму сесій, присвячених ролі студентів у забезпеченні якості, розвитку студентських QA-ініціатив, а також проведення воркшопів, спрямованих на підвищення

³² При підготовці матеріалів підрозділу використано ChatGPT 5.2 для пошуку й систематизації інформації, аналізу великих текстів, редагування та покращення стилістики

спроможності органів студентського самоврядування впливати на якість освітніх програм і освітнього середовища. Така практика сприяє формуванню довіри між адміністраціями університетів і студентством та закладає підґрунтя для сталого розвитку внутрішніх систем забезпечення якості.

Не менш важливим елементом формування культури якості в межах UQAF є постерні сесії з презентацією освітніх програм, які отримали акредитацію з відзначенням «зразкова». Запровадження цього формату має кілька стратегічно важливих вимірів. По-перше, постерні сесії виконують функцію публічного визнання якості, створюючи позитивні стимули для закладів вищої освіти. По-друге, вони забезпечують горизонтальний трансфер знань і практик між університетами, дозволяючи учасникам форуму безпосередньо ознайомитися з моделями проектування та реалізації якісних освітніх програм.

Постерний формат сприяє неформальному професійному спілкуванню, обговоренню конкретних інструментів і рішень, що були використані під час розроблення та реалізації освітніх програм. Участь у таких сесіях як представників адміністрацій, так і викладачів, студентів і зовнішніх стейкхолдерів підсилює практичний вимір форуму та формує спільне розуміння критеріїв якості. Фактично, постерні сесії стають майданчиком поширення «еталонних» підходів до забезпечення якості, які можуть бути адаптовані іншими закладами вищої освіти.

Еволюція форумів 2023–2025 рр. демонструє поступовий перехід від обговорення окремих проблем до комплексного бачення якості вищої освіти як багатовимірного процесу. Зростання кількості учасників, розширення тематичного спектра панельних дискусій, поглиблення міжнародного виміру та поява воркшопів як інструментів професійного розвитку свідчать про трансформацію UQAF у стратегічний форум формування політик і практик у сфері якості вищої освіти.

Особливо показовим є те, що форум залучає заклади вищої освіти з усієї України, включно з переміщеними університетами та закладами з регіонів, які зазнали найбільших наслідків війни. Це підсилює роль UQAF як інструменту національної освітньої згуртованості та інституційної стійкості системи вищої освіти.

Окремо слід підкреслити високий рівень залученості керівництва закладів вищої освіти до роботи Українського форуму якості освіти. Активна участь ректорів і проректорів у програмних подіях форуму є важливим індикатором того, що питання якості вищої освіти сприймаються не як суто технічна або підроздільна функція, а як стратегічний пріоритет управління університетом. Присутність вищого управлінського рівня створює передумови для трансляції ідей та рішень, напрацьованих у межах форуму, безпосередньо в інституційні стратегії, внутрішні політики та управлінські практики закладів вищої освіти.

Показовим у цьому контексті є Український форум якості освіти 2025 р. в Луцьку, у якому особисто взяли участь близько 60 ректорів українських закладів вищої освіти, а також понад 100 проректорів і керівників ключових структурних підрозділів. Такий рівень представництва управлінської ланки свідчить про небайдужість менеджменту ЗВО до процесів розбудови внутрішніх і зовнішніх систем забезпечення якості, а також про усвідомлення того, що культура якості формується насамперед через управлінські рішення, інституційну відповідальність і особисту залученість керівництва.

Участь ректорів і проректорів у панельних дискусіях, стратегічних сесіях і неформальних професійних обговореннях у межах UQAF посилює роль форуму як майданчика горизонтального управлінського навчання та взаємного обміну досвідом між лідерами університетів. Це, своєю чергою, сприяє формуванню спільної управлінської культури якості, заснованої на довірі, відкритості до змін і готовності впроваджувати європейські підходи до забезпечення якості вищої освіти на інституційному рівні.

Узагальнюючи, Український форум якості освіти відіграє ключову роль у розбудові культури якості вищої освіти України через поєднання широкої стейкхолдерної дискусії, активної участі студентів і студентських організацій, системного поширення кращих практик та публічного визнання досягнень закладів вищої освіти. Він став найбільшим і найвпливовішим майданчиком обговорення проблем і здобутків вищої освіти України за всі роки незалежності та формує підґрунтя для подальшої інтеграції української системи вищої освіти до Європейського простору вищої освіти.

Важливим зовнішнім підтвердженням ролі Українського форуму якості освіти як системоутворювального елемента національної інфраструктури якості стало його визнання з боку європейських експертів. Під час фінального бріфінгу в межах візиту експертів ENQA та EQAR у рамках рев'ю Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти було окремо підкреслено значення Українського форуму якості освіти для широкого кола стейкхолдерів. Європейські експерти відзначили форум як унікальний приклад сталої, інституційно закріпленої платформи діалогу, що забезпечує системний вплив на розвиток вищої освіти, сприяє узгодженню підходів між ключовими акторами та відіграє важливу роль у формуванні культури якості в Україні. Така оцінка засвідчує, що UQAF не лише відповідає європейським принципам забезпечення якості, а й фактично виконує функцію механізму їх практичної імплементації в національному контексті, посилюючи довіру до української системи вищої освіти на міжнародному рівні.

3.2 Невідповідність освітніх програм вимогам Критеріїв оцінювання якості освітньої програми: аналіз суттєвих недоліків

Представлено результати аналізу випадків невідповідності освітніх програм вимогам Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, встановлених за результатами акредитації. Також проаналізовано дані про суттєві недоліки освітніх програм та/або практики їх реалізації, визначені відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»³³ (далі – Перелік), наявність яких є підставою для встановлення часткової або повної невідповідності вимогам відповідних Критеріїв. Дослідження спрямоване на виявлення закономірностей встановлення таких невідповідностей у практиці акредитації, визначення найбільш поширених типів суттєвих недоліків, їх розподілу за Критеріями оцінювання якості освітньої програми, галузями знань і рівнями вищої освіти, а також аналіз динаміки їх прояву та поєднання між різними Критеріями.

3.2.1 Невідповідність вимогам Критеріїв: аналіз за окремими Критеріями

Упродовж 2025 р. Національне агентство за результатами акредитаційної експертизи і розгляду акредитаційної справи прийняло рішення щодо 1461 освітньої програми (див. підрозділ 2.1). Серед цих освітніх програм хоча б один суттєвий недолік з Переліку наявний у 399 освітніх програмах та/або у практиці їхньої реалізації, що становить 27,3 % від загальної кількості освітніх програм.

Наявність принаймні одного суттєвого недоліку з Переліку за Критерієм означає встановлення часткової або повної невідповідності освітньої програми вимогам Критерію (і призводить до визначення рівня відповідності «Е» або «F» за цим Критерієм відповідно).

Було проаналізовано частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам для всіх десяти Критеріїв. Зокрема, встановлено, що найчастіше невідповідність вимогам фіксувалась за такими Критеріями:

- Критерій 2 – у 291 освітній програмі (що становить 19,9 % від загальної кількості освітніх програм і 72,9 % від кількості освітніх програм, у яких наявний принаймні один суттєвий недолік з Переліку);
- Критерій 8 – у 238 освітніх програмах (16,3 % і 59,6 % відповідно);
- Критерій 6 – у 182 освітніх програмах (12,5 % і 45,6 % відповідно).

Для Критеріїв 3, 4, 7, 9 і 10 частота випадків часткової або повної невідповідності є невисокою – вона не перевищує 3 % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р. (Рисунок 54).

33 «Перелік суттєвих недоліків» <https://surl.it/ovxjmd> (дата звернення: 20.02.2026)

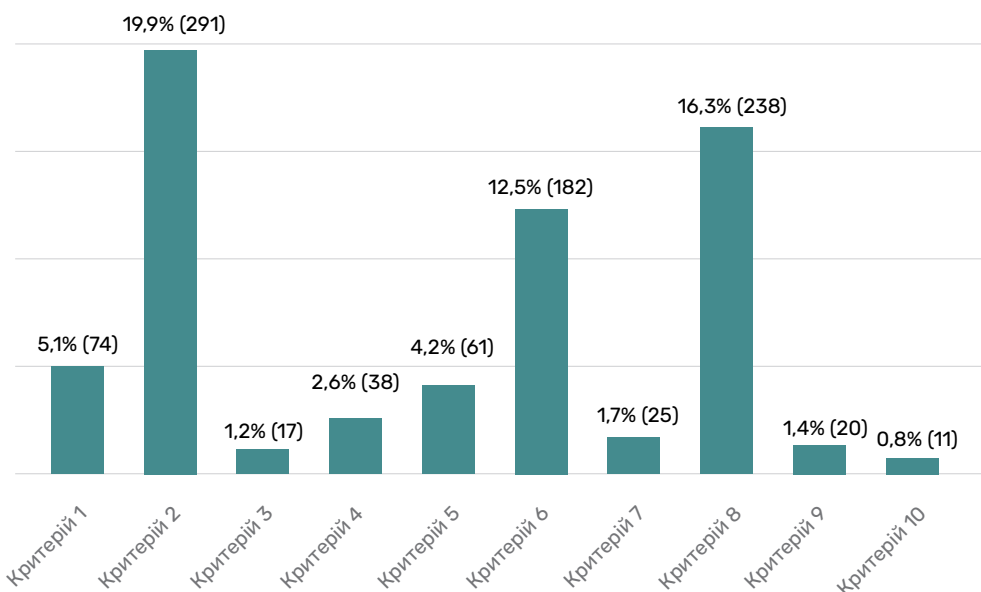

Рисунок 54. Частота та кількість випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критеріїв (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення 2025 р.)

Критерій 1. Проектування освітньої програми

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 1, визначені «Переліком суттєвих недоліків», були встановлені у 74 освітніх програмах, що становить 5,1 % від загальної кількості програм, щодо яких у 2025 р. було ухвалено рішення.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 1 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 1.1.1** Не всі результати навчання, визначені стандартом вищої освіти, можуть бути досягнуті через програмні результати навчання.
- 1.1.2** За відсутності стандарту вищої освіти, не всі вимоги Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня враховані під час проектування програмних результатів навчання освітньої програми.
- 1.2.1** ЗВО присвоює професійну кваліфікацію за певною професією, але встановлено хоча б один із таких фактів:
 - освітня програма не забезпечує виконання вимог до знань, умінь, навичок і компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом (зокрема, для додаткових професійних кваліфікацій — за рахунок її вибіркового освітніх компонентів);
 - назва професії не відповідає чинному Класифікатору професій чи відсутня у Класифікаторі професій;
 - у ЗВО не визначено/не затверджено відповідними організаційно-управлінськими документами ЗВО: порядок присвоєння цієї професійної кваліфікації або відповідні процедури, методи демонстрації компетентностей, або критерії (умови) присвоєння професійної кваліфікації відповідно до чинного законодавства;
 - у разі відсутності професійного стандарту присвоєння професійної кваліфікації здійснюється без погодження із Національним агентством кваліфікацій.
- 1.4.1** На етапі проектування освітньої програми потреби заінтересованих сторін жодним способом не вивчались.

1.5.1 Мета освітньої програми не відповідає заявленій спеціальності та/або орієнтована на іншу спеціальність (або галузь знань).

Найчастіше за Критерієм 1 було відзначено наявність суттєвого недоліку 1.1.1, який зафіксований у 40 освітніх програмах, що становить 2,7 % від загальної кількості освітніх програм. При цьому лише в 3 освітніх програмах відзначено наявність двох суттєвих недоліків за Критерієм 1 – 1.1.1 і 1.2.1. У 71 освітній програмі за Критерієм 1 було зафіксовано єдиний недолік.

Таблиця 37. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 1

	Суттєвий недолік за Критерієм 1				
	1.1.1	1.1.2	1.2.1	1.4.1	1.5.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	40	3	19	4	1
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	10,7	0,8	5,1	1,1	0,3
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 1	54,1	4,1	25,7	5,4	1,4

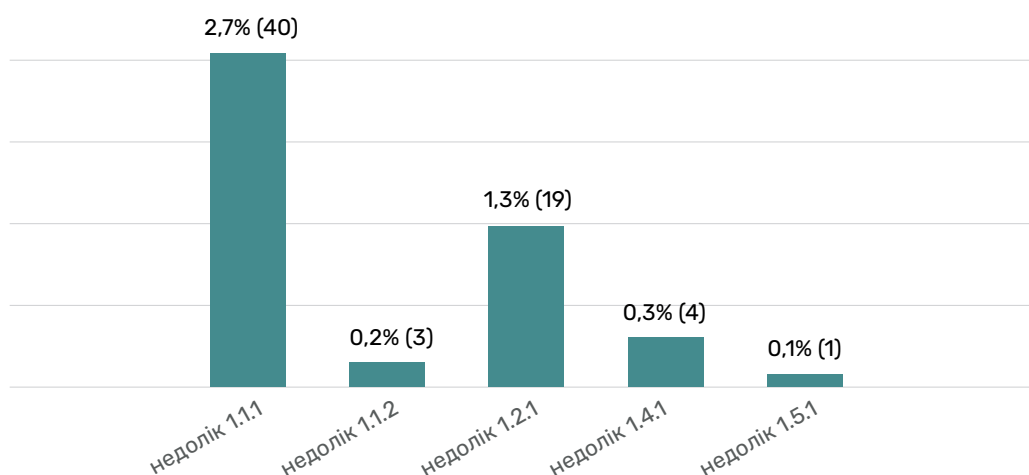

Рисунок 55. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 1
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 1 фіксувалась для освітніх програм таких галузей знань:

- 01 Освіта / Педагогіка – у 17 освітніх програмах (що становить 8,5 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);

- 03 Гуманітарні науки – у 13 освітніх програмах (14,4 %);
- 09 Біологія – у 2 освітніх програмах (10,0 % відповідно).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 1 в освітніх програмах таких галузей: 06 Журналістика, 11 Математика та статистика, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації, 21 Ветеринарна медицина, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 27 Транспорт та 29 Міжнародні відносини.

Таблиця 38. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 1 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.³⁴)

Галузь знань	Кількість	Частота, %
01 Освіта / Педагогіка	17	8,5
02 Культура і мистецтво	8	8,7
03 Гуманітарні науки	13	14,4
05 Соціальні та поведінкові науки	6	4,8
07 Управління та адміністрування	8	4,3
08 Право	1	2,1
09 Біологія	2	10,0
10 Природничі науки	1	1,4
12 Інформаційні технології	2	2,2
13 Механічна інженерія	2	4,8
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	1	5,6
18 Виробництво та технології	2	4,2
19 Архітектура та будівництво	1	2,1
20 Аграрні науки та продовольство	3	5,7
22 Охорона здоров'я	3	5,3
23 Соціальна робота	1	7,7
24 Сфера обслуговування	1	3,4
26 Цивільна безпека	1	4,5

34 Загальна кількість освітніх програм кожної галузі наведена в Розділі 2.1

Галузь знань	Кількість	Частота, %
28 Публічне управління та адміністрування	1	3,1
Разом	74	5,1

Суттєві недоліки за Критерієм 1 виявлено в 32 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 5,2 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), у 37 програмах другого (магістерського) рівня (6,1 %) і 5 програмах третього (освітнього-наукового) рівня вищої освіти (0,8 % відповідно).

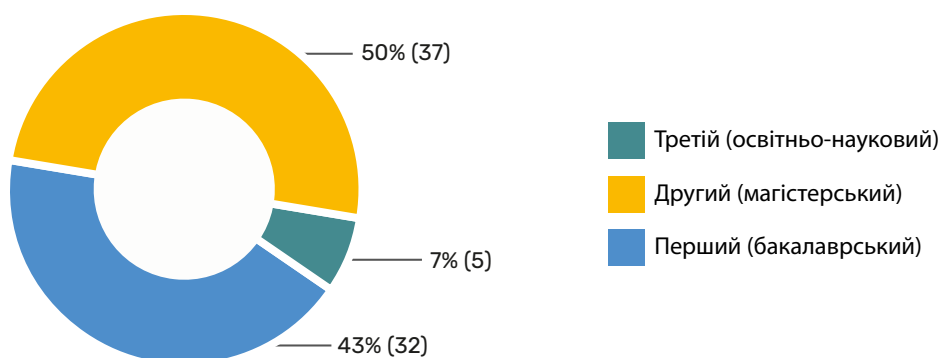

Рисунок 56. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 1, за рівнями вищої освіти

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 2 були виявлені у 291 освітній програмі, що становить 19,9 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 2 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 2.1.1** Обсяг освітньої програми або її окремих складових НЕ відповідає вимогам законодавства для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності). Можливі порушення:
- обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС) не відповідає вимогам стандарту вищої освіти (за відсутності стандарту вищої освіти – пп.3-6 Закону України «Про вищу освіту»);
 - практика відсутня АБО обсяг кредитів ЄКТС, призначених для практики, не відповідає вимогам стандарту вищої освіти;
 - обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС), який спрямований на забезпечення компетентностей, визначених стандартом вищої освіти, не відповідає вимогам стандарту вищої освіти.
- 2.2.1** Структура і зміст освітньої програми НЕ забезпечують необхідні попередні знання або навички для проходження практики.
- 2.2.2** Структура і зміст освітньої програми НЕ забезпечують необхідні попередні знання або навички для засвоєння хоча б однієї навчальної дисципліни.

- 2.2.3** Є хоча б один програмний результат навчання (ПРН), який не можна досягти. Можливі проблеми із структурою і змістом освітньої програми, які спричинили недолік:
- 1) необхідні для досягнення ПРН результати навчання неможливо здобути в межах освітніх компонентів освітньої програми:
- жодна з програм навчальних дисциплін, практик та інших освітніх компонентів не містить таких результатів навчання;
 - результати навчання заявлено у програмах навчальних дисциплін (практик або інших освітніх компонентів), але через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини) досягнення цих результатів є неможливим;
- 2) необхідні для досягнення ПРН результати навчання здобуваються лише в межах вибірових освітніх компонентів, і студент, обираючи інші освітні компоненти (зокрема, з інших рівнів вищої освіти) або перезараховуючи результати навчання з інших ЗВО, може не здобути цих результатів навчання
- 2.2.4** Є хоча б одна компетентність, визначена освітньою програмою, яка не формується.
- 2.3.1** Зміст освітньої програми не відповідає вимогам до предметної області (щодо об'єктів вивчення та/або діяльності, АБО цілей навчання, АБО теоретичного змісту предметної області, АБО методів, методик, технологій, АБО інструментів, обладнання).
- 2.3.2** Тематика, об'єкт, предмет та завдання у хоча б одній кваліфікаційній роботі не відповідають предметній області спеціальності.
- 2.4.1** Псевдовибірковість. Можливі прояви:
- 1) наявність навчальної дисципліни, яку ЗВО визначає як дисципліну для вибору, але яка не є такою, наприклад:
- пропонуються дисципліни, аналогічні за змістом;
 - дисципліни, які містяться у переліку як альтернативні, не можуть бути обрані через їхній обсяг (у кредитах ЕКТС) або пререквізити;
- 2) наявність у вибірових навчальних дисциплінах однакового навчального матеріалу, який буде вивчатися здобувачем освіти за будь-якої індивідуальної освітньої траєкторії незалежно від його вибору і таким чином стає обов'язковим для вивчення.
- 2.4.2** Процедура вибору освітніх компонентів не визначена АБО містить суперечності, які унеможливають реалізацію права здобувача освіти на вибір освітніх компонентів або не гарантує йому це право АБО не забезпечує здобувачу освіти право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм і рівнів вищої освіти, відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти.
- 2.4.3** Встановлено хоча б одне із наступних порушень реалізації процедури вибору освітніх компонентів, що призвело до позбавлення здобувачів освіти права на вибір:
- відсутність інформування про процедуру вибору освітніх компонентів, зокрема про встановлені обґрунтовані організаційні обмеження (такі як кількість здобувачів освіти у групі тощо);
 - відсутність інформування про освітні компоненти, які пропонуються для вибору, АБО форма, обсяг інформації про освітні компоненти та їх зміст не дає здобувачам освіти можливості зробити усвідомлений вибір;
 - встановлено факт негативного впливу (тиску) на здобувачів освіти у процесі вибору освітніх компонентів, який позбавив їх права на самостійний вибір (нав'язування вибору, застосування санкцій тощо).
- 2.5.1** Зміст практики не забезпечує здобувачів освіти необхідними для спеціальності знаннями і навичками.

- 2.5.2** Правила і процедури організації та проведення практики не забезпечують досягнення результатів навчання АБО правил і процедур не дотримуються. Можливі прояви порушення:
- правила і процедури організації та проведення практики не визначено;
 - обрані бази практики не можуть забезпечити досягнення мети і виконання завдань практики (відсутнє необхідне обладнання, ресурси або умови для проведення практики);
 - керівники від баз практик не забезпечують супровід здобувачів освіти;
 - кваліфікація керівників від баз практик не відповідає визначеним ЗВО вимогам АБО вимоги ЗВО не визначено.
- 2.7.1** Обсяг кредитів ЄКТС, який відводиться освітньою програмою та навчальним планом на вибір освітніх компонентів здобувачами освіти, менший за 25% обсягу освітньої програми (10% – для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).

Найчастіше за Критерієм 2 відзначалась наявність суттєвого недоліку 2.2.3, який зафіксований у 152 освітніх програмах, що становить 10,4 % від загальної кількості освітніх програм. При цьому в 44 освітніх програмах відзначалась наявність лише цього суттєвого недоліку (2.2.3), в інших 108 програмах фіксувались також інші недоліки за Критерієм 2. Найчастіше це були суттєві недоліки 2.2.1 або 2.2.4.

Таблиця 39. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 2

	Суттєвий недолік за Критерієм 2												
	2.1.1	2.2.1	2.2.2	2.2.3	2.2.4	2.3.1	2.3.2	2.4.1	2.4.2	2.4.3	2.5.1	2.5.2	2.7.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	47	72	57	152	79	48	43	36	30	12	42	33	9
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	12,6	19,3	15,2	40,6	21,1	12,8	11,5	9,6	8,0	3,2	11,2	8,8	2,4
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 2	16,2	24,7	19,6	52,2	27,1	16,5	14,8	12,4	10,3	4,1	14,4	11,3	3,1

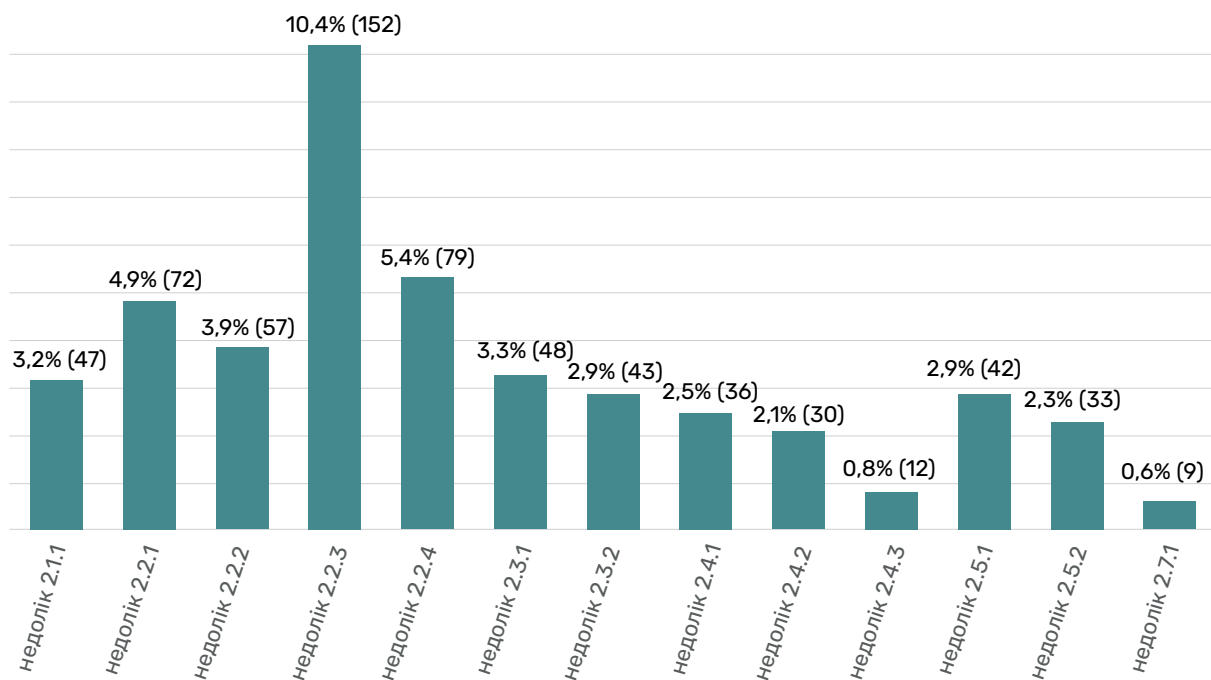

Рисунок 57. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 2
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 2 фіксувалась для освітніх програм таких галузей знань:

- 01 Освіта / Педагогіка – у 69 освітніх програмах (що становить 34,3 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);
- 03 Гуманітарні науки – у 36 освітніх програмах (40,0 %);
- 09 Біологія – у 7 освітніх програмах (35,0 % відповідно).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 2 в освітніх програмах трьох галузей: 11 Математика та статистика, 21 Ветеринарна медицина, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону.

Таблиця 40. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 2 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.)

Галузь знань	Кількість	Частота, %
01 Освіта / Педагогіка	69	34,3
02 Культура і мистецтво	25	27,2
03 Гуманітарні науки	36	40,0
05 Соціальні та поведінкові науки	15	12,1

Галузь знань	Кількість	Частота, %
06 Журналістика	2	13,3
07 Управління та адміністрування	29	15,4
08 Право	6	12,5
09 Біологія	7	35,0
10 Природничі науки	9	12,5
12 Інформаційні технології	18	19,4
13 Механічна інженерія	10	23,8
14 Електрична інженерія	4	15,4
15 Автоматизація та приладобудування	2	16,7
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	2	11,1
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	4	8,5
18 Виробництво та технології	3	6,3
19 Архітектура та будівництво	4	8,3
20 Аграрні науки та продовольство	5	9,4
22 Охорона здоров'я	16	28,1
23 Соціальна робота	2	15,4
24 Сфера обслуговування	4	13,8
26 Цивільна безпека	4	18,2
27 Транспорт	5	22,7
28 Публічне управління та адміністрування	9	28,1
29 Міжнародні відносини	1	5,6
Разом	291	19,9

Суттєві недоліки за Критерієм 2 виявлено в 117 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 19,2 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 123 програмах другого (магістерського) рівня (20,0 %), 49 програмах третього (освітнього-наукового) рівня (8,0 %) і 2 освітніх програмах третього (освітнього-творчого) рівня (0,3 % відповідно).

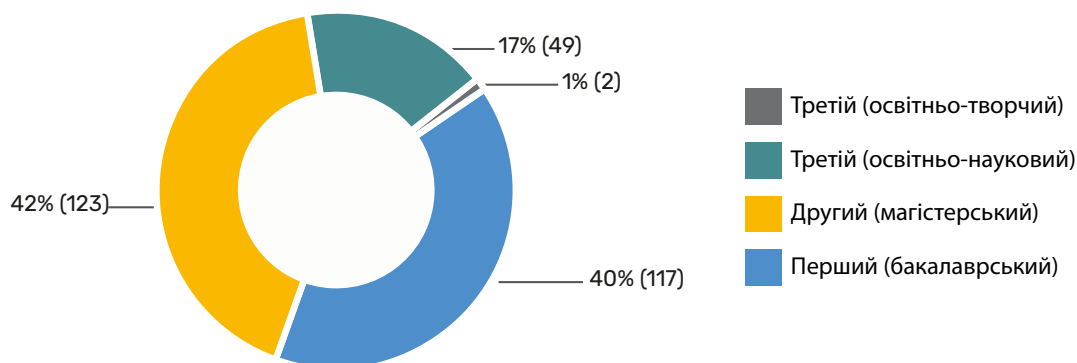

Рисунок 58. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 2, за рівнями вищої освіти

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 3 були виявлені у 17 освітніх програмах, що становить 1,2 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 3 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 3.1.1** Правила прийому на навчання до ЗВО містять дискримінаційні обмеження прав абітурієнтів (крім випадків, коли такі обмеження встановлені законодавством).
- 3.1.2** Правила прийому на навчання до ЗВО не відповідають вимогам Умов прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, які затверджені ЦОВВ у відповідному році.
- 3.2.1** Зміст програм вступних випробувань ЗВО не дозволяє перевірити здатність до опанування відповідної освітньої програми певного рівня вищої освіти.
- 3.2.2** Програма(и) вступних випробувань не затверджена(і) АБО не оприлюднена(і) на вебсайті ЗВО у терміни, визначені Умовами прийому (Порядком прийому), чинними на дату подання матеріалів на акредитацію, АБО не містить критеріїв оцінювання, структури оцінки і порядку оцінювання підготовленості вступників.
- 3.3.1** Правила/процедури визнання результатів навчання, здобутих за іншими ОП, не визначені.
- 3.3.2** Правил/процедур визнання результатів навчання, здобутих за іншими ОП, не дотримуються АБО вони не застосовуються у випадку звернення.
- 3.4.1** Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти; у ЗВО не визначені АБО НЕ відповідають вимогам затверджені відповідним ЦОВВ Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.
- 3.4.2** Правила / процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, не застосовуються у випадку звернення АБО їх НЕ дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Найчастіше за Критерієм 3 відзначалась наявність суттєвого недоліку 3.2.2, який зафіксований у 5 освітніх програмах, що становить 0,34 % від загальної кількості освітніх програм. При цьому в 3 освітніх програмах відзначалась наявність лише цього суттєвого недоліку (3.2.2), в інших 14 програмах фіксувались

також інші недоліки за Критерієм 3. Найчастіше це були суттєві недоліки 3.3.2 або 3.4.1.

Таблиця 41. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 3

	Суттєвий недолік за Критерієм 3							
	3.1.1	3.1.2	3.2.1	3.2.2	3.3.1	3.3.2	3.4.1	3.4.2
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	2	2	3	5	3	4	4	2
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	0,5	0,5	0,8	1,3	0,8	1,1	1,1	0,5
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 3	11,8	11,8	17,6	29,4	17,6	23,5	23,5	11,8

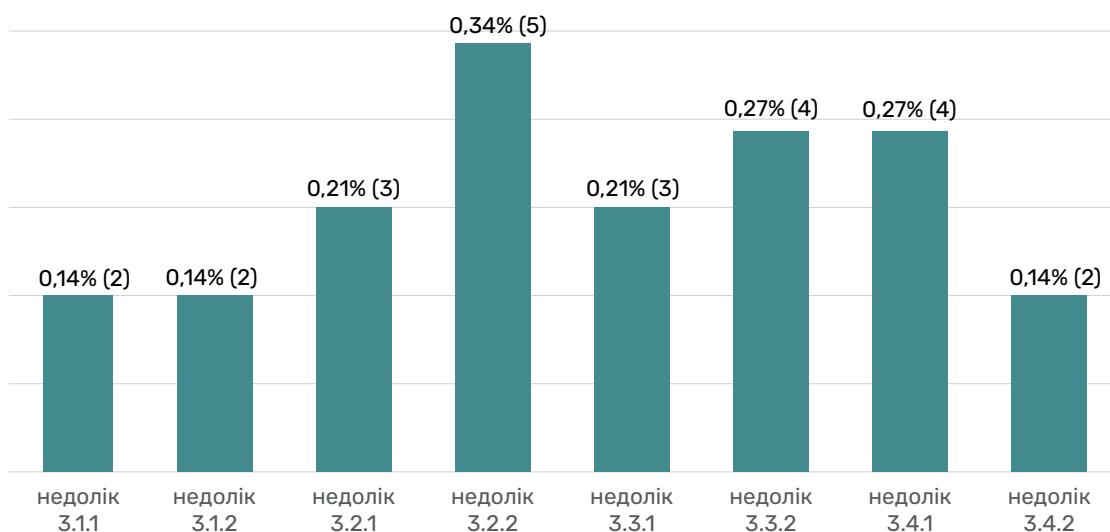

Рисунок 59. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 3
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 3 фіксувалась для освітніх програм 10 галузей знань (Таблиця 42). При цьому кількість таких освітніх програм у кожній галузі не перевищувала 2. Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 3 в освітніх програмах галузей: 06 Журналістика, 08 Право,

10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 13 Механічна інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 18 Виробництво та технології, 19 Архітектура та будівництво, 20 Аграрні науки та продовольство, 21 Ветеринарна медицина, 23 Соціальна робота, 24 Сфера обслуговування, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 26 Цивільна безпека, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини.

Таблиця 42. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 3 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.³³)

Галузь знань	Кількість	Частка, %
01 Освіта / Педагогіка	2	1,0
02 Культура і мистецтво	2	2,2
03 Гуманітарні науки	2	2,2
05 Соціальні та поведінкові науки	2	1,6
07 Управління та адміністрування	2	1,1
09 Біологія	1	2,1
12 Інформаційні технології	2	2,2
14 Електрична інженерія	1	3,8
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	1	2,1
22 Охорона здоров'я	2	3,5
Разом	17	1,2

Суттєві недоліки за Критерієм 3 виявлено в 6 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 1,0 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 4 програмах другого (магістерського) рівня (0,6 %), 7 (3,8 %) програмах третього (освітнього-наукового) рівня.

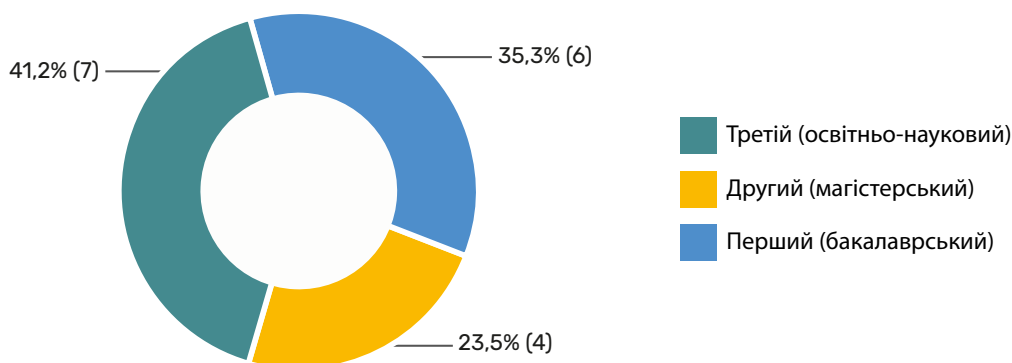

Рисунок 60. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 3, за рівнями вищої освіти

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 4 були виявлені у 38 освітніх програмах, що становить 2,6 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 4 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 4.1.1** Методи, засоби та технології навчання НЕ дають можливості досягти цілей та здобути результати навчання за хоча б одним освітнім компонентом.
- 4.2.1** У закладі вищої освіти не визначені правила та процедури інформування здобувачів освіти про:
 - конкретні цілі, що мають бути досягнуті за освітніми компонентами;
 - конкретні теми, які будуть вивчатись;
 - результати навчання, які потрібно здобути протягом вивчення освітнього компонента;
 - критерії та методи оцінювання результатів навчанняАБО під час реалізації освітньої програми їх не дотримуються (зокрема, здобувачі освіти не інформуються вчасно, відповідно до визначених у закладі вищої освіти правил і процедур).
- 4.3.1** У процесі навчання за освітньою програмою взагалі НЕ використовуються інструменти, підходи та технології, які сприяють розвитку навичок дослідження.
- 4.4.1** Зміст освітніх компонентів НЕ оновлюється з урахуванням сучасних наукових досягнень і практик, внаслідок чого здобувачі освіти не отримують актуальні знання або навички, які відповідають сучасним тенденціям у відповідній галузі.

Найчастіше за Критерієм 4 відзначалась наявність суттєвого недоліку 4.4.1, який зафіксований у 18 освітніх програмах, що становить 1,2 % від загальної кількості освітніх програм. При цьому в 13 освітніх програмах відзначалась наявність лише цього суттєвого недоліку (4.4.1), в інших 25 програмах фіксувались також інші недоліки за Критерієм 4. Найчастіше це були суттєві недоліки 4.1.1 або 4.2.1.

Таблиця 43. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 4

	Суттєвий недолік за Критерієм 4			
	4.1.1	4.2.1	4.3.1	4.4.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	11	15	1	18
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію або відмову в акредитації	2,8	3,8	0,3	4,5
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 4	28,9	39,5	2,6	47,4

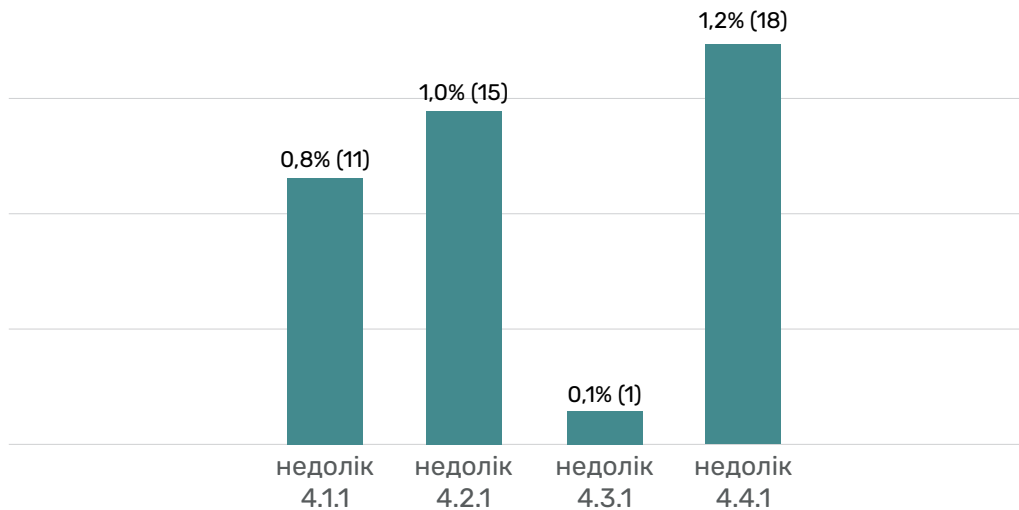

Рисунок 61. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 4
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 4 фіксувалась для освітніх програм таких галузей знань:

- 02 Культура і мистецтво – у 7 освітніх програмах (що становить 7,6 % від загальної кількості освітніх програм галузі 02, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);
- 22 Охорона здоров'я – у 7 освітніх програмах (12,3% від загальної кількості освітніх програм галузі 22);
- 01 Освіта / Педагогіка – у 6 освітніх програмах (3,0 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 4 в освітніх програмах галузей: 06 Журналістика, 11 Математика та статистика, 13 Механічна

інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 18 Виробництво та технології, 19 Архітектура та будівництво, 20 Аграрні науки та продовольство, 21 Ветеринарна медицина, 23 Соціальна робота, 24 Сфера обслуговування, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування.

Таблиця 44. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 4 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.)

Галузь знань	Кількість	Частка, %
01 Освіта / Педагогіка	6	3,0
02 Культура і мистецтво	7	7,6
03 Гуманітарні науки	2	2,2
05 Соціальні та поведінкові науки	2	1,6
07 Управління та адміністрування	3	1,6
08 Право	2	4,2
09 Біологія	2	10,0
10 Природничі науки	1	1,4
12 Інформаційні технології	2	2,2
14 Електрична інженерія	1	3,8
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	1	2,1
22 Охорона здоров'я	7	12,3
26 Цивільна безпека	1	4,5
29 Міжнародні відносини	1	5,6
Разом	38	2,6

Суттєві недоліки за Критерієм 4 виявлено в 21 освітній програмі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 3,4 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 11 програмах другого (магістерського) рівня (1,7 %), 6 програмах третього (освітнього-наукового) рівня (3,2 %).

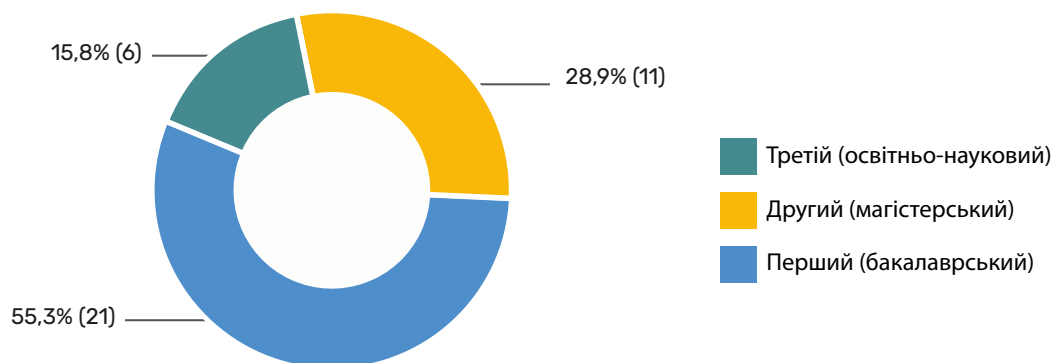

Рисунок 62. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 4, за рівнями вищої освіти

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 5 були виявлені у 61 освітній програмі, що становить 4,2 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 5 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 5.1.1** Контрольні заходи, методи, інструменти, критерії оцінювання НЕ дають можливості встановити рівень досягнення здобувачем освіти результатів навчання для хоча б одного конкретного освітнього компонента або програмних результатів навчання загалом. Можливі прояви недоліку:
- невідповідність форм контрольних заходів, методів, інструментів цілям та очікуваним результатам навчання освітнього компонента;
 - відсутність критеріїв оцінювання АБО невідповідність критеріїв оцінювання цілям та очікуваним результатам навчання освітнього компонента;
 - невідповідність рівня складності завдань (вимоги занадто високі або занадто низькі, що призводить до некоректного оцінювання рівня досягнення результатів навчання здобувачем освіти);
 - нечіткість, неконкретність та непридатність критеріїв для об'єктивного оцінювання рівня досягнення результатів навчання здобувачем освіти
- 5.1.2** Інформація про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання НЕ доводиться до відома здобувачів освіти у терміни, визначені правилами та процедурами у ЗВО (що не дає можливості здобувачам освіти чітко зрозуміти, у якій формі буде відбуватись оцінювання та що потрібно зробити, щоб довести, що результат навчання досягнуто).
- 5.2.1** За освітньою програмою НЕ забезпечено форми атестації, визначені стандартом вищої освіти.
- 5.2.2** ЗВО не аналізує, чи підтверджуються результати навчання здобувачів освіти результатами ЄДКІ, АБО не здійснює заходів для виявлення та усунення причин невідповідності.
- 5.2.3** Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти не оприлюднюються (не розміщуються) на офіційному сайті закладу вищої освіти (або його структурного підрозділу) або у репозиторії закладу вищої освіти відповідно до вимог стандарту вищої освіти (за наявності таких вимог).

- 5.3.1** У ЗВО не визначено правила і процедури:
- проведення контрольних заходів, виставлення оцінок, інформування про результати оцінювання (зокрема, заліково-екзаменаційних сесій);
 - ліквідації академічної заборгованості та повторного вивчення навчальних дисциплін;
 - запобігання та врегулювання конфлікту інтересів під час оцінювання;
 - оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження.
- АБО вони не забезпечують захист прав здобувачів освіти у випадку необ'єктивного оцінювання або конфлікту інтересів, АБО містять суперечності, що призводять до неможливості їх практичної реалізації.
- 5.3.2** Правил і процедур проведення контрольних заходів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів або порядку оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження не дотримуються. Можливі порушення:
- недоступність інформації про визначені правила/процедури для здобувачів освіти або викладачів;
 - вибіркове застосування правил і процедур;
 - незастосування процедур врегулювання конфлікту інтересів або оскарження результатів контрольних заходів у випадку звернень (звернення відхиляються без пояснення причин відхилення, розглядаються із порушеннями).
- 5.4.1** Нормативна база ЗВО не забезпечує ефективного функціонування системи забезпечення академічної доброчесності. Можливі прояви:
- відсутність локальних нормативних актів ЗВО або процедур забезпечення академічної доброчесності, необхідність яких встановлена чинним законодавством АБО Наявність у документах норм, які не відповідають чинному законодавству (зокрема встановлення відсотків допустимого академічного плагіату);
 - у документах ЗВО лише декларативно продубльовано норми відповідних законів, але відсутні необхідні для практичної реалізації алгоритми АБО процедури містять суперечності, які унеможливають їхню практичну реалізацію;
 - порушення академічної доброчесності, виявлені ЕГ, не були виявлені ЗВО за допомогою визначених у ЗВО правил і процедур;
 - процедура встановлення факту академічного плагіату включає лише автоматизовану перевірку робіт за допомогою програмних засобів без подальшого аналізу робіт фахівцями, а рішення приймається виключно на основі результатів автоматизованої перевірки.
- 5.4.2** Визначених правил і процедур забезпечення академічної доброчесності у межах освітньої програми не дотримуються. Можливі підтвердження:
- порушення були виявлені, але порушники не були притягнуті до академічної відповідальності;
 - наявні заяви (звернення, повідомлення) щодо ймовірних порушень академічної доброчесності (зокрема, зовнішні), які у ЗВО не розглядалися (були проігноровані), або розглядалися із порушенням процедур.
- 5.4.3** Встановлено такі прояви недоброчесності:
- фабрикація або фальсифікація результатів опитувань, результатів контрольних заходів;
 - присвоєння текстів документів (локально-правових актів, робочих програм / силабусів, навчально-методичного забезпечення), копіювання текстів Відомостей про самооцінювання з акредитаційних справ інших ЗВО;

- фальсифікація документів (зокрема, підготовка документів заднім числом);
- надання завідомо неправдивої інформації щодо освітньої, наукової, творчої діяльності учасників освітнього процесу чи щодо організації освітнього процесу.
- необ'єктивне оцінювання, зокрема створення різних умов для різних здобувачів освіти під час контрольних заходів (крім випадків забезпечення освітніх потреб осіб з обмеженими освітніми можливостями); надання неправомірної допомоги під час контрольних заходів; використання різних критеріїв оцінювання робіт одного типу для різних здобувачів освіти;

або інші прояви академічної недобросовісності, визначені законодавством.

Найчастіше за Критерієм 5 відзначалась наявність суттєвого недоліку 5.1.1, який зафіксований у 30 освітніх програмах, що становить 2,1% від загальної кількості освітніх програм. При цьому в 17 освітніх програмах відзначалась наявність лише цього суттєвого недоліку (5.1.1), в інших 44 програмах фіксувались також інші недоліки за Критерієм 5. Найчастіше це були суттєві недоліки 5.4.1 або 5.4.3.

Таблиця 45. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 5

	Суттєвий недолік за Критерієм 5									
	5.1.1	5.1.2	5.2.1	5.2.2	5.2.3	5.3.1	5.3.2	5.4.1	5.4.2	5.4.3
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	30	4	9	1	2	2	4	17	2	11
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	7,5	1,0	2,3	0,3	0,5	0,5	1,0	4,3	0,5	2,8
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 5	49,2	6,6	14,8	1,6	3,3	3,3	6,6	27,9	3,3	18,0

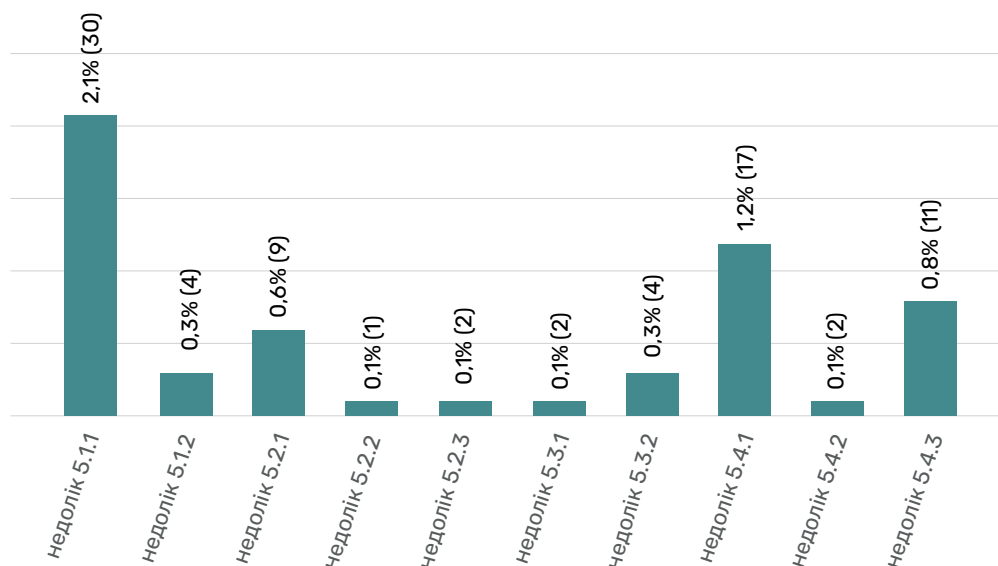

Рисунок 63. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 5
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 5 фіксувалась для освітніх програм таких галузей знань:

- 05 Соціальні та поведінкові науки – у 13 освітніх програмах (що становить 10,5 % від загальної кількості освітніх програм галузі 05, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);
- 02 Культура і мистецтво – у 9 освітніх програмах (9,8 % від загальної кількості освітніх програм галузі 02);
- 07 Управління та адміністрування – у 7 освітніх програмах (3,7 % від загальної кількості освітніх програм галузі 07);
- 01 Освіта / Педагогіка – у 6 освітніх програмах (3,0 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 5 в освітніх програмах серед галузей: 09 Біологія, 11 Математика та статистика, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації, 20 Аграрні науки та продовольство, 21 Ветеринарна медицина, 23 Соціальна робота, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 26 Цивільна безпека, 27 Транспорт, 29 Міжнародні відносини.

Таблиця 46. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 5 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.)

Галузь знань	Кількість	Частка, %
01 Освіта / Педагогіка	6	3,0
02 Культура і мистецтво	9	9,8

Галузь знань	Кількість	Частка, %
03 Гуманітарні науки	4	4,4
05 Соціальні та поведінкові науки	13	10,5
06 Журналістика	1	6,7
07 Управління та адміністрування	7	3,7
08 Право	1	2,1
10 Природничі науки	2	2,8
12 Інформаційні технології	7	7,5
13 Механічна інженерія	1	2,4
14 Електрична інженерія	1	3,8
15 Автоматизація та приладобудування	1	8,3
18 Виробництво та технології	2	4,2
19 Архітектура та будівництво	1	2,1
22 Охорона здоров'я	2	3,5
24 Сфера обслуговування	1	3,4
28 Публічне управління та адміністрування	2	6,3
Разом	61	4,2

Суттєві недоліки за Критерієм 5 виявлено в 26 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 4,3 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 27 програмах другого (магістерського) рівня (4,1 %), 8 програмах третього (освітнього-наукового) рівня (4,3 %).

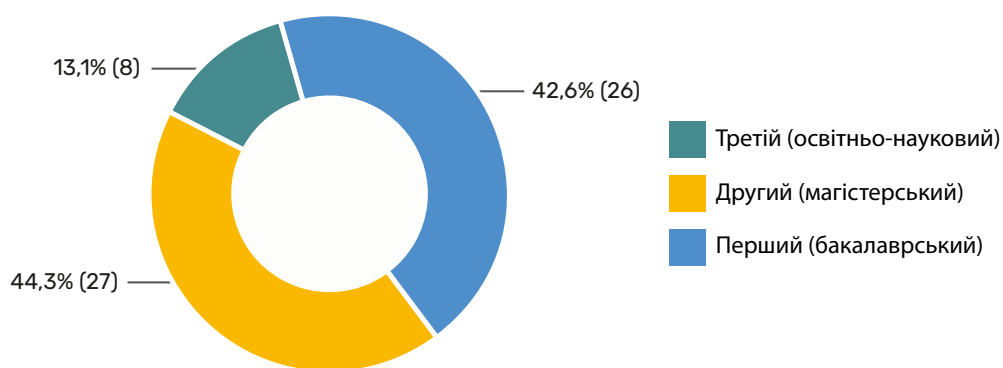

Рисунок 64. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 5, за рівнями вищої освіти

Критерій 6. Людські ресурси

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 6 були виявлені у 182 освітніх програмах, що становить 12,5 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 6 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 6.1.1** Станом на момент проведення акредитаційної експертизи до реалізації освітньої програми залучено викладачів, чия кваліфікація (професійний досвід – якщо ЗВО наводить його як компонент відповідності) не відповідає освітнім компонентам, які вони забезпечують, з урахуванням вимог законодавства.
- 6.2.1** Процедури конкурсного відбору науково-педагогічних працівників відсутні.
- 6.2.2** Процедур конкурсного відбору науково-педагогічних працівників не дотримуються.
- 6.3.1** ЗВО не залучає професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до реалізації освітнього процесу за освітньою програмою.
- 6.4.1** Щорічне оцінювання / рейтингування науково-педагогічних і педагогічних працівників ЗВО НЕ здійснюється або його результати не оприлюднюються на офіційному сайті ЗВО.

Найчастіше за Критерієм 6 відзначалась наявність суттєвого недоліку 6.1.1, який зафіксований у 168 освітніх програмах, що становить 11,5 % від загальної кількості освітніх програм і 92,3 % від кількості програм, щодо яких було визначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 6. При цьому в 142 освітніх програмах зі 168 відзначалась наявність лише одного суттєвого недоліку за Критерієм 6, і в 132 випадках це був суттєвий недолік 6.1.1. У 14 освітніх програмах, у яких не було зафіксовано суттєвий недолік 6.1.1, найчастіше відзначалась наявність недоліків 6.2.2 – у 6 освітніх програмах, або 6.4.1 – також у 6 програмах.

Таблиця 47. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 6

	Суттєвий недолік за Критерієм 6				
	6.1.1	6.2.1	6.2.2	6.3.1	6.4.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	168	5	18	12	24
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	42,1	1,3	4,5	3,0	6,0
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 6	92,3	2,7	9,9	6,6	13,2

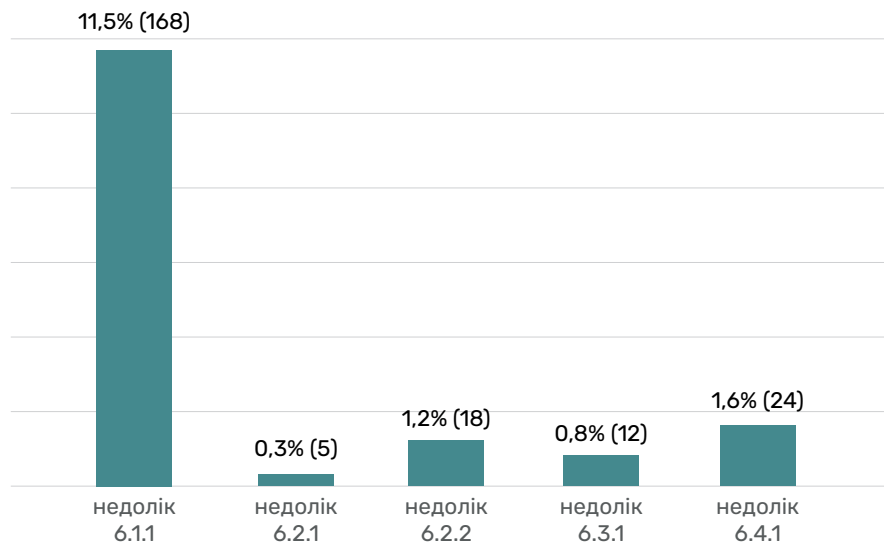

Рисунок 65. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 6
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 6 фіксувалась для освітніх програм таких галузей знань:

- 01 Освіта / Педагогіка – у 32 освітніх програмах (що становить 15,9 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);
- 07 Управління та адміністрування – у 25 освітніх програмах (13,3 % від загальної кількості освітніх програм галузі 07);
- 03 Гуманітарні науки – у 17 освітніх програмах (18,9 % від загальної кількості освітніх програм галузі 03).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 6 в освітніх програмах галузей: 09 Біологія, 11 Математика та статистика, 21 Ветеринарна медицина, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону.

Таблиця 48. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 6 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.)

Галузь знань	Кількість	Частка, %
01 Освіта / Педагогіка	32	15,9
02 Культура і мистецтво	9	9,8
03 Гуманітарні науки	17	18,9
05 Соціальні та поведінкові науки	12	9,7
06 Журналістика	2	13,3

Галузь знань	Кількість	Частка, %
07 Управління та адміністрування	25	13,3
08 Право	7	14,6
10 Природничі науки	3	4,2
12 Інформаційні технології	11	11,8
13 Механічна інженерія	7	16,7
14 Електрична інженерія	2	7,7
15 Автоматизація та приладобудування	4	33,3
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	4	22,2
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	3	6,4
18 Виробництво та технології	11	22,9
19 Архітектура та будівництво	3	6,3
20 Аграрні науки та продовольство	5	9,4
22 Охорона здоров'я	6	10,5
23 Соціальна робота	1	7,7
24 Сфера обслуговування	8	27,6
26 Цивільна безпека	1	4,5
27 Транспорт	3	13,6
28 Публічне управління та адміністрування	5	15,6
29 Міжнародні відносини	1	5,6
Разом	182	12,5

Суттєві недоліки за Критерієм 6 виявлено в 100 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 16,4 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 68 програмах другого (магістерського) рівня (10,3 %), 13 програмах третього (освітнього-наукового) рівня (7,0 %) та 1 програмі третього (освітньо-творчого) рівня (25,0 %).

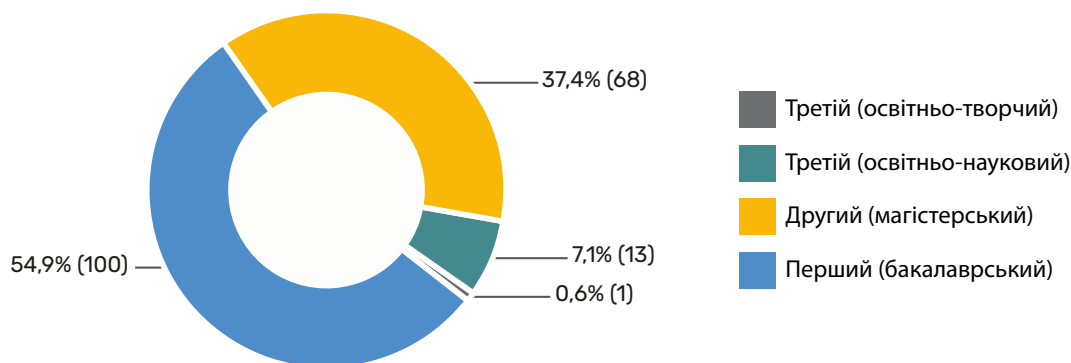

Рисунок 66. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 5, за рівнями вищої освіти

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 7 були виявлені у 25 освітніх програмах, що становить 1,7 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 7 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 7.1.1** Наявне матеріально-технічне забезпечення НЕ дозволяє досягти результатів навчання за хоча б одним із освітніх компонентів.
- 7.1.2** Є хоча б один освітній компонент, для досягнення результатів навчання з якого необхідне програмне забезпечення, але у ЗВО програмне забезпечення відсутнє АБО програмне забезпечення, яке використовує ЗВО, не дозволяє їх досягти.
- 7.1.3** Заклад вищої освіти використовує неліцензійне програмне забезпечення АБО програмне забезпечення країни-агресора.
- 7.1.4** Наявне навчально-методичне забезпечення не дозволяє досягти результатів навчання за хоча б одним із освітніх компонентів.
- 7.4.1** Заклад вищої освіти не забезпечив організаційну або інформаційну підтримку навчання у дистанційному форматі під час його проведення.
- 7.5.1** ЗВО не забезпечує реалізацію інклюзивних політик освітньої діяльності та безбар'єрного простору у своїх приміщеннях.
- 7.6.1** Політики та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО не визначені АБО їх не дотримуються.

Загалом, кількість і частота випадків виявлення суттєвих недоліків за Критерієм 7 є невисокою — вона не перевищує 0,6 % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитацію і щодо яких було ухвалено рішення. Найчастіше за Критерієм 7 відзначалась наявність суттєвого недоліку 7.1.1, який зафіксований у 9 освітніх програмах, що становить 0,6 % від загальної кількості освітніх програм, та суттєвого недоліку 7.1.4 — у 8 освітніх програмах (0,5 % відповідно).

Таблиця 49. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 7

	Суттєвий недолік за Критерієм 7						
	7.1.1	7.1.2	7.1.3	7.1.4	7.4.1	7.5.1	7.6.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	9	7	3	8	4	1	1
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	2,3	1,8	0,8	2,0	1,0	0,3	0,3
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 7	36,0	28,0	12,0	32,0	16,0	4,0	4,0

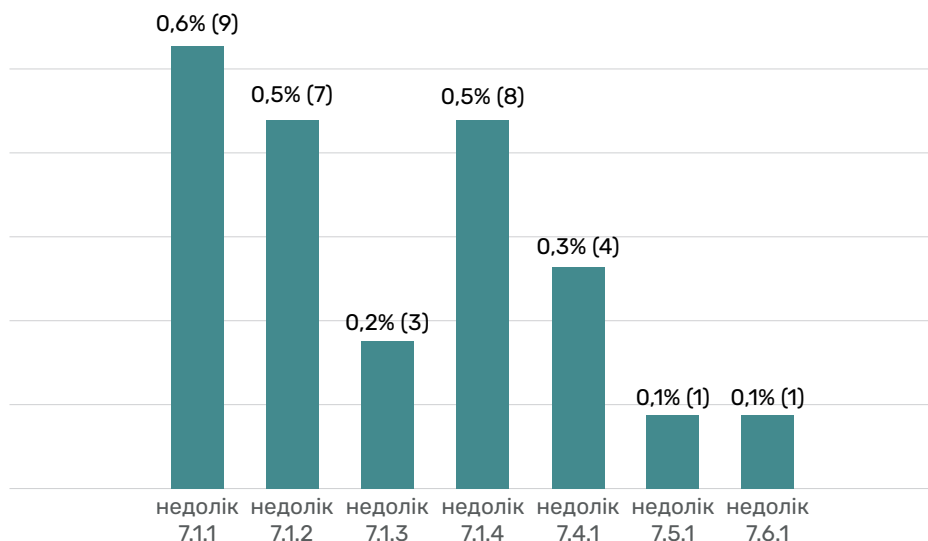

Рисунок 67. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 7
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 7 фіксувалась для освітніх програм 16 галузей знань (Таблиця 50). При цьому кількість таких освітніх програм у кожній галузі не перевищувала 3. Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 7 в освітніх програмах галузей: 01 Освіта / Педагогіка, 06 Журналістика, 08 Право, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації, 21 Ветеринарна медицина, 23 Соціальна робота, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини.

Таблиця 50. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 7 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.)

Галузь знань	Кількість	Частка, %
02 Культура і мистецтво	1	1,1
03 Гуманітарні науки	1	1,1
05 Соціальні та поведінкові науки	1	0,8
07 Управління та адміністрування	3	1,6
09 Біологія	2	10,0
10 Природничі науки	1	1,4
11 Математика та статистика	1	6,7
12 Інформаційні технології	2	2,2
13 Механічна інженерія	1	2,4
14 Електрична інженерія	1	3,8
18 Виробництво та технології	1	2,1
19 Архітектура та будівництво	2	4,2
20 Аграрні науки та продовольство	2	3,8
22 Охорона здоров'я	2	3,5
24 Сфера обслуговування	3	10,3
26 Цивільна безпека	1	4,5
Разом	25	1,7

Суттєві недоліки за Критерієм 7 виявлено в 14 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 2,3 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 9 програмах другого (магістерського) рівня (1,4 %), 2 програмах третього (освітнього-наукового) рівня (1,1 %).

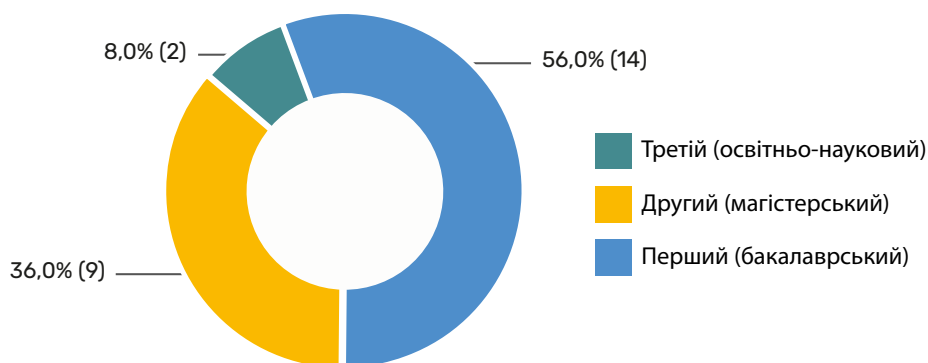

Рисунок 68. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 7, за рівнями вищої освіти

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 8 були виявлені у 238 освітніх програмах, що становить 16,3 % від загальної кількості програм щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 7 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 8.1.1** Процедури розроблення, затвердження, моніторингу або періодичного перегляду ОП не визначені АБО їх не дотримуються.
- 8.2.1** Пропозиції здобувачів освіти або органу студентського самоврядування щодо освітньої програми та/або освітнього процесу відхиляються без належного обґрунтування або розглядаються з порушенням порядку і термінів, визначених закладом вищої освіти.
- 8.2.2** Опитування з питань забезпечення якості освіти серед здобувачів освіти НЕ проводяться АБО проводяться, але отримана інформація не аналізується та не використовується.
- 8.3.1** Пропозиції представників роботодавців щодо освітньої програми та/або освітнього процесу відхиляються без належного обґрунтування або розглядаються з порушенням порядку і термінів, визначених закладом вищої освіти.
- 8.5.1** Система внутрішнього забезпечення якості освіти не виявляє або не усуває виявлені недоліки в освітній програмі або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.
- 8.6.1** ЗВО НЕ аналізує результати зовнішнього забезпечення якості (попередніх акредитацій освітніх програм) за галуззю знань у закладі вищої освіти АБО не враховує їх і не надає цьому обґрунтованих пояснень.

Найчастіше за Критерієм 8 відзначалась наявність суттєвого недоліку 8.5.1, який зафіксований у 212 освітніх програмах, що становить 14,5 % від загальної кількості освітніх програм і 89,1 % від кількості програм, щодо яких було визначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 8. При цьому у 168 освітніх програмах відзначалась наявність лише одного суттєвого недоліку за Критерієм 8. У 151 випадку це був недолік 8.5.1. У 26 освітніх програмах, у яких не було зафіксовано суттєвий недолік 8.5.1, найчастіше відзначалась наявність недоліку 8.1.1 – у 15 освітніх програмах, а також недоліків 8.2.2 або 8.6.1 – у 8 і 7 програмах відповідно.

Таблиця 51. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 8

	Суттєвий недолік за Критерієм 8					
	8.1.1	8.2.1	8.2.2	8.3.1	8.5.1	8.6.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	45	3	16	7	212	41
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	11,3	0,8	4,0	1,8	53,1	10,3
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 8	18,9	1,3	6,7	2,9	89,1	17,2

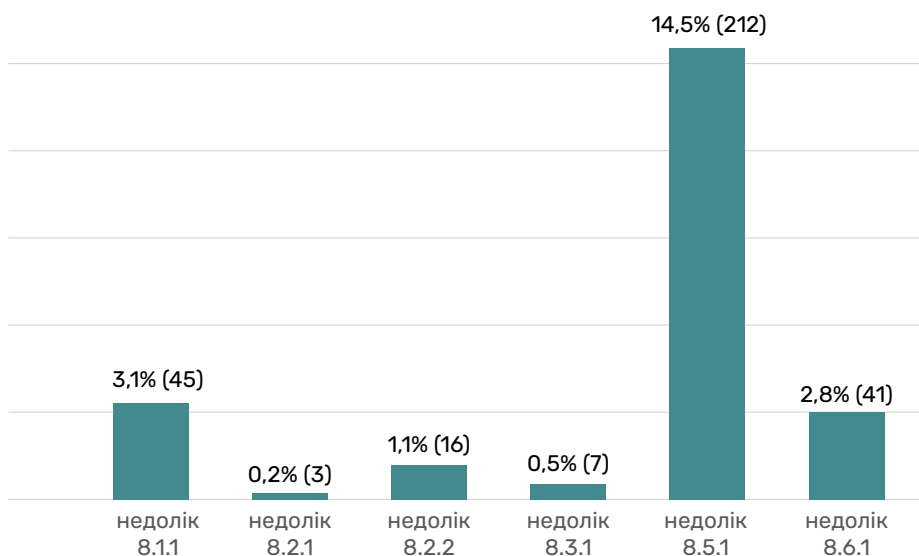

Рисунок 69. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 8
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 8 фіксувалась для освітніх програм таких галузей знань:

- 01 Освіта / Педагогіка – у 68 освітніх програмах (що становить 33,8 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);
- 13 Механічна інженерія – у 14 освітніх програмах (33,3 % від загальної кількості освітніх програм галузі 13);
- 14 Електрична інженерія – у 8 освітніх програмах (30,8 % від загальної кількості освітніх програм галузі 14).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 8 в освітніх програмах галузей: 06 Журналістика, 09 Біологія, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 21 Ветеринарна медицина, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону.

Таблиця 52. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 8 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.)

Галузь знань	Кількість	Частка, %
01 Освіта / Педагогіка	68	33,8
02 Культура і мистецтво	12	13,0
03 Гуманітарні науки	16	17,8
05 Соціальні та поведінкові науки	15	12,1
07 Управління та адміністрування	29	15,4
08 Право	4	8,3
10 Природничі науки	4	5,6
11 Математика та статистика	2	13,3
12 Інформаційні технології	21	22,6
13 Механічна інженерія	14	33,3
14 Електрична інженерія	8	30,8
15 Автоматизація та приладобудування	3	25,0
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	4	8,5
18 Виробництво та технології	2	4,2
19 Архітектура та будівництво	2	4,2
20 Аграрні науки та продовольство	2	3,8
22 Охорона здоров'я	11	19,3
23 Соціальна робота	1	7,7
24 Сфера обслуговування	7	24,1
26 Цивільна безпека	3	13,6
27 Транспорт	1	4,5

Галузь знань	Кількість	Частка, %
28 Публічне управління та адміністрування	8	25,0
29 Міжнародні відносини	1	5,6
Разом	238	16,3

Суттєві недоліки за Критерієм 8 виявлено в 107 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 17,5 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 101 програмі другого (магістерського) рівня (15,3 %), 29 програмах третього (освітньо-наукового) рівня (15,6 %) і 1 програмі третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (25,0 %).

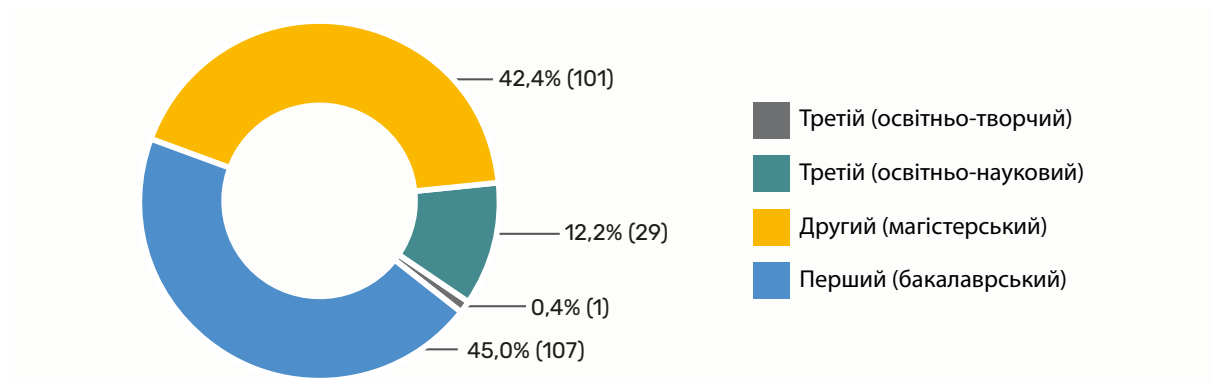

Рисунок 70. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 8, за рівнями вищої освіти

Критерій 9. Прозорість та публічність

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 9 були виявлені у 20 освітніх програмах, що становить 1,4 % від загальної кількості програм, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 9 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 9.1.1** Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу не визначені АБО недоступні для ознайомлення.
- 9.1.2** ЗВО не забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до вимог Закону України "Про вищу освіту" (стаття 79).
- 9.3.1** ЗВО не оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти тощо).

Найчастіше за Критерієм 9 відзначалась наявність суттєвого недоліку 9.1.1, який зафіксований у 9 освітніх програмах, що становить 0,6 % від загальної кількості освітніх програм. При цьому в 17 освітніх програмах відзначалась наявність лише одного суттєвого недоліку за Критерієм 9, а в 3 програмах – двох недоліків.

Таблиця 53. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 9

	Суттєвий недолік за Критерієм 9		
	9.1.1	9.1.2	9.3.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	9	4	8
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	2,3	1,0	2,0
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 9	40,9	18,2	36,4

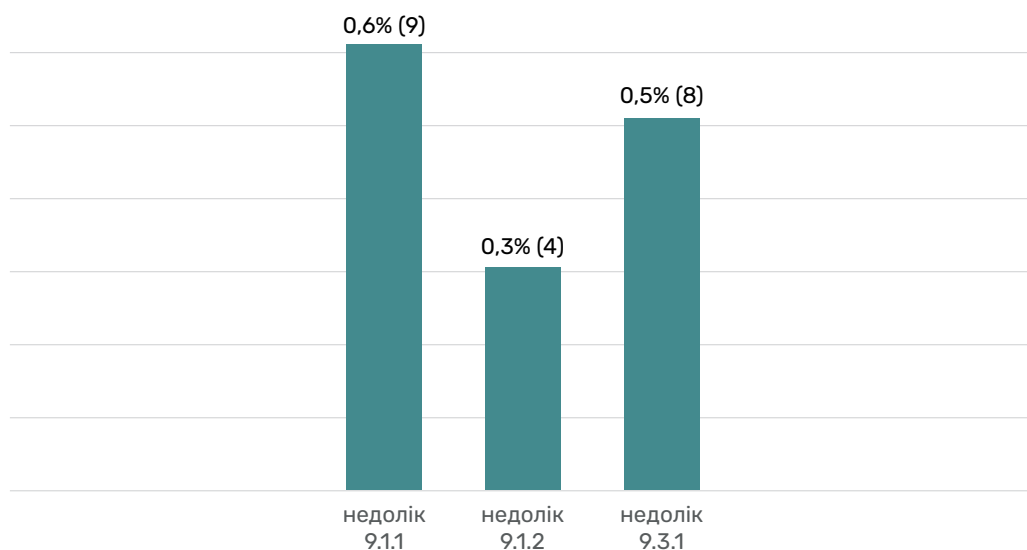

Рисунок 71. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 9
(у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Найбільша кількість випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 9 фіксувалась для освітніх програм галузей знань:

- 01 Освіта / Педагогіка – у 6 освітніх програмах (що становить 3,0 % від загальної кількості освітніх програм галузі 01, які проходили акредитацію і щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2025 р.);
- 14 Електрична інженерія – у 4 освітніх програмах (15,4 %).

Для інших галузей відповідна кількість не перевищувала 2 (Таблиця 54).

Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 9 в освітніх програмах галузей: 05 Соціальні та поведінкові науки, 06 Журналістика, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 13 Механічна інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 18 Виробництво та технології, 19 Архітектура та будівництво, 20 Аграрні науки та продовольство, 21 Ветеринарна медицина, 22 Охорона здоров'я, 23 Соціальна робота, 24 Сфера обслуговування,

25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 26 Цивільна безпека, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування.

Таблиця 54. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 9 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.³³)

Галузь знань	Кількість	Частка , %
01 Освіта / Педагогіка	6	3,0
02 Культура і мистецтво	1	1,1
03 Гуманітарні науки	1	1,1
07 Управління та адміністрування	2	1,1
08 Право	1	2,1
09 Біологія	2	10,0
12 Інформаційні технології	1	1,1
14 Електрична інженерія	4	15,4
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	1	2,1
29 Міжнародні відносини	1	5,6
Разом	20	1,4

Суттєві недоліки за Критерієм 9 виявлено в 6 освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (що становить 1,0 % від загальної кількості програм цього рівня вищої освіти), 10 програмах другого (магістерського) рівня (1,5 %), 4 програмах третього (освітньо-наукового) рівня (2,2 %).

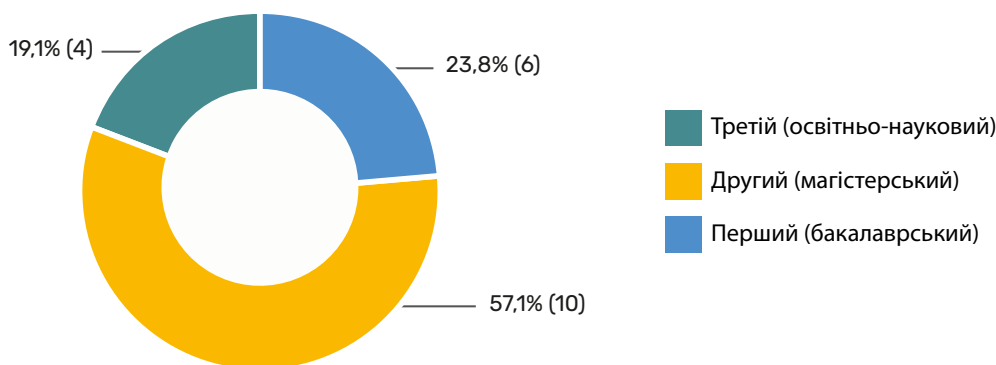

Рисунок 72. Розподіл освітніх програм, у яких було виявлено суттєві недоліки за Критерієм 9, за рівнями вищої освіти

Критерій 10. Навчання через дослідження

За результатами акредитації у 2025 р. суттєві недоліки за Критерієм 10 були виявлені в 11 освітніх програмах, що становить 5,8 % від загальної кількості програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти, щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р. З них 10 програм третього (освітньо-наукового) і 1 програма третього (освітньо-творчого) рівня вищої освіти.

Виявлені суттєві недоліки за Критерієм 10 (відповідно до «Переліку суттєвих недоліків»):

- 10.1.1** Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми НЕ забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань) або НЕ забезпечує володіння методологією наукової чи педагогічної діяльності.
- 10.2.1** Напрямок дослідження хоча б одного із наукових керівників НЕ відповідає науковій діяльності його аспіранта (ад'юнкта).
- 10.3.1** ЗВО не здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціальності ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі.

Найчастіше за Критерієм 10 відзначалась наявність суттєвого недоліку 10.2.1, який зафіксований у 8 освітніх програмах, що становить 4,2 % від загальної кількості освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня. При цьому у 5 освітніх програмах відзначалась наявність двох суттєвих недоліків – 10.2.1 і 10.3.1.

Таблиця 55. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 10

	Суттєвий недолік за Критерієм 10		
	10.1.1	10.2.1	10.3.1
Кількість освітніх програм, щодо яких встановлено наявність недоліку	6	8	5
Відсоток від кількості освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти, щодо яких було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію	9,1	12,1	7,6
Відсоток від кількості освітніх програм, щодо яких було відзначено наявність принаймні одного суттєвого недоліку за Критерієм 10	54,5	72,7	45,5

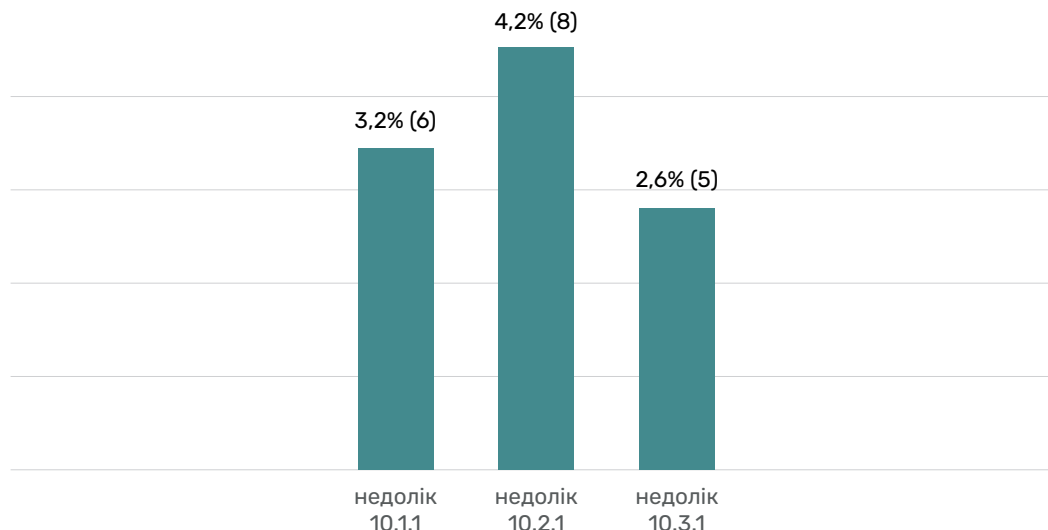

Рисунок 73. Розподіл суттєвих недоліків за Критерієм 10 (у % від загальної кількості освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких було ухвалено рішення у 2025 р.)

Часткова або повна невідповідність вимогам Критерію 10 фіксувалась для освітніх програм 8 галузей знань (Таблиця 56). При цьому кількість таких освітніх програм у кожній галузі не перевищувала 3. Не виявлено суттєвих недоліків з Переліку за Критерієм 10 в освітніх програмах галузей: 09 Біологія, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації, 18 Виробництво та технології, 19 Архітектура та будівництво, 20 Аграрні науки та продовольство, 22 Охорона здоров'я, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 26 Цивільна безпека, 27 Транспорт, 29 Міжнародні відносини. У галузях 06 Журналістика, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 21 Ветеринарна медицина, 23 Соціальна робота, 24 Сфера обслуговування у 2025 р. не було прийнято жодного рішення щодо освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти.

Таблиця 56. Кількість і частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 10 для галузей знань (% від загальної кількості освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти кожної галузі, щодо яких було прийнято рішення у 2025 р.³³⁾

Галузь знань	Кількість	Частка, %
01 Освіта / Педагогіка	1	6,7
02 Культура і мистецтво	2	33,3
03 Гуманітарні науки	1	5,6
05 Соціальні та поведінкові науки	3	12,0
07 Управління та адміністрування	1	6,3

Галузь знань	Кількість	Частка, %
08 Право	1	25,0
10 Природничі науки	1	4,8
28 Публічне управління та адміністрування	1	16,7
Разом	11	5,8

3.2.2. Найбільш поширені поєднання Критеріїв, за якими встановлено часткову або повну невідповідність вимогам

Розподіл освітніх програм за кількістю Критеріїв, за якими виявлено часткову або повну невідповідність вимогам (наявність принаймні одного суттєвого недоліку з Переліку), наведено на Рисунку 74.

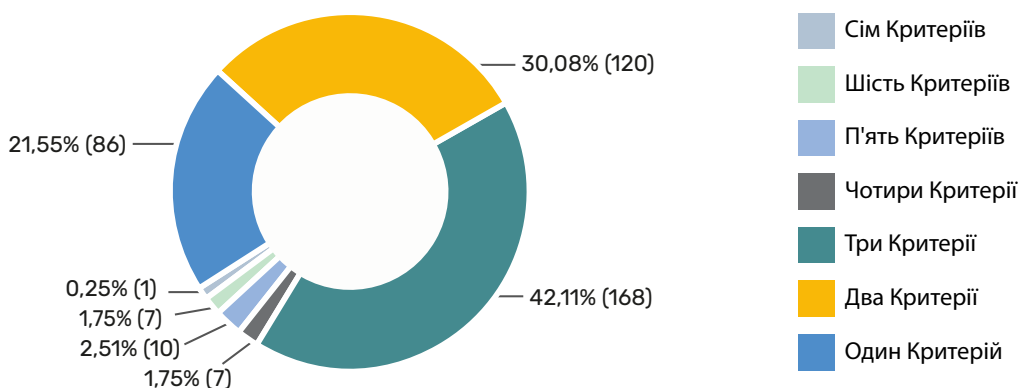

Рисунок 74. Розподіл освітніх програм за кількістю Критеріїв, за якими було встановлено часткову або повну невідповідність вимогам

Окремо увагу приділено питанню можливого взаємного впливу наявних за різними Критеріями недоліків. Було встановлено, що у випадках, коли фіксувалась наявність суттєвих недоліків лише за одним Критерієм, найчастіше це був Критерій 2 – у 43 випадках з 86 (50,0 %) або Критерій 6 – у 26 випадках з 86 (30,2 %). У випадках, коли фіксувалась наявність недоліків за двома Критеріями, найчастіше зустрічалась комбінація недоліків за Критеріями 2 і 8 – у 42 випадках з 120 (35,0 %) або Критеріями 6 і 8 – у 25 випадках з 120 (20,8 %). Найчастіше – для 168 освітніх програм (42,1 % від кількості усіх освітніх програм, у яких наявний принаймні один із суттєвих недоліків) – фіксувалась наявність суттєвих недоліків за трьома Критеріями, при цьому найчастіше зустрічалось поєднання недоліків за Критеріями 2, 6 і 8 – у 59 випадках з 168 (35,1 %) або Критеріями 1, 2 і 8 – у 28 випадках з 168 (16,7 %).

Загалом, найбільш частотним є поєднання суттєвих недоліків за Критеріями 2 і 8 – воно зустрічається у 185 освітніх програмах, що становить 59,1 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких було встановлено порушення вимог за двома або більше Критеріями.

Таблиця 57. Розподіл випадків часткової або повної невідповідності вимогам за Критеріями та освітніми програмами

Кількість Критеріїв, за якими наявна часткова або повна невідповідність вимогам	Кількість освітніх програм	Розподіл випадків невідповідності вимогам Критеріїв		
		Критерій	Кількість	%
Один	86	Критерій 2	43	50,0
		Критерій 6	26	30,2
		Критерій 5	5	5,8
		Критерій 4	3	3,5
		Критерій 8	2	2,3
		Критерій 9	2	2,3
		Критерій 10	2	3,9
		Критерій 1	1	1,2
Два	120	Критерії	Кількість	%
		Критерії 2 і 8	42	35,0
		Критерії 6 і 8	25	20,8
		Критерії 1 і 2	11	9,2
		Критерії 2 і 6	11	9,2
		Критерії 2 і 9	4	3,3
		Критерії 5 і 6	4	3,3
		Критерії 5 і 8	4	3,3
		Усі інші комбінації разом	19	15,8

Кількість Критеріїв, за якими наявна часткова або повна невідповідність вимогам	Кількість освітніх програм	Розподіл випадків невідповідності вимогам Критеріїв		
		Критерії	Кількість	%
Три	168	Критерії 2, 6 і 8	59	35,1
		Критерії 1, 2 і 8	28	16,7
		Критерії 2, 5 і 8	15	8,9
		Критерії 1, 2 і 6	9	5,4
		Критерії 2, 4 і 8	7	4,2
		Критерії 2, 3 і 8	4	2,4
		Критерії 5, 6 і 8	4	2,4
		Критерії 6, 7 і 8	4	2,4
		Інші комбінації Критеріїв фіксувалися з частотою не більшою ніж 4.		
Чотири	7	У всіх освітніх програм фіксувалися недоліки за Критерієм 8. У 6 з 7 освітніх програм також фіксувалися недоліки за Критерієм 2. Також фіксувалися недоліки за Критерієм 5 – у 4 освітніх програмах, Критерієм 6 – у 4 програмах, Критерієм 1 – у 3 освітніх програмах, за Критеріями 9 – у 3 програмах, за Критерієм 7 – у 1 освітній програмі.		
П'ять	10	У всіх випадках фіксувалися недоліки за Критеріями 2 і 8, при цьому у 9 випадках з 10 також відзначалась невідповідність вимогам Критерію 6.		
Шість	7	У всіх випадках фіксувалися недоліки за Критеріями 2, 4 і 8, при цьому у 6 випадках з 7 також відзначалась невідповідність вимогам Критерію 6.		
Сім	1	У цій освітній програмі відзначалась часткова невідповідність вимогам Критеріїв 1, 2, 4, 5, 6, 7 і 8.		

Узагальнення результатів акредитацій свідчить, що невідповідність вимогам у більшості випадків охоплює кілька Критеріїв одночасно. Це вказує на системний, а не ізольований характер проблем: вони зазвичай стосуються змісту й структури освітньої програми (Критерій 2), кадрового забезпечення (Критерій 6) та управління внутрішньою системою забезпечення якості освіти (Критерій 8). Відповідно, для їх ефективного усунення необхідні не точкові, а комплексні й стратегічні заходи з боку закладів вищої освіти.

3.2.3 Аналіз динаміки встановлення невідповідності вимогам Критеріїв (2019-2025 рр.)

Динаміка ухвалених рішень

За 2019-2025 рр. Національним агентством було проведено акредитаційну експертизу за повною процедурою й прийнято рішення щодо 8578 освітніх програм. З них:

- рішення про умовну (відкладену) акредитацію – щодо 1431 програми (16,7 %),
- рішення про відмову в акредитації – щодо 87 програм (1,0 %).

Таблиця 58. Динаміка кількості та частота рішень, ухвалених Національним агентством (% від загальної кількості освітніх програм, щодо яких було прийнято рішення у певний період)

Рік	Рішення про умовну (відкладену) акредитацію		Рішення про відмову в акредитації		Загальна кількість рішень	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
2019	40	28,2	1	0,7	142	100
2020	292	23,2	29	2,3	1257	100
2021	314	15,5	24	1,2	2032	100
2022	103	11,4	1	0,1	902	100
2023	163	10,5	4	0,3	1554	100
2024	145	11,8	3	0,2	1230	100
2025	374	25,6	25	1,7	1461	100
Разом	1431	16,7	87	1,0	8578	100

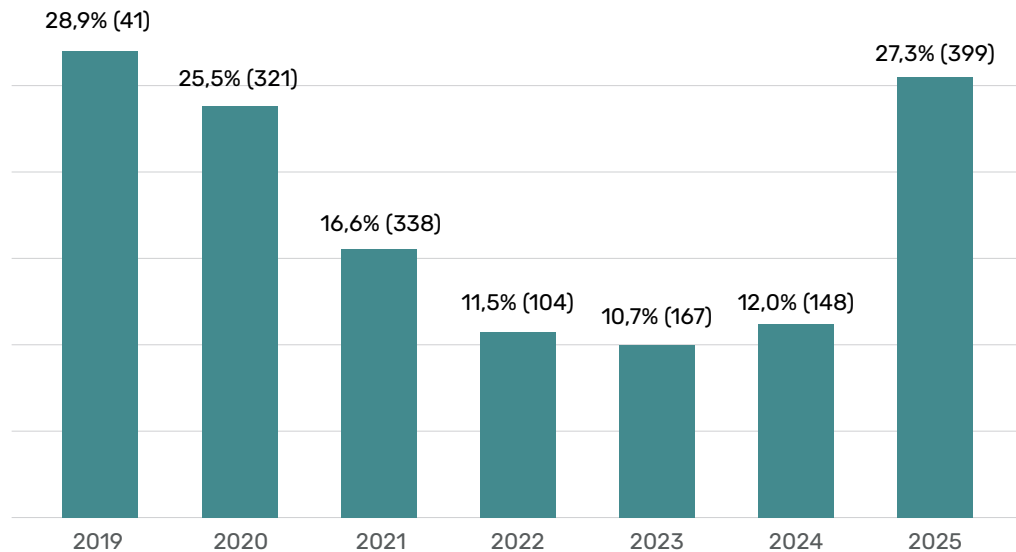

Рисунок 75. Динаміка кількості та часток освітніх програм, у яких було виявлено часткову або повну невідповідність вимогам принаймні одного Критерію (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

Отже, рішення, що передбачають встановлення часткової або повної невідповідності вимогам хоча б одного з Критеріїв, було ухвалено щодо 1518 освітніх програм, що становить 17,7 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких приймалися рішення.

Аналіз динаміки дозволяє виділити три етапи.

Перший етап (2019-2020 рр.) характеризується відносно високою часткою рішень про умовну (відкладену) акредитацію та відмову в акредитації: у 2019 р. цей показник становив 28,9 %, а у 2020 р. – 25,5 % від загальної кількості ухвалених рішень. Така ситуація є характерною для початкового етапу функціонування нової системи акредитації освітніх програм, коли заклади вищої освіти проходили період адаптації до вимог Критеріїв оцінювання якості освітньої програми.

Акредитаційні експертизи дозволили системно виявити низку поширених проблем у практиках забезпечення якості освітніх програм. Найбільш поширеними були питання, пов'язані із проєктуванням та структурою і змістом освітніх програм. Найбільш поширеним суттєвим недоліком була ситуація, коли структура та/або зміст освітньої програми не забезпечували досягнення принаймні одного програмного результату навчання. Окрім того, дублювання змісту дисциплін, недостатня практична складова та формальне забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.

Водночас акредитації засвідчили, що внутрішні системи забезпечення якості у багатьох закладах вищої освіти функціонували переважно на рівні нормативних документів і не завжди супроводжувалися регулярними практиками перегляду освітніх програм. Залучення роботодавців до формування змісту програм у значній частині випадків було епізодичним, а здобувачі освіти до процесів перегляду програм практично не залучались.

Показовим прикладом формального впровадження окремих вимог була реалізація вибіркової складової освітніх програм: у частині випадків перед-

бачена у навчальних планах вибірковість не забезпечувала реальної альтернативності дисциплін для здобувачів вищої освіти («вибір без вибору»).

У цей період Національним агентством проводилася активна роз'яснювальна робота, зокрема організовувалися семінари, вебінари та інші заходи щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми та процедури акредитації.

Другий етап (2021-2023 рр.) характеризується зменшенням частки рішень, що фіксують невідповідність вимогам Критеріїв. У 2021 р. цей показник становив 16,6 %, у 2022 р. – 11,5 %, а у 2023 р. – 10,7 %. Така динаміка свідчить про адаптацію закладів вищої освіти до вимог акредитаційної процедури та поступове формування більш усталених практик проєктування і реалізації освітніх програм. Зниження частки рішень про умовну (відкладену) акредитацію і відмову в акредитації також може бути пов'язане з накопиченням досвіду застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, а також із методичною та роз'яснювальною роботою, що проводилася Національним агентством.

Третій етап (2024-2025 рр.) пов'язаний зі змінами нормативного регулювання акредитаційної процедури та уточненням підходів до оцінювання освітніх програм. У 2024 р. частка рішень про умовну (відкладену) акредитацію та відмову в акредитації становила 12,0 %, тоді як у 2025 р. вона зросла до 27,3 %.

Однією з причин такої динаміки стало запровадження «Переліку суттєвих недоліків», який визначає типи порушень. Його запровадження акцентувало увагу експертів на окремих аспектах забезпечення якості освітніх програм та допомогло ідентифікувати випадки, у яких виявлені порушення можуть мати системний характер або суттєво впливати на досягнення результатів навчання.

Важливу роль у цей період відіграли також «Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми», які деталізували вимоги і сприяли більш послідовному застосуванню Критеріїв у практиці акредитації.

Крім того, у серпні 2024 р. було внесено зміни до процедури розгляду звернень закладів вищої освіти щодо застосування спрощеної процедури акредитації, що вплинуло на структуру освітніх програм, які проходили повну акредитаційну експертизу у 2025 р.

Отже, зростання частки рішень про умовну (відкладену) акредитацію та відмову в акредитації у 2025 р. відображає не лише адаптацію закладів вищої освіти до оновлених нормативних вимог, а й уточнення підходів до фіксації та оцінювання недоліків під час акредитації освітніх програм.

Динаміка випадків встановлення часткової або повної невідповідності вимогам Критеріїв

Було проаналізовано динаміку частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам для всіх десяти Критеріїв. Зокрема, встановлено, що за весь період найчастіше часткова або повна невідповідність вимогам фіксувалась за такими Критеріями:

- Критерій 2 – у 1219 освітніх програмах (що становить 14,2 % від 8578 освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу та щодо яких Національне агентство ухвалило рішення у 2019-2025 рр.);
- Критерій 6 – у 467 освітніх програмах (5,4 %);
- Критерій 8 – у 416 освітніх програмах (4,8 %);
- Критерій 1 – у 306 освітніх програмах (3,6 %).

Частота випадків часткової або повної невідповідності іншим Критеріям не перевищувала 3 % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2019–2025 рр. (Рисунок 76).

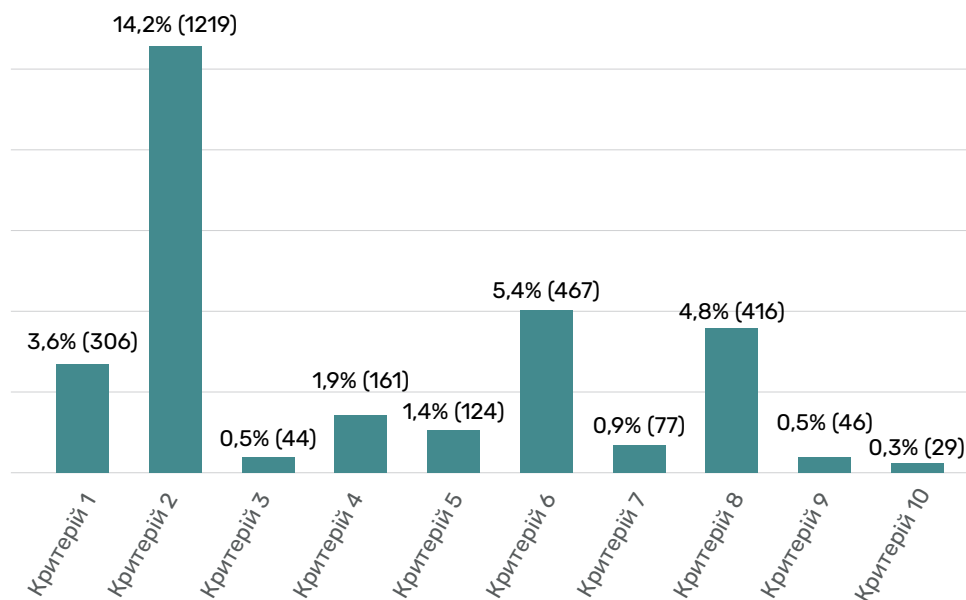

Рисунок 76. Кількість та частота випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критеріїв (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у 2019–2025 рр.)

Для кожного Критерію проаналізовано динаміку кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам за роками (Рисунки 77–86).

Аналіз динаміки встановлення невідповідності вимогам Критеріїв дозволяє умовно виокремити кілька груп критеріїв залежно від характеру зміни відповідних показників.

До першої групи належать Критерії, для яких характерне помітне зростання частоти невідповідностей у 2024–2025 рр. після періоду відносної стабілізації. Найбільш показовими у цьому контексті є Критерій 6 та Критерій 8. Зокрема, за Критерієм 6 після коливань показника у межах 2,5–6,4 % у 2019–2024 рр. у 2025 р. частота невідповідностей зросла до 12,5 %. Подібна динаміка простежується і за Критерієм 8: після відносно невисоких показників у 1,0–3,4 % у 2019–2023 рр. частота невідповідностей зросла до 4,7 % у 2024 р. та 16,3 % у 2025 р. Таке зростання може бути пов'язане із запровадженням нового Положення про акредитацію освітніх програм та «Переліку суттєвих недоліків», які акцентували увагу на окремих ознаках суттєвих недоліків та сприяли більш чіткому їх виявленню під час акредитації.

До другої групи належать Критерії, для яких характерна динаміка поступового зниження частоти невідповідностей після перших років функціонування системи акредитації з подальшим помірним зростанням у 2025 р. До цієї групи можна віднести Критерій 1, Критерій 2, Критерій 4 та Критерій 5. Наприклад, за Критерієм 1 частота невідповідностей зменшилася з 13,4 % у 2019 р. до 1,7 % у 2022–2023 рр., після чого зросла до 5,1 % у 2025 р. За Критерієм 2 відповідний показник знизився з 26,8 % у 2019 р. до 8,5 % у 2023 р., однак у 2025 р.

знову зріс до 19,9 %. За Критерієм 4 частота невідповідностей зменшилася з 3,5 % у 2020 р. до 0,6 % у 2024 р., після чого зросла до 2,6 % у 2025 р., а за Критерієм 5 – з 2,1 % у 2019 р. до 0,3 % у 2022 р. з подальшим зростанням до 4,2 % у 2025 р. Така динаміка може свідчити про поступове формування більш усталених практик проектування та реалізації освітніх програм у закладах вищої освіти.

До третьої групи належать Критерії, для яких протягом усього періоду аналізу характерна стабільно низька частота встановлення невідповідностей. До них належать Критерій 3, Критерій 7 та Критерій 9. Для цих Критеріїв частота невідповідностей упродовж більшості років не перевищує 2,1 % (зокрема, за Критерієм 3 – 0,1-2,1 %, за Критерієм 7 – 0-1,7 %, за Критерієм 9 – 0,1-2,1 %). Це може свідчити про відносно стабільну практику реалізації відповідних аспектів освітньої діяльності у закладах вищої освіти.

Оскільки Критерій 10 застосовується лише для освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти, то відповідні частоти встановлення невідповідності вимогам визначались від кількості програм цього рівня. Тому при невеликій кількості освітніх програм, щодо яких було встановлено невідповідність вимогам Критерію 10, частоти є дещо вищими і коливаються від 0 % у 2019 р. до 5,8 % у 2025 р.

Отже, динаміка встановлення невідповідності вимогам Критеріїв відображає як процес поступової адаптації закладів вищої освіти до вимог системи акредитації, так і зміни підходів до оцінювання освітніх програм. Зокрема, зростання показників за окремими Критеріями у 2024-2025 рр. може бути пов'язане не лише з наявністю відповідних проблем, а й із більш чітким нормативним визначенням суттєвих недоліків та уточненням підходів до застосування Критеріїв.

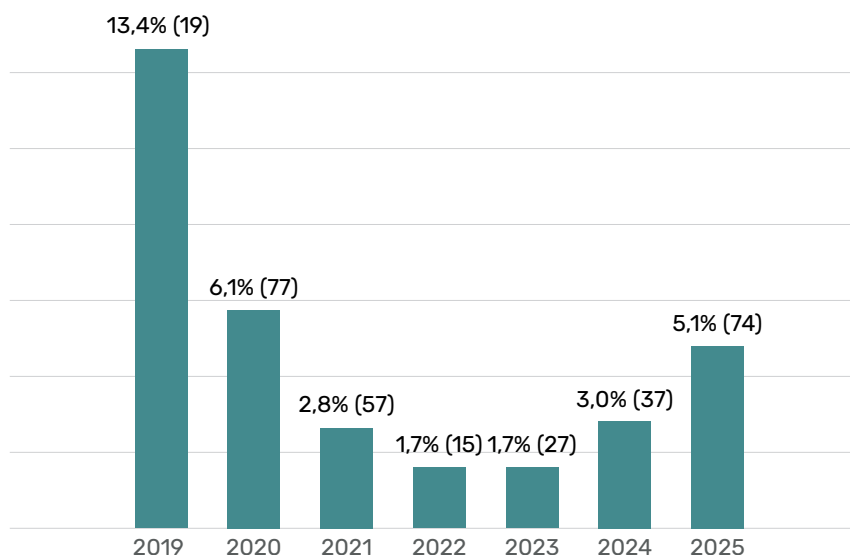

Рисунок 77. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 1 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

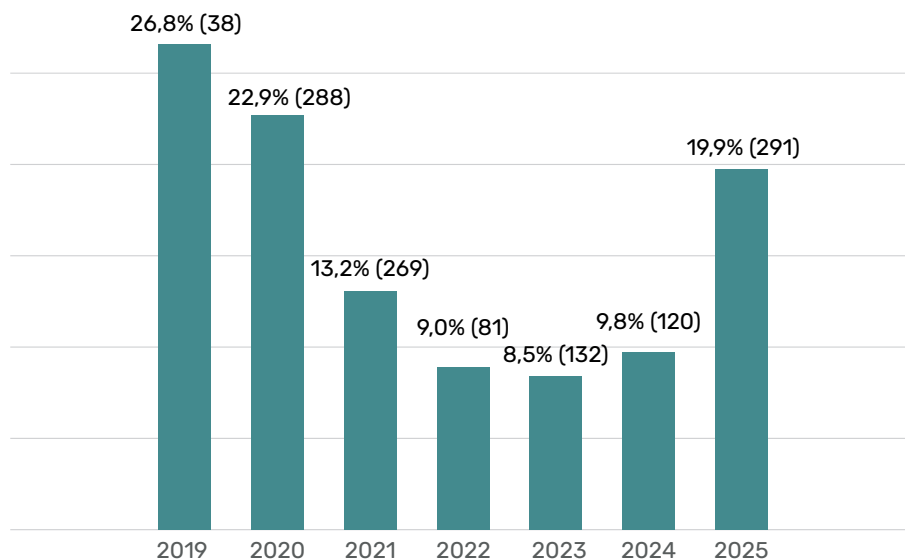

Рисунок 78. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 2 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

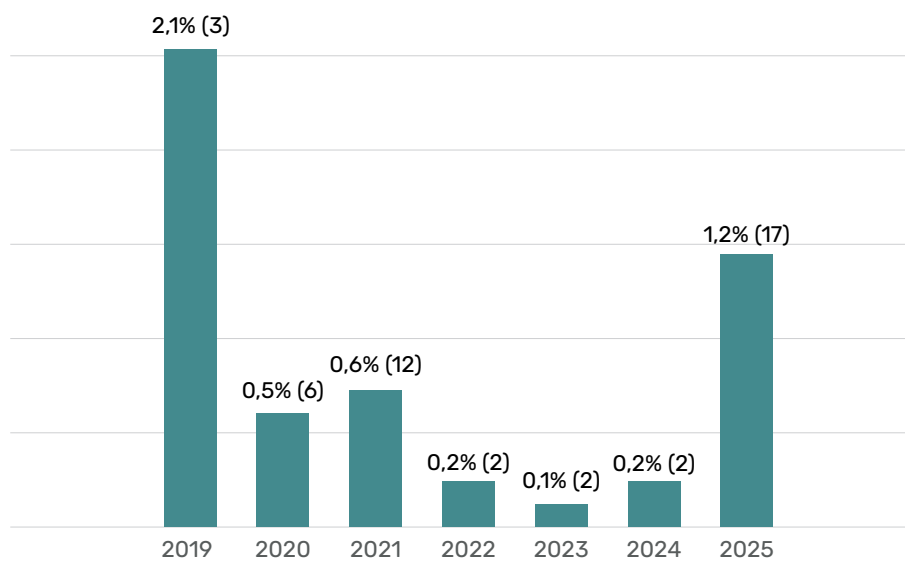

Рисунок 79. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 3 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

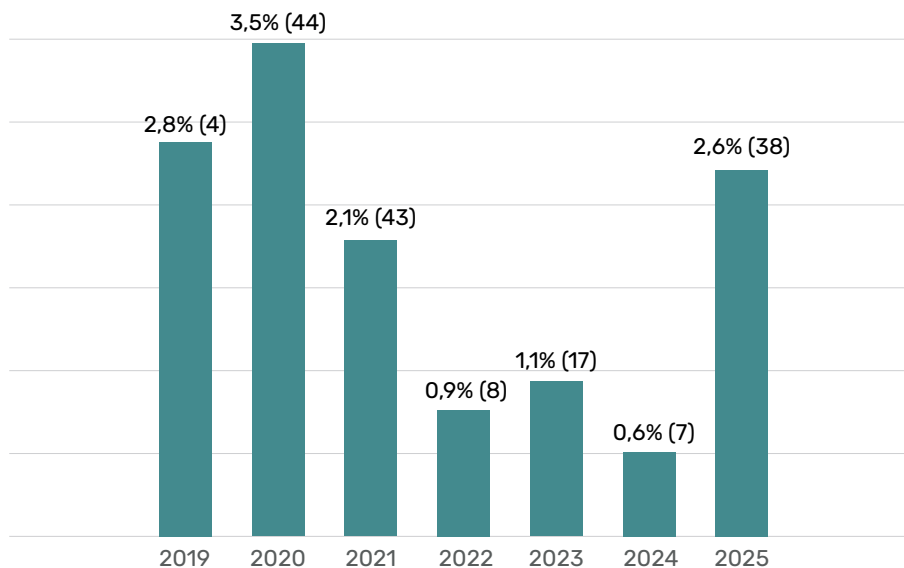

Рисунок 80. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 4 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

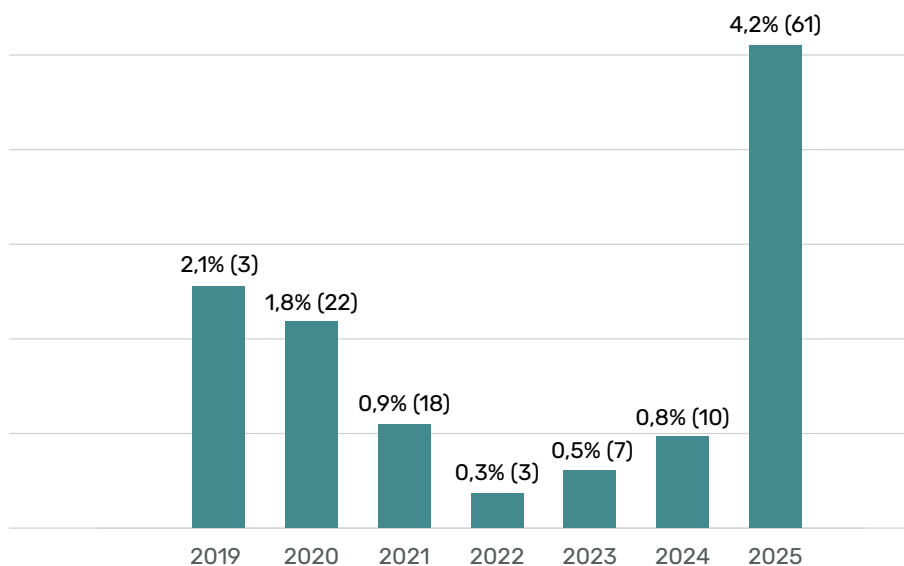

Рисунок 81. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 5 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

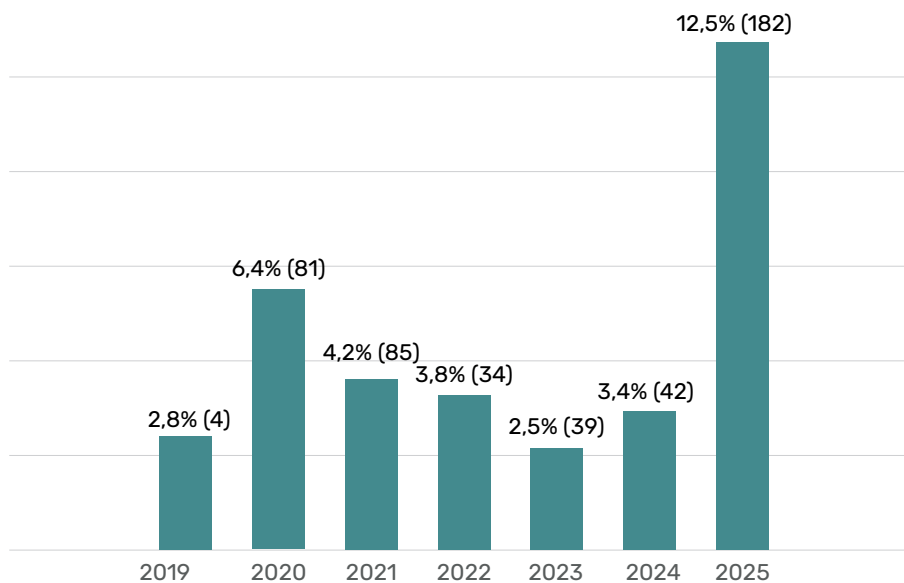

Рисунок 82. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 6 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

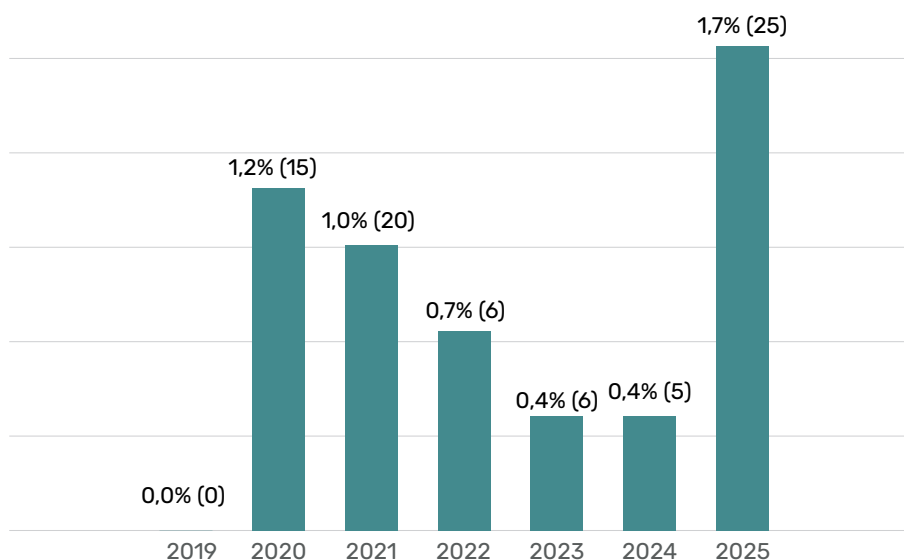

Рисунок 83. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 7 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

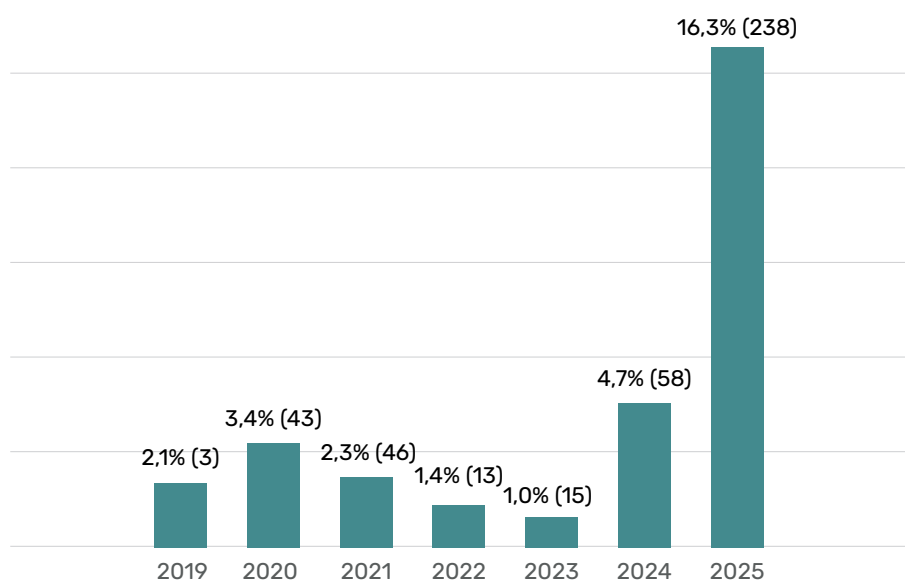

Рисунок 84. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 8 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

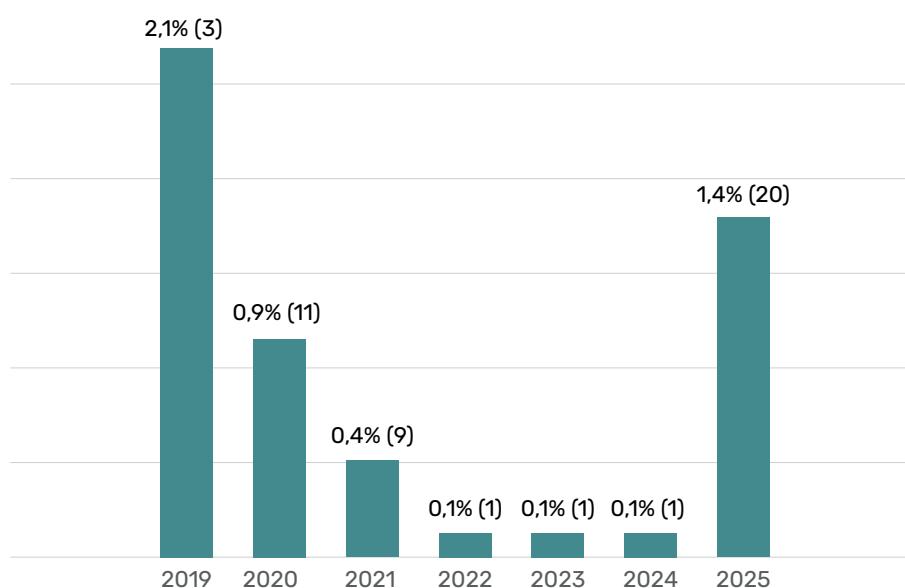

Рисунок 85. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 9 (у % від загальної кількості освітніх програм, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

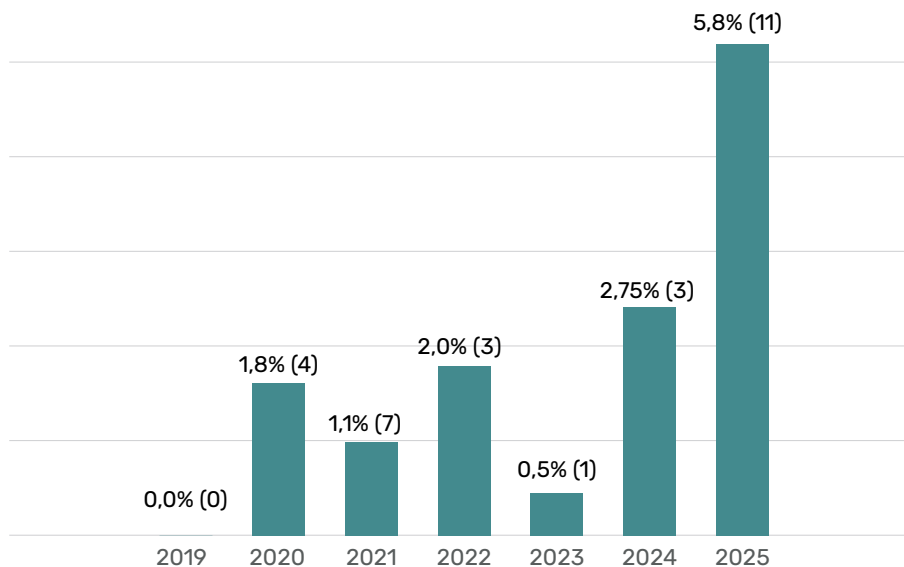

Рисунок 86. Динаміка кількості та частоти випадків часткової або повної невідповідності вимогам Критерію 10 (у % від загальної кількості освітніх програм третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти, які проходили акредитаційну експертизу й щодо яких Національним агентством було ухвалено рішення у відповідному році)

Отже, результати акредитації освітніх програм у 2025 р. свідчать, що невідповідність вимогам Критеріїв оцінювання якості освітньої програми у більшості випадків має системний характер і охоплює кілька Критеріїв одночасно. Найчастіше проблеми пов'язані зі структурою та змістом освітніх програм (Критерій 2), кадровим забезпеченням (Критерій 6) та функціонуванням внутрішніх систем забезпечення якості освіти (Критерій 8), причому невідповідності за цими Критеріями часто поєднуються.

Отримані результати свідчать, що значна частина проблем виникає не на рівні окремих елементів освітніх програм, а на рівні управління їх розробленням та реалізацією. У цьому контексті Критерій 2 відіграє системоутворювальну роль, оскільки невідповідності за ним найчастіше поєднуються з порушеннями за іншими Критеріями.

Аналіз динаміки результатів акредитації у 2019–2025 рр. дає змогу виокремити три етапи розвитку практики оцінювання: період адаптації до нових процедур (2019–2020 рр.), період поступового формування більш усталених практик реалізації освітніх програм (2021–2023 рр.) та етап більш системного виявлення та фіксації суттєвих недоліків у межах акредитаційної процедури (2024–2025 рр.). Особливо помітне зростання частоти невідповідностей у 2025 р. спостерігається за Критеріями 6 Людські ресурси та 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Водночас за Критеріями 3, 7, 9 та 10 частота встановлення невідповідностей упродовж усього періоду аналізу залишається відносно низькою, що може свідчити про більш стабільні практики реалізації відповідних аспектів освітньої діяльності.

Отримані результати свідчать про необхідність системної роботи закладів вищої освіти щодо проектування освітніх програм, розвитку кадрового потенціалу та вдосконалення внутрішніх механізмів забезпечення якості освіти. Подолання виявлених недоліків потребує не лише коригування окремих елементів освітніх програм, а й удосконалення управлінських та організаційних практик у сфері забезпечення якості.

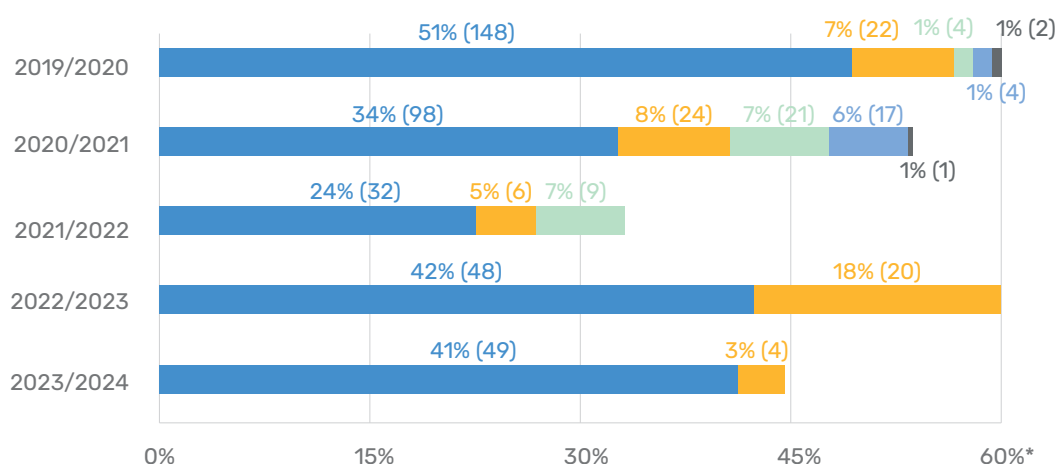
Результати аналізу акредитації освітніх програм у 2019–2025 рр. та виявлені закономірності встановлення невідповідностей вимогам Критеріїв дозволяють сформулювати такі рекомендації:

- *для органів державної влади:*
 - враховувати результати аналізу акредитацій під час оновлення нормативного регулювання у сфері вищої освіти та розроблення стандартів вищої освіти;
 - використовувати узагальнені результати акредитацій для виявлення системних проблем кадрового забезпечення освітніх програм і враховувати їх під час формування державної політики розвитку академічного персоналу;
 - підтримувати розвиток внутрішніх систем забезпечення якості у закладах вищої освіти, зокрема через державні програми розвитку та підвищення кваліфікації управлінських команд;
- *для Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти:*
 - посилити цільову методичну підтримку закладів вищої освіти, зокрема щодо вимог до структури і змісту освітніх програм, розвитку внутрішніх систем забезпечення якості;
 - проводити цільові заходи для окремих галузевих спільнот, у перше чергу для тих, у яких частка невідповідностей вимогам Критеріїв є вищою (зокрема галузі 01 Освіта / Педагогіка та 03 Гуманітарні науки);
 - продовжити практику вебінарів і семінарів для закладів вищої освіти щодо використання «Переліку суттєвих недоліків» як інструменту самооцінювання освітніх програм;
 - у тренінгах для експертів і членів галузевих експертних рад посилити акцент на застосуванні Критеріїв 2, 6 і 8, принципах використання «Переліку суттєвих недоліків» та аналізі практичних кейсів.

Заклади вищої освіти можуть використовувати результати аналізу для самооцінювання, виявлення та усунення суттєвих недоліків, удосконалення внутрішніх політик і процедур забезпечення якості, реалізації кадрової політики та процедур внутрішнього забезпечення якості, розвитку кадрової політики та підвищення компетентностей академічного персоналу.

3.3 Реагування внутрішньої системи забезпечення якості закладу вищої освіти на суттєві недоліки, виявлені за результатами акредитації освітніх програм

Протягом 2019–2025 рр. щодо 1318 освітніх програм Національне агентство принаймні один раз прийняло рішення про умовну (відкладену) акредитацію (всього було прийнято 1465 рішень про умовну (відкладену) акредитацію). 3-поміж цих освітніх програм 507 (38,5 %) згодом за результатами акредитаційної експертизи отримали акредитацію, у тому числі 375 (28,5 %) – отримали акредитацію вже наступного навчального року після умовної (відкладеної) акредитації, ще 76 (5,8 %) – через один навчальний рік, 34 (2,6 %) – через два навчальні роки, 21 (1,6 %) – через три навчальні роки, ще 3 освітні програми отримали акредитацію через чотири навчальні роки (Рисунок 87).

*Відсоток від ОП, щодо яких у відповідному навчальному році було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію

- ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію наступного навчального року після умовної акредитації
- ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через один навчальний рік після умовної акредитації
- ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через два навчальних роки після умовної акредитації
- ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через три навчальних роки після умовної акредитації
- ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через чотири навчальних роки після умовної акредитації

Рисунок 87. Освітні програми, щодо яких було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію та за результатами наступної акредитаційної експертизи – про акредитацію освітньої програми

Таблиця 59. Освітні програми, щодо яких було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію та за результатами наступної акредитаційної експертизи – про акредитацію освітньої програми

Навчальний рік, у якому прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію ОП	ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію наступного навчального року після умовної акредитації		ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через один навчальний рік після умовної акредитації		ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через два навчальних роки після умовної акредитації		ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через три навчальних роки після умовної акредитації		ОП, щодо яких ухвалено рішення про акредитацію через чотири навчальних роки після умовної акредитації	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
2019/2020	148	51 %	22	7 %	4	1 %	4	1 %	2	1 %
2020/2021	98	34 %	24	8 %	21	7 %	17	6 %	1	1 %
2021/2022	32	24 %	6	5 %	9	7 %	-	-	-	-
2022/2023	48	42 %	20	18 %	-	-	-	-	-	-
2023/2024	49	41 %	4	3 %	-	-	-	-	-	-

Найбільший відсоток рішень про акредитацію освітньої програми наступного навчального року після умовної (відкладеної) акредитації спостерігаємо у 2019/2020 н.р. – 288 освітніх програм вперше проходили акредитаційну експертизу і за її результатами отримали умовну (відкладену) акредитацію. Щодо 148 (51 %) з них за результатами акредитаційної експертизи вже наступного навчального року було ухвалено рішення про акредитацію освітньої програми, 22 (7 %) – через один навчальний рік, 4 (1 %) – через два навчальні роки, 4 (1 %) – через три навчальні роки, 1 – через чотири навчальні роки. Щодо 10 з цих ОП, перш ніж було прийнято рішення про акредитацію, двічі поспіль приймалося рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

У 2020/2021 н.р. 292 освітні програми вперше проходили акредитаційну експертизу і за її результатами отримали умовну (відкладену) акредитацію (це 90 % освітніх програм, щодо яких було прийнято рішення про умовну акредитацію у відповідному навчальному році). З-поміж них 98 (34 %) отримали акредитацію вже наступного навчального року, 24 (8 %) – через один навчальний рік (у т.ч. звертаючись у 2022 р. до Національного агентства щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до Постанови КМУ № 295), 21 (7 %) – через два навчальні роки, 17 (6 %) – через три навчальні роки, 1 – через чотири навчальні роки. Щодо 7 з цих ОП, перш ніж було прийнято рішення про акредитацію, двічі поспіль приймалося рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

У 2021/2022 р. 131 освітня програма вперше проходила акредитаційну експертизу і за її результатами отримала умовну (відкладену) акредитацію (це 87 % освітніх програм, щодо яких було прийнято рішення про умовну акредитацію у відповідному році). Простежуємо значне зменшення кількості освітніх програм, які отримали акредитацію за результатами акредитаційної експертизи вже наступного навчального року – всього 32 (24 %). Зумовлено це було передусім повномасштабним вторгненням російської федерації 24 лютого 2022 р. та початком дії воєнного стану. Відтак у 2022/2023 н.р. 66 (50 %) з-поміж згаданих освітніх програм отримали умовну акредитацію відповідно до Постанови КМУ № 295. Щодо 1 з цих ОП, перш ніж було прийнято рішення про акредитацію, двічі поспіль приймалося рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

У 2022/2023 р. 114 освітніх програм вперше проходили акредитаційну експертизу і за її результатами отримали умовну (відкладену) акредитацію (це 93 % освітніх програм, щодо яких було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію у відповідному році). Простежуємо поступове збільшення кількості освітніх програм, які вже наступного навчального року отримали акредитацію – уже 48 (42 %) отримали акредитацію за результатами акредитаційної експертизи наступного навчального року, 18 (16 %) – через один навчальний рік. Натомість щодо 41 (36 %) освітньої програми у 2023-2024 рр. приймалося рішення про умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295, у т.ч. щодо 11 – двічі. Щодо 2 із цих ОП, перш ніж було прийнято рішення про акредитацію, двічі поспіль приймалося рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

У 2023/2024 н.р. 120 освітніх програм вперше проходили акредитаційну експертизу і за її результатами отримали умовну (відкладену) акредитацію (це 88 % освітніх програм, щодо яких було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію у відповідному році). Показник успішної акредитації вже наступного навчального року залишився стабільним – 49 (40 %) освітніх програм. Щодо 1 освітньої програми рішення про акредитацію було прийнято у 2025/2026 н.р. Водночас лише 12 (10 %) з-поміж таких освітніх програм у 2024/2025 н.р. отримували умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295. Це скорочення, зокрема, зумовлене посиленням вимог до ЗВО щодо звернень про умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295.

У 2024/2025 н.р. 301 освітня програма вперше проходила акредитаційну експертизу і за її результатами отримала умовну (відкладену) акредитацію (це 79 % освітніх програм, щодо яких було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію у відповідному році). З них у 2025 р. 16 освітніх програм отримали акредитацію, щодо 18 освітніх програм було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295.

Отже, після значного скорочення у 2022/2023 н.р. кількості освітніх програм, які після умовної акредитації за результатами акредитаційної експертизи вже наступного навчального року проходили акредитаційну експертизу за повною процедурою, у 2023/2024 та 2024/2025 навчальних роках цей показник продемонстрував зростання та стабілізацію.

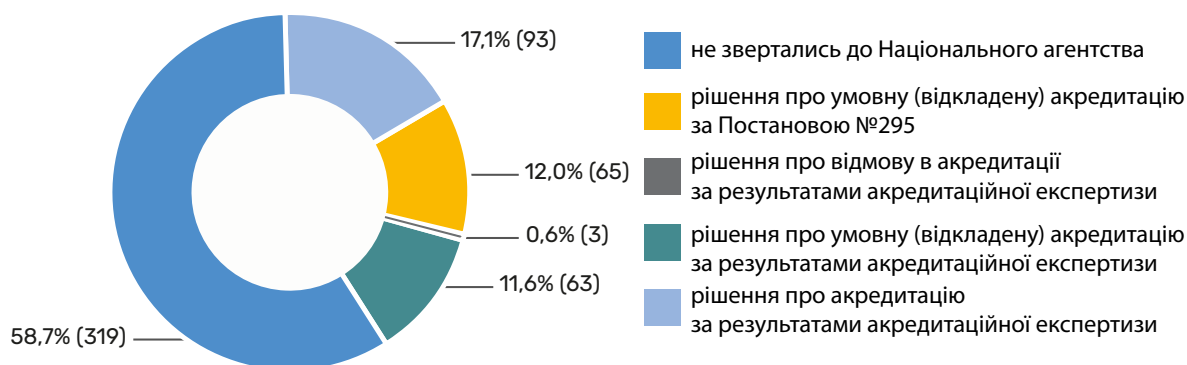

Рисунок 88. Освітні програми, щодо яких попередньо було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію, у 2025 р.

Таблиця 60. Розподіл освітніх програм, щодо яких попередньо було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію, у 2025 р.

ОП, щодо яких попереднім рішенням була умовна (відкладена) акредитація	У 2025 р. проходили акредитаційну експертизу			У 2025 р. отримали умовну (відкладену) акредитацію за Постановою № 295	У 2025 р. не зверталися до Національного агентства
	Рішення про акредитацію	Рішення про умовну (відкладену) акредитацію	Рішення про відмову в акредитації		
К-ть освітніх програм	93	65	3	63	319

Загалом станом на початок 2025 р. ми зафіксували 525 освітніх програм, щодо яких результати акредитаційної експертизи, здійсненої у попередні роки, призвели до рішення про умовну (відкладену) акредитацію (Рисунок 88). Серед них 161 освітня програма у 2025 р. проходила акредитаційну експертизу Національного агентства за повною процедурою. За її результатами щодо 93 ОП було прийнято рішення про акредитацію, щодо 65 ОП – про умовну (відкладену) акредитацію, щодо 3 ОП – про відмову в акредитації (зауважимо, щодо 1 ОП, якій у 2024/2025 н.р. було відмовлено в акредитації, за результатами акредитаційної експертизи у 2025/2026 н.р. було прийнято рішення про акредитацію). Ще 63 ОП було надано умовну (відкладену) акредитацію за Постановою №295. Отже, з-поміж згаданих освітніх програм, які у 2025 р. проходили акредитаційну експертизу, 57,8 % ОП продемонстрували ефективне реагування на рекомендації експертів і ГЕР та усунення суттєвих недоліків, у 42,2 % ОП суттєві недоліки було констатовано повторно, що призвело до рішення про умовну (відкладену) акредитацію або відмову в акредитації. Детальний аналіз пропонуємо у наступних розділах.

3.3.1 Ефективне реагування систем внутрішнього забезпечення якості закладів вищої освіти на виявлені недоліки під час акредитації освітніх програм

З метою з'ясування основних напрямків удосконалення якості освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО після рішення про умовну (відкладену) акредитацію було детальніше проаналізовано 93 освітні програми, щодо яких за результатами акредитаційної експертизи попередньо вже приймали рішення про умовну (відкладену) акредитацію, та які 2025 р. отримали акредитацію. Зауважимо, що кількість таких рішень співвідносна з показниками 2024 р., коли таких освітніх програм було 94.

Тож серед згаданих 93 освітніх програм 85 отримали акредитацію після однієї умовної акредитації (у т.ч. 3 ОП, щодо яких перед тим у 2019/2020 н.р. було прийнято рішення про акредитацію), ще 7 – після двох поспіль, 1 – після трьох поспіль умовних акредитацій. 19 (20 %) із цих освітніх програм умовну акредитацію отримали у 2024/2025 н.р.; 30 (32 %) – у 2023/2024 н.р.; 15 (16 %) – у 2022/2023 н.р., один раз звернувшись щодо умовної (відкладеної) акредитації за Постановою КМУ № 295 у 2023/2024 н.р.; 5 (5 %) – у 2021/2022 н.р., двічі звернувшись щодо умовної (відкладеної) акредитації за Постановою КМУ № 295 у 2022–2024 рр.; 15 (16 %) – у 2020/2021 н.р., (двічі) тричі звернувшись щодо умовної (відкладеної) акредитації за Постановою КМУ № 295 у 2022–2024 рр.; 1 – у 2019/2020 н.р., тричі звернувшись щодо умовної (відкладеної) акредитації за Постановою КМУ № 295 у 2022–2024 рр. (Рисунок 89).

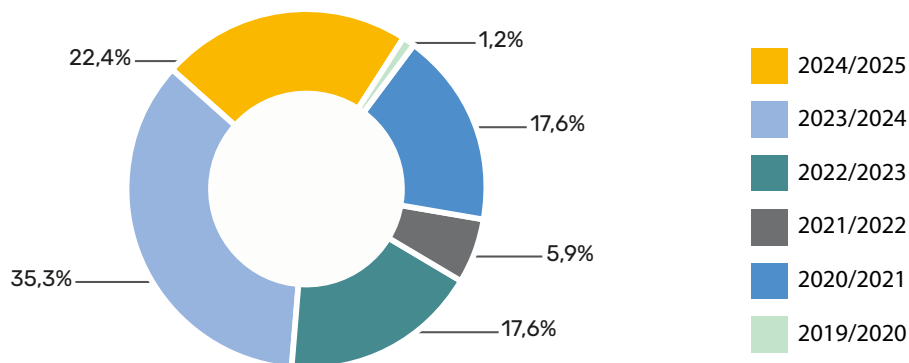

Рисунок 89. Освітні програми, акредитовані 2025 р., у розрізі навчальних років прийняття попереднього рішення про умовну (відкладену) акредитацію

Таблиця 61. Розподіл освітніх програм, акредитованих у 2025 р., щодо яких попередньо було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію, за роками

Навчальний рік	К-ть ОП, акредитованих у 2025 р., щодо яких попередньо було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію
2019/2020 н.р.	1
2020/2021 н.р.	15
2021/2022 н.р.	5
2022/2023 н.р.	15
2023/2024 н.р.	30
2024/2025 н.р.	19

Стосовно освітніх програм, які двічі поспіль отримували умовну акредитацію, рішення про умовну (відкладену) акредитацію приймали у 2020/2021 та 2022/2023 н.р. (1 ОП), 2020/2021 та 2021/2022 н.р. (1 ОП), 2022/2023 та 2023/2024 н.р. (2 ОП), 2020/2021 та 2023/2024 н.р. (2 ОП), 2023/2024 та 2024/2025 н.р. (1 ОП).

Одна освітня програма, перш ніж отримати акредитацію в першому семестрі 2025/2026 н.р., тричі поспіль отримувала умовну (відкладену) акредитацію за результатами акредитаційної експертизи у 2020/2021, 2021/2022 та 2024/2025 н.р., а також у 2022–2024 рр. двічі отримувала умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295.

У розрізі рівнів вищої освіти (Рисунок 90) це освітні програми першого (бакалаврського) – 46 ОП (49 %), другого (магістерського) – 33 ОП (35 %), а також третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня – 14 ОП (15 %).

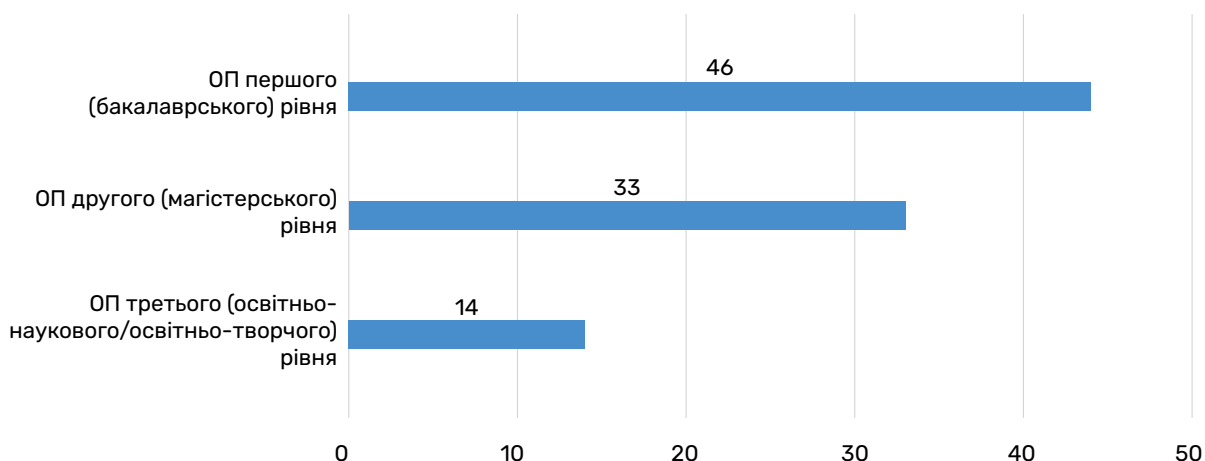

Рисунок 90. Освітні програми, які попередньо отримували умовну (відкладену) акредитацію і були акредитовані 2025 р., у розрізі рівнів вищої освіти

Таблиця 62. Розподіл освітніх програм, які попередньо отримували умовну (відкладену) акредитацію і були акредитовані 2025 р., за рівнями вищої освіти

Рівень вищої освіти	Кількість ОП
Першого (бакалаврського) рівня	46
Другого (магістерського) рівня	33
Третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня	14

У розрізі галузей знань, за якими реалізуються ці освітні програми, за результатами акредитаційної експертизи 2025 р. найчастіше рішення про акредитацію освітньої програми після умовної (відкладеної) акредитації за результатами попередньої акредитаційної експертизи приймали щодо освітніх програм за галуззю 01 Освіта / Педагогіка – 20 ОП (21 %), як і 2024 р., коли таких освітніх програм було 19 (20 %). Це освітні програми за спеціальностями: 011 Освітні, педагогічні науки – 2 ОП, 013 Початкова освіта – 1 ОП, 014 Середня освіта – 9 ОП, 015 Професійна освіта – 3 ОП, 016 Спеціальна освіта – 1 ОП, а також 017 Фізична культура і спорт – 4 ОП. 9 (10 %) з-поміж акредитованих освітніх програм реалізуються за галуззю знань 02 Культура і мистецтво, 7 (8 %) – 07 Управління та адміністрування (детальніше – Рисунок 91).

Рисунок 91. Освітні програми, щодо яких попередньо ухвалювали рішення про умовну (відкладену) акредитацію, а 2025 р. – про акредитацію освітньої програми, в розрізі галузей знань

Таблиця 63. Розподіл освітніх програм, щодо яких попередньо ухвалювали рішення про умовну (відкладену) акредитацію, а 2025 р. – про акредитацію освітньої програми, за галузями знань

Галузь знань	Кількість ОП
01 Освіта / Педагогіка	20
02 Культура і мистецтво	9
03 Гуманітарні науки	3
05 Соціальні та поведінкові науки	3
06 Журналістика	2
07 Управління та адміністрування	7
08 Право	3

Галузь знань	Кількість ОП
10 Природничі науки	5
11 Математика та статистика	2
12 Інформаційні технології	4
13 Механічна інженерія	1
14 Електрична інженерія	1
15 Автоматизація та приладобудування	2
16 Хімічна та біоінженерія	1
18 Виробництво та технології	5
19 Архітектура та будівництво	4
20 Аграрні науки та продовольство	5
22 Охорона здоров'я	2
23 Соціальна робота	2
24 Сфера обслуговування	3
26 Цивільна безпека	1
27 Транспорт	1
28 Публічне управління та адміністрування	6
29 Міжнародні відносини	1

Під час попередньої акредитації, коли щодо згаданих освітніх програм було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію, у переважній більшості рівень відповідності «Е» було визначено за Критерієм 2 «Структура та зміст освітньої програми» – 71 ОП (77 %). Для 23 (25 %) ОП рівень відповідності «Е» було визначено за Критерієм 6 «Людські ресурси»; для 19 (19 %) ОП – за Критерієм 8 «Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми»; для 9 (10 %) ОП – за Критерієм 1 «Проектування освітньої програми» («Проектування та цілі освітньої програми» відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм в редакції 2019 р.); для 7 (8 %) ОП – за Критерієм 4 «Навчання і викладання за освітньою програмою»; для 6 (6 %) ОП – за Критерієм 5 «Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність»; для 4 ОП (4 %) – за Критерієм 7 «Освітнє середовище та матеріальні ресурси» та Критерієм «Навчання через дослідження»; для 3 (3 %) ОП – за Критерієм 3 «Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання» (Рисунок 92).

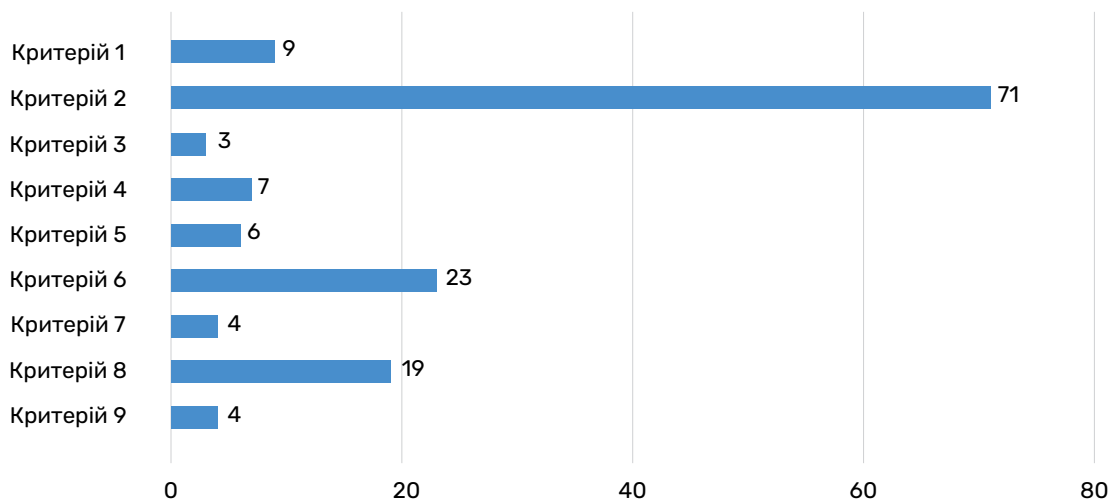

Рисунок 92. Критерії, за якими за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено рівень відповідності «Е»

Щоб з'ясувати, як ЗВО реагують на виявлення суттєвих недоліків в освітніх програмах, було проаналізовано звіти експертних груп та експертні висновки ГЕР за результатами попередньої акредитаційної експертизи, коли було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію, – задля з'ясування, які недоліки стали передумовою визначення рівня відповідності «Е» за окремими критеріями, а також звіти за результатами акредитаційної експертизи 2025 р., коли було констатовано відсутність суттєвих недоліків, – задля визначення заходів, вжитих ЗВО щодо вдосконалення освітньої діяльності. У другому випадку окрему увагу було звернено на аналіз за підкритерієм 8.6 у контексті реагування ЗВО на результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти під час перегляду освітніх програм.

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Усього для 9 освітніх програм за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 1. У 7 з цих освітніх програм (3 ОП бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальностями 015 Професійна освіта, 016 Спеціальна освіта, 035 Філологія, 3 ОП магістерського рівня за спеціальностями 014 Середня освіта, 015 Професійна освіта та 205 Лісове господарство, 1 ОП освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування) усунення суттєвих недоліків спостерігаємо вже наступного навчального року після встановлення рівня відповідності «Е» за Критерієм 1. Щодо 2 ОП (бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальностями 017 Фізична культура і спорт та 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) попереднє встановлення рівня відповідності «Е» за Критерієм відбулося за результатами акредитації у 2022/2023 н.р. (у 2023/2024 н.р. обидві отримували умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295).

У звітах експертних груп та експертних висновках ГЕР як суттєвий недолік передусім було виокремлено невідповідність програмних результатів навчання ОП відповідним стандартам вищої освіти та професійним стандартам.

За підкритерієм 1.1 у 6 ОП за результатами попередньої акредитації було

констатовано неможливість досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, через програмні результати навчання. За результатами акредитаційної експертизи 2025 р. щодо всіх них констатовано повне узгодження мети, інтегральної компетентності та програмних результатів навчання з відповідним стандартом вищої освіти.

За **підкритерієм 1.2** (підкритерій 2.7 відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у редакції 2019 р.) у 6 освітніх програмах було виявлено недоліки в контексті присвоєння професійної кваліфікації, зокрема:

- у 5 ОП – незабезпечення в освітній програмі виконання вимог до знань, умінь, навичок і компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом;
- у 3 ОП – нормативно не визначено порядок присвоєння цієї професійної кваліфікації або відповідні процедури, методи демонстрації компетентностей, або критерії (умови) присвоєння професійної кваліфікації відповідно до чинного законодавства;
- у профілі 1 ОП визначені професії не відповідали Національному класифікатору професій, у 2 ОП – необґрунтоване визначення придатності до працевлаштування.

Коли ж звернутися до звітів експертних груп та експертних висновків ГЕР за результатами акредитаційної експертизи у 2025 р., для освітніх програм констатовано здійснення наступних заходів:

- в 5 ОП – в нормативних документах ЗВО було деталізовано процедуру присвоєння професійної кваліфікації, визначено відповідні процедури і методи демонстрації компетентностей, визначено чітке розмежування понять присвоєння освітньої та професійної кваліфікації, а також сфер працевлаштування;
- в 2 ОП визначені компетентності та програмні результати навчання були скориговані відповідно до вимог професійного стандарту (наприклад, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в ОП за спеціальністю 014 Середня освіта);
- у 3 ОП від присвоєння професійної кваліфікації відмовились, а визначені компетентності та ПРН були скориговані відповідно до специфіки відповідних професій (наприклад, розширення в ОП за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт ПРН відповідно до специфіки діяльності фахівця з фітнесу).

За **підкритерієм 1.4** у звітах ЕГ та експертних висновках ГЕР за результатами попередньої акредитаційної експертизи щодо 2 ОП констатовано імітацію вивчення потреб заінтересованих сторін та обговорення освітньої програми на етапі її проєктування, зокрема, у зв'язку з поданням ідентичних рецензій від різних стейкхолдерів, суперечливістю наданих для ознайомлення документів. За результатами акредитації 2025 р. було встановлено вдосконалення внутрішніх нормативних документів ЗВО та, власне, освітніх програм – із реальним залученням різних груп стейкхолдерів.

За **підкритерієм 1.5** для однієї ОП констатовано невідповідність мети та цілей заявленій спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. За результатами акредитації 2025 р. констатовано увідповіднення освітньої програми заявленій спеціальності.

Відповідно, упродовж одного навчального року ЗВО продемонстрували не лише приведення освітніх програм до відповідних стандартів вищої освіти та законодавчих вимог, а й удосконалення внутрішньої нормативної бази.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Суттєві недоліки структури та змісту серед проаналізованих освітніх програм були ідентифіковані найчастіше – для 71 ОП рівень відповідності було визначено як «Е» саме за Критерієм 2. Це освітні програми першого (бакалаврського) (40 ОП), другого (магістерського) (20 ОП) та третього (освітньо-наукового) (11 ОП) рівнів вищої освіти.

Зауважимо, що у 37 (52 %) з цих освітніх програм усунення суттєвих недоліків було встановлено вже наступного навчального року після визначення рівня відповідності «Е» за Критерієм 2: у 19 (48 %) ОП першого (бакалаврського), 16 (80 %) ОП другого (магістерського) та всього 2 (18 %) ОП третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти.

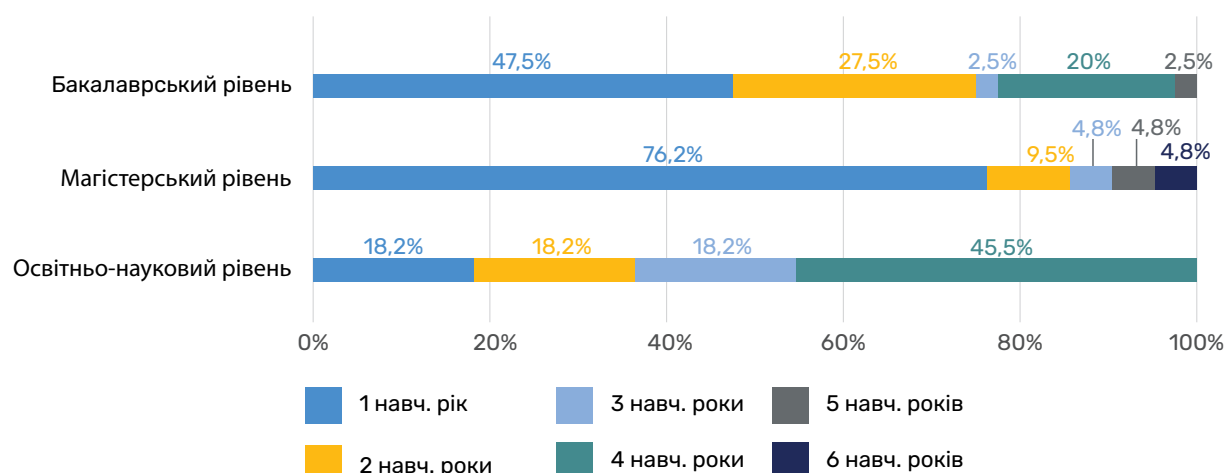

Рисунок 93. Частка освітніх програм, у яких попередньо було встановлено рівень відповідності «Е» за Критерієм 2, а за результатами акредитації 2025 р. – відповідність вимогам Критерію, за рівнями вищої освіти та навчальними роками, які знадобились на усунення суттєвих недоліків за Критерієм (у відсотках від кількості ОП, у яких попередньо було встановлено рівень відповідності «Е» за Критерієм 2)

Таблиця 64. Розподіл освітніх програм, у яких попередньо було встановлено рівень відповідності «Е» за Критерієм 2, а за результатами акредитації 2025 р. – відповідність вимогам Критерію 2, за роками для усунення суттєвих недоліків та рівнями вищої освіти

Рівень вищої освіти	К-ть і частка	1 навч. рік	2 навч. роки	3 навч. роки	4 навч. роки	5 навч. років	6 навч. років
Перший (бакалаврський) рівень	К-ть ОП	19	11	1	8	1	0
	Частка	47,5 %	27,5 %	2,5 %	20 %	2,5 %	-

Рівень вищої освіти	К-ть і частка	1 навч. рік	2 навч. роки	3 навч. роки	4 навч. роки	5 навч. років	6 навч. років
Другий (магістерський) рівень	К-ть ОП	16	2	1	0	1	1
	Частка	76,2 %	9,4 %	4,8 %	-	4,8 %	4,8 %
Третій (освітньо-науковий) рівень	К-ть ОП	2	2	2	5	0	0
	Частка	18,2 %	18,2 %	18,2 %	45,4 %	-	-

У 13 (18 %) ОП, щодо яких попередньо встановлювався рівень відповідності «Е» за Критерієм 2, усунення суттєвих недоліків спостерігаємо через один навчальний рік (у якому 11 з цих ОП було надано умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295). Здебільшого це освітні програми бакалаврського рівня вищої освіти – 10 (25 %) ОП, однак також 1 ОП магістерського та 2 ОП освітньо-наукового рівнів вищої освіти.

У 3 ОП (1 ОП бакалаврського та 2 ОП освітньо-наукового рівнів вищої освіти) усунення суттєвих недоліків спостерігаємо через два навчальні роки (у яких було надано умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295). 10 ОП (6 бакалаврського та 4 освітньо-наукового рівнів вищої освіти) після умовної (відкладеної) акредитації наступну акредитаційну експертизу проходили через три навчальні роки, 2 ОП (бакалаврського та освітньо-наукового рівнів вищої освіти) – через чотири навчальні роки, продемонструвавши при цьому усунення суттєвих недоліків. У 6 освітніх програмах (3 ОП бакалаврського та 3 ОП магістерського рівнів вищої освіти) рівень відповідності «Е» за Критерієм 2 було встановлено два (5 ОП) та три (1 ОП) рази.

Отже, для більшості (80 %) проаналізованих освітніх програм другого (магістерського) рівня вищої освіти для усунення суттєвих недоліків за Критерієм 2 достатньо було одного навчального року. Для 73 % проаналізованих освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – 1-2 навчальні роки. Найбільше ж випадків, коли встановлення відповідності Критерію 2 відбувалося через понад один навчальний рік після ідентифікації суттєвих недоліків уперше, простежуємо серед проаналізованих освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – усунення недоліків було визначено за результатами акредитаційної експертизи через два (2 ОП), три (2 ОП), чотири (4 ОП) або п'ять (1 ОП) навчальних років.

Детальніше розглянемо, які ж недоліки ставали передумовою визначення рівня відповідності «Е» за Критерієм 2, а також шляхи реагування ЗВО, що дозволили усунути ці недоліки.

За підкритерієм 2.1 серед суттєвих недоліків у 35 освітніх програмах було констатовано невідповідність їхнього обсягу або обсягу освітніх компонентів вимогам законодавства та стандарту вищої освіти. Зокрема, було визначено:

- невідповідність обсягу ОП вимогам стандарту вищої освіти, зокрема, різниця в обсягах ОП для громадян України та іноземців, здобувачів заочної та денної форми здобуття освіти, а також випускників коледжів (20 ОП);
- розбіжність обсягу освітньої програми в її профілі та навчальному плані (4 ОП);

- відсутність практики (3 ОП), зокрема, для ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – практики викладацької діяльності у ЗВО, часткова заміна практик науково-дослідною роботою;
- невідповідність обсягу практики стандарту вищої освіти (6 ОП), невідповідність кількості кредитів у програмах практик даним навчального плану (1 ОП);
- невідповідність обсягу, який спрямований на забезпечення компетентностей, визначених стандартом вищої освіти, вимогам стандарту вищої освіти (3 ОП).

Акредитаційна експертиза цих освітніх програм у 2025 р. засвідчила системну роботу ЗВО з усунення зазначених недоліків. Зокрема, простежуємо:

- повне узгодження обсягу ОП з вимогами відповідного стандарту вищої освіти;
- перегляд структури та змісту ОП, наприклад, впровадження повноцінної педагогічної практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- увідповіднення обсягу практики вимогам стандарту, переважно збільшення (наприклад, збільшення обсягу клінічної практики з 18 до 34 кредитів ЄКТС (коли Стандарт передбачає 24 кредити ЄКТС) в ОП за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія);
- перегляд змісту та обсягу окремих дисциплін та практик для забезпечення балансу кредитів та результатів навчання.

Серед недоліків, які виправлено не було, простежуємо практику включення до навчального плану дисципліни без кредитів, що призводить до перевищення нормативного обсягу ОП. Наприклад, ОП бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 071 Облік і оподаткування містить ОК «Фізичне виховання», на який не виділяється кредитів ЄКТС.

Суттєві недоліки за **підкритерієм 2.2** попередньо були встановлені щодо 64 ОП.

У 13 ОП структура і зміст освітньої програми не забезпечували необхідні попередні знання або навички для проходження практики. Відповідно, було вдосконалено структуру освітніх програм та забезпечено логічну послідовність теоретичної та практичної підготовки, визначено терміни проходження практик з урахуванням семестрів вивчення дисциплін-пререквізитів.

У 23 ОП їхня структура і зміст не забезпечували необхідні попередні знання або навички для засвоєння окремих навчальних дисциплін. Відповідно, у більшості цих ОП (22 ОП) задля забезпечення логічної послідовності викладання навчальних дисциплін було оптимізовано структурно-логічну схему, а в робочих програмах (силабусах) освітніх компонентів впроваджено описову характеристику пререквізитів (6 ОП). У 2 ОП простежуємо часткове виправлення недоліків, де було вдосконалено матрицю відповідності ОК та ПРН, але, власне, послідовність вивчення всіх освітніх компонентів ОП не була суттєво змінена.

Щодо 52 ОП було встановлено неможливість здобуття в межах освітніх компонентів освітньої програми необхідних для досягнення ПРН результатів навчання, зокрема: досягнення заявлених результатів навчання було неможливим через невідповідність змісту відповідних ОК (42 ОП), жодна з програм ОК не містила заявлених результатів навчання (7 ОП), окремі ПРН здобувалися лише в межах вибірових ОК (11 ОП). Найпоширенішою практикою реагування

на визначення недоліку став перегляд змістового наповнення вже наявних освітніх компонентів (констатовано для 26 ОП). Простежуємо приклади глибокого перегляду освітньої програми, коли зміни зазнав як перелік ПРН, так і зміст освітньої програми (10 ОП). Забезпечення повноцінного досягнення заявлених ПРН відбулося і шляхом додавання нових ОК (11 ОП), а також шляхом інтеграції спеціалізованих вибіркових компонентів в обов'язковий цикл (10 ОП).

У 19 ОП було ідентифіковано компетентності, які не формуються в межах освітніх компонентів програми. Усунення недоліку переважно передбачало глибокий перегляд ОП, зокрема, доповнення програмних результатів навчання (6 ОП), уточнення формулювання загальних та спеціальних компетентностей (2 ОП), доповнення переліку обов'язкових освітніх компонентів (4 ОП). Простежуємо також перегляд змістового наповнення вже наявних освітніх компонентів та синхронізацію з ними визначених компетентностей (9 ОП), однак щодо 2 ОП такі заходи призвели лише до часткового усунення недоліку.

За **підкритерієм 2.3** у 49 освітніх програмах було констатовано невідповідність їхнього змісту предметній області визначеної спеціальності. Це освітні програми за спеціальностями: 011 Освітні, педагогічні науки (2 ОП), 013 Початкова освіта (1 ОП), 014 Середня освіта (5 ОП), 015 Професійна освіта (2 ОП), 016 Спеціальна освіта (1 ОП), 017 Фізична культура і спорт (4 ОП), 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (1 ОП), 025 Музичне мистецтво (2 ОП), 032 Історія та археологія (1 ОП), 035 Філологія (1 ОП), 053 Психологія (3 ОП), 061 Журналістика (2 ОП), 071 Облік і оподаткування (1 ОП), 073 Менеджмент (2 ОП), 103 Науки про Землю (1 ОП), 105 Прикладна фізика та наноматеріали (1 ОП), 111 Математика (1 ОП), 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології (1 ОП), 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка (1 ОП), 162 Біотехнології та біоінженерія (1 ОП), 181 Харчові технології (1 ОП), 185 Нафтогазова інженерія та технології (2 ОП), 193 Геодезія та землеустрій (2 ОП), 201 Агрономія (1 ОП), 205 Лісове господарство (1 ОП), 227 Фізична терапія, ерготерапія (1 ОП), 232 Соціальне забезпечення (1 ОП), 241 Готельно-ресторанна справа (3 ОП), 263 Цивільна безпека (1 ОП), 281 Публічне управління та адміністрування (1 ОП) та 292 Міжнародні економічні відносини (1 ОП).

У 47 ОП було констатовано невідповідність вимогам до предметної області спеціальності, зокрема, щодо об'єктів вивчення та/або діяльності (27 ОП), цілей навчання (25 ОП), теоретичного змісту предметної області (15 ОП), методів, методик, технологій (15 ОП), інструментів, обладнання (5 ОП). Заходи, спрямовані на усунення недоліку, передусім передбачали: конкретизацію ПРН відповідно до теоретичного змісту предметної області (3 ОП); оновлення змісту ОП та її освітніх компонентів (36 ОП); впровадження нових освітніх компонентів (20 ОП). Простежуємо також приклади вдосконалення не лише змісту освітніх компонентів, але й матеріально-технічної бази, використання в освітньому процесі ліцензійного програмного забезпечення (4 ОП), наприклад, створення нових спеціалізованих лабораторій, що відповідають вимогам до предметної області спеціальності (ОП за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа), укладання угод про співпрацю з провідними підприємствами галузі для проведення наукових досліджень на ОП освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 185 Нафтогазова інженерія та технології. У 2 ОП експерти констатували часткове врахування рекомендацій та неповну відповідність предметній області окремих освітніх компонентів.

У 5 ОП під час попередньої акредитації було встановлено невідповідність тематики кваліфікаційних робіт предметній області спеціальності. За результатами акредитаційної експертизи 2025 р. недолік у всіх цих ОП було усунено шляхом вдосконалення змісту ОП, корекції запропонованої тематики кваліфікаційних робіт та оновлення методичних рекомендацій.

За **підкритерієм 2.4** у 40 освітніх програмах було ідентифіковано суттєві недоліки в контексті забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії студента, у тому числі у 32 звітах ЕГ констатовано прояви псевдовибірковості, зокрема, пропозицію дисциплін, аналогічних за змістом (25 ОП), або дисциплін, які містяться у переліку як альтернативні, але не можуть бути обрані через їхній обсяг або пререквізити (8 ОП). У 15 ОП було констатовано невизначеність або недосконалість процедури вибору освітніх компонентів, а також відсутність можливості вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм і рівнів вищої освіти (5 ОП). Щодо 13 освітніх програм простежено відсутність належного інформування здобувачів про зміст вибірко-вих освітніх компонентів і, власне, процедуру вибору; щодо 1 ОП – факт тиску на здобувачів у процесі вибору.

За результатами акредитаційної експертизи 2025 р. було встановлено наступні заходи з усунення визначених суттєвих недоліків: оновлення нормативних документів ЗВО щодо процедури вибору (26 ОП); створення, оновлення та розширення каталогів вибірових ОК (22 ОП), забезпечення вільного доступу до загальноуніверситетських каталогів (4 ОП); скасування блокового підходу до вибору (1 ОП), диференціація змістового наповнення вибірових блоків (5 ОП), усунення дублювання між вибіровими та обов'язковими ОК (4 ОП); удосконалення процедури інформування про зміст вибірових ОК (10 ОП), розроблення інструктивних матеріалів щодо процедури вибору (1 ОП); а також діджиталізацію процедури вибору (19 ОП), наприклад, впровадження прозорої процедури онлайн-вибору через систему «МІА: Освіта» (ДТЕУ).

Водночас простежуємо випадки, коли визначені недоліки було усунено частково, наприклад, було засвідчено організаційну складність процедури вибору (3 ОП), обмеження стосовно контингенту (2 ОП), а також часткове дублювання змісту запропонованих вибірових дисциплін (3 ОП).

За **підкритерієм 2.5** у 38 освітніх програмах за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено суттєві недоліки організації практичної підготовки. Щодо 24 ОП було констатовано, що зміст практики не забезпечував здобувача вищої освіти необхідними знаннями і навичками. Щодо 25 ОП визначено недосконалість правил і процедур організації та проведення практики, зокрема, ідентифіковано організаційні суперечності (19 ОП), невідповідність обраних баз практик (5 ОП), а також відсутність належного супроводу від керівників практик.

Серед заходів з удосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, ідентифікованих за результатами акредитаційної експертизи 2025 р., варто виокремити:

- оновлення нормативних документів ЗВО щодо організації практичної підготовки (12 ОП), зокрема нормативне закріплення та структурування педагогічної практики для ОП третього рівня вищої освіти (2 ОП);
- переструктурування та розширення видів практик (7 ОП), збільшення обсягу практичної підготовки (9 ОП), відокремлення практики від

аудиторного навчання (1 ОП), синхронізацію теоретичної підготовки та практики (2 ОП);

- вдосконалення змісту (програм) практик (19 ОП), залучення роботодавців до формування їхнього змісту (2 ОП);
- розширення партнерської мережі баз практик (10 ОП), переорієнтування на інші бази практик, наприклад, бази практик ОП за спеціальністю 015 Професійна освіта були переорієнтовані із ЗЗСО на заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;
- удосконалення методичного супроводу практик (6 ОП), залучення роботодавців до керівництва практичною підготовкою (4 ОП);
- усунення прогалин у графіку освітнього процесу в контексті практичної підготовки (2 ОП).

Простежуємо також констатацію часткового усунення визначених недоліків в окремих ОП, зокрема, недостатню актуальність методичного забезпечення практик (2 ОП), збереження неузгодженості завдань практики із задекларованими програмними результатами навчання (1 ОП).

За **підкритерієм 2.7** у 10 освітніх програмах за результатами попередньої акредитації було ідентифіковано суттєві недоліки в контексті невідповідності нормам законодавства обсягу кредитів ЄКТС, який відводиться освітньою програмою та навчальним планом на вибір освітніх компонентів. Результати акредитації 2025 р. засвідчують приведення обсягу вибіркової складової усіх згаданих освітніх програм до нормативних вимог.

Отже, основною передумовою встановлення рівня відповідності «Е» за Критерієм 2 під час попередньої акредитаційної експертизи була неможливість забезпечити досягнення програмних результатів навчання в межах реалізації освітньої програми, а також недосконалість її структури (90 % від ОП, у яких попередньо було встановлено суттєві недоліки за Критерієм 2). Також критичними ставали невідповідність змісту освітньої програми вимогам до предметної області спеціальності (69 % ОП), недосконалість організації вибору освітніх компонентів (56 % ОП) і практичної підготовки (54 % ОП). Усунення цих недоліків не лише вимагало від ЗВО перегляду структури та змісту освітньої програми, а й потребувало вдосконалення нормативної бази та розбудову взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Для 3 освітніх програм за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 3. У 2 з цих освітніх програм (магістерського та освітньо-наукового рівнів вищої освіти) усунення суттєвих недоліків було констатовано вже наступного навчального року після їх встановлення. Акредитаційна експертиза 1 ОП освітньо-наукового рівня вищої освіти – за результатами якої було констатовано усунення недоліків – відбулася через чотири навчальні роки після рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За **підкритерієм 3.1** щодо 1 ОП було встановлено невідповідність оприлюднених Правил прийому вимогам Умов прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, які затверджені ЦОБВ у відповідному році. Результати акредитації 2025 р. засвідчили виправлення недоліків.

В усіх трьох ОП було констатовано наявність суттєвих недоліків за **підкритерієм 3.2**. Щодо 2 ОП, попередньо було встановлено, що зміст програм

вступних випробувань ЗВО не дозволяв перевірити здатність до опанування відповідної освітньої програми певного рівня вищої освіти. За результатами акредитації 2025 р. встановлено, що зміст вступних випробувань на ОП магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій було приведено у повну відповідність вимогам Стандарту. Щодо ОП за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація попередньо було встановлено формальний характер іспиту з української мови для іноземців, однак з часу проходження попередньої акредитаційної експертизи прийом іноземних громадян на освітню програму не здійснювався.

Щодо 2 ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти було встановлено відсутність оприлюднених програм вступних випробувань (1 ОП) та відсутність на сайті правил прийому для осіб, що вступають з іншої галузі знань (1 ОП). За результатами акредитації 2025 р. в першому випадку констатовано своєчасне затвердження і оприлюднення програм вступних випробувань на сайті ЗВО. У другому випадку, окрім того, – порядок проведення конкурсного відбору для осіб, що вступають з іншої галузі знань, шкалу оцінювання додаткового іспиту та впровадження практики подання дослідницької пропозиції.

Щодо 1 ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 113 Прикладна математика за результатами попередньої акредитації було встановлено відсутність процедури визнання результатів, здобутих за іншими ОП та процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Результати акредитації 2025 р. засвідчили розроблення та оприлюднення положення, що регулює процедури мобільності та перезарахування, однак відсутність внутрішнього регулювання процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Для 7 з проаналізованих освітніх програм під час попередньої акредитації було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 4. Це освітні програми бакалаврського (4 ОП), магістерського (2 ОП) та освітньо-наукового (1 ОП) рівнів вищої освіти. Лише у 2 із цих ОП (обох магістерського рівня вищої освіти) усунення суттєвих недоліків було встановлено вже наступного навчального року після визначення рівня відповідності «Е». Серед проаналізованих бакалаврських освітніх програм відповідність вимогам критерію було констатовано за результатами акредитаційної експертизи через три (1 ОП) або чотири (3 ОП) роки після рішення про умовну (відкладену) акредитацію, у тому числі після того, як суттєві недоліки і рівень відповідності «Е» 1 ОП було встановлено двічі поспіль (у 2020/2021 н.р. та 2022/2023 н.р.). Відповідність вимогам Критерію 4 однієї ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти було встановлено через чотири роки після рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За **підкритерієм 4.1** у 5 освітніх програмах за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено суттєві недоліки в контексті неможливості досягнення цілей та здобуття результатів навчання за допомогою визначених в ОП методів, засобів та технологій навчання. За результатами акредитації 2025 р. щодо всіх цих ОП встановлено здійснення суттєвого оновлення освітніх компонентів та приведення методів та технологій навчання у відповідність із заявленими резуль-

татами навчання. Зокрема, у 2 ОП за спеціальністю 014 Середня освіта розширено перелік та обсяг курсів з психолого-педагогічної та методичної підготовки та змінено структуру практичної підготовки для відповідності Професійному стандарту вчителя, в ОП за спеціальностями 025 Музичне мистецтво (2 ОП) та 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (1 ОП) збалансовано лекційні та практичні заняття для забезпечення розвитку практичних навичок.

За **підкритерієм 4.2** у 4 освітніх програмах за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено суттєві недоліки в контексті інформування здобувачів освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів. Зокрема, було встановлено: суперечливі дані про аудиторне навантаження в силабусах та навчальних планах (2 ОП), використання шаблонів силабусів з інформацією щодо змісту освітніх компонентів інших ОП (1 ОП), відсутність у силабусах інформації про ПРН та критерії оцінювання (3 ОП), а також несвоєчасне оприлюднення силабусів та робочих програм освітніх компонентів (1 ОП).

Серед заходів з удосконалення практики інформування здобувачів про зміст освіти, ідентифікованих за результатами акредитаційної експертизи 2025 р., варто виокремити наступні:

- вдосконалення нормативних документів ЗВО щодо розроблення та оприлюднення силабусів та уніфікацію структури силабусів (3 ОП);
- вдосконалення нормативних документів ЗВО у контексті уніфікації системи оцінювання та забезпечення прозорості критеріїв (2 ОП);
- оновлення та подальший моніторинг якості силабусів (3 ОП);
- налагодження системи інформування через електронні ресурси (1 ОП).

За **підкритерієм 4.3** у 2 освітніх програмах за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено суттєві недоліки в контексті використання інструментів, підходів та технологій, які сприяють розвитку навичок дослідження. Для 1 ОП бакалаврського рівня вищої освіти було встановлено порушення логіки дослідницької підготовки – відповідно, дисципліну «Академічна доброчесність та основи науково-дослідної роботи» з останнього року було перенесено на ранні етапи навчання. Для 1 ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти було констатовано відсутність дослідницької інфраструктури та доступу до джерел для окремих дисертаційних досліджень – відповідно, відбулися синхронізація тем з фаховим профілем та розвиток наукової інфраструктури.

За **підкритерієм 4.4** у 3 освітніх програмах за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено суттєві недоліки в контексті своєчасного оновлення освітніх компонентів, зокрема, використання застарілої літератури та російськомовних джерел (3 ОП). Результати акредитації 2025 р. засвідчили оновлення змісту освітніх компонентів відповідних ОП з урахуванням сучасних тенденцій науки та розвитку галузі, а також наукового доробку науково-педагогічних працівників, залучених до викладання на ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Щодо 6 з-поміж проаналізованих освітніх програм за результатами попередньої акредитаційної експертизи було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 5. Це освітні програми бакалаврського (1 ОП) та магістерського

(5 ОП) рівнів вищої освіти. Серед них 2 ОП, у яких усунення суттєвих недоліків було встановлено за результатами акредитаційної експертизи вже наступного навчального року, 4 ОП – через один навчальний рік (у тому числі 1 ОП магістерського рівня вищої освіти, щодо якої двічі поспіль (у 2023/2024 н.р. та 2024/2025 н.р.) встановлювали рівень відповідності «Е»).

У 3 освітніх програмах було визначено суттєві недоліки за **підкритерієм 5.1**. У всіх цих ОП констатовано було неспроможність контрольних заходів та інструментів оцінювання встановити рівень досягнення здобувачем освіти результатів навчання, зокрема, у зв'язку з нечіткістю та суперечністю критеріїв оцінювання (2 ОП), а також низьким рівнем вимог до кваліфікаційних робіт магістерського рівня вищої освіти (2 ОП). Результати акредитації 2025 р. засвідчили вдосконалення системи оцінювання на цих ОП, оновлення нормативної бази щодо підготовки та захисту кваліфікаційних робіт та розроблення відповідних методичних рекомендацій. В 1 ОП попередньо було констатовано несвоєчасне інформування здобувачів про форми атестації та вибір дисциплін. Недолік було усунуто шляхом вдосконалення процедури інформування здобувачів через цифрові платформи навчання.

У 2 освітніх програмах було визначено суттєвий недолік за **підкритерієм 5.2** у зв'язку з відсутністю практики оприлюднення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на офіційному сайті або репозитарії ЗВО. Недолік було усунуто шляхом розгортання та наповнення репозитарію ЗВО (1 ОП) або ж повноцінного розміщення текстів кваліфікаційних робіт в уже наявному репозитарії (1 ОП).

Щодо 1 ОП було констатовано невизначеність правил і процедур проведення та оскарження результатів контрольних заходів. Результати акредитації 2025 р. засвідчили комплексний підхід ЗВО до усунення недоліку шляхом оновлення внутрішніх нормативних документів, впровадження цифрових інструментів інформування про правила і процедури проведення контрольних заходів, незалежного автоматизованого підрахунку балів, а також нормативного закріплення права на апеляцію.

У 4 освітніх програмах за результатами попередньої акредитації було визначено суттєві недоліки за **підкритерієм 5.4**. У кожному з цих випадків було встановлено неспроможність нормативної бази ЗВО забезпечити ефективне функціонування системи забезпечення академічної доброчесності. Зокрема, у 3 ОП ідентифіковані ЕГ порушення академічної доброчесності не були своєчасно виявлені ЗВО за допомогою визначених правил і процедур; в 1 ОП процедура встановлення факту академічного плагіату включала лише автоматизовану перевірку робіт за допомогою програмних засобів без подальшого аналізу робіт фахівцями. Результати акредитації 2025 р. засвідчили комплексне оновлення нормативної бази з питань академічної доброчесності у відповідних ЗВО зі встановленням чітких форм відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності та механізмів реагування. У двох випадках простежуємо впровадження у відповідь на рекомендації експертів інструментів перевірки академічних текстів щодо наявності запозичень, маніпуляції, фабрикації та фальсифікації з урахуванням відкритих джерел. Також у двох ЗВО, окрім технічної перевірки академічних текстів, було запроваджено роботу відповідної експертної комісії.

У 3 освітніх програмах за результатами експертного оцінювання були вста-

новлені прояви недоброочесності, зокрема маніпуляції з кількістю та змістом кваліфікаційних робіт, опублікованих у базі інституційного репозиторію (3 ОП), позитивні оцінки роботам, зміст яких не відповідав заявленій темі (1 ОП). Результати акредитації 2025 р. засвідчили забезпечення відкритого доступу до текстів кваліфікаційних робіт в інституційному репозитарії (3 ОП), імплементацію системи контролю через кафедральні та факультетські комісії, які звіряють протоколи та фінальні тексти кваліфікаційних робіт перед допуском до захисту (1 ОП), а також впровадження практики відкритих захистів для унеможливлення упередженості оцінювання (1 ОП).

Критерій 6. Людські ресурси

Суттєві недоліки кадрового забезпечення стали передумовою визначення рівня відповідності «Е» за Критерієм 6 для 23 з-поміж проаналізованих освітніх програм. Це освітні програми бакалаврського (10 ОП), магістерського (9 ОП) та освітньо-наукового (4 ОП) рівнів вищої освіти. Зауважимо, що рішення про умовну (відкладену) акредитацію 15 із них було прийнято у попередньому навчальному році (у т.ч. 2 ОП, щодо яких рішення про умовну (відкладену) акредитацію у попередніх навчальних роках приймалося двічі поспіль), 4 ОП – у 2022/2023 н.р., 1 ОП – у 2021/2022 н.р., 3 ОП – у 2020/2021 н.р.

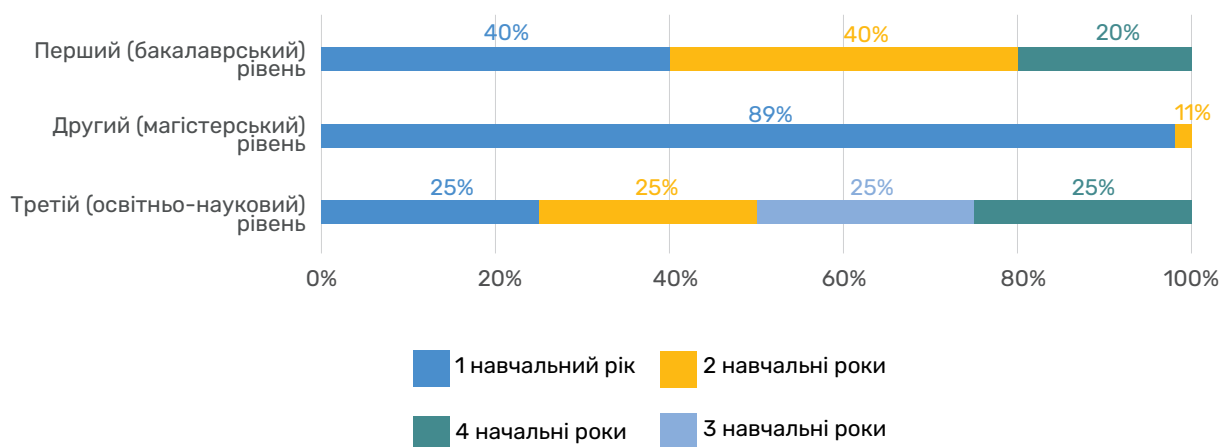

Рисунок 94. Частка освітніх програм, у яких попередньо було встановлено рівень відповідності «Е» за Критерієм 6, а за результатами акредитації 2025 р. – відповідність вимогам Критерію, за рівнями вищої освіти та навчальними роками, які знадобились на усунення суттєвих недоліків за критерієм (у відсотках від кількості ОП, у яких попередньо було встановлено рівень відповідності «Е» за Критерієм 6)

Таблиця 65. Розподіл освітніх програм, у яких попередньо було встановлено рівень відповідності «Е» за Критерієм 6, а за результатами акредитації 2025 р. – відповідність вимогам Критерію 6, за роками для усунення суттєвих недоліків та рівнями вищої освіти

Рівень вищої освіти	К-ть і частка	1 навч. рік	2 навч. роки	3 навч. роки	4 навч. роки
Перший (бакалаврський) рівень	К-ть ОП	4	4	0	2
	Частка	40 %	40 %	0 %	20 %

Рівень вищої освіти	К-ть і частка	1 навч. рік	2 навч. роки	3 навч. роки	4 навч. роки
Другий (магістерський) рівень	К-ть ОП	8	1	0	0
	Частка	89 %	11 %	0 %	0 %
Третій (освітньо-науковий) рівень	К-ть ОП	1	1	1	1
	Частка	25 %	25 %	25 %	25 %

У 22 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено невідповідність кваліфікації (професійного досвіду) викладачів освітнім компонентам, які вони забезпечують, з урахуванням вимог законодавства. Результати акредитації 2025 р. дозволяють виокремити наступні кроки ЗВО, що дозволили забезпечити виконання вимог підкритерію:

- у 17 звітах ЕГ констатовано посилення кадрового забезпечення шляхом запрошення для викладання на освітній програмі науково-педагогічних працівників, кваліфікація яких повною мірою дозволяє забезпечити якісне викладання відповідних освітніх компонентів;
- у 14 звітах ЕГ – посилення публікаційної активності науково-педагогічних працівників за тематикою відповідних освітніх компонентів;
- у 10 звітах ЕГ – запровадження механізмів моніторингу наукової та професійної активності викладачів, зокрема, встановлення кількісних вимог до публікаційної діяльності;
- у 3 звітах ЕГ – залучення до викладання освітніх компонентів фахівців-практиків з підтвердженням професійним досвідом, ще на 1 ОП – забезпечення відповідності викладачів освітнім компонентам через отримання ними кваліфікаційних сертифікатів;
- у 2 звітах ЕГ – здобуття викладачами вищої освіти за відповідною спеціальністю.

Щодо 10 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено факт недотримання процедур конкурсного відбору науково-педагогічних працівників, зокрема, підкреслено його формалістичність, що, власне, призвело до суттєвого недоліку за **підкритерієм 6.1**. Результати акредитації 2025 р. засвідчують оновлення нормативних документів ЗВО щодо прозорого та публічного конкурсного відбору науково-педагогічних працівників, зокрема, з урахуванням відповідності претендентів на посади Ліцензійним умовам (10 ОП), професійних досягнень відповідно до профілю дисциплін (7 ОП), результатів оцінювання якості їхньої роботи студентами для НПП, що вже були в штаті (2 ОП), та відкритих занять для оцінювання професійної кваліфікації нових кандидатів (3 ОП).

У 3 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено відсутність реального залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до реалізації освітнього процесу за освітньою програмою. Результати акредитації 2025 р. засвідчили впровадження практики залучення професіоналів-практиків до викладання на ОП на постійній основі (2 ОП), а

також проведення спільних занять на виробництві та оновлення змісту освітніх компонентів (2 ОП).

У 3 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено відсутність щорічного рейтингування науково-педагогічних працівників. У кожному з цих випадків ЗВО розробили нормативну базу для здійснення щорічного рейтингування НПП як основу для моніторингу їхнього професіоналізму та забезпечили оприлюднення його результатів на своїх офіційних ресурсах.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

3-поміж проаналізованих освітніх програм у 4 (2 ОП бакалаврського та 2 ОП магістерського рівня вищої освіти) було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 7. Щодо кожної з цих ОП суттєві недоліки були визначені за підкритерієм 7.1.

Для 3 ОП (ОП за спеціальностями 241 Готельно-ресторанна справа (2 ОП) та 205 Лісове господарство) було встановлено недостатність матеріально-технічної бази для повноцінного досягнення програмних результатів навчання. Результати акредитації 2025 р. засвідчили відкриття нових та доукомплектування вже існуючих лабораторій спеціалізованим обладнанням (ОП за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа), розгортання науково-дослідних та науково-навчальних локацій, оснащених складними приладами для лісівничих досліджень (ОП за спеціальністю 205 Лісове господарство).

Для 1 ОП за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа було встановлено відсутність програмного забезпечення, необхідного для досягнення програмних результатів навчання. Відповідно, ЗВО уклав договір та отримав у користування ліцензійні права на програмне забезпечення від провідної української компанії в галузі та інтегрував роботу з програмою в освітній процес.

Для 1 ОП за спеціальністю 075 Маркетинг було встановлено факт використання неліцензійного програмного забезпечення. Відповідно, кафедра, що реалізує ОП, інтегрувала у викладання сучасні ліцензійні аналітичні інструменти та уклала угоди з українськими компаніями для надання безкоштовних навчальних акаунтів для учасників освітнього процесу.

Результати попередніх акредитацій також засвідчили недоліки за підкритерієм 7.6, зокрема відсутність у ЗВО механізмів захисту від сексуальних домагань та дискримінації (1 ОП), а також чіткої політики запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (1 ОП). У кожному з цих випадків наступна акредитація засвідчила розроблення в ЗВО нормативної бази, створення каналів комунікації та здійснення роз'яснювальної роботи з відповідних питань.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Усього щодо 19 освітніх програм за результатами попередньої акредитації було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 8. Це освітні програми бакалаврського (3 ОП), магістерського (14 ОП) та освітньо-наукового (2 ОП) рівнів вищої освіти. З них щодо 3 ОП двічі поспіль попередньо приймалося рішення про умовну (відкладену) акредитацію, щодо 1 ОП — тричі поспіль. Також простежуємо 3 ОП, щодо яких у 2019/2020 н.р. було прийнято рішення про акредитацію, а в 2024/2025 н.р. — про умовну (відкладену) акредитацію, зокрема й у зв'язку з визначенням рівня відповідності «Е» за Критерієм 8.

У 5 ОП було встановлено недотримання процедур розроблення, затвердження, моніторингу або періодичного перегляду ОП. Результати акредитації 2025 р. засвідчили перегляд та узгодження внутрішніх нормативних документів ЗВО та дотримання відповідних ОП процедур моніторингу та оновлення.

У всіх 19 ОП основною передумовою встановлення рівня відповідності «Е» за Критерієм 8 стала неспроможність внутрішньої системи забезпечення якості вчасно виявляти і усувати недоліки в освітній програмі або освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Відповіддю на отримані рекомендації стала активізація процедур внутрішнього моніторингу якості, зокрема, шляхом запровадження системи регулярних опитувань учасників освітнього процесу (7 ОП), вдосконалення процедури розгляду результатів опитувань колегіальними органами (3 ОП), підготовки аналітичних звітів з рекомендаціями для гарантів ОП за результатами опитувань (1 ОП), діджиталізації інструментів моніторингу (2 ОП), оприлюднення результатів опитувань та громадських обговорень на сайті ЗВО (3 ОП).

У 7 випадках результати попередньої акредитації засвідчили неврахування ЗВО результатів зовнішнього забезпечення якості. Акредитація 2025 р. засвідчила не лише точкове усунення визначених недоліків та розгляд рекомендацій, але також і впровадження системних механізмів аналізу результатів зовнішнього забезпечення якості, таких як розроблення плану заходів, спрямованого на системне виправлення недоліків (54 ОП), впровадження звітування за результатами виконання рекомендацій (3 ОП), впровадження комплексного аналізу результатів акредитації відповідним відділом ЗВО (3 ОП).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Щодо 4 освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за результатами попередньої акредитації було визначено рівень відповідності «Е» за Критерієм 10. Це освітні програми за спеціальностями: 011 Освітні, педагогічні науки, 125 Кібербезпека, 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка та 185 Нафтогазова інженерія та технології.

За результатами попередньої акредитації суттєвим недоліком для кожної з них було визначено неможливість забезпечити повноцінну підготовку аспірантів, зокрема, через дублювання бакалаврського/магістерського контенту в ОК освітньо-наукової програми (1 ОП), неможливість забезпечити володіння методологією наукової діяльності у відповідній галузі (1 ОП), відсутність у вибіркових ОК, дисциплін, які б мали відповідати безпосередньо тематиці дисертаційних досліджень (2 ОП) або обмеження реалізації індивідуальної освітньої траєкторії (2 ОП). Результати акредитації 2025 р. засвідчили вдосконалення змістового наповнення та розширення каталогу вибіркових ОК для цих освітніх програм, а також впровадження додаткових механізмів консультування здобувачів.

Також щодо всіх 4 проаналізованих ОП було встановлено невідповідність напряму дослідження наукових керівників науковій діяльності аспірантів. Результати акредитації 2025 р. засвідчили повне усунення недоліку на 3 ОП шляхом ротації кадрів та залучення профільних фахівців. Також простежуємо впровадження в ЗВО механізму перевірки дотичності тем аспірантів науковій діяльності та публікацій керівників (1 ОП), впровадження практики публікації аспірантами тез доповідей на науково-технічних конференціях разом із науковим

керівником. На 1 ОП експерти констатували часткове усунення недоліку та окремі приклади відсутності кореляції наукової роботи здобувачів та наукових керівників.

За результатами попередньої акредитації суттєвий недолік для згаданих ОП було також визначено у зв'язку з відсутністю організаційного та матеріального забезпечення можливостей здобувачів вищої освіти для проведення наукових досліджень й апробації їхніх результатів. Зокрема, для ОП за спеціальністю 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка експерти констатували відсутність достатнього матеріально-технічного забезпечення для виконання наукових досліджень аспірантів. Наступна акредитація цієї ОП засвідчила значне розширення партнерської мережі ЗВО серед закордонних ЗВО та провідних підприємств галузі задля забезпечення безкоштовного доступу аспірантів до необхідних ресурсів. Недолік у контексті браку підтримки та контролю за опублікуванням статей аспірантами (2 ОП) було виправлено шляхом створення умов для безоплатних публікацій у фахових виданнях ЗВО, а також впровадження піврічної атестації аспірантів.

Загальний аналіз кейсів цього огляду засвідчив, що успішне усунення недоліків, встановлених за результатами зовнішнього експертного оцінювання, передусім пов'язане з розбудовою у ЗВО багаторівневої прозорої системи забезпечення якості. Вона передбачає здійснення аналітичної роботи для відстеження динаміки розвитку освітніх програм, впровадження системи анонімних опитувань учасників освітнього процесу, фаховий аналіз, а також змістовне обговорення його результатів задля встановлення реальних потреб студента, виведення на новий рівень взаємодії з роботодавцям, наприклад, перехід до роботи колегіальних дорадчих органів на рівні факультетів, формування чіткого плану дій щодо вдосконалення освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО та, зрештою, реальний розвиток культури якості як складової корпоративної культури університету чи наукової установи.

Реагування на ідентифіковані суттєві недоліки та надані рекомендації для проаналізованих освітніх програм стало ефективним рушієм удосконалення, що передбачало не лише оновлення їхнього змісту, але й посилення кадрового потенціалу, розвиток матеріально-технічної бази, значне розширення партнерства з роботодавцями, закордонними ЗВО та міжнародними організаціями тощо. Результати акредитації 2025 р. засвідчили значне підвищення уваги до ефективності та прозорості процедур забезпечення якості, цифровізацію інструментів моніторингу та збирання зворотного зв'язку. Зауважимо, що для 49 (53 %) з проаналізованих освітніх програм весь комплекс згаданих у цьому огляді змін відбувся протягом одного навчального року. Найбільш сприйнятливими до змін з-поміж проаналізованих виявилися освітні програми другого (магістерського) рівня вищої освіти – 22 (67 %) з тих, які отримували умовну (відкладену) акредитацію, продемонстрували усунення суттєвих недоліків уже в наступному навчальному році. Натомість всього в 3 (20 %) ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти усунення суттєвих недоліків було констатовано вже в наступному навчальному році, тоді як 6 (43 %) таких ОП пройшли акредитаційну експертизу та продемонстрували відповідність вимогам критеріїв оцінювання лише через чотири навчальні роки після рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

3.3.2 Неефективне реагування системи внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти: повторне прийняття рішення про умовну (відкладену) акредитацію

Загалом у 2025 р. щодо 372 освітніх програм за результатами акредитаційної експертизи було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію (з них щодо 2 ОП двічі – у 2024/2025 н.р. та 2025/2026 н.р.). З-поміж них щодо 65 (19 %) освітніх програм у попередні роки вже приймалися рішення про умовну (відкладену) акредитацію за результатами акредитаційної експертизи.

Рисунок 95. Рішення про умовну (відкладену) акредитацію у 2025 р.

Таблиця 66. Розподіл освітніх програм за рішеннями у 2025 р.

Попередні акредитації освітніх програм	К-ть ОП
ОП, які вперше були винесені на розгляд НА	153
ОП, які попередньо отримували умовну (відкладену) акредитацію лише за Постановою КМУ №295	135
ОП, щодо яких ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію після попередньої умовної (відкладеної) акредитації за результатами акредитаційної експертизи	65
ОП, щодо яких ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію після акредитації за результатами акредитаційної експертизи	19
ОП, щодо яких ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію після відмови в акредитації за результатами акредитаційної експертизи	2
Разом	374

Детальніше розглянемо випадки, коли Національне агентство приймало рішення про умовну (відкладену) акредитацію освітніх програм, щодо яких у попередні роки за результатами акредитаційної експертизи вже приймалося аналогічне рішення.

2025 р. щодо 57 освітніх програм (у 2024 р. – 18), які попередньо вже отримували умовну (відкладену) акредитацію, вдруге було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію. Серед них 25 освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 22 – другого (магістерського) рівня, а також 10 освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня. Це освітні програми за галузями: 01 Освіта / Педагогіка (9 ОП), 02 Культура і мистецтво (4 ОП), 03 Гуманітарні науки (8 ОП), 05 Соціальні та поведінкові науки (5 ОП), 06 Журналістика (1 ОП), 07 Управління та адміністрування (2 ОП), 08 Право (3 ОП), 10 Природничі науки (1 ОП), 12 Інформаційні технології (4 ОП), 13 Механічна інженерія (4 ОП), 14 Електрична інженерія (2 ОП), 15 Автоматизація та приладобудування (1 ОП), 16 Хімічна та біоінженерія (1 ОП), 19 Архітектура та будівництво (1 ОП), 22 Охорона здоров'я (4 ОП), 23 Соціальна робота (2 ОП), 24 Сфера обслуговування (1 ОП), 26 Цивільна безпека (1 ОП), 27 Транспорт (2 ОП) та 28 Публічне управління та адміністрування (1 ОП).

Ще 7 освітніх програм отримали умовну (відкладену) акредитацію тричі поспіль (у 2024 р. – 3 такі ОП). Це 2 освітні програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2020/2021, 2023/2024 та 2024/2025 н. р.) та 241 Готельно-ресторанна справа (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2021/2022, 2023/2024 та 2024/2025 н. р.), 4 освітні програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 205 Лісове господарство (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2021/2022, 2022/2023 та 2024/2025 н. р.), 073 Менеджмент (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2022/2023, 2023/2024 та 2024/2025 н. р.), 034 Культурологія (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2020/2021, 2022/2023 та 2024/2025 н. р.) та 015 Професійна освіта (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2021/2022, 2024/2025 та 2025/2026 н. р.), а також 1 освітня програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина (рішення про умовну акредитацію були ухвалені у 2020/2021, 2023/2024 та 2024/2025 н. р.).

Щодо однієї освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки у 2025 р. вчетверте поспіль було ухвалено рішення про умовну (відкладену) акредитацію (у 2020/2021, 2021/2022, 2024/2025 та 2025/2026 н. р.).

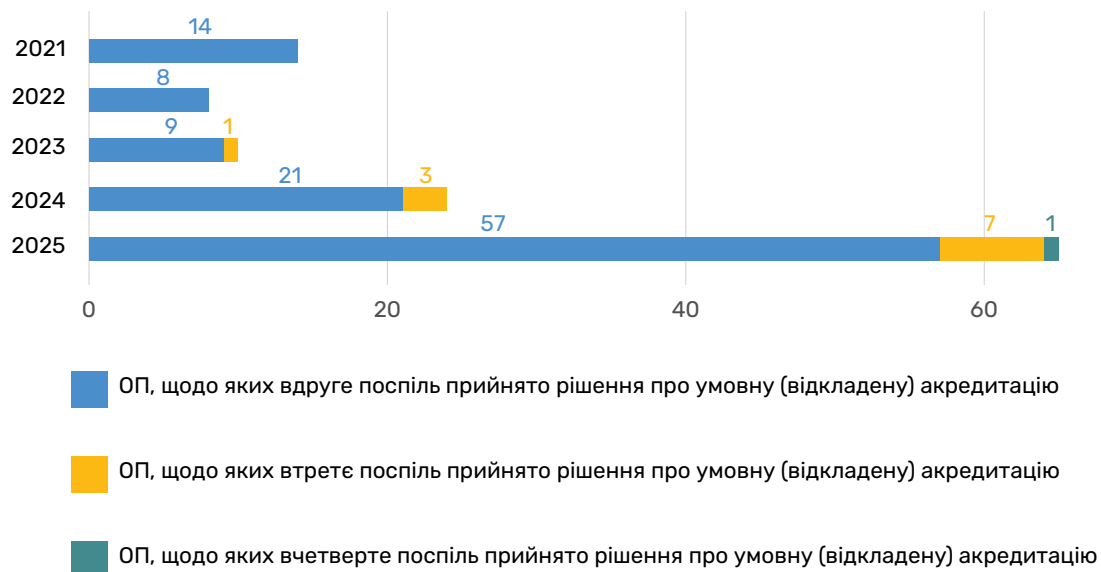

Рисунок 96. Рішення про другу (третю або четверту) поспіль умовну (відкладену) акредитацію, в розрізі років прийняття рішення

Таблиця 67. Розподіл освітніх програм за кількістю рішень про умовну (відкладену) акредитацію та роками

Рік	ОП, щодо яких вдруге поспіль прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію	ОП, щодо яких втретє поспіль прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію	ОП, щодо яких вчетверте поспіль прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію
2021	14		
2022	8		
2023	9	1	
2024	21	3	
2025	57	7	1

Тож у 2025 р. загалом було прийнято рішення щодо другої (третьої або й четвертої) поспіль умовної акредитації 65 освітніх програм. Це 51 % з-поміж 127 освітніх програм, щодо яких, починаючи з 2019 р., декілька разів було ухвалене рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

Зауважимо, що з-поміж освітніх програм, щодо яких у 2025 р. за результатами акредитаційної експертизи не вперше було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію, 41 (63 %) отримували умовну (відкладену) акредитацію за Постановою КМУ № 295 (12 ОП – один раз, 18 ОП – двічі, 11 ОП – тричі).

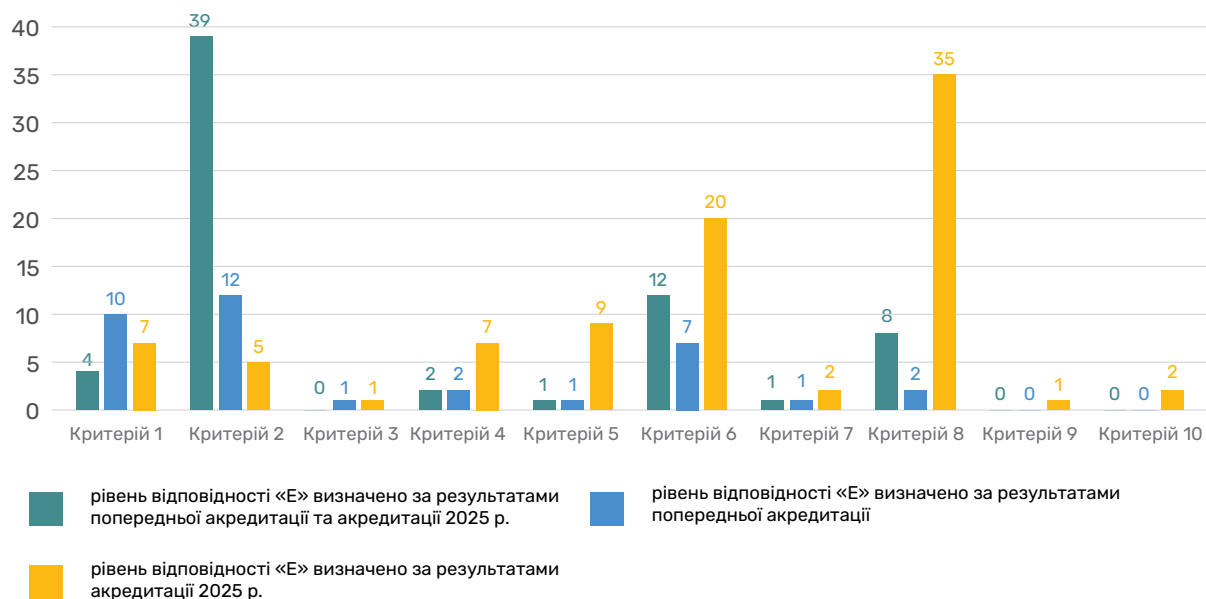

Рисунок 97. Критерії, за якими було визначено рівень відповідності «Е»

Таблиця 68. Розподіл освітніх програм за Критеріями, за якими було визначено рівень відповідності «Е», та роками

Критерій оцінювання освітніх програм	Рівень відповідності «Е» визначено за результатами попередньої акредитації та акредитації 2025 р.	Рівень відповідності «Е» визначено за результатами попередньої акредитації	Рівень відповідності «Е» визначено за результатами акредитації 2025 р.
Критерій 1	4	10	7
Критерій 2	39	12	5
Критерій 3	0	1	1
Критерій 4	2	2	7
Критерій 5	1	1	9
Критерій 6	12	7	20
Критерій 7	1	1	2
Критерій 8	8	2	35
Критерій 9	0	0	1
Критерій 10	0	0	2

З-поміж 65 освітніх програм, що декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, у 21 (32 %) фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за

Критерієм 1. Проектування освітньої програми. Серед них рівень відповідності «Е» щодо 7 ОП було визначено лише за результатами акредитації 2025 р., 10 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, 4 ОП – за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації.

У 12 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено, що не всі результати навчання, визначені стандартом вищої освіти, можуть бути досягнуті через програмні результати навчання. В 1 ОП (акредитація 2020/2021 н.р.) програмні результати навчання не відповідали вимогам Національної рамки кваліфікацій.

За результатами акредитації 2025 р. в 9 ОП констатовано виправлення недоліку. У 4 ОП недолік було встановлено повторно, у тому числі в 1 ОП не відбулося своєчасного приведення до оновленого стандарту вищої освіти, що свідчить про відсутність своєчасного реагування внутрішньої системи вищої освіти.

Простежуємо випадки, коли недолік встановлено не було за результатами попередньої акредитації (4 ОП) або встановлено, але не визначено суттєвим (1 ОП), однак встановлено за результатами акредитації 2025 р.

В ОП третього (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, яка чотири рази отримала умовну (відкладену) акредитацію, недолік вперше було встановлено під час третьої акредитації (2024/2025 н.р.). Зауважимо, що відповідний стандарт вищої освіти набрав чинності у 2021/2022 н.р., а результати акредитацій у 2020/2021 н.р. та 2021/2022 н.р. засвідчили відповідність вимогам Національної рамки кваліфікацій. Результати акредитації у 2025/2026 н.р. засвідчили виправлення недоліку.

Щодо 3 ОП попередньо було встановлено відсутність у ЗВО встановленого порядку та процедур присвоєння професійної кваліфікації відповідно до чинного законодавства, в 1 ОП – недотримання визначеної процедури, в 3 ОП – неврахування вимог професійного стандарту. У 2 ОП (попередня акредитація яких відбулася у 2022/2023 н.р. та 2023/2024 н.р.) цей недолік було встановлено за підкритерієм 2.7 (відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм в редакції 2019 р.).

За результатами акредитації 2025 р. у 3 ОП констатовано виправлення недоліку, зокрема, затвердження відповідної процедури присвоєння професійної кваліфікації (3 ОП) або відмову від присвоєння професійної кваліфікації (1 ОП). У 3 ОП недолік було встановлено повторно; в 1 ОП, попри врегулювання процедури присвоєння професійної кваліфікації, констатовано невідповідність ОП професійному стандарту за умови присвоєння професійної кваліфікації.

У 57 (88 %) фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 2. Структура та зміст освітньої програми.** Серед них рівень відповідності «Е» щодо 39 ОП було визначено за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації, щодо 12 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, щодо 5 ОП – лише за результатами акредитації 2025 р. Щодо 1 ОП, яка тричі поспіль отримувала умовну (викладену) акредитацію, рівень відповідності «Е» стосовно Критерію 2 було визначено за результатами першої акредитаційної експертизи (у зв'язку з невідповідністю ОП предметній області визначеної спеціальності та виявленими ознаками псевдовибірковості), друга та третя акредитаційні експертизи засвідчили відсутність суттєвих недоліків за Критерієм.

Результати попередньої акредитації засвідчили невідповідність обсягу складових 3 ОП вимогам стандарту вищої освіти. Акредитація 2025 р. засвідчила

виправлення недоліку у 2 ОП; в 1 ОП (щодо якої загалом чотири рази поспіль було прийнято рішення про умовну (відкладену) акредитацію) недолік ідентифіковано повторно. У 5 ОП цей недолік не було ідентифіковано за результатами попередньої акредитаційної експертизи, але визначено як суттєвий у 2025 р.

У 12 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено порушення логічної послідовності освітніх компонентів, зокрема, незабезпечення необхідних попередніх навичок для проходження практики. За результатами акредитації 2025 р. лише в 4 ОП було констатовано усунення недоліку, натомість у 8 ОП недолік було встановлено повторно. Простежуємо випадки, коли недолік не було встановлено за результатами попередньої акредитації (3 ОП) або було встановлено, але не визначено суттєвим (3 ОП), однак було встановлено за результатами акредитації 2025 р.

У 6 ОП як суттєвий недолік було визначено незабезпечення необхідних попередніх навичок для засвоєння навчальних дисциплін. У 2025 р. в 3 ОП встановлено усунення недоліку; у 3 ОП — недолік встановлено повторно. В 1 ОП недолік не було ідентифіковано за результатами попередньої акредитації, у 2 ОП — встановлено, але не визначено суттєвим, однак встановлено за результатами акредитації 2025 р.

Найчастіше передумовою для визначення суттєвого недоліку за Критерієм 2 (у 33 ОП) ставала неможливість досягнення програмних результатів навчання освітньої програми в межах її освітніх компонентів. Лише в половині проаналізованих випадків (16 ОП) акредитація 2025 р. засвідчила виправлення недоліку; у 16 ОП недолік було встановлено повторно; ще в 1 ОП було констатовано часткове усунення недоліку, проте недолік визначено як несуттєвий. У 3 ОП недолік не було встановлено за результатами попередньої акредитації, у 3 ОП — не визначено суттєвим, але встановлено і визначено як суттєвий у 2025 р.

За результатами попередньої акредитації в 10 ОП було встановлено неможливість сформулювати частину визначених освітньою програмою компетентностей. Акредитація 2025 р. засвідчила усунення недоліку в 6 ОП, у 4 ОП встановила недолік повторно. Окрім того, у 2025 р. недолік було ідентифіковано у 7 ОП, в яких за результатами попередньої акредитації його або не було встановлено (3 ОП), або не було визначено суттєвим (4 ОП).

У 20 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено невідповідність змісту освітньої програми вимогам до предметної області. Це освітні програми за спеціальностями: 011 Освітні, педагогічні науки (1 ОП), 014 Середня освіта (2 ОП), 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (1 ОП), 033 Філософія (1 ОП), 034 Культурологія (1 ОП), 035 Філологія (1 ОП), 051 Економіка (1 ОП), 053 Психологія (1 ОП), 061 Журналістика (1 ОП), 073 Менеджмент (1 ОП), 106 Географія (1 ОП), 122 Комп'ютерні науки (1 ОП), 123 Комп'ютерна інженерія (1 ОП), 133 Галузеве машинобудування (1 ОП), 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології (1 ОП), 205 Лісове господарство (1 ОП), 222 Медицина (1 ОП), 227 Фізична терапія, ерготерапія (1 ОП) та 281 Публічне управління та адміністрування (1 ОП). Щодо 11 з цих ОП за результатами акредитації 2025 р. констатовано усунення недоліку, щодо 4 ОП недолік визначено повторно (за спеціальностями 014 Середня освіта, 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології); ще в 4 ОП констатовано відповідність змісту ОП вимогам до предметної області, водночас

встановлено невідповідність предметній області тем кваліфікаційних робіт. Простежуємо також випадки, коли недолік за результатами попередньої акредитації не було визначено суттєвим (2 ОП), однак встановлено за результатами акредитації 2025 р.

У 2 ОП результати попередньої акредитації встановили невідповідність предметній області тем кваліфікаційних робіт – недоліки було усунуто до наступної акредитаційної експертизи. В 1 ОП недолік спершу було визначено несуттєвим, а за результатами акредитації 2025 р. – суттєвим недоліком.

У 6 ОП попередньо було встановлено ознаки псевдовибірковості. У 2025 р. результати акредитації засвідчили усунення недоліку в більшості освітніх програм (5 ОП), лише в 1 випадку недолік було встановлено повторно.

У 17 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено суперечності у процедурі вибору освітніх компонентів або її недотримання. Акредитація 2025 р. засвідчила усунення недоліку для 12 ОП, ще 2 ОП продемонстрували часткове усунення недоліку, зокрема, констатовано відсутність права здобувачів обрати ОК із каталогів інших ОП або освітніх рівнів (1 ОП), відсутність належного інформування про процедуру вибору освітніх компонентів (1 ОП). У 3 ОП констатовано відсутність реальних дій щодо усунення недоліку. Зауважимо, що для 3 ОП недолік було визначено несуттєвим за результатами попередньої акредитації, однак акредитація 2025 р. визначила його суттєвим.

В 1 ОП попередня акредитація констатувала відсутність практики інформування про процедуру вибору освітніх компонентів. Недолік було усунуто.

У 10 ОП попередньо було констатовано, що зміст практики не забезпечував здобувачів освіти необхідними для спеціальності знаннями і навичками. За результатами акредитації 2025 р. було встановлено виправлення недоліку в 7 ОП, у 3 ОП недолік встановлено повторно. Також простежуємо випадки, коли недолік встановлено не було за результатами попередньої акредитації (4 ОП) або встановлено, але не визначено суттєвим (1 ОП), однак встановлено за результатами акредитації 2025 р.

У 9 ОП попередня акредитація засвідчила, що організація та проведення практики не забезпечували досягнення результатів навчання. Акредитація 2025 р. встановила виправлення недоліку у 5 ОП; повторно констатовано недолік у 4 ОП. Ще для 2 ОП недолік не було попередньо встановлено, однак встановлено у 2025 р.

У 2 ОП попередньо було встановлено, що обсяг кредитів ЄКТС, який відводиться освітньою програмою та навчальним планом на вибір освітніх компонентів здобувачами освіти, менший за 25% обсягу освітньої програми. В 1 ОП із згаданих цей недолік було повторно констатовано у 2025 р.

З-поміж проаналізованих освітніх програм лише щодо 1 ОП за результатами акредитації, здійсненої у 2020/2021 н.р., було визначено рівень відповідності «Е» за **Критерієм 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання**. Передумовою цього стало визначення наступних суттєвих недоліків: зміст програм вступних випробувань не дозволяв перевірити здатність до опанування освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, а, власне, програми вступних випробувань не були оприлюднені на сайті ЗВО. Результати акредитації 2025 р. констатували повну відповідність вимогам критерію.

Щодо 1 ОП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у тому ж 2020/2021 н.р. недоліків встановлено не було. Однак за результатами акреди-

тації 2025 р. встановлено було наступні суттєві недоліки: правила прийому на навчання містили дискримінаційні обмеження прав абітурієнтів, не відповідали вимогам Умов прийому (Порядку прийому) на навчання для здобуття вищої освіти, не було визначено процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, відповідно, вони не могли бути застосовані у випадку звернення.

В 11 (17 %) ОП, що декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 4. Навчання і викладання за освітньою програмою**. Серед них рівень відповідності «Е» щодо 7 ОП було визначено лише за результатами акредитації 2025 р., 2 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, 2 ОП – за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації.

У 2 ОП за результатами попередньої акредитаційної експертизи було встановлено недостатність методичного забезпечення для досягнення результатів навчання. Акредитація 2025 р. встановила усунення недоліку в 1 ОП, в іншій ОП недолік було встановлено повторно.

Відсутність належного інформування здобувачів про цілі, зміст та критерії оцінювання результатів навчання було встановлено за результатами акредитаційної експертизи 5 ОП. Водночас лише у 2 ОП недолік було визначено як суттєвий. Натомість неузгодженість робочих програм освітніх компонентів та силабусів (2 ОП), відсутність у вільному доступі робочих програм та силабусів окремих освітніх компонентів (1 ОП) не були визначені суттєвими недоліками. За результатами акредитації 2025 р. в 4 ОП недолік встановлено повторно і визначено як суттєвий. Лише в 1 ОП констатовано усунення недоліку.

Відсутність систематичного оновлення змісту освітніх компонентів з урахуванням сучасних наукових досягнень і практик було встановлено за результатами попередньої акредитації 4 ОП, однак недолік не було визначено як суттєвий. Зауважимо, що попередні акредитаційні експертизи відбулися в 2020/2021 н.р. (1 ОП), 2022/2023 н.р. (2 ОП) та 2023/2024 н.р. (1 ОП). За результатами акредитації 2025 р. недолік було встановлено повторно і визначено як суттєвий.

В 11 (17 %) ОП, що декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність**. Серед них рівень відповідності «Е» щодо 9 ОП було визначено лише за результатами акредитації 2025 р., 1 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, 1 ОП – за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації.

В 5 ОП за результатами попередньої акредитації неузгодженість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання, а також відсутність належного інформування про них здобувачів вищої освіти було встановлено, але не визначено як суттєвий недолік. В 1 ОП недолік встановлено не було. Результати акредитації 2025 р. констатували наявність суттєвих недоліків у контексті неможливості за допомогою форм і методів контрольних заходів встановити досягнення результатів навчання (6 ОП), відсутності належного інформування здобувачів про контрольні заходи, методи, критерії оцінювання (1 ОП).

За результатами акредитації 2025 р. в 1 ОП було встановлено відсутність практики оприлюднення текстів кваліфікаційних робіт попри вимоги відповідного стандарту вищої освіти. За результатами попередньої акредитації недолік встановлено не було.

В 2 ОП за результатами попередньої акредитації було встановлено відсутність нормативно врегульованої процедури оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, однак недолік не було визначено як суттєвий. Повторне встановлення за результатами акредитації 2025 р. призвело до визначення його як суттєвого.

За результатами попередньої акредитації в 2 ОП було встановлено, що нормативна база ЗВО не гарантує забезпечення академічної доброчесності, зокрема, у Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату встановлено відсотки ступеня оригінальності тексту (1 ОП), або ж внутрішній нормативний документ не визначав відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності (1 ОП). Акредитація 2025 р. в 1 ОП встановила усунення недоліку і вдосконалення процедур, в 1 ОП – відсутність реалістичних змін стосовно нормативного врегулювання питань академічної доброчесності і повторно констатувала суттєвий недолік. В 2 ОП суперечливість нормативної бази ЗВО у контексті забезпечення академічної доброчесності не була визначена як суттєвий недолік за результатами попередньої акредитації, однак визначена як суттєвий недолік за результатами акредитації 2025 р.

В 1 ОП результати акредитації 2025 р. встановили прояви академічної недоброчесності у кваліфікаційних роботах здобувачів, які не були виявлені ЗВО. Під час попередньої акредитації недоліку не було виявлено.

У 39 (60 %) ОП, що декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 6. Людські ресурси**. Серед них рівень відповідності «Е» щодо 20 ОП було визначено лише за результатами акредитації 2025 р., 7 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, 12 ОП – за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації.

Невідповідність кваліфікації викладачів освітнім компонентам, які вони забезпечують, за результатами попередньої акредитації було встановлено в 19 ОП. Результати акредитації 2025 р. засвідчили виправлення недоліку в 7 ОП, у 12 ОП суттєвий недолік констатовано повторно. Зауважимо, що лише в 1 ОП зі згаданих 7 усунення суттєвого недоліку було констатовано за результатами акредитаційної експертизи вже наступного навчального року, у решті випадків – через один (1 ОП), два (3 ОП), три (1 ОП) або й чотири (1 ОП) навчальні роки.

Простежуємо випадки, коли недолік не було встановлено за результатами попередньої акредитації (7 ОП) або встановлено, але не визначено суттєвим (12 ОП), однак встановлено за результатами акредитації 2025 р. Тож саме цей недолік був основною передумовою визначення рівня відповідності «Е» за Критерієм 6.

За результатами попередньої акредитації недотримання визначених процедур конкурсного добору було встановлено як суттєвий недолік у 1 ОП. Акредитація 2025 р. повторно встановила недолік в 1 ОП.

Відсутність залучення професіоналів-практиків та роботодавців до освітнього процесу була визначена як суттєвий недолік за результатами акредитації 4 ОП. Акредитація 2025 р. повторно констатувала недолік.

Відсутність оприлюднених результатів щорічного рейтингування НПП (6.4.1) за результатами акредитації 2025 р. було встановлено в 7 ОП. Результати попередньої акредитації визначили цей недолік лише щодо 1 ОП.

У 5 (8 %) ОП, що декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 7. Освітне**

середовище та матеріальні ресурси. Серед них рівень відповідності «Е» щодо 2 ОП було визначено лише за результатами акредитації 2025 р., 1 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, 1 ОП – за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації. Щодо 1 ОП, яка тричі поспіль отримувала умовну (викладену) акредитацію, рівень відповідності «Е» стосовно Критерію 7 було визначено за результатами першої акредитаційної експертизи (у зв'язку відсутністю на ОП необхідного лабораторного обладнання та програмного забезпечення), друга та третя акредитаційні експертизи засвідчили відсутність суттєвих недоліків за критерієм.

Для 1 ОП за спеціальністю 205 Лісове господарство відсутність належного навчально-методичного забезпечення викладання освітніх компонентів тричі поспіль ставала передумовою визначення рівня відповідності «Е» за Критерієм 7 (у 2021/2022 н.р., 2022/2023 н.р. та 2024/2025 н.р.).

Усунення суттєвого недоліку в контексті недостатності наявного матеріально-технічного забезпечення для повноцінного досягнення ПРН освітньої програми спостерігаємо в 1 ОП за спеціальністю 275 Транспортні технології. Зауважимо, що попередня акредитаційна експертиза цієї ОП відбулася у 2021/2022 н.р.

Встановлення наявності суттєвих недоліків вперше саме за результатами акредитації 2025 р. спостерігаємо у 2 ОП. У першому випадку попередня акредитаційна експертиза (2019/2020 н.р.) взагалі не встановила недоліків за Критерієм 7 в освітній програмі за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа, натомість результати акредитації 2025 р. констатували недостатність матеріально-технічного забезпечення ОП. У другому випадку результати акредитації 2023/2024 н.р. засвідчили наявність на ОП за спеціальністю 222 Медицина несуттєвих недоліків, натомість у 2025 р. було визначено суттєві недоліки в контексті відсутності необхідного для реалізації ОП програмного забезпечення, інфраструктури дистанційного навчання, а також чітко визначеної політики врегулювання конфліктних ситуацій.

У 45 (69 %) ОП, що декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми.** Серед них рівень відповідності «Е» щодо 35 ОП було визначено саме за результатами акредитації 2025 р., 2 ОП – лише за результатами попередньої акредитації, 8 ОП – за результатами акредитації 2025 р. та попередньої акредитації.

Якщо ж проаналізувати звіти експертних груп за результатами попередньої акредитації всіх 65 освітніх програм, щодо яких декілька разів поспіль приймали рішення про умовну (відкладену) акредитацію, у 32 (49 %) ОП взагалі не було встановлено недоліків за підкритерієм 8.1. У 30 ОП були встановлені недоліки, не визнані суттєвими, зокрема:

- суперечливість нормативної бази ЗВО щодо процедури моніторингу якості та оновлення освітніх програм (4 ОП), відсутність оприлюдненої на сайті ЗВО процедури (3 ОП);
- недотримання встановлених ЗВО вимог щодо періодичного оновлення програми, а відтак відсутність змін протягом тривалого періоду (5 ОП);
- недотримання черговості етапів оновлення та затвердження ОП (6 ОП);
- недотримання процедури прозорого громадського обговорення проєктів освітніх програм (4 ОП);

- недотримання розробленої ЗВО процедури моніторингу якості освітніх програм (5 ОП);
- неефективність внутрішньої експертизи проєктів ОП, що призвела до технічних та структурних помилок в навчальному плані та профілі ОП (4 ОП).

У контексті забезпечення процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм за результатами попередньої акредитації суттєвий недолік, пов'язаний з недотриманням цих процедур, було встановлено у 3 ОП. За результатами акредитації 2025 р. у 2 ОП встановлено було усунення недоліку, у 1 ОП недолік констатовано повторно. У 3 ОП суттєвий недолік було встановлено лише за результатами акредитації 2025 р. Зауважимо, що за результатами акредитації 2025 р. в 53 (82 %) ОП не було встановлено недоліків за підкритерієм 8.1, у 8 ОП – встановлено окремі випадки недотримання ЗВО розроблених процедур моніторингу та перегляду освітніх програм.

За результатами попередньої акредитації всього у 3 ОП було встановлено суттєвий недолік щодо забезпечення розгляду пропозицій здобувачів освіти або органу студентського самоврядування щодо освітньої програми. За результатами акредитації 2025 р. у 2 ОП було встановлено усунення недоліку, в 1 ОП – відсутність послідовних заходів щодо залучення здобувачів безпосередньо та через органи самоврядування до процесу періодичного перегляду освітньої програми. У 4 ОП недолік визначено як суттєвий лише за результатами акредитації 2025 р.

Водночас у 45 (69 %) ОП не було встановлено недоліків у контексті врахування пропозицій здобувачів щодо вдосконалення освітньої програми. У 17 (26 %) ОП встановлені були наступні недоліки, не визнані суттєвими:

- незалучення здобувачів (2 ОП) або представників студентського самоврядування (3 ОП) до процесу перегляду освітньої програми;
- участь у засіданнях колегіальних органів, що не супроводжується фіксацією конкретних пропозицій (4 ОП), або залучення до обговорення лише вже наданих пропозицій щодо освітньої програми (1 ОП);
- неврахування пропозицій здобувачів щодо освітньої програми (3 ОП), відсутність фактів надходження пропозицій від здобувачів (3 ОП) або суперечливість поданої інформації про врахування пропозицій (3 ОП);
- необізнаність здобувачів у процедурах забезпечення якості (5 ОП).

За результатами акредитації 2025 р. у 7 ОП було встановлено несистемність залучення здобувачів до процедур забезпечення якості та неврахування отриманих від них пропозицій під час перегляду ОП.

У контексті проведення, аналізу та використання результатів опитувань серед здобувачів вищої освіти за результатами попередньої акредитації у 2 ОП було встановлено суттєвий недолік у зв'язку з відсутністю систематичних опитувань здобувачів. У 32 ОП жодних недоліків організації та використання результатів опитувань ідентифіковано не було. У 31 ОП було ідентифіковано наявність недоліків, не визнаних суттєвими, зокрема:

- попри наявність загальноуніверситетських опитувань, відсутність опитувань в розрізі аналізованої освітньої програми (5 ОП);
- відсутність чітко визначеної методології проведення опитування та аналізу результатів (1 ОП);
- відсутність практики збирання зворотного зв'язку у формі анонімних опитувань (3 ОП), проведення опитувань виключно у паперовій формі (2 ОП);

- відсутність практики збирання зворотного зв'язку щодо якості викладання окремих ОК (3 ОП), академічної доброчесності (1 ОП);
- відсутність ефективної практики узагальнення та аналізу результатів опитувань (5 ОП) або прикладів прийняття управлінських рішень за результатами аналізу зворотного зв'язку (2 ОП);
- неефективна комунікація результатів опитувань (5 ОП);
- низький відсоток участі здобувачів в опитуваннях (2 ОП).

За результатами акредитації 2025 р. в 6 ОП було констатовано наявність суттєвого недоліку у контексті організації опитувань здобувачів, переважно через відсутність практик їхнього аналізу та використання результатів. В 1 ОП суттєвий недолік було встановлено повторно. Натомість у 43 ОП недоліку встановлено не було. У 16 ОП були встановлені недоліки, не визначені як суттєві: неефективність практики реалістичного врахування результатів опитувань під час оновлення освітніх програм (4 ОП); неефективне інформування про результати опитувань (6 ОП); попри наявність загальноуніверситетських опитувань, відсутність опитувань в розрізі аналізованої освітньої програми (5 ОП); відсутність практики збирання зворотного зв'язку щодо якості викладання окремих ОК (2 ОП); нерепрезентативність опитувань (3 ОП).

За результатами попередньої акредитації у жодній з аналізованих ОП не було встановлено суттєвих недоліків за підкритерієм 8.3, у 57 ОП недоліків не було встановлено взагалі, у 8 ОП визначено було наступні несуттєві недоліки:

- встановлені ЗВО пропозиції роботодавців не мали відображення у змісті аналізованої освітньої програми (4 ОП);
- неформалізований характер співпраці з роботодавцями (2 ОП);
- відсутність практики отримання зворотного зв'язку від роботодавців у формі анкетування (2 ОП), неефективність обраних форм отримання зворотного зв'язку (2 ОП).

За результатами акредитації 2025 р. у 2 ОП було встановлено суттєвий недолік у контексті відсутності реалістичного врахування пропозицій роботодавців під час оновлення освітніх програм. В обох випадках недостатня ефективність підходів до збирання та аналізу пропозицій роботодавців за результатами попередньої акредитації була визначена як несуттєвий недолік.

Зауважимо, що у 52 ОП за результатами акредитації 2025 р. не було виявлено недоліків за підкритерієм 8.3. В 11 ОП було встановлено наступні недоліки, не визначені як суттєві: відсутність реалістичного розгляду отриманих пропозицій від зовнішніх стейкхолдерів (4 ОП), відсутність імплементації формально прийнятих пропозицій зовнішніх стейкхолдерів (2 ОП), вузьке коло роботодавців, залучених до процедур забезпечення якості (3 ОП), неефективне інформування про результати аналізу зворотного зв'язку (2 ОП).

За результатами попередньої акредитації лише у 8 з проаналізованих ОП було визначено наявність суттєвого недоліку в контексті неспроможності внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО вчасно виявляти і усувати недоліки. Зауважимо, що акредитаційна експертиза 6 з цих ОП відбулася у 2024/2025 н.р. За результатами акредитації 2025 р. в 1 ОП суттєвий недолік не було визначено повторно, в 7 ОП — встановлено наявність суттєвого недоліку.

У 13 ОП за результатами попередньої акредитації взагалі не було ідентифіковано недоліків за підкритерієм 8.5. У 44 ОП ідентифіковано недоліки, які визначено несуттєвими. Водночас у 25 ОП було визначено факт несвоєчасного

реагування внутрішньої системи забезпечення якості ЗВО на виявлені недоліки, у 16 ОП – неефективність визначених процедур моніторингу. За результатами акредитації 2025 р. у 29 з-поміж цих ОП недолік визначено як суттєвий, у 31 ОП – встановлено, але не визначено суттєвим, у 5 ОП – не встановлено.

За результатами попередньої акредитації лише у 2 ОП було визначено суттєвий недолік у контексті відсутності реагування на рекомендації за результатами зовнішнього забезпечення якості. В обох випадках недолік було визначено за результатами другої посліпль акредитаційної експертизи, що призвела до рішення про умовну (відкладену) акредитацію. Зауважимо, що у 4 ОП, щодо яких загалом тричі посліпль приймали рішення про умовну (відкладену) акредитацію, за результатами другої акредитаційної експертизи було встановлено згаданий недолік, проте його визначено як несуттєвий. Ще у 2 ОП, щодо однієї з яких загалом три (чотири) рази посліпль приймали рішення про умовну (відкладену) акредитацію, за результатами попередньої акредитації було визнано ефективною практику реагування ЗВО на рекомендації попередніх експертиз.

Серед освітніх програм, щодо яких рішення про умовну (відкладену) акредитацію було прийнято за результатами першої для них акредитаційної експертизи, переважно простежуємо відсутність аналізу за підкритерієм 8.6 (29), хоча також прослідковуємо відзначення як ефективної практики аналізу результатів акредитації та рекомендацій, наданих іншим ОП, що реалізуються в ЗВО (22 ОП).

За результатами акредитаційної експертизи 2025 р. суттєвий недолік у контексті відсутності реагування на рекомендації за результатами зовнішнього забезпечення якості було встановлено у 17 ОП. У 18 ОП встановлено факт часткового реагування на рекомендації, і недолік визначено як несуттєвий. Натомість у 30 ОП експертними групами було відзначено практику реагування на рекомендації за результатами зовнішнього оцінювання як ефективну.

Лише щодо 1 ОП, яка декілька разів отримувала умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 9. Прозорість та публічність** – за результатами акредитації 2025 р. – у зв'язку з відсутністю опублікованих на офіційному сайті ЗВО робочих програм навчальних дисциплін ОП.

Щодо 2 ОП, які декілька разів отримували умовну (відкладену) акредитацію, фіксуємо визначення рівня відповідності «Е» за **Критерієм 10. Навчання через дослідження** – в обох випадках за результатами акредитації 2025 р. Щодо обох було визначено неможливість забезпечити повноцінну підготовку аспіранта через зміст ОП та невідповідність напрямів досліджень наукових керівників тематиці дисертацій аспірантів. За результатами попередньої акредитації недоліки не було визначено як суттєві.

Здійснений аналіз дозволяє стверджувати про певний прогрес ЗВО у розробленні та вдосконаленні внутрішньої нормативної бази з організації освітнього процесу. Простежуємо унормування процедури присвоєння професійних кваліфікацій, організації вільного вибору освітніх компонентів, практичної підготовки, забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності тощо. Наприклад, у проаналізованих освітніх програмах здебільшого не було повторно констатовано фактів псевдовибірковості або суперечностей у процедурі вибору дисциплін, що свідчить про поступове перетворення декларативної академічної свободи студента на реальний механізм формування власної освітньої траєкторії.

Водночас досі слабка система внутрішнього моніторингу якості освіти під час реалізації цих освітніх програм не дозволила ідентифікувати та усунути

недоліки самотійно. Показовим у цьому сенсі є те, що суттєві недоліки саме за Критерієм 2 для 68 % проаналізованих освітніх програм стали передумовою другого, а то й третього, поспіль рішення про умовну (відкладену) акредитацію. Зокрема, у 34 % ОП фактично не відбулося ґрунтовного перегляду та реалістичного забезпечення їхньою структурою та змістом досягнення програмних результатів навчання. Частотними є також випадки, коли рекомендації стосовно усунення недоліків, не визначених за результатами попередньої акредитації як суттєві, ігнорувалися або лише частково виконувалися ЗВО.

Системною проблемою для ЗВО залишається кадровий голод. У 49 % ОП відсутність викладачів, які демонструють спроможність фахово забезпечити викладання освітніх компонентів, стала передумовою повторного рішення про умовну (відкладену) акредитацію. Лише в 1 ОП з проаналізованих усунення недоліку було констатовано за результатами акредитаційної експертизи вже наступного навчального року.

Результати акредитації 2025 р. дозволяють також стверджувати про вдосконалення інструментів експертного оцінювання освітніх програм. Положення про акредитацію 2024 р. та розроблені услід за його введенням в дію методичні матеріали для учасників акредитаційного процесу (зокрема, «Роз'яснення щодо застосування критеріїв оцінювання освітніх програм» та «Перелік суттєвих недоліків») дозволили посилити послідовність застосування критеріїв оцінювання. Зокрема, це простежуємо на прикладі критеріїв 6 та 8, коли в освітніх програмах недоліки, які у 2025 р. стали передумовою для умовної (відкладеної) акредитації, за результатами попередніх акредитацій також були визначені, однак не визнані суттєвими (відповідно, 31 % і 48 % ОП, у яких за цими критеріями було встановлено рівень відповідності «Е»).

РОЗДІЛ 4. ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА В ДІІ

Внутрішня система забезпечення якості діяльності Національного агентства є інституційною моделлю організації управлінських і процедурних процесів, спрямованою на забезпечення ефективності, результативності та постійного вдосконалення діяльності.

Система інтегрована в управління та щоденну діяльність Національного агентства й охоплює сукупність умов, процесів, процедур та інструментів забезпечення якості.

У розділі проаналізовано, зокрема механізми зворотного зв'язку з ключовими стейкхолдерами, інструменти оцінювання якості роботи експертів, діяльність Комісії щодо забезпечення якості роботи експертів, оновлення процедур і методичних матеріалів. Розділ відображає структурні компоненти системи, інструменти її функціонування та результати реалізації механізмів внутрішнього забезпечення якості.

4.1. Забезпечення зворотного зв'язку з основними стейкхолдерами

4.1.1 Опитування гарантів освітніх програм

Щотижневі опитування гарантів освітніх програм стали усталеною практикою роботи Національного агентства, що дозволяє отримувати систематичний зворотний зв'язок від представників закладів вищої освіти. У 2025 р. в опитуваннях взяли участь 808 гарантів (у 2024 р. – 882 учасники; у 2023 р. – 936 учасників, а у 2022 р. – 341 учасник). У зимово-весняний період (січень-травень) участь взяли 535 гарантів, а в осінній (вересень-листопад) – 272.

Аналіз отриманих відповідей показує, що більшість респондентів – 57% як у першому, так і в другому півріччі – не зазначили жодних суттєвих труднощів під час акредитації, що підтверджує загальну ефективність процедури. Водночас гаранти відзначили кілька ключових проблемних аспектів. Найчастіше звучали скарги на велике навантаження, що відзначила приблизно чверть респондентів: 27% та 26% відповідно у двох періодах (у 2024 – 26% / 28%). Великий обсяг необхідних документів викликав занепокоєння у 20% опитаних у першому півріччі, а в другому показник становив 16% (у 2024 – 20% / 15%). Недостатність часу відзначили 8% гарантів у першому півріччі та 12% у другому (у 2024 – 8% / 11%). Труднощі із заповненням відомостей про самооцінювання виникли у 9% та 7% відповідно (у 2024 – 3% / 10%). Менш поширеними, але все ж присутніми залишаються проблеми з незрозумілістю критеріїв оцінювання якості освітньої програм – 4% та 3% (у 2024 – 2% / 3%), роботою в онлайн-системі Національного агентства – 3% та 3% (у 2024 – 6% / 3%), якістю експертних груп – 2% та 4%, а з комунікацією з експертною групою – 1% та 2% (у 2024 – 3% / 3%). Серед інших проблем було виділено труднощі із складанням та дотриманням програми візиту: I півріччя: 1%, II півріччя: 1% (у 2024 – 2% / 1%). Незрозумілість самої процедури акредитації загалом викликала труднощі лише в 1% гарантів у першому півріччі та 0,4% в другому (у 2024 – 1% в обох півріччях). Крім того, 0,4% гарантів у першому півріччі висловили незадоволення організацією комунікації з Національним агентством.

Серед відповідей також виокремилась категорія інше, що склала 5% у II півріччі.

Таблиця 69. Проблеми, на які вказували гаранті у 2025 р.

Проблеми / труднощі	I півріччя	II півріччя
Велике навантаження	27%	26%
Великий обсяг необхідних документів	20%	16%
Недостатність часу	8%	12%
Заповнення відомостей про самооцінювання	9%	7%
Незрозумілість критеріїв оцінювання якості освітньої програми	4%	3%
Робота в онлайн-системі Національного агентства	3%	3%
Якість експертної групи	2%	4%
Комунікація з експертною групою	1%	2%
Складання та дотримання програми візиту	1%	1%
Незрозумілість процедури акредитації	1%	0,4%
Комунікація з Національним агентством	0,4%	0%
Інше	0%	5%

Отримані результати свідчать про стабільну ефективність акредитаційних процедур та їхнє позитивне сприйняття більшістю гарантів. Проте повторюваність окремих проблем – зокрема, високого навантаження, значного документообігу, браку часу тощо – вказує на доцільність подальшої оптимізації процесу. Національне агентство продовжуватиме використовувати результати опитувань як основу для аналітичної роботи, прийняття управлінських рішень та вдосконалення акредитаційних механізмів, зберігаючи партнерський підхід до взаємодії із закладами вищої освіти.

4.1.2 Опитування експертів Національного агентства

У 2025 р. секретаріат Національного агентства здійснив опитування експертів з метою щорічного аналізу викликів, що супроводжують проведення акредитаційних експертиз. Результати опитування слугують інструментом для виявлення та своєчасного реагування на актуальні проблеми задля підвищення ефективності акредитаційної процедури.

Участь в опитуванні взяли 2317 експертів, що були залучені до акредитаційної діяльності впродовж року, зокрема у першому півріччі – 1429 відповідей, другому – 888 відповідей.

Аналіз відповідей на запитання про труднощі, з якими експерти зіткнулися під час роботи, демонструє високий рівень задоволеності організацією процесу.

Переважна більшість респондентів – 72% – не зафіксували жодних проблем, що є найвищим показником за весь період спостережень з 2019 р. та свідчить про поступальний розвиток системи акредитації.

Серед проблемних аспектів, які експерти відзначили у 2025 р., найчастіше фігурували:

- пасивна позиція здобувачів освіти на зустрічах з експертними групами – проблему зафіксували 7% респондентів (порівняно з 9% у 2024 р.);
- обмежений часовий ресурс для проведення експертизи – 7% респондентів, що відповідає рівню минулого року.

Комплексний огляд проблематики 2019-2025 рр. засвідчує системне покращення якості організації акредитаційних процедур (Таблиця 70).

Низка проблем має стійкий характер і простежується упродовж кількох років, серед них:

- співпраця з експертами – упродовж 2019-2021 рр. проблема фіксувалася на рівні 3-4% відповідей, у подальші роки показники залишалися відносно стабільними та у 2022-2025 роках не перевищували 3%;
- складання та дотримання програми візиту – у 2019 р. 5%, а в наступні роки мала тенденцію до зниження й у 2020-2025 рр. утримувалася в межах 1-2%;
- робота в акредитаційній системі, труднощі якої почали фіксуватися з 2020 р. (до 7% відповідей), однак у подальшому поширеність зменшувалася і в останні роки не перевищувала 1-2%;
- незрозумілість рецензії на проект звіту експертної групи, що відзначається у відповідях експертів з 2021 р. (3%) та у 2023-2025 роках демонструє помірне зростання до 4-5%. Водночас, зберігається актуальність як організаційно-комунікаційний аспект процедури.

На окрему увагу заслуговує зменшення поширеності окремих проблем, які у попередні роки систематично були у відповідях експертів, а в 2025 р. – не зафіксовані, зокрема:

- велике навантаження, яке у 2019-2021 роках належало до найбільш поширених проблем (19-35% відповідей експертів), та, починаючи з 2022 р., демонструє стійку тенденцію до зниження і у 2024-2025 роках не було вказано у жодній з відповідей;
- написання звіту, де проблемність у 2019 р. становила 22%, у 2020-2023 роках послідовно зменшувалася (до 3%), у 2024-2025 роках не простежується у відповідях експертів;
- незрозумілість рішень галузевих експертних рад та Національного агентства щодо акредитаційних справ – у 2020-2023 роках фіксувалася на рівні 3-12%, у 2025 р. у відповідях експертів відсутня.

Окрім того, фіксується поступове зменшення кількості зауважень щодо обмеженого доступу до інформації про діяльність закладів вищої освіти: якщо у 2021-2023 роках ця проблема зазначалася у 6-8% відповідей експертів, то у 2024-2025 роках її поширеність скоротилася до 4-5%. Аналогічну динаміку демонструють зауваження, пов'язані з незрозумілістю критеріїв оцінювання, які були характерні переважно для початкового етапу впровадження нової моделі акредитації (2019-2021 роки) та з 2022 р. фіксувалися поодинокі (0-2%), а у 2025 р. практично не згадувалися.

Таблиця 70. Динаміка проблем, з якими стикалися експерти під час участі в акредитації освітніх програм (2019-2025 роки)

Охарактеризуйте основні проблеми, з якими Ви зіткнулися під час участі в акредитації ОП?	Кількість відповідей						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Обмежений доступ до інформації про діяльність ЗВО	6 (2%)	93 (6%)	163 (6%)	25 (4%)	164 (8%)	122 (5%)	95 (4%)
Пасивні студенти	14 (5%)	120 (7%)	307 (10%)	39 (6%)	251 (12%)	233 (9%)	168 (7%)
Недостатність часу	74 (29%)	395 (24%)	505 (17%)	79 (13%)	175 (8%)	172 (7%)	155 (7%)
Велике навантаження	88 (35%)	415 (26%)	546 (19%)	82 (13%)	1 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Незрозумілість критеріїв	11 (4%)	68 (4%)	60 (2%)	0 (0%)	52 (2%)	41 (2%)	33 (1%)
Написання звіту	55 (22%)	148 (9%)	265 (9%)	17 (3%)	2 (0%)	1 (0%)	0 (0%)
Співпраця з експертами	11 (4%)	49 (3%)	122 (4%)	15 (2%)	65 (3%)	72 (3%)	81 (3%)
Складання та дотримання плану візиту	12 (5%)	28 (2%)	23 (1%)	7 (1%)	41 (2%)	29 (1%)	22 (1%)
Робота в акредитаційній системі	—	105 (7%)	73 (2%)	5 (1%)	33 (2%)	37 (1%)	44 (2%)
Незрозумілість рішення ГЕР по справі	—	188 (12%)	203 (7%)	16 (3%)	142 (7%)	72 (3%)	0 (0%)
Незрозумілість рішення агентства по справі	—	42 (3%)	26 (1%)	0 (0%)	20 (1%)	9 (0%)	0 (0%)
Незрозумілість рецензії на проект звіту ЕГ	—	—	85 (3%)	16 (3%)	100 (5%)	110 (4%)	106 (5%)
Інше	26 (6%)	91 (6%)	160 (5%)	53 (8%)	96 (5%)	95 (4%)	39 (2%)
Не було проблем	7 (2%)	471 (29%)	1362 (47%)	265 (42%)	1230 (59%)	1688 (68%)	1680 (72%)
Разом	255	1614	2926	482	2086	2489	2317

Ключовими показниками сприйняття експертами процедури акредитації та ефективності організації взаємодії з секретаріатом Національного агентства є дані, що наведені далі.

Таблиця 71. Оцінювання експертами заходів, організованих секретаріатом у 2025 р.

Визначте, наскільки корисним був інструктаж для експертів	9
Оцініть підтримку роботи експертів відділом супроводу експертів	9,7
Оцініть технічну підтримку роботи експертів, якщо ви такої потребували	9,7
Оцініть корисність відгуку-рецензії на проєкт звіту ЕГ	8,8
Оцініть Ваше ставлення до дієвості акредитаційної процедури	9,3

Згідно з отриманими результатами опитування, експерти продовжують високо оцінювати ключові складові акредитаційного процесу: їхнє ставлення до процедури акредитації загалом становить 9,3 (з 10); підтримка роботи експертів відділом супроводу експертів отримала 9,7; технічну підтримку роботи експертів також оцінено на 9,7. Нижчий показник зафіксовано щодо оцінювання експертами корисності інструктажу – 9, тоді як найменший, проте все ще високий показник у 8,8 отримала корисність відгуку-рецензії на проєкт звіту експертної групи.

Отже, отримані дані свідчать про позитивне сприйняття експертами основних етапів зовнішнього оцінювання освітніх програм, що підтверджує належний рівень організації процесу та якісний супровід з боку Національного агентства.

4.1.3 Опитування щодо навчання кандидатів у експерти Національного агентства

Мета та контекст проведення опитування. У 2025 р. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти провело опитування кандидатів у експерти після завершення ними повного циклу підготовки та включення до Реєстру експертів. Частина респондентів уже мала практичний досвід участі в акредитаційних експертизах, що підвищує прикладну валідність отриманих оцінок.

Опитування було спрямоване на:

- визначення відповідності змісту навчання завданням експертної діяльності;
- оцінювання прикладної ефективності підготовки в умовах реальної участі в акредитаційних процедурах;
- виявлення запиту на вдосконалення формату, змісту та інструментів підтримки експертів.

Опитування проведено в межах плану роботи системи внутрішнього забезпечення якості діяльності Національного агентства.

Про навчання кандидатів у експерти у 2025 р.

Підготовка кандидатів у експерти у 2025 р. була орієнтована як на формування знань про нормативну базу та процедури, так і на формування практичних навичок аналізу матеріалів самооцінювання, застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми та підготовки звіту експертної групи.

Навчання передбачало три послідовні етапи:

1. Дистанційний курс

Курс «Забезпечення якості вищої освіти в Україні» складався з 8 тематичних модулів і включав відеолекції, методичні матеріали та підсумкове тестування.

У 2025 р. курс оновлено та з 1 вересня запущено на власній LMS-платформі Moodle.

2. Підсумкове тестування

Тестування виконувало функцію допуску до практичного етапу підготовки та забезпечувало мінімально необхідний рівень теоретичної підготовленості кандидатів.

3. Онлайн-тренінг

Упродовж року проведено 36 тренінгів. Тренінговий формат був зосереджений на відпрацюванні практичних навичок аналізу матеріалів самооцінювання, застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми, формування висновків, підготовки звіту ЕГ, роботи в складі експертної групи.

Формат і участь в опитуванні. Опитування проводилося наприкінці 2025 р. в онлайн-форматі (Google Forms) серед кандидатів, включених до Реєстру експертів станом на момент проведення опитування.

До участі було запрошено 693 особи, з них взяли участь 304 респонденти, що становить 43,9 %. З огляду на добровільний характер участі та специфіку професійної аудиторії, цей показник є достатнім для формування аналітично обґрунтованих висновків.

Важливо, що 80,3 % респондентів на момент опитування вже мали досвід участі в експертизах після проходження навчання. Це суттєво підвищує якість зворотного зв'язку, оскільки оцінювання навчання здійснювалося з позиції його практичного застосування.

Отже, отримані результати відображають не лише сприйняття змісту навчання, а й його функціональну ефективність у реальних процедурах зовнішнього забезпечення якості.

Структура опитування. Опитування складалося з 11 запитань і було побудоване таким чином, щоб поєднати кількісне оцінювання окремих компонентів навчання з якісним аналізом аргументації та пропозицій респондентів.

Структура анкети охоплювала такі блоки:

- оцінювання корисності дистанційного курсу;
- оцінювання корисності тренінгу;
- аргументація наданих оцінок;
- визначення найбільш корисних тем і складових курсу;
- ідентифікація тем, що потребують додаткового роз'яснення;
- оцінювання загальної організації навчання;
- пропозиції щодо вдосконалення змісту та організації навчання.

Такий підхід дозволив не лише зафіксувати рівень задоволеності навчанням, а й виявити конкретні чинники, що впливають на сприйняття його якості, а також окреслити напрями подальшого розвитку програми підготовки експертів.

Поєднання кількісних показників і відкритих відповідей забезпечує можливість глибшого аналітичного осмислення результатів і формування управлінських рішень на їх основі.

Результати опитування.

Дистанційний курс

73,9 % респондентів з тих, хто проходили курс на новій платформі LMS Moodle, – 203 особи, надали дистанційному курсу «Забезпечення якості вищої

освіти в Україні» найвищу оцінку, на 4 або 5 балів оцінили курс 95,6 % респондентів. Такий показник свідчить про високий рівень сприйняття курсу як якісної основи підготовки експертів.

Аналіз аргументації відповідей дозволяє виокремити ключові чинники позитивного оцінювання:

- практична корисність для експертної діяльності (71,2 %);
- якість навчальних матеріалів (збалансоване поєднання теорії та практичних прикладів, якість відео- та текстового контенту (64,9 %);
- зручність формату та платформи (59,5 %).

Отримані дані свідчать, що дистанційний курс виконує дві важливі функції:

- забезпечує розуміння нормативної бази, процедур та критеріїв оцінювання серед кандидатів різних груп (науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, роботодавців);
- формує основу для подальшого практичного відпрацювання навичок на тренінгах.

Загалом результати свідчать про відповідність дистанційного етапу підготовки очікуванням кандидатів та його ефективність як базового компоненту навчальної моделі.

Тренінг

Середній бал корисності тренінгу становить 4,73 із 5, медіана – 5, діапазон оцінок – 3-5. Такий розподіл свідчить про стабільно високий рівень задоволеності учасників та відсутність системних негативних оцінок.

Аналіз відповідей дозволяє виокремити ключові чинники високих оцінок:

- практична спрямованість тренінгу (орієнтація на реальні ситуації експертної діяльності) – 81,6 %;
- професійність тренера (зрозумілість пояснень, ефективна організація навчальної взаємодії, уміння відповідати на запитання та пояснювати складні моменти) – 76,6 %;
- корисність отриманих знань і навичок для подальшої експертної діяльності – 70,1 %;
- можливість обговорення та професійної дискусії з тренерами й іншими учасниками – 65,1 %;
- логіка, структурованість й послідовність подання матеріалу під час тренінгу – 53 %.

Найбільш цінними складовими тренінгу респонденти назвали аналіз реальних кейсів, формування навичок написання звіту, розуміння логіки застосування критеріїв та обговорення етичних аспектів експертної діяльності, моделювання реальних ситуацій, що сприяє розвитку здатності приймати обґрунтовані та аргументовані рішення в межах акредитаційних процедур.

Загальна організація процесу навчання

Оцінювання загальної організації навчання також має виразно позитивний характер: переважають оцінки 5 балів, середній показник становить близько 4,7-4,8. Це підтверджує ефективність структури, формату та адміністративної підтримки навчального процесу.

Напрями подальшого вдосконалення. Відкриті відповіді дозволили окреслити чіткі напрями подальшого вдосконалення змісту підготовки експертів. Зафіксовані

запити стосуються переважно не перегляду базової моделі навчання, а поглиблення професійних компетентностей та розвитку практичних навичок.

Серед тем, які респонденти визначили як корисні для подальшого розвитку експертів, в що модель навчання формує прикладні навички прийняття обґрунтованих рішень, написання звіту ЕГ, сприяє розвитку професійної культури експертної діяльності. Водночас відкриті відповіді засвідчують запит не на зміну концепції підготовки, а на її подальше поглиблення. Запропоновані напрями вдосконалення стосуються розвитку аналітичних навичок, деталізації складних кейсів та формування системи післятренінгової підтримки, що є ознакою високої професійної мотивації експертної спільноти.

Результати опитування стали основою для конкретних управлінських рішень, спрямованих на подальше посилення професійної спроможності експертної спільноти та розвиток аналітичної складової підготовки:

- До програми тренінгу з написання звіту експертної групи інтегровано окремий модуль, присвячений аналізу складних аспектів підготовки звіту та поглибленню практики застосування «Переліку суттєвих недоліків» під час розмежування рівнів відповідності. Такий підхід спрямований на підвищення узгодженості, обґрунтованості та відтворюваності експертних висновків.
- Розробляються нові кейси, що моделюють управління груповою динамікою, досягнення професійного консенсусу та прийняття колегіальних рішень у складних ситуаціях. Це сприяє зміцненню культури відповідального командного лідерства та підвищенню якості колегіальних рішень.
- До програм тренінгів інтегровано роз'яснення щодо використання інструментів штучного інтелекту, зокрема щодо допустимих підходів, етичних меж і персональної відповідальності експерта. Це забезпечує сучасність підготовки та відповідність діяльності експертів принципам професійної доброчесності й академічної етики.

Отримані тенденції узгоджуються з результатами опитувань, проведених серед учасників *Тренінгу із написання звіту експертної групи для експертів та Тренінгу для членів галузевих експертних рад із підготовки і написання експертного висновку ГЕР*. Їхній зміст підтверджує високу оцінку практичної спрямованості навчання та відображає зрілий професійний запит експертної спільноти на подальше поглиблення аналітичних навичок і розширення кейс-методики як інструменту підвищення якості експертних рішень.

4.1.4 Опитування експертів та членів галузевих експертних рад за результатами впровадження «Переліку суттєвих недоліків»

Мета та контекст опитування. З метою отримання зворотного зв'язку від експертного середовища Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти було проведено опитування щодо практики застосування «Переліку суттєвих недоліків» у процесі акредитації освітніх програм. Опитування було спрямоване на узагальнення досвіду використання цього інструменту, визначення його практичної цінності для експертів та виявлення можливих напрямів подальшого розвитку методичного забезпечення акредитаційних процедур.

Загальна характеристика опитування. Опитування проводилося з 31 грудня 2024 р. по 13 січня 2025 р. у форматі онлайн-анкетування. До участі були запрошені

експерти та члени галузевих експертних рад, які брали участь у проведенні акредитаційних експертиз у період із вересня по грудень 2024 р.

У дослідженні взяли участь 879 осіб, що представляють усі 29 галузей знань. Серед респондентів: 85% – експерти Національного агентства, 15% – члени галузевих експертних рад. За професійною належністю учасники опитування представляли науково-педагогічну спільноту, здобувачів вищої освіти, роботодавців та міжнародних експертів. Отримані відповіді відображають позиції широкого кола фахівців, залучених до процедур акредитації.

Ключові результати та узагальнені тенденції. Більшість респондентів відзначили, що використання «Переліку суттєвих недоліків» є корисним для структурування висновків експертних груп та підготовки матеріалів за результатами акредитаційної експертизи.

За результатами оцінювання: 33,7% респондентів надали найвищу оцінку (5 балів); 36,4% – 4 бали; 16,7% – 3 бали. Отже, переважна частина учасників опитування позитивно оцінила застосування інструменту у своїй практичній діяльності.

У відповідях також зазначалося, що Перелік сприяє більш чіткому формулюванню висновків та узгодженості підходів до інтерпретації критеріїв оцінювання.

Понад 86% респондентів оцінили вплив інструменту на процес оцінювання у діапазоні від 3 до 5 балів, що свідчить про його позитивне сприйняття професійною спільнотою.

У відкритих відповідях учасники опитування запропонували:

- уточнити окремі формулювання;
- розширити приклади практичного застосування;
- посилити методичну підтримку під час використання інструменту.

Такі пропозиції розглядаються як складова природного процесу вдосконалення методичних матеріалів та інструментів оцінювання.

Подальші кроки. З урахуванням отриманого зворотного зв'язку Національним агентством було здійснено низку кроків щодо актуалізації та уточнення методичних матеріалів. Зокрема:

- оновлено окремі формулювання «Переліку суттєвих недоліків»;
- затверджено оновлені форми Звіту експертної групи та Експертного висновку галузевої експертної ради (Протокол №13 (85) від 26 серпня 2025 р.);
- уточнено Інструкцію щодо застосування в процесі акредитаційної експертизи «Переліку суттєвих недоліків» (наказ №51 від 01 вересня 2025 р.);
- оновлено Інструкцію для експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо організації роботи експертної групи в процесі проведення акредитаційної експертизи (Наказ Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти №52 від 01 вересня 2025 р.), оновлено Настанови для членів галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо організації роботи в процесі проведення акредитаційної експертизи (Наказ Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 09 вересня 2025 р. №55);
- доповнено тренінгові програми для експертів прикладами застосування «Переліку суттєвих недоліків», принципи застосування Переліку акцентовано на Інструктажах для експертів перед візитом до закладу вищої освіти, на вебінарі для членів ГЕР (жовтень 2025 р.).

Ці кроки спрямовані на подальший розвиток прозорості, передбачуваності та методичної узгодженості акредитаційних процедур.

Значення результатів. Проведене опитування підтвердило актуальність регулярного отримання зворотного зв'язку від експертної спільноти щодо застосування інструментів оцінювання. Системна робота з аналізу практики та врахування професійних пропозицій сприяє розвитку методичного забезпечення акредитаційних процедур і підтримці високих стандартів забезпечення якості вищої освіти.

Детальні результати опитування відображено у відповідному звіті Національного агентства (2025)³⁵. Аналіз ефективності впровадження «Переліку суттєвих недоліків» як інструменту оцінювання освітніх програм також представлено в науковій статті³⁶.

4.1.5 Опитування про зразкові практики в освітній діяльності

Мета та контекст опитування. З метою поглиблення розуміння підходів академічної спільноти до трактування поняття «зразкова практика у забезпеченні якості освіти» Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти було проведено відповідне опитування представників закладів вищої освіти.

Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (2024), рівень відповідності «А» Критерію передбачає зразковість та/або інноваційність практик реалізації визначеного Критерію, що безпосередньо вплинули на реалізацію освітньої програми, повну відповідність визначеним вимогам та відсутність недоліків.

У методичному посібнику «Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми» зазначено, що зразковими вважаються практики, які демонструють стабільну ефективність, позитивно впливають на освітній процес та можуть бути орієнтиром для наслідування, а інноваційними — ті, що впроваджують нові підходи, рішення або технології.

Проведене дослідження спрямоване на узагальнення професійного бачення академічної спільноти та формування емпіричної основи для подальшого розвитку методичних підходів до застосування критеріїв оцінювання.

Загальна характеристика опитування. Опитування проводилося з 8 липня по 18 грудня 2024 р. у форматі онлайн-анкетування. У ньому взяли участь 1 689 представників закладів вищої освіти.

Переважну більшість респондентів становили науково-педагогічні працівники (83,4%). Також участь взяли керівники структурних підрозділів, відповідальних за забезпечення якості вищої освіти, представники адміністрацій ЗВО та інші фахівці, залучені до реалізації освітніх програм і процедур внутрішнього забезпечення якості. До опитування долучилися представники всіх галузей знань та різних вікових категорій, що забезпечує широку репрезентативність отриманих результатів.

³⁵ Опитування експертів та членів галузевих експертних рад за результатами впровадження «Переліку суттєвих недоліків»

<https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/Звіт-за-рез-опитування-щодо-Переліку.pdf> (дата звернення: 20.02.2026)

³⁶ Butenko, A., Yeremenko, O., & Trebenko, O. (2025). IMPLEMENTATION ANALYSIS OF THE LIST OF MAJOR DRAWBACKS IN EXTERNAL QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION. *The Modern Higher Education Review*, (10), 128–156. <https://doi.org/10.28925/2617-5266/2025.106> (дата звернення: 20.02.2026)

Ключові результати та узагальнені тенденції. За результатами опитування більшість респондентів віднесли до зразкових або інноваційних такі практики:

- залучення роботодавців до формування профілю освітньої програми;
- успішну реалізацію дуальної освіти, інтегровану в зміст освітньої програми;
- ефективну інтернаціоналізацію освітнього процесу;
- участь наукових керівників та аспірантів у спільних інноваційних дослідницьких проєктах;
- застосування нестандартних механізмів взаємодії зі стейкхолдерами;
- оновлення та розвиток матеріально-технічної бази;
- функціонування системи підвищення кваліфікації викладачів;
- розвиток внутрішньої нормативної бази забезпечення якості.

Отримані дані свідчать, що академічна спільнота пов'язує зразковість пересеред із реальним впливом практик на якість освітньої програми, їх системністю, сталістю результатів та інтегрованістю в освітній процес.

Помірний рівень згоди зафіксовано щодо:

- комбінованої моделі вибірковості дисциплін;
- перезарахування результатів навчання;
- кількості міжнародних угод;
- функціонування психологічних служб;
- активного інформування про освітні програми в соціальних мережах;
- системи преміювання викладачів;
- публікаційної активності у наукометричних виданнях;
- структурування інформації про освітні програми на офіційних вебсайтах.

Респонденти здебільшого розглядають ці практики як важливі складові розвитку освітнього середовища, водночас наголошуючи на необхідності їх змістовного наповнення та безпосереднього впливу на якість реалізації освітніх програм.

Респонденти чітко вказали, що зразковими не можна вважати такі практики:

- унікальність реалізації освітньої програми, але яка призводить до порушення стандартів вищої освіти;
- інституційну практику, яка не реалізована безпосередньо в межах конкретної освітньої програми.

Загалом представники ЗВО чітко диференціюють практики за реальним впливом на освітню програму. Високі оцінки в розумінні зразковості отримують ті практики, які мають безпосередній вплив на зміст і якість навчання, пов'язані з партнерством, дослідженнями, матеріальною базою. Низькі оцінки отримують практики, які декларативні чи не інтегровані в освітні програми.

Узагальнення та значення результатів. Результати опитування засвідчують, що в академічному середовищі зразкова практика асоціюється з інноваційністю, ефективністю, системністю та сталістю результатів, а також із безпосереднім впливом на якість освітньої програми. Отримані дані дозволяють емпірично окреслити підходи до розуміння зразковості в практиці застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми. Вони також створюють підґрунтя для подальшого методичного розвитку й уточнення підходів до визначення зразкових практик у межах акредитаційних процедур.

Аспекти для вдосконалення. Результати дослідження можуть бути використані:

- для удосконалення методичних роз'яснень щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми;

- для розвитку практик бенчмаркінгу та поширення успішного досвіду ЗВО;
- для формування спільного професійного підходу до розуміння зразковості в освітній діяльності;
- для врахування галузевої специфіки під час аналізу та оцінювання освітніх програм.

Проведене опитування стало важливим кроком у посиленні діалогу між Національним агентством та академічною спільнотою щодо розвитку культури якості та вдосконалення освітніх практик.

Аналіз результатів цього опитування див. у науковій статті³⁷ та у відповідному звіті³⁸.

4.1.6 Опитування академічних менеджерів, залучених до процесів забезпечення якості у своїх закладах вищої освіти, щодо акредитаційної експертизи, внутрішніх механізмів забезпечення якості та впливу на якість освіти у закладах вищої освіти

Мета та контекст проведення опитування. Метою дослідження було проаналізувати особливості сприйняття представниками закладів вищої освіти акредитаційної експертизи та пов'язаних із нею процедур, а також дослідити характер змін після акредитації і оцінити їхній вплив на якість освіти та функціонування внутрішніх систем забезпечення якості та загальну якість освітнього процесу.

Результати опитування дозволяють зафіксувати сприйняття та досвід академічних менеджерів щодо проходження акредитаційної експертизи, аналізу її результатів і впровадження подальших змін. Узагальнення їхнього бачення дає комплексне розуміння того, як акредитаційні процедури функціонують на практиці, наскільки вони є зрозумілими, послідовними та результативними. Отримані дані дають змогу виявити типові управлінські дії після проходження акредитаційної процедури – від аналізу зауважень експертних груп і планування заходів з удосконалення до оновлення змісту й структури освітніх програм, підвищення кваліфікації викладачів, розвитку внутрішньої системи забезпечення якості, посилення взаємодії із зацікавленими сторонами та модернізації матеріально-технічної бази. Водночас вони дозволяють оцінити, наскільки ці зміни мають системний характер і чи сприяють формуванню сталої культури якості в закладі вищої освіти. Не менш важливо, що результати опитування використовуються для вдосконалення акредитаційних процедур.

Аналіз відповідей респондентів дає можливість визначити аспекти, що потребують більш чітких роз'яснень, а також зафіксувати можливі розбіжності у практиці застосування критеріїв оцінювання. Використання цих даних може допомогти в розвитку культури якості в закладах вищої освіти та встановлення взаєморозуміння між учасниками акредитаційного процесу. Це створює підстави для уточнення вимог, уніфікації підходів експертних груп, оптимізації обсягу документації та посилення доказового характеру оцінювання.

37 Бутенко А., Єременко А. Визначення зразкових практик реалізації освітніх програм: досвід Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки № 3(122) (2025). С.5–19 <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/348275> (дата звернення: 20.02.2026)

38 Опитування про зразкові практики в освітній діяльності <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/Звіт-за-рез-опитування-щодо-зразкових-практик.pdf> (дата звернення: 20.02.2026)

Загальна характеристика опитування. В опитуванні взяло участь 1068 осіб, які представляють 160 закладів вищої освіти України. Учасники опитування представляють різні ролі у внутрішніх системах якості ЗВО, що дозволяє оцінити ефективність комунікації між експертною групою та ЗВО, основні труднощі у взаємодії з експертами, сприйняття респондентами форматів і інструментів акредитаційної експертизи, а також їхню ефективність для вдосконалення освітніх програм.

Групи респондентів:

- *Керівництво ЗВО* – 101 особа (9,5%). Респонденти представляють стратегічний рівень системи забезпечення якості.
- *Керівництво структурних підрозділів ЗВО* – 255 осіб (23,9%). Їхні відповіді дають уявлення про управлінську логіку проходження акредитації, координацію дій та налагодження комунікації всередині ЗВО.
- *Гаранти освітніх програм* – 499 осіб (46,7%). Це найбільш чисельна група, яка безпосередньо відповідає за розроблення, оновлення й реалізацію освітніх програм. Висока частка забезпечує детальне розуміння практичних аспектів взаємодії з експертними групами.
- *Інші ролі* – 213 осіб (19,9%). Ця категорія респондентів представляє операційну складову реалізації ОП та безпосередню взаємодію з експертами.

Інституційна репрезентативність забезпечується територіальним охопленням, різними типами закладів вищої освіти і масштабами їхньої діяльності. Функціональна репрезентативність визначається сукупністю ключових ролей у системі внутрішнього забезпечення якості.

Опитування проводилося анонімно в онлайн-форматі. Оброблення результатів здійснювалася шляхом узагальнення кількісних показників та аналізу відкритих відповідей. Отримані дані відображають суб'єктивне сприйняття респондентів, є не аудитом діяльності ЗВО, а інструментом зворотного зв'язку.

Ключові результати та узагальнені тенденції. Відповіді респондентів демонструють переважно позитивне сприйняття змін, запроваджених після акредитації освітніх програм. 85,2% учасників опитування вважають, що ці зміни позитивно вплинули на якість освіти в їхньому закладі. Результати опитування свідчать, що представники закладів вищої освіти загалом позитивно сприймають організацію акредитаційної експертизи, зокрема якість комунікації з експертними групами, а також логіку процедур. Виявлені труднощі не мають масового характеру та стосуються окремих аспектів процедур. Отримані дані підтверджують, що акредитація має не лише контролюючу, а й чітко виражену функцію вдосконалення, стимулюючи ЗВО до реальних змін, які більшість респондентів оцінюють як корисні для підвищення якості освіти.

Вплив на внутрішні процеси та культуру якості у ЗВО. Результати опитування свідчать про те, що в закладах вищої освіти акредитація освітніх програм стала значущим каталізатором внутрішніх змін. Ключові зміни стосувались оновлення та вдосконалення освітніх програм, розвиток внутрішньої системи забезпечення якості у ЗВО, оновлення кадрової політики, розвитку роботи із зацікавленими сторонами, підвищення прозорості та уваги до питань академічної доброчесності, розвитку матеріально-технічної бази, оновлення внутрішніх нормативних документів, політик та процедур, у багатьох випадках відбувалось комплексне оновлення внутрішньої нормативної бази.

Ці дані демонструють, що зовнішнє забезпечення якості освіти в Україні виконує виражену функцію вдосконалення: більшість закладів вищої освіти

впроваджують комплексні зміни, які охоплюють управлінські підходи, зміст і методики навчання, кадрові та ресурсні аспекти. Сукупний ефект цих змін сприяє поступовому зміцненню внутрішніх систем забезпечення якості та розвитку культури якості в ЗВО.

Аспекти для вдосконалення. Результати анкетування засвідчили, що 30,3% респондентів, які отримували запит на додаткові документи, відзначили окремі організаційні труднощі, пов'язані з обсягом матеріалів та об'єктивними зовнішніми чинниками (зокрема, перебоями електропостачання). Отримані відповіді окреслюють можливості для подальшого вдосконалення підходів до формування запитів на додаткові матеріали та водночас актуалізують значення належної публічності й структурованості інформації, що має бути оприлюднена закладами вищої освіти відповідно до законодавства.

Серед тих, хто надав відповіді на зауваження у звіті ЕГ, переважна більшість учасників – 72,7% – вважають, що відповіді були враховані на наступних етапах експертизи. 13,1% повідомили, що відповіді, на їхню думку, не були враховані. Цей показник може свідчити про потребу в більш детальних роз'ясненнях для членів ГЕР щодо аналізу зауважень ЗВО.

Серед тих, хто був присутній на засіданні ГЕР, 61,6% зазначили, що їх аргументи були розглянуті; 16,7% вказали, що цього не відчували. Це підкреслює важливість роз'яснювальної комунікації та чіткого представлення позиції закладу вищої освіти під час засідання ГЕР.

У відповідь на запитання щодо строків проведення аналізу результатів акредитації 995 респондентів (із числа тих, де механізми реагування передбачені) зазначили:

- 32,2% – аналіз здійснюється упродовж 1 місяця;
- 20,8% – аналіз відбувається одночасно з процедурою акредитації;
- 19,5% – упродовж 1 семестру;
- 12,3% – упродовж 1 тижня.

Окремі заклади вищої освіти повідомили про постійний аналіз або аналіз після отримання рекомендацій ГЕР та рішення Національного агентства. Різноманітність строків аналізу відображає не лише організаційну специфіку ЗВО, але й різний рівень зрілості внутрішніх систем забезпечення якості. У частини закладів ці системи функціонують як формалізовані циклічні процеси, тоді як в окремих випадках спостерігається недостатня формалізація або фрагментарність процедур реагування. Результати підкреслюють потребу в подальшому посиленні внутрішніх механізмів забезпечення якості, зокрема в частині регулярності та структурованості аналізу результатів акредитації.

Використання результатів опитування. Результати опитування академічних менеджерів, залучених до процесів внутрішнього забезпечення якості, системно аналізуються та враховуються під час визначення стратегічних і операційних пріоритетів діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Отримані дані дають змогу виявити типові проблеми, очікування та потреби закладів вищої освіти, а також визначити напрями вдосконалення процедур зовнішнього забезпечення якості. Зокрема, результати опитування використовуються для вдосконалення змісту та структури інструктажів для експертів перед початком проведення експертизи, оновлення програм тренінгів із підготовки експертного висновку ГЕР, а також для посилення методичної підтримки гарантів освітніх програм і команд, залучених до внутрішнього забез-

печення якості. Зворотний зв'язок від академічних менеджерів сприяє підвищенню прозорості, послідовності та передбачуваності процедур зовнішнього забезпечення якості, а також зміцнює довіру до їх результатів.

Детальні результати опитування академічних менеджерів оприлюднено у відповідному звіті Національного агентства (2025)³⁹.

4.1.7 Опитування студентів-учасників тренінгових програм «UAS QA Pool» та «Студенти – амбасадори якості»

У 2024 р. Національне агентство спільно з Українською асоціацією студентів (УАС) розробило тренінгову програму для студентів у межах проєкту UAS QA Pool. Програма орієнтована на студентів, які не є експертами Національного агентства, і спрямована на формування розуміння їхньої ролі в системах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. Зміст тренінгу включає огляд нормативних документів, правил і процедур у сфері забезпечення якості освіти, симуляції зустрічей у межах акредитаційної експертизи та аналіз практичних кейсів на основі реального досвіду акредитацій.

У 2025 р. у межах програми UAS QA Pool проведено три триденні тренінги для студентів:

- Луцьк, Луцький національний технічний університет (квітень 2025 р.) – 45 учасників;
- Львів, Український католицький університет (травень 2025 р.) – 40 учасників;
- Чернівці, Чернівецький національний університет (листопад 2025 р.) – 70 учасників.

Кожен тренінг завершувався підсумковим тестуванням та онлайн-опитуванням учасників (Google Forms). Метою опитування було оцінювання ефективності та практичної корисності тренінгової програми, а також отримання зворотного зв'язку щодо її змісту та формату.

Результати опитування свідчать про високу релевантність і практичну цінність тренінгової програми. Учасники позитивно оцінюють зміст, організацію та методику проведення тренінгів. Найвищі оцінки отримали практичні елементи програми, зокрема симуляції акредитаційних процесів, інтерактивний формат роботи та можливість безпосередньої взаємодії з тренерами. За відгуками учасників, тренінги сприяли не лише формуванню базового розуміння механізмів забезпечення якості вищої освіти, але й усвідомленню ролі студентів у цих процесах та розвитку їхньої ініціативності.

У 2025 р. також започатковано тренінгову програму «Студенти – амбасадори якості», реалізовану у співпраці з Українською студентською лігою. Метою програми є розширення знань студентів щодо їх участі у процесах внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема у вдосконаленні освітніх програм.

Тренінг відбувся у травні 2025 р. в Києві за участю 19 студентів. Опитування проводилося на початку та після завершення тренінгу, що дозволило оцінити зміни у рівні знань та впевненості учасників.

39 Звіт за результатами опитування академічних менеджерів, залучених до процесів забезпечення якості у своїх закладах вищої освіти, щодо акредитаційної експертизи, внутрішніх механізмів забезпечення якості та впливу на якість освіти у ЗВО https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/Survey_Report-2025.pdf (дата звернення: 20.02.2026)

Результати опитування засвідчили суттєве зростання рівня самооцінювання знань і впевненості учасників. Після проходження тренінгу студенти відзначили краще розуміння системи забезпечення якості освіти в університетах, підвищення здатності формулювати та аргументувати пропозиції щодо вдосконалення освітніх програм, а також більшу впевненість у можливості впливати на рішення щодо організації освітнього процесу. Середні оцінки за відповідними показниками зросли приблизно з 2,3–2,9 до 4,2–4,3 бала (з 5 можливих).

Загалом результати опитувань підтверджують високу ефективність тренінгових програм та їх позитивний вплив на підвищення обізнаності студентів щодо механізмів внутрішнього й зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. Реалізація таких програм сприяє формуванню у студентів розуміння власної ролі у процесах забезпечення якості, розвитку навичок участі у вдосконаленні освітніх програм та підвищенню їхньої активності у відповідних процесах.

Отримані результати підтверджують доцільність подальшого розвитку та масштабування таких тренінгових ініціатив як важливого інструменту залучення студентів до системи забезпечення якості вищої освіти.

4.2 Забезпечення якості роботи експертів Національного агентства

4.2.1 Діяльність Комісії щодо забезпечення якості роботи експертів Національного агентства у 2025 р.

У 2025 р. Комісія щодо забезпечення якості роботи експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Комісія) продовжила свою роботу. У складі комісії працюють члени Національного агентства та співробітники секретаріату, що дає можливості максимально повного інформування та об'єктивного аналізу діяльності експертів Національного агентства, а також бачення її вдосконалення.

Для покращення результативності та упорядкування підходів був удосконалений Порядок роботи Комісії, зокрема в частині визначення підстав для виключення з реєстру експертів Національного агентства за рекомендацією Комісії (пункт 6 розділу II). Окрім визначених раніше підстав, експерти можуть бути рекомендовані до виключення з Реєстру також і з причини не набрання прохідного балу (6) за результатами оцінювання на тренінгу і не набрання 60 балів у щорічному оцінюванні якості роботи експертів, передбаченому розділом VI Положення про експерта та експертну групу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, затвердженого Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 27 серпня 2024 р. № 15 (65) зі змінами.

За результатами детального аналізу діяльності експертних груп Комісія доручила відділу супроводу експертів підготувати і надіслати 116 листів до експертів з проханням надати пояснення щодо оцінювання виявлених недоліків освітніх програм.

Комісія розглянула 116 кейсів, унаслідок чого ухвалила і передала на засідання Національного агентства рішення, на підставі яких 36 експертів були виключені з Реєстру експертів Національного агентства (дещо менше, ніж у 2024 р. – 41). Як і у 2024, у 2025 р. переважна більшість експертів була виключена з реєстру за порушення вимог Інструкції для експертів Національного агентства щодо організації роботи експертної групи (ЕГ) в процесі проведення акредитаційної експертизи. Також, як і минулого року, Комісія звернула увагу на основні проблеми, через які експерти надавали пояснення. Передусім це недотримання методології оцінювання рівнів відповідності освітніх програм та освітньої діяльності за освітніми програмами, переважно за критеріями 2 та 6.

Окрім того, Комісія за своїм рішенням може ініціювати проведення додаткових заходів щодо удосконалення добору та навчання експертів з акредитації освітніх програм. Відповідно, 434 експерти були запрошені на спеціальні тренінги (у 2025 р. – 180 осіб), зокрема 337 осіб – на Тренінг вдосконалення для експертів Національного агентства, 97 осіб – на Тренінг з підготовки звіту експертної групи.

У межах своїх повноважень Комісія проаналізувала результати оцінювання якості роботи експертів, здійсненого відділом супроводу експертів.

Отже, діяльність Комісії у 2025 р. була спрямована на системний аналіз практики якості роботи експертів, реагування на виявлені порушення методології оцінювання та вдосконалення механізмів добору і професійного розвитку експертів.

4.2.2 Оцінювання якості роботи експертів

У 2025 р. з метою моніторингу якості роботи експерта під час акредитації освітніх програм було проведено щорічне оцінювання якості роботи експертів за результатами їхньої участі в акредитаційній процедурі. Загалом Національним агентством проведено оцінювання 2315 експертів за результатами їхньої участі в акредитаційних процедурах у 2024/2025 н.р., зокрема 1700 науково-педагогічних і педагогічних працівників та 615 здобувачів вищої освіти.

Оцінювання проводилося за двома основними критеріями:

1) дотримання експертом процедури проведення акредитаційної експертизи відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Враховувалися відгуки інших членів експертної групи, гарантів освітніх програм та працівників секретаріату (50 балів);

2) якість підготовленого звіту експертної групи, а саме: аргументованість визначених сильних сторін, позитивних / зразкових практик; обґрунтованість встановленого рівня відповідності; узгодженість між виявленими недоліками та наданими рекомендаціями; врахування аналізу проекту звіту експертної групи (50 балів).

Залежно від результату, експерти:

- з результатом 70-100 балів (2153 (1595 НПП, 558 здобувачів)) – були рекомендовані для подальшого залучення до акредитаційних експертиз;
- з результатом 60-69 балів 139 (95 НПП, 44 здобувачі) – були скеровані на проходження додаткового тренінгу;
- з результатом 0-59 балів 23 експерти (10 НПП, 13 здобувачів) – були рекомендовані на розгляд Комісії для ухвалення відповідного рішення.

Результати оцінювання роботи експертів засвідчили загалом достатній рівень професійної підготовки та відповідального ставлення більшості експертів до виконання своїх функцій. Разом з тим, результати виявили низку напрямів, у межах яких доцільним є подальше вдосконалення підготовки експертів, зокрема щодо дотримання термінів, проведення експертного оцінювання, визначеного в Інструкції щодо організації роботи експертної групи в процесі акредитаційної експертизи, обґрунтування рівнів відповідності Критеріям оцінювання якості освітньої програми, питань професійної етики та доброчесності експерта, а також управління конфліктами під час акредитаційної експертизи.

4.2.3 Навчання та професійний розвиток експертів та членів галузових експертних рад

Забезпечення професійної компетентності експертів та членів галузових експертних рад є необхідною умовою довіри до процедур зовнішнього забезпечення якості. Національне агентство реалізує системну багаторівневу модель підготовки та професійного розвитку, яка поєднує теоретичне навчання, практичну підготовку, методичний супровід та безперервний професійний розвиток.

Методичне забезпечення та інструктивно-методичні матеріали

Ефективність роботи експертів значною мірою залежить від того, наскільки однаково вони розуміють і послідовно застосовують критерії оцінювання.

Саме тому важливу роль відіграють методичні матеріали, які допомагають забезпечити єдність підходів під час проведення акредитаційної експертизи.

Посібник «Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми»⁴⁰ є ключовим орієнтиром для експертів під час проведення акредитаційної експертизи. У ньому роз'яснено зміст критеріїв, підходи до їх застосування та наведено рекомендації щодо обґрунтування виявлених недоліків, зокрема тих, що передбачені «Переліком суттєвих недоліків»⁴¹. Використання цих матеріалів забезпечує єдине розуміння критеріїв оцінювання та сприяє послідовному застосуванню підходів до оцінювання освітніх програм різними експертними групами та ГЕР.

Навчально-методичний посібник «Забезпечення якості вищої освіти в Україні»⁴² формує цілісне розуміння системи забезпечення якості. Його мета – допомогти експертам краще зрозуміти зміст і принципи забезпечення якості освіти, зокрема в контексті Європейських стандартів і рекомендацій із забезпечення якості (ESG 2015), та застосовувати ці підходи під час проведення експертиз.

Навчання кандидатів до Реєстру експертів

Для забезпечення належного рівня підготовки експертів запроваджено кілька обов'язкових етапів навчання та перевірки знань.

Кандидати до Реєстру експертів проходять *дистанційний курс «Забезпечення якості вищої освіти в Україні»*⁴³ на платформі LMS Moodle (впроваджений з вересня 2025 р.). Курс забезпечує формування базового розуміння системи забезпечення якості вищої освіти, ролі Національного агентства, а також принципів і підходів ESG 2015. Окрему увагу зосереджено на практичних аспектах проведення акредитаційної експертизи, зокрема на підготовці звіту експертної групи та дотриманні принципів академічної доброчесності.

Курс включає відеолекції, теоретичний матеріал та тестування. Структура курсу:

- Перший розділ курсу закладає концептуальну основу: пояснює, що таке якість вищої освіти, чому її забезпечення є стратегічно важливим для України й суспільства, як впроваджуються ESG 2015, як побудована система забезпечення якості в Україні та яку роль у цій системі відіграє Національне агентство.
- Другий розділ зосереджений на практичних аспектах акредитації освітніх програм: процедурі її проведення, застосуванні критеріїв оцінювання освітньої програми, етапах підготовки звіту експертної групи, а також принципах академічної доброчесності, яких мають дотримуватись експерти.

40 Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми: методичний посібник [Електронне видання] / А. Бутенко, Г. Денискіна, О. Єременко, О. Книш, І. Сімшаг, О. Требенко. – Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2024. – 127 с. <https://bit.ly/4mwlnpw>

41 «Перелік суттєвих недоліків» <https://bit.ly/3P0k3AL> (дата звернення: 20.02.2026)

42 Забезпечення якості вищої освіти в Україні : навчально-методичний посібник [Електронне видання] / А. Бутенко, О. Єременко, О. Книш, А. Сурай, О. Требенко. – Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2025. – 76 с. <https://bit.ly/4usvTUj> (дата звернення: 20.02.2026)

43 Забезпечення якості вищої освіти в Україні: дистанційний курс <https://lms.naqa.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2026)

Після завершення курсу кандидати до Реєстру експертів проходять *тестування*. Встановлений пороговий бал (60 балів зі 100) є умовою успішного проходження цього етапу та підтверджує, що кандидат засвоїв необхідну теоретичну основу.

Наступним етапом є практичний тренінг, під час якого моделюється робота експертної групи. Такий формат навчання дозволяє сформуванню практичних навичок аналізу матеріалів акредитаційної справи, підготовки звіту експертної групи, формулювання рекомендацій та дотримання професійних і етичних стандартів проведення експертизи. У 2025 р. проведено 36 тренінгів для кандидатів у експерти, у яких взяли участь 819 осіб: 412 науково-педагогічних працівники, 404 здобувачі вищої освіти, 3 представники роботодавців.

Професійний розвиток експертів

Національне агентство розглядає підготовку експертів як безперервний процес професійного розвитку. Тому система навчання не обмежується початковою підготовкою кандидатів до Реєстру експертів, а передбачає регулярні заходи, спрямовані на підтримку та розвиток професійної компетентності експертів (Рисунок 98).

У 2025 р. для чинних експертів було організовано 15 тренінгів, у яких взяли участь 242 учасники, зокрема, тренінг із написання звіту експертної групи – 1 тренінг / 14 учасників; тренінги «Лідерство в експертній групі» для керівників експертних груп – 4 тренінги (60 учасників); тренінги вдосконалення для експертів Національного агентства – 10 тренінгів (168 учасників).

Інструктаж. Перед проведенням акредитаційних експертиз організовуються короткі інструктажі для експертних груп, які виконують важливу функцію оперативного методичного супроводу експертів та сприяють однаковому розумінню процедур і критеріїв оцінювання. Під час таких зустрічей уточнюються організаційні питання проведення експертного оцінювання, надаються роз'яснення щодо актуальних нормативних змін та відповідні на актуальні питання. У 2025 р. було проведено 21 інструктаж, в яких взяли участь 1536 експертів.

Обмін досвідом та взаємне навчання. Під час формування експертних груп враховується необхідність поєднання експертів із різним рівнем досвіду. Це створює можливості для передання практичного досвіду між експертами, сприяє взаємному навчанню та підтримує сталі професійні стандарти проведення акредитаційних експертиз.

Професійний розвиток експертів Національного агентства

Тренінги для експертів

Тренінг “Лідерство в експертній групі”

Зміст тренінгу:

- Роль керівника в організації роботи експертної групи
- Підготовка до візиту експертної групи
- Конфлікт інтересів – як уникнути та врегулювати?
- Візит до закладу вищої освіти
- Ефективна організація роботи експертної групи

Тренінг з написання звіту експертної групи

Зміст тренінгу:

- Підготовчий етап: робота з матеріалами акредитаційної справи
- Написання аналітичної частини звіту
- Визначення зразкових практик
- Визначення недоліків та їх ступеня
- Обґрунтоване визначення рівня відповідності Критерію
- Надання рекомендацій
- Фіналізація тексту звіту ЕГ

Тренінг вдосконалення для експертів Національного агентства

Зміст тренінгу:

- Найпоширеніші виклики організації роботи експертної групи. Застосування Інструкції для експертів щодо організації роботи ЕГ.
- Конфлікт інтересів – як уникнути та врегулювати?
- Найпоширеніші виклики під час написання звіту експертної групи. Застосування “Роз’яснень із застосування критеріїв оцінювання освітньої програми”.
- Найпоширеніші виклики під час написання підсумкової частини звіту експертної групи. Застосування “Переліку суттєвих недоліків”.

Тренінги для голів та членів галузевих експертних рад

Тренінг для голів галузевих експертних рад

Зміст тренінгу:

- Презентація кращих практик роботи ГЕР
- Організація роботи ГЕР
- Підготовка експертного висновку ГЕР. Очікування ЗВО, експертної групи та членів Національного агентства від експертного висновку ГЕР
- Організація засідання ГЕР

Тренінг для членів галузевих експертних рад із підготовки і написання експертного висновку ГЕР

Зміст тренінгу:

- Загальні засади підготовки проекту експертного висновку ГЕР
- Критичний аналіз висновків, викладених у звіті ЕГ
- Експертний висновок ГЕР: позитивні практики
- Експертний висновок ГЕР: недоліки
- Обґрунтування визначення рівня відповідності за Критерієм
- Експертний висновок ГЕР: надання рекомендацій
- Формування Додатку 1 «Перелік суттєвих недоліків» до експертного висновку ГЕР
- Розгляд проекту експертного висновку ГЕР

Рисунок 98. Тренінгові програми для експертів і членів галузевих експертних рад та їхній зміст

Навчання і професійний розвиток членів галузових експертних рад

Члени галузових експертних рад залучені до системи професійного розвитку через семінари, тренінги, тематичні вебінари. У 2025 р. було проведено семінар та тренінги для голів ГЕР, вебінар для всіх членів ГЕР.

У 2025 р. проведено 5 тренінгів для членів галузових експертних рад, у яких взяли участь 83 особи, зокрема:

- тренінг із написання експертного висновку галузової експертної ради – 1 тренінг (25 учасників);
- тренінги для голів галузових експертних рад – 4 тренінги (58 учасників).

Проведено вебінар для членів галузових експертних рад, у якому взяли участь понад 300 осіб. На вебінарі було розглянуто, зокрема, питання оцінювання відповідності Критеріям (застосування «Переліку суттєвих недоліків» в процесі акредитаційної експертизи), постакредитаційного моніторингу, запобігання конфлікту інтересів в роботі ГЕР.

Також організовано окремий семінар для голів галузових експертних рад, присвячений питанням узгодженості підходів до оцінювання.

Окрім того, експерти та члени ГЕР беруть участь у фахових семінарах, вебінарах, регіональних семінарах.

Залучення міжнародних експертів

У 2025 р. Національне агентство затвердило окрему програму тренінгу для міжнародних експертів, спрямовану на підтримку їх ефективної участі у процедурах зовнішнього оцінювання освітніх програм в Україні.

Програма тренінгу передбачає ознайомлення з роллю міжнародних експертів у системі забезпечення якості вищої освіти, а також із особливостями застосування Європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) у національному контексті. У межах тренінгу розглядаються, зокрема, такі питання: значення залучення експертів з міжнародним досвідом для забезпечення незалежності, об'єктивності та порівнюваності процедур оцінювання; залучення стейкхолдерів у процедурах забезпечення якості відповідно до ESG; практичні аспекти використання міжнародної експертизи під час оцінювання освітніх програм в Україні; особливості проведення зовнішнього оцінювання з урахуванням національного законодавства та культурного контексту.

Залучення студентів

Спільні проекти з Українською асоціацією студентів (UAS) та Українською студентською лігою (УСЛ) спрямовані на розвиток культури забезпечення якості та підготовку студентів до участі у процесах оцінювання освітніх програм. У межах проекту UAS QA Pool у 2025 р. проведено три тренінги (Луцьк, Львів, Чернівці). Загалом подано 565 заявок, за результатами конкурсного відбору відібрано 155 учасників, що становить у середньому 3,6 заявки на одне місце. У межах проекту «Амбасадори якості: тренінг із вдосконалення освітніх програм», реалізованого спільно з УСЛ, у 2025 р. проведено тренінг у Києві, за результатами якого 19 учасників отримали сертифікати. Такі ініціативи сприяють підготовці студентів до участі у процедурах забезпечення якості та формуванню спільноти студентських представників, обізнаних із принципами та практиками оцінювання освітніх програм.

Отже, Національне агентство реалізує цілісну систему підготовки та професійного розвитку експертів і членів галузевих експертних рад. Поєднання методичного забезпечення, тренінгів, семінарів, вебінарів, регулярних інструктажів і професійного обміну досвідом створює умови для підтримання належного рівня кваліфікації експертів та забезпечує професійність, об'єктивність і послідовність оцінювання в процедурах зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні.

4.3 Удосконалення процедур забезпечення якості Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Розвиток національної системи забезпечення якості вищої освіти неможливий без постійного удосконалення процесів. Поступ важливий не лише на рівні удосконалення освітніх програм, але й дієвого вдосконалення процедур зовнішнього забезпечення якості та забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Інституційна спроможність Національного агентства як органу зовнішнього забезпечення якості багато в чому залежить від чіткої взаємодії усіх елементів цього складного механізму.

З огляду на кількість процедур, їхню складність та умови проведення акредитації освітніх програм вдосконалення процедур є життєво важливою задачею. Також потреба постійного моніторингу і вдосконалення процедур забезпечення якості є сталою практикою Європейського простору вищої освіти, до якого відбувається інтеграція української освітньої системи.

Зважаючи на наведене, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти здійснює вдосконалення процесів, використовуючи стратегію Цикла Демінга, та приведення вказаних процедур у відповідність ESG 2015.

Акредитація освітніх програм Діяльність галузових експертних рад

2025 рік був ознаменований початком впровадження нового Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021.

Зазначене зумовило і внесення окремих змін до процесів акредитації освітніх програм з урахуванням того, що освітні програми, започатковані до 2025 р., продовжують реалізовуватись за попереднім переліком галузей знань і спеціальностей.

Національне агентство провело перший етап реорганізації ГЕР, переглянуло склад конкурсних комісій з відбору до ГЕР та затвердило нову структуру (23.07.2025, протокол № 12).

Для впровадження першого етапу реорганізації ГЕР було уточнено додаток 2 Положення про ГЕР – «Тимчасовий перелік галузових експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти». Національне агентство, зважаючи на завантаженість ГЕР та беручи до уваги згадану постанову Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021 зі змінами, утворила кілька ГЕР з окремих спеціальностей нових галузей та провело конкурсний відбір до них: С I Економіка та міжнародні економічні відносини, С II Міжнародні відносини, С III Соціальні науки, D III Право, Е I Природничі науки, Е II Фізика, математика та статистика, F Інформаційні технології (24.06.2025, протокол № 10). Відповідно до запровадження першого етапу переобрання персональних складів відбулося у ГЕР з таких галузей знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, 06 Журналістика, 08 Право, 09 Біологія, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 29 Міжнародні відносини.

Отже, упродовж 2025 р. було підготовлено і проведено п'ять конкурсів до ГЕР: один конкурс стосувався переобрання персонального складу чотирьох ГЕР (С I Економіка та міжнародні економічні відносини, С II Міжнародні відносини,

Е I Природничі науки, Е II Фізика, математика та статистика) і до трьох ГЕР донабору у зв'язку з реорганізацією (С III Соціальні науки, D III Право, F Інформаційні технології); чотири конкурси зосереджувалися на заповненні вакансій до ГЕР.

За рішенням Національного агентства від 23.12.2025 (протокол № 19) заплановано другий етап реорганізації ГЕР та конкурсу. Так, ГЕР з галузей знань 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 19 Архітектура та будівництво, 21 Ветеринарія, 22 Охорона здоров'я, 23 Соціальна робота, 27 Транспорт, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 26 Цивільна безпека реорганізовано у: G I Електрична інженерія; G III Механічна інженерія; G IV Хімічна інженерія та біоінженерія; G V Архітектура та будівництво; H I Ветеринарія; I I Охорона здоров'я; I II Соціальне забезпечення; J II Транспорт, K I Воєнні науки, K II Цивільна безпека.

Переобрання персональних складів новостворених ГЕР – D IV Публічне управління та адміністрування, G II Автоматизація, електроніка та приладобудування, G V Виробництво та технології, J I Сфера обслуговування, та спеціальності I 11 Дитячі та молодіжні служби, J 4 Охорона праці – заплановано на початок 2026 р.

Постакредитаційний моніторинг

2025 рік означений запровадженням процедури постакредитаційного моніторингу освітніх програм. Постакредитаційний моніторинг впроваджено відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та відповідно до стандарту 3.2. ESG.

У процесі запровадження процедури постакредитаційного моніторингу використано результати двох попередніх пілотних проєктів. У 2025 р. Національне агентство затвердило, зокрема: форму заяви закладу вищої освіти про проведення постакредитаційного моніторингу, форму відомостей самооцінювання для цієї процедури (рішення Національного агентства від 10 червня 2025 р.), форму експертного висновку ГЕР (рішення від 24 червня 2025 р.).

Удосконалення підготовки та супроводу роботи експертів

Важливим напрямком діяльності Національного агентства є робота з експертами. Роль експерта є однією із ключових у процесі акредитації освітніх програм, оскільки від професіоналізму і чесності експертів залежить не лише результат акредитації, а й змістовність рекомендацій та довіра до системи забезпечення якості вищої освіти. Національне агентство приділяє особливу увагу вдосконаленню процесів по роботі з експертами, їхньому добору, забезпеченню діяльності, навчанню та контролю якості роботи.

Протягом 2025 р. внесено низку змін до ключових внутрішніх нормативних документів, що регулюють діяльність експертів.

Зокрема, внесено зміни до «Положення про експерта та експертну групу» та «Порядку роботи Комісії щодо забезпечення якості роботи експертів», які спрямовані на перехід від кількісного накопичення експертного ресурсу до якісного управління людським капіталом та забезпечують дотримання стандартів 2.4 та 3.5 ESG 2015.

Ключовою зміною стало надання реальних важелів впливу **Комісії щодо забезпечення якості роботи експертів**. Згідно зі згаданими змінами до розділу VI Положення про експерта та експертну групу Національного агентства із забез-

печення якості вищої освіти, а також за результатами оцінювання на тренінгу (протокол НА № 11 (83) від 15.07.2025), виключення з Реєстру експертів може здійснюватися Національним агентством за рекомендацією Комісії за результатами щорічного оцінювання якості роботи експертів у випадку не набрання експертом мінімальних 60 балів (протокол НА № 17 (89) від 18.11.2025),

Також у 2025 р. внесено зміни до Положення про експерта та експертну групу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо врахування міжнародного досвіду експертів, їхньої участі в роботі іноземних акредитаційних агентств та організацій із забезпечення якості вищої освіти (протокол НА № 11 (83) від 15.07.2025). Згідно зі згаданими змінами Національне агентство формує Перелік міжнародних експертів. Перелік сприяє імплементації іноземного досвіду в українські освітні практики та інтеграції процедур Європейського простору вищої освіти, а також підвищує статус української акредитації на міжнародному рівні.

Також рішенням Національного агентства від 18.11.2025 (протокол №17(89)) було удосконалено процедуру залучення до акредитаційних процедур експертів із числа роботодавців на етапі експертного візиту, унормовано процедуру відбору таких експертів, а також їх включення до Реєстру експертів.

Удосконалення процедур оцінювання

У 2025 р. Національне агентство оновило «Перелік суттєвих недоліків»⁴⁴ (рішення НА від 26.08.2025, протокол №13 (85)) та Інструкцію щодо його застосування (наказ №51 від 01.09.2025), зберігши концептуальні засади: об'єктивність, єдність підходів до оцінювання, зв'язок із Критеріями оцінювання якості освітньої програми та логіку «наявність суттєвого недоліку – рівень відповідності E/F».

Нагадаємо, що зазначені документи було прийнято у 2024 р. як інструменти оцінювання якості освітніх програм для забезпечення єдиного підходу до оцінювання та об'єктивності встановлення рівнів відповідності за Критеріями оцінювання якості освітньої програми. Цей інструмент дозволяє:

- уніфікувати підходи до ухвалення рішень та забезпечення об'єктивності оцінювання у випадках повторюваних проблем у контексті якості освітніх програм та освітньої діяльності в їх межах;
- акцентувати ключові питання дотримання законодавства під час проектування та реалізації освітніх програм;
- запровадити кодифікацію типових порушень за критеріями/підкритеріями з метою підвищення якості системного аналізу діяльності Національного агентства на національному рівні;
- посилити можливості консультативної та тренінгової діяльності Національного агентства⁴⁵.

44 «Перелік суттєвих недоліків» https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/03/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA_%D0%B4%D0%BE_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83_%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-2025.pdf

45 Бутенко, А., Єременко, О., & Требенко, О. (2025). РОЗРОБЛЕННЯ ПЕРЕЛІКУ СУТТЄВИХ НЕДОЛІКІВ ЯК ЕЛЕМЕНТА ОЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЗА СТАНДАРТАМИ ESG 2015. НЕПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА, 84(3), 7–19. <https://doi.org/10.28925/2412-0774.2025.3.1>

У 2025 р. удосконалення Переліку та Інструкції ґрунтувалося на:

- контекстно-семантичному аналізі звітів експертних груп та експертних висновків галузевих експертних рад;
- аналізі результатів щорічного оцінювання та опитування експертів і членів ГЕР;
- оцінюванні ефективності Переліку як основи для формування єдиної бази даних і розвитку аналітики⁴⁶.

Редакція Інструкції 2025 р. чіткіше зафіксувала та формалізувала концепцію – позиції Переліку є узагальненими типами порушень, а висновок про суттєвість недоліку формується на підставі комплексного аналізу всієї сукупності виявлених проявів із урахуванням визначених факторів: масштабу охоплення, характеру проблеми, наслідків для якості освіти, системності й повторюваності, можливості та швидкості усунення, а також загального контексту реалізації освітньої програми.

Крім того, у редакції Інструкції 2025 р. чіткіше прописано структуровані вимоги до аргументації як для звіту експертної групи, так і для експертного висновку ГЕР для кожного із випадків: коли недолік визнається суттєвим, таким, що не є суттєвим, або коли недоліків не виявлено.

Отже, ключова відмінність редакції Інструкції 2025 р. полягає в більш чіткому нормативному закріпленні правил застосування Переліку, що сприяє підвищенню якості аргументації у звітах експертних груп, узгодженості експертних висновків ГЕР і зміцненню довіри до результатів акредитації.

Паралельно із вдосконаленням «Переліку суттєвих недоліків» Національне агентство оновило й процесуальні регламенти: Інструкцію для експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо організації роботи експертної групи в процесі проведення акредитаційної експертизи (наказ №52 від 01.09.2025) та Настанови для членів галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо організації роботи в процесі проведення акредитаційної експертизи (наказ №55 від 09 вересня 2025 р.). Це дозволило синхронізувати методичні зміни з практичними аспектами роботи експертів і членів ГЕР.

Отже, оновлення 2025 р. стало нормативним закріпленням єдиної методологічної логіки, що мінімізує ризики суб'єктивного трактування фактів та посилює довіру до результатів акредитації.

Крім того, до зазначених Інструкції та Настанов було включено положення щодо використання інструментів генеративного штучного інтелекту в експертній діяльності, зокрема, визначено допустимі межі їх застосування, заборонено використання ШІ для створення або перефразування аналітичних висновків, а також закріплено вимогу прозорого декларування випадків його допоміжного використання. Ці положення унормовують використання цифрових інструментів без підміни відповідальності людини та професійного судження і відповідають принципам академічної доброчесності, об'єктивності оцінювання та довіри до результатів акредитаційної експертизи.

46 Butenko, A., Yeremenko, O., & Trebenko, O. (2025). IMPLEMENTATION ANALYSIS OF THE LIST OF MAJOR DRAWBACKS IN EXTERNAL QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION. *The Modern Higher Education Review*, (10), 128–156. <https://doi.org/10.28925/2617-5266/2025.106>

Скарги та апеляції

У лютому 2025 р. вдосконалено процедуру діяльності Апеляційної палати Національного агентства шляхом внесення відповідних змін до Положення про Апеляційну палату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, затвердженого наказом МОН України від 21.12.2023 № 1551. Зміни були внесені наказом МОН від 14.02.2025 № 225, проєкт якого був розроблений Національним агентством. Вони спрямовані на приведення Положення у відповідність до Закону України «Про адміністративну процедуру» та Закону України «Про запобігання та протидію корупції». Зокрема, було вдосконалено механізми запобігання та врегулювання конфлікту інтересів членів Апеляційної палати, з метою забезпечення незалежності прийняття рішень відповідно до вимог стандарту 2.7 ESG 2015.

Задля увідповіднення діяльності Національного агентства вимогам стандарту 2.7. ESG 2015 (скарги та апеляції), а також з метою забезпечення права закладів вищої освіти мати доступ до процесів, що надають можливість їм звертатися до Національного агентства з питаннями, які викликають занепокоєння, було прийнято Порядок розгляду скарг закладів вищої освіти щодо акредитації освітніх програм у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, затверджений наказом Національного агентства від 08.08.2025 № 47. У цьому документі уніфіковано норми різних нормативно-правових актів, які врегульовують процедуру подання та розгляду скарг та звернень закладів вищої освіти у процесі процедури акредитації. Процедура оскарження дозволяє закладу висловити власне незадоволення щодо проведення процесу або тих, хто його проводив.

Захист персональних даних

Діяльність національного агентства пов'язана із взаємодією з значною кількістю фізичних осіб. Це зумовлює особливу увагу до вдосконалення роботи з персональними даними та їх захист. У звітному періоді було внесено зміни та затверджено у новій редакції Положення про порядок обробки та захисту персональних даних працівників, контрагентів та інших залучених осіб Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Академічна доброчесність та діяльність спеціалізованих разових рад

Одним із найважливіших напрямків роботи Національного агентства є діяльність у сфері забезпечення академічної доброчесності та супроводу разових спеціалізованих вчених рад. За 7 років роботи Національного агентства не було жодної судової справи, у якій оскаржувався б сам факт виявлених проявів порушень академічної доброчесності. Фігуранти плагіатних справ оскаржують у судах виключно процедуру виявлення та встановлення академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, або повноваження Національного агентства, внаслідок чого з'являється неоднорідна судова практика. Тож, зважаючи на важливість додержання прав та інтересів усіх учасників процедур, вироблення культури академічної доброчесності через сталі практики, вироблення умов довіри до результатів навчання і наукових досліджень та культури академічної доброчесності Національне агентство постійно вдосконалює процеси у цій галузі.

У 2025 р. Національним агентством ініційовано та розроблено проєкт змін

до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ № 44 від 12.01.2022 у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру», та пропозицій щодо внесення змін до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197. Проект змін було затверджено рішенням Національного агентства від 10. 06. 2025 р. та подано на схвалення Міністерств освіти і науки України.

Згаданий проект підготовлено на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» від 10.10.2024 № 4017-IX. Його розроблення зумовлене приведенням у відповідність до вимог законів України «Про вищу освіту» та «Про адміністративну процедуру» порядку розгляду закладами вищої освіти, науковими установами та Національним агентством питань щодо припинення дії рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Також потребував удосконалення наявний механізм атестації здобувачів ступеня доктора філософії, унормування повноважень Національного агентства щодо розгляду звернень з інформацією щодо академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в дисертаціях та/або наукових публікаціях, зарахованих за її темою.

Також у 2025 р. розроблено та внесено зміни до Порядку функціонування інформаційної системи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти «NAQA.Svr» (рішення Національного агентства від 22.04.2025). Зміни було підготовано з метою виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою Національного агентства на 2025-2027 роки та спрямовані на удосконалення механізму подання повідомлень до інформаційної системи.

З метою виконання заходів із мінімізації корупційних ризиків, передбачених Антикорупційною програмою Національного агентства на 2025-2027 роки, у звітний період Національним агентством було розроблено та затверджено (наказ Національного агентства від 29.12.2015 №65) Інструкцію з опрацювання скарг/повідомлень та перевірки наукових текстів (дисертацій та/або наукових публікацій, в яких висвітлено основні результати дисертацій) на наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Сфера академічної доброчесності вже тривалий час потребувала додаткових інструментів правового врегулювання не лише на рівні локальних чи підзаконних нормативно-правових актів. Сучасне законодавство виводить академічну доброчесність за межі норм моралі, вводячи його у поле нормативно-правового регулювання та настання відповідальності за її порушення.

У зв'язку з наведеним та на виконання Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо протидії шахрайству в освіті (CM/Rec(2022)18) від 13.07.2022, а також Стандарту 3.6. ESG 2015 Національне агентство стало ініціатором та співрозробником проекту Закону України «Про академічну доброчесність».

Закон України «Про академічну доброчесність», який було прийнято у другому читанні 18 грудня 2025 р., зокрема, визначає зміст та основні види порушень академічної доброчесності, зміст та основні питання академічної відповідальності, у тому числі основні види санкцій за такі порушення; врегулювання основних процедур реагування на порушення академічної доброчесності, визначення особливостей реагування на порушення академічної доброчесності здобувачем освіти, особливості притягнення до академічної відповідальності керівників закладів освіти, наукових установ та особливості та наслідки позбавлення присудженого наукового ступеня, ступеня вищої освіти чи присвоєного вченого звання.

Запобігання і протидія корупції

Запобігання та протидія проявам корупції та конфлікту інтересів є одним із пріоритетних принципів діяльності Національного агентства. Забезпечення прозорості і чесності вимагає постійного перегляду та вдосконалення антикорупційних процедур Національного агентства у контексті дотримання не лише антикорупційного законодавства України, але і вимог стандартів 3.1 та 3.6 ESG 2015.

У 2025 р. розроблено та затверджено Антикорупційну програму Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти на 2025-2027 роки (наказ від 01.04.2025 № 30), спрямовану на посилення антикорупційних механізмів, розвиток культури доброчесності та мінімізацію корупційних ризиків у діяльності Національного агентства.

Розроблено та затверджено Порядок проведення внутрішніх розслідувань у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти (наказ від 04.04.2025 № 32), який визначає правові та організаційні засади проведення внутрішніх розслідувань, механізми реагування на виявлені порушення, а також забезпечує дотримання принципів об'єктивності, неупередженості та конфіденційності під час їх здійснення.

Крім того, було внесено зміни до Положення про впровадження механізмів заохочення викривачів та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень, а також інших порушень вимог Закону України «Про запобігання корупції», затвердженого наказом Національного агентства від 09.10.2025 № 60, з метою приведення його у відповідність до чинного законодавства та підвищення ефективності функціонування внутрішніх механізмів повідомлення про корупційні і пов'язані з корупцією правопорушення.

Цифровізація

Розбудова сучасної системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти вимагає забезпечення прозорості, та керованості складних процедур відповідно до стандартів 2.3., 2.6., 3.1., 3.6. ESG 2015. Велика кількість процедур, їх багаторівневий характер і ризики можливих помилок вимагають постійного вдосконалення інтегрованої цифрової інфраструктури, здатної забезпечити автоматизацію, максимальну публічність та точність процедур.

У 2025 р. передумовами змін цифрових систем та інструментів діяльності Національного агентства стали не лише вдосконалення та адаптація інформаційних систем до вимог нового Положення про акредитацію освітніх програм, а й впровадження нових функціональних рішень.

З цією метою у 2025 р. було здійснено модернізацію Інформаційно-комунікаційної системи Національного агентства (ІКС НА). Зокрема, із системи вилучено застарілий блок розгляду скарг на рішення Національного агентства. Натомість створено новий модуль «Апеляційна палата», що повністю відповідає чинному Положенню про акредитацію освітніх програм. Він забезпечує електронний супровід усього процесу апеляційного розгляду та фіксацію прийнятих рішень.

Також у 2025 р. розпочато розроблення модуля ІКС НА «Постакредитаційний моніторинг». Модуль забезпечуватиме фіксацію та електронний супровід усіх етапів проходження постакредитаційного моніторингу закладами вищої освіти. Розроблення здійснюється з урахуванням практики проведених у 2025 р. процедур постакредитаційного моніторингу.

З метою підвищення якості роботи та розвитку компетентностей експертів розгорнуто платформу Moodle на виділеному сервері для підтримки внутрішніх навчальних процесів.

Оновлено нормативну базу функціонування інформаційної системи «NAQA.Svr», що створило правові передумови для стабільного функціонування цифрових процесів. У межах модернізації системи було розширено її функціональні можливості для створення, перегляду та обміну інформацією в електронній формі щодо утворення разових спеціалізованих вчених рад, присудження ними ступеня доктора філософії та скасування відповідних рішень. Основні зміни стосувалися оптимізації роботи з великими масивами даних та усунення технічних обмежень фільтрів і навігації, забезпечено збереження параметрів фільтрації під час переходів між сторінками, вдосконалено можливості експорту даних.

Отже, цифровізація у 2025 р. стала не лише інструментом оптимізації внутрішніх процесів, а й ключовим чинником підвищення відповідності діяльності Національного агентства європейським стандартам забезпечення якості та зміцнення довіри до результатів акредитаційних процедур.

4.4 Оцінювання ефективності механізмів забезпечення послідовності застосування критеріїв та надійності рішень щодо акредитації освітніх програм (2019-2025 рр.)

Відповідно до стандарту ESG 2.5, будь-які висновки або судження, сформовані за результатами процедур зовнішнього забезпечення якості, повинні ґрунтуватися на чітко визначених та оприлюднених критеріях, які застосовуються послідовно, та на доказах, зібраних і проаналізованих у процесі оцінювання. Вимоги EQAR додатково акцентують, що агентство має впроваджувати механізми забезпечення послідовності застосування критеріїв (consistency) та надійності ухвалення рішень (reliable decision-making) і бути спроможним продемонструвати ефективність цих механізмів.

З метою оцінювання ефективності механізмів формування результатів зовнішнього забезпечення якості, Національне агентство провело дослідження, яке поєднало теоретичний аналіз моделі акредитації та емпіричний аналіз практики акредитації освітніх програм у 2019-2025 рр. Детальний опис методології дослідження, повні статистичні результати та розширений аналіз представлено в окремому аналітичному звіті⁴⁷, підготовленому Національним агентством; у цьому підрозділі стисло викладено узагальнені результати зазначеного дослідження.

У межах дослідження послідовність застосування критеріїв оцінювання (consistency) визначається як застосування критеріїв за єдиним методологічним підходом і відповідно до встановлених процедур оцінювання, за якого подібні випадки за аналогічних умов призводять до співставних результатів оцінювання освітніх програм.

Надійність ухвалення рішень (reliable decision-making) означає формування рішень на основі доказів, зібраних і проаналізованих у процесі оцінювання, з дотриманням встановлених процедурних правил. Послідовність застосування критеріїв є необхідною передумовою та одним із ключових чинників забезпечення надійності ухвалення рішень у процедурах зовнішнього забезпечення якості.

Аналіз інституційної моделі акредитації засвідчив, що вона інтегрує взаємопов'язані нормативні, методологічні, процедурні та інституційні механізми, які забезпечують послідовність застосування критеріїв та обґрунтованість рішень. До таких механізмів належать, зокрема, єдина система Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, уніфікована шкала рівнів відповідності («А», «В», «Е», «F»), офіційні «Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми», формалізований алгоритм оцінювання, інструмент «Перелік суттєвих недоліків», інструктивні матеріали для експертних груп і галузевих експертних рад, система навчання і професійного розвитку експертів та членів ГЕР. Важливу роль у забезпеченні надійності рішень відіграє багаторівнева архітектура процедури акредитації. У межах цієї моделі експертна група здійснює первинний збір і аналіз доказів та пропозиції щодо оцінювання освітньої програми. Галузева експертна рада здійснює верифікацію звіту ЕГ з позиції галузевого контексту та коректності застосування методології, переві-

47 Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Забезпечення послідовності застосування критеріїв та надійності ухвалення рішень щодо акредитації освітніх програм в Україні (2019-2025 рр.): аналітичний звіт (проект). – Київ, 2026.

ряючи обґрунтованість висновків, встановлених рівнів відповідності та послідовність застосування критеріїв у межах галузі. Національне агентство забезпечує фінальну інституційну перевірку та ухвалює рішення щодо акредитації. Такий розподіл функцій формує послідовну багаторівневу модель оцінювання, у межах якої результати аналізуються та уточнюються на кожному етапі процедури. Важливим елементом цієї системи є процедура подання та розгляду мотивованих зауважень закладів вищої освіти до звіту експертної групи, проекту експертного висновку ГЕР, а також можливість аргументації на засіданні Національного агентства. Така процедура забезпечує уточнення фактичних обставин, додатковий аналіз аргументації та врахування позиції закладу вищої освіти під час подальшого розгляду матеріалів, що підсилює доказовість оцінювання.

Емпірична частина дослідження охопила повний масив рішень щодо 8578 освітніх програм, за якими у 2019–2025 роках було завершено процедуру акредитації. У межах цих процедур загалом було здійснено 78 672 оцінювання рівнів відповідності Критеріям. Аналіз включав порівняння пропозицій експертних груп, пропозицій галузевих експертних рад та рішень Національного агентства, а також дослідження змін рівнів відповідності Критеріям на послідовних етапах процедури.

Результати аналізу засвідчили високий рівень послідовності не лише в застосуванні критеріїв, а й у формуванні пропозицій щодо рішень.

На етапі розгляду матеріалів експертної групи та галузевої експертної ради пропозиції щодо типу рішення збігалися для 7254 освітніх програм (84,6 % від загальної кількості). Розбіжності становили 15,4 %, однак вони не мали одностороннього характеру: для 5,8 % освітніх програм пропозиція ГЕР передбачала підвищення типу рішення порівняно з пропозицією ЕГ, а для 9,7 % – його зниження. Такий розподіл не свідчить про системну тенденцію до підвищення або зниження типу рішення, а відображає функціонування механізму верифікації, у межах якого тип рішення може бути переглянутий за результатами додаткового аналізу. Показово, що найбільший рівень збігу між ЕГ і ГЕР спостерігався щодо рішення про акредитацію – у 6329 випадках, або 73,8 % від загальної кількості освітніх програм. Найчастіше пропозиції ЕГ та ГЕР відрізнялись у випадках, коли пропонувались рішення про акредитацію та умовну (відкладену) акредитацію (12,2 %), а також рішеннями про акредитацію та акредитацію із визначенням «зразкова» (2,0 %).

На рівні застосування Критеріїв узгодженість була ще вищою. Із 78 672 оцінювань рівнів відповідності за Критеріями пропозиції ЕГ збігалися з пропозиціями ГЕР у 73 529 випадках, що становить 93,5 % від загальної кількості оцінювань. Зміна рівня відповідності⁴⁸ хоча б за одним Критерієм була зафіксована у 5143 випадках, або 6,5 %. При цьому зміни також відбувалися в обох напрямках: у 2,0 % випадків ішлося про підвищення рівня відповідності, а у 4,5 % – про його зниження. Співвідношення частки змін рівня відповідності (6,5 %) та частки розбіжностей у пропозиціях щодо рішення (15,4 %) свідчить, що уточнення пропозиції пов'язане не з довільним переглядом результатів, а з оцінкою окремих Критеріїв, які мають найбільший вплив на тип рішення. Це підтверджує, що механізм верифікації

48 У межах цього дослідження під зміною рівня відповідності розуміється випадок, коли запропонований на наступному етапі процедури рівень відповідності за певним Критерієм відрізняється від рівня відповідності, запропонованого на попередньому етапі.

функціонує на змістовному рівні оцінювання, а не зводиться до формального перегляду висновків.

Динаміка змін рівнів відповідності на етапі ЕГ–ГЕР демонструє поступове калібрування практики застосування критеріїв. У 2019–2020 рр. частка змін була дещо вищою – 13,5 % у 2019 р. та 10,1 % у 2020 р., що відповідає початковому етапу функціонування моделі та формуванню практики застосування Критеріїв. У 2021–2024 рр. частка змін знижується та стабілізується у межах 4,3–6,0 %, що відображає уніфікацію підходів до оцінювання та накопичення спільного процедурного досвіду. У 2025 р. зафіксовано помірне зростання частки змін – 7,3 % у період 01-08.2025 та 6,5 % у період 09-12.2025, що припадає на оновлення нормативної бази та методичного інструментарію.

Аналіз змісту змін показує, що вони мають переважно точковий характер і концентруються у тих аспектах оцінювання, які потребують складнішої змістовної інтерпретації. На етапі ЕГ–ГЕР найбільша кількість і частота змін оцінок рівнів відповідності припадали на Критерій 2 – 1008 випадків, або 11,8 % від загальної кількості оцінювань за цим Критерієм, Критерій 6 – 760 випадків, або 8,8 %, та Критерій 7 – 658 випадків, або 7,7 %. У розрізі конкретних суттєвих недоліків найчастіше зміни стосувалися недоліків 2.2.3, 6.1.1, 7.1.4, 7.1.1 та 7.1.3. Така концентрація змін у Критеріях 2, 6 і 7 свідчить про підвищену увагу до параметрів, пов'язаних із структурою і змістом освітньої програми, кадровим складом та ресурсним забезпеченням, і водночас підтверджує, що коригування виникають передусім там, де оцінювання потребує додаткової професійної верифікації.

Додатково про коригувальний, а не радикальний характер змін свідчить і те, що найчастіше вони відбувалися: з рівня «А» на «В» – 2136 випадків (2,72 % від загальної кількості оцінювань), з рівня «В» на «Е» – 1388 випадків (1,76 %), а також з рівня «Е» на «В» – 887 випадків (1,13 %). Частота змін із рівня «А» на «В» після 2019–2020 рр. суттєво зменшилася – з 7,57 % у 2019 р. до 0,83 % у січні–серпні 2025 р., що свідчить про уніфікацію підходів до встановлення рівня «А». Зміни з «В» на «Е» та з «Е» на «В» упродовж років відбувалися з частотами, близькими до 1–3 %, що також підтверджує поступове калібрування практики оцінювання.

На користь тези про точковий характер змін свідчить і розподіл освітніх програм за кількістю Критеріїв, щодо яких на етапі ЕГ–ГЕР відбувалися зміни рівнів відповідності. Найчастіше зміни стосувалися одного Критерію – 1641 програма, або 19,1 % від загальної кількості освітніх програм, та двох Критеріїв – 866 програм, або 10,1 %. Випадки змін за трьома Критеріями були вже значно менш поширеними – 304 програми (3,54 %), за чотирма Критеріями – 111 програм (1,29 %), тоді як частка програм, щодо яких зміни охоплювали п'ять і більше Критеріїв, була меншою за 1 %. Така структура підтверджує, що розгляд на рівні ГЕР спрямований насамперед на уточнення окремих аспектів оцінювання, а не на системний перегляд висновків експертної групи.

Аналіз галузевого розподілу показав, що зміни рівнів відповідності за Критеріями та зміни пропозицій щодо рішень відбувалися практично в усіх галузях знань. Це свідчить про те, що механізм перевірки та уточнення оцінювання має системний характер і функціонує як універсальний елемент процедури акредитації, а не як явище, зумовлене особливостями окремих галузей. Водночас найбільшу кількість і частоту змін було зафіксовано у галузях 01 Освіта / Педагогіка, 05 Соціальні та поведінкові науки та 22 Охорона здоров'я, що відображає не галузеву упередженість, а складність застосування Критеріїв у відповідних

контекстах (наприклад, через відсутність стандартів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта) та потребу у змістовній верифікації.

На етапі ухвалення остаточних рішень Національним агентством рівень узгодженості є ще вищим. Пропозиції ГЕР щодо рішення збігалися з рішенням, ухваленим Національним агентством, для 8342 освітніх програм, або 97,2 % від загальної кількості. Зміни становили лише 2,8 %, причому і тут вони були збалансованими: для 1,7 % освітніх програм рішення Національного агентства передбачало підвищення типу рішення порівняно з пропозицією ГЕР, а для 1,1 % – його зниження. Найчастіше рішення Національне агентство відрізнялося від пропозицій ГЕР у випадках, коли ГЕР пропонувала рішення про умовну (відкладену) акредитацію, а Національне агентство ухвалювало рішення про акредитацію; частка таких рішень становила 1,42 % від загальної кількості. В інших випадках частка програм, за якими рішення Національного агентства не збігалося з пропозицією ГЕР, становила менше 1 %. Це свідчить про те, що зміни рішень мають переважно точковий і коригувальний характер.

На рівні застосування критеріїв зміни між ГЕР і Національним агентством були мінімальними. Із 78 672 оцінювань зміна рівня відповідності хоча б за одним Критерієм на етапі НА–ГЕР була зафіксована лише у 355 випадках, що становить 0,5 % від загальної кількості оцінювань. З них 201 випадок (0,3 %) стосувався підвищення рівня відповідності, а 154 випадки (0,2 %) – його зниження. Такий баланс додатково підтверджує відсутність односторонньої тенденції перегляду оцінювання. Коригування мали точковий характер і відбувалися в межах верифікаційної функції Національного агентства без ознак змін методологічних підходів до оцінювання. Найбільша кількість і частота змін оцінок рівня відповідності на цьому етапі були зафіксовані для Критерію 2 – 131 випадок (1,5 %), Критерію 6 – 50 випадків (0,6 %) та Критерію 8 – 43 випадки (0,5 %). У розрізі суттєвих недоліків найчастіше зміни стосувалися позицій 2.2.3, 2.5.1, 6.1.1 та 8.5.1. Найпоширенішими були зміни з рівня «Е» на «В» – 197 випадків (0,23 %) та з рівня «В» на «Е» – 97 випадків (0,11 %), що так само свідчить про коригувальний характер перегляду.

Розподіл освітніх програм за кількістю Критеріїв, щодо яких відбулися зміни рівня відповідності на рівні ГЕР–НА, також підтверджує точковий характер коригувань. У 1,7 % випадків зміни стосувалися лише одного Критерію, для двох Критеріїв – 0,8 %, а для трьох і більше – менше 0,2 % у кожній категорії. Отже, зміни рішень на рівні НА не мають системного або комплексного характеру, а зосереджені на окремих аспектах оцінювання. У галузевому розрізі такі зміни також були поодинокими і стосувалися практично всіх галузей, що підтверджує універсальний характер інституційної верифікації.

Загальна картина взаємодії трьох рівнів ЕГ, ГЕР, НА свідчить про високу стабільність моделі. Із усіх освітніх програм, для яких у 2019–2025 рр. було проведено акредитаційну експертизу, рішення Національного агентства було згодою з пропозиціями ЕГ і ГЕР для 7190 освітніх програм, або 83,9 % від загальної кількості. Згодою з пропозицією ГЕР і незгодою з пропозицією ЕГ рішення Національного агентства було для 1152 освітніх програм, або 13,4 %. При цьому Національне агентство підтримувало рішення зі зниженням рівня відповідності щодо 713 освітніх програм (8,3 %) та рішення з підвищенням рівня відповідності щодо 439 освітніх програм (5,1 %). Найбільша кількість змін у цій групі фіксувалась з рівня «В» на «Е», з рівня «Е» на «В» та з рівня «А» на «В», а самі зміни були

зумовлені насамперед уточненням оцінювання суттєвості окремих недоліків, у тому числі з урахуванням аргументів, поданих закладами вищої освіти в мотивованих зауваженнях до звіту ЕГ, проєкту висновку ГЕР або безпосередньо на засіданні Національного агентства, а також додатковою верифікацією висновків ЕГ щодо відповідності практик ознакам зразковості та інноваційності. Згодою з пропозицією ЕГ і незгодою з пропозицією ГЕР рішення Національного агентства було для 165 освітніх програм, або 1,9 %, що додатково підкреслює роль Національного агентства як незалежного рівня інституційного контролю, який не допускає автоматичного перегляду висновків ЕГ без достатніх підстав.

Показовими є випадки, коли Національне агентство не погоджувалося ані з пропозицією експертної групи, ані з пропозицією галузевої експертної ради. Таких справ упродовж 2019–2025 рр. лише 71, або 0,8 % від загальної кількості освітніх програм. Структура рішень свідчить про функціонування механізму фінальної інституційної валідації. У 34 випадках (47,9 %) Національне агентство ухвалило рішення про акредитацію, яке відрізнялося від пропозицій ЕГ та ГЕР щодо умовної (відкладеної) акредитації або щодо акредитації із визначенням «зразкова», що демонструє роль Національного агентства у забезпеченні послідовності дотримання вимог та уникненні як надмірної суворості, так і необґрунтованого завищення оцінки. У 13 випадках (18,3 %) Національне агентство ухвалило рішення про умовну (відкладену) акредитацію, не погодившись із пропозиціями щодо рішення про відмову в акредитації, що підтверджує функцію Національного агентства як органу, який надає закладам можливість виправити виявлені недоліки, якщо вони не мають фундаментального характеру і критичних наслідків для якості освіти. Водночас у 23 випадках (32,4 %) Національне агентство, навпаки, встановило наявність недоліків, суттєвість яких не була достатньо врахована на попередніх етапах оцінювання. В 1 випадку виявлені суттєві недоліки стали підставою для ухвалення рішення про відмову в акредитації. Це підтверджує, що Національне агентство виконує роль незалежного інституційного рівня перевірки, відповідального за остаточну обґрунтованість рішення. Для кожного із випадків було проаналізовано підстави та показано обґрунтованість рішення.

Отже, результати емпіричного аналізу свідчать про те, що модель акредитації освітніх програм, розроблена і впроваджена Національним агентством у 2019–2025 рр., загалом забезпечує високий рівень послідовності застосування критеріїв оцінювання та надійності ухвалення рішень. Порівняльний аналіз пропозицій експертних груп, галузевих експертних рад і рішень Національного агентства засвідчив високий рівень збігу оцінювань, а випадки відмінностей мають переважно точковий і коригувальний характер. Динаміка змін у часі свідчить про поступове калібрування практики застосування критеріїв, а їх концентрація в окремих Критеріях підтверджує змістовний, а не довільний характер верифікації. Триетапна архітектура ЕГ–ГЕР–НА функціонує як система послідовної перевірки й інституційного контролю, що забезпечує обґрунтованість рішень. Таким чином, закладені в модель акредитації нормативні, методологічні, процедурні та інституційні механізми загалом є ефективними інструментами забезпечення вимог ESG 2.5 щодо послідовного застосування критеріїв і надійності ухвалення рішень.

РОЗДІЛ 5. ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТАМ І РЕКОМЕНДАЦІЯМ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ESG 2015)⁴⁹

2025 рік став для Національного агентства ключовим у процесі досягненні першої стратегічної мети, а саме «набуття повного членства в Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та реєстрації у Європейському реєстрі агентств із забезпечення якості (EQAR)». У травні 2025 р. Національне агентство подало заявку на проходження зовнішнього оцінювання ENQA та EQAR, а у грудні 2025 р. відбувся візит європейських експертів, у рамках якого відбулися інтерв'ю з понад 80 учасниками, в тому числі й з представниками стейкхолдерів. Результати оцінювання будуть оприлюднені в першій половині 2026 р.

З метою проходження цього зовнішнього оцінювання Національне агентство підготувало звіт самооцінювання⁵⁰, у якому аналізуються основні здобутки й визначаються напрямки подальшого розвитку української системи забезпечення якості вищої освіти, а також реформи спрямовані на зближення з принципами Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), впровадження сучасних механізмів забезпечення якості, розширення автономії закладів вищої освіти, залучення студентів і роботодавців до управління якістю, а також протидію корупції. Звіт структуровано у 12 розділів: від загальних засад та історії Агентства до детального аналізу відповідності частинам ESG 2 та ESG 3, включно з відгуками стейкхолдерів, SWOT-аналізом, викликами та напрямками подальшого розвитку. Нижче наведено синопсис звіту самооцінювання.

Процес підготовки звіту та залучення стейкхолдерів

Підготовка до самооцінювання почалася ще у 2021 р. через розроблення попереднього звіту (за 2019–2021 рр.). Для усунення виявлених проблем Агентство сформувало Національний план дій на 2022–2023 рр. та долучилося до проєкту Erasmus+ SEQA-ESG 2, спрямованого на підтримку агентств у досягненні відповідності ESG. Безпосередня підготовка SAR-2025 розпочалася у травні 2024 р. зі збору даних, аналізу доказової бази та проведення регулярних робочих зустрічей. У грудні 2024 р. було затверджено розширену робочу групу для координації підготовки до зовнішнього оцінювання ENQA/EQAR. Перший проєкт звіту завершили наприкінці 2024 р. та оприлюднили з метою широкого обговорення із стейкхолдерами. У 2025 р. було організовано відкриті консультації та доопрацювання за результатами отриманих коментарів. Остаточну версію звіту затверджено у липні 2025 р. Значна увага під час створення SAR була звернена на залучення широкого спектру зацікавлених сторін: студентських об'єднань,

49 При підготовці матеріалів розділу використано ChatGPT 5.2 для пошуку й систематизації інформації, аналізу великих текстів, редагування та покращення стилістики

50 Self-Assessment Report of the National Agency for Higher Education Quality Assurance 2025 (SAR) / N. Stukalo, O. Trebenko, O. Knysh, A. Shylna. National Agency for Higher Education Quality Assurance, 2025. – 93 p. <https://cutt.ly/OtYuH7a1>

роботодавців, ЗВО, експертів, національних і міжнародних партнерів. Їхні відгуки були не формальні, а реалістично інтегровані у фінальний текст документа.

Система вищої освіти України та стан забезпечення якості

Звіт описує загальні характеристики української системи вищої освіти, мережу ЗВО різних форм власності (державні, комунальні, приватні), ключові тенденції щодо студентського контингенту, рівні та ступені освіти відповідно до Болонського процесу (молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії/доктор мистецтв), а також перелік галузей знань і спеціальностей, що переглядався у 2024 р. Окремо підкреслюється, що на систему вищої освіти суттєво вплинули: демографічний спад; соціально-економічні кризи; окупація територій та війна РФ проти України (з 2014 р. і повномасштабно з 2022 р.); релокація закладів освіти з тимчасово окупованих та прифронтових територій.

Також відповідно до вимог підготовки звітів самооцінювання для зовнішнього оцінювання ENQA/EQAR представлено історію, місію, структуру та ключові функції Національного агентства.

Зовнішнє забезпечення якості: акредитація освітніх програм

Центральною функцією Національного агентства є акредитація освітніх програм на рівнях бакалавра, магістра та PhD, що відповідно до законодавства є обов'язковою умовою для видання дипломів за програмою. Модель акредитації представлена як багатоступенева процедура: самооцінювання ЗВО → зовнішня експертиза → висновок ГЕР → рішення Національного агентства. Критерії оцінювання охоплюють 10 аспектів якості освітньої програми: від проектування та змісту до ресурсного забезпечення, прозорості та інтеграції навчання через дослідження. Окремо детально висвітлено адаптацію процедур у кризових умовах. Під час пандемії COVID-19 Агентство оперативно перевело діяльність у дистанційний режим і сформувало тимчасові процедури онлайн-оцінювання із відеофіксацією. Після початку повномасштабної війни у 2022 р. було введено механізм однорічної умовної (відкладеної) акредитації, що дозволив уникнути колапсу освітнього процесу та захистити право студентів на здобуття диплома, водночас підкреслюючи тимчасовий характер цього рішення і важливість повернення до повної процедури. У 2024/25 н.р. умовна акредитація обмежена випадками релокованих ЗВО та форс-мажорних обставин.

Внутрішня система забезпечення якості Національного агентства та професійні стандарти

Національне агентство визначає внутрішнє забезпечення якості як комплекс організаційних структур, процедур, політик і механізмів, що забезпечують відповідність місії, стратегії та ESG. Функціонування системи описано через стратегічний, тактичний та операційний рівні управління, з розподілом відповідальності між керівництвом, Секретаріатом, аналітичними структурами та експертним середовищем. Серед ключових принципів внутрішньої системи забезпечення якості визначено: ESG-відповідність, незалежність, ресурсну збалансованість, доброчесність, антикорупційні механізми, запобігання дискримінації, управління конфліктами інтересів та механізми зворотного зв'язку.

Міжнародна діяльність та інтеграція в європейський простір якості

Міжнародний напрям є одним зі стратегічних пріоритетів. Агентство активно розвиває співпрацю із зарубіжними QA-агенціями, підписавши 15 меморандумів для обміну практиками, вдосконалення процедур та розроблення нових інструментів оцінювання. Звіт також описує участь Національного агентства у міжнародних мережах та організаціях: афілійоване членство в ENQA (з 2020 р., подовжено у 2025 р.), повноправне членство у INQAAHE, CEENQA, ENAI, GAIN, а також ініціативи, пов'язані з академічною доброчесністю. Агентство також виступає партнером цілої низки проєктів Erasmus+ у сфері розвитку вищої освіти та її забезпечення якості, включно з SEQA-ESG 2.

Відповідність ESG (частини 3 та 2)

Розділ 8 SAR-2025 є центральним у частині самооцінювання, оскільки саме тут Національне агентство системно описує власний профіль, управлінську архітектуру, організаційну спроможність і практики зовнішнього забезпечення якості через призму відповідності третій частині ESG. Звіт підкреслює, що Агентство позиціонує себе не лише як регулятор або орган ухвалення формальних рішень щодо акредитації, а як інституцію, що формує культуру якості, забезпечує довіру до результатів оцінювання та підтримує сталість реформ у вищій освіті.

ESG 3.1 Activities, policy and processes for quality assurance (Діяльність, політика і процеси забезпечення якості)

У межах відповідності ESG 3.1 всі ключові процеси та політики агентства є формально закріпленими у внутрішніх регламентах і законодавчих нормах, узгодженими з ESG 2015 як рамкою для зовнішнього забезпечення якості, реалізованими через стандартизовані процедури, які застосовуються системно та прогнозовано.

З точки зору ESG 3.1, ключовим доказом є те, що Національне агентство здійснює зовнішнє забезпечення якості у форматі програмної акредитації, яка побудована на поєднанні самооцінювання закладу, незалежної експертизи, обговорення в галузевих експертних радах і колегіального ухвалення фінального рішення. Така багаторівнева модель, як підкреслюється у звіті, дає змогу відділити збирання доказів і аналіз від адміністративного впливу, а також забезпечує баланс професійного судження та процедурної дисципліни.

Проаналізовано практику адаптивності процедур до надзвичайних умов, не виходячи за межі рамки ESG. Як приклад, у звіті згадується системна перебудова процедур під час пандемії та повномасштабної війни (із дистанційними елементами роботи, інструментами документування та застосуванням тимчасових механізмів), що підтримало безперервність процесів та унеможливило руйнацію системи забезпечення якості. Водночас підкреслено принципову позицію: навіть тимчасові рішення не повинні перетворюватися на довготривале «спрощення стандартів», а мають бути винятком із чіткою логікою повернення до повної моделі.

ESG 3.2 Official status (Офіційний статус та інституційна легітимність)

Відповідно до ESG 3.2 Національне агентство фіксує, що має чіткий юридичний статус і визначені законом повноваження на здійснення зовнішнього забезпечення якості. Це означає, що:

- результати рішень агентства мають юридичні наслідки для освітніх програм і ЗВО;
- функції Агентства є частиною загальнонаціональної системи забезпечення якості;
- регламентовані механізми формування агентства, його повноважень та процедур є публічними і підзвітними суспільству.

Важливо, що «офіційний статус» трактується не лише як формальна легітимність, а як інституційний ресурс для впливу на культуру якості: через регулярні публічні звіти, консультації зі стейкхолдерами, аналітичні огляди, підготовку рекомендацій і презентації результатів діяльності.

ESG 3.3 Independence (Незалежність: організаційна, функціональна та незалежність результатів)

Окремий акцент у SAR-2025 зроблено на ESG 3.3, оскільки незалежність є ключовою передумовою довіри до агентства в умовах реформ, високої турбулентності та ризиків зовнішнього тиску.

Незалежність підтверджується через три взаємопов'язані рівні:

Організаційна незалежність – наявність автономії органів управління, відсутність залежності від виконавчих органів влади у процедурних рішеннях, визначеність структури, а також закріплення внутрішніх політик та процедур, які не можуть бути довільно змінені під зовнішнім впливом.

Функціональна незалежність – здатність реалізовувати процедури акредитації через експертне оцінювання та колегіальні рішення, де роль зацікавлених сторін обмежується поданням доказів та аргументів, але не управлінням результатом. Принциповим елементом виступає те, що рішення ухвалюються колегіально членами Національного агентства і ґрунтуються на документованих фактах.

Незалежність формальних результатів – рішення Агентства є остаточними у межах визначеного мандату; жоден орган влади або заклад не має повноважень скасувати чи змінити рішення агентства «адміністративним шляхом».

Водночас звіт підкреслює, що незалежність не означає закритості. Механізми відкритості, які знижують ризики тиску через прозорість процесів, включають:

- публічність результатів, критеріїв і рішень;
- доступність документів (звіт експертної групи/висновок галузевої ради/рішення Національного агентства) через інформаційно-комунікаційну систему;
- онлайн-трансляції засідань Національного агентства на офіційному YouTube-каналі як інструмент суспільного контролю.

Механізм апеляції як інструмент процесуальної справедливості

Окремим доказом ESG 3.3 є функціонування незалежної Апеляційної палати, куди можуть звертатися стейкхолдери у випадку сумнівів щодо обґрунтованості чи законності рішень. Наявність незалежної апеляційної процедури виводиться як показник того, що агентство прагне поєднати автономність рішень із правовими гарантіями справедливого процесу.

Отже, незалежність Національного агентства забезпечується не декларативно, а через комбінацію колегіальності, публічності, чітких регламентів, доказовості, запобіжників конфлікту інтересів і доступного механізму оскарження.

ESG 3.4 Thematic analysis (Тематичний аналіз)

За ESG 3.4 Агентство проводить регулярний аналіз результатів зовнішнього оцінювання, розглядаючи його як інструмент:

- покращення власних процедур;
- системного розвитку національної політики якості;
- формування рекомендацій для ЗВО та державної політики.

Звіт прямо зазначає, що під час процесів акредитації дані системно збираються, категоризуються та зберігаються, а перед аналітичним опрацюванням проходять перевірки на повноту і точність. У ролі інфраструктури виступає інформаційно-комунікаційна система акредитації. Результати тематичного аналізу пов'язані із практичними змінами: зокрема через посилення ролі студентів, забезпечення реального вибору дисциплін і поглиблення співпраці з ринком праці. Аналітичні результати також використовуються для постакредитаційного моніторингу; цільового інституційного зворотного зв'язку; оновлення інструктивних матеріалів, навчальних модулів та програм підготовки експертів. Інституційним підтвердженням відповідності ESG 3.4 є створення спеціалізованого відділу аналітично-тренінгового забезпечення, який отримав завдання забезпечувати обґрунтування управлінських рішень, розроблення прогнозів і вдосконалення політик у сфері якості.

ESG 3.5 Resources (Ресурсна забезпеченість, кадрова політика, сталість)

У межах ESG 3.5 проаналізована ресурсна база через призму кадрової, організаційної та управлінської спроможності. Звіт фіксує, що операційне управління здійснюється керівництвом Національного агенства та Секретаріату, які працюють на постійній основі, забезпечуючи сталість рішень і керованість процесів. Секретаріат виконує функції адміністрування ресурсів (фінансових, матеріальних, інформаційних), координації структурних підрозділів і реалізації політик. Звіт підкреслює, що функції підрозділів розмежовані регламентами, що зменшує ризики дублювання та підвищує відповідальність. Окремо описано кадрову політику: агенство здійснює добір персоналу самостійно відповідно до процедур відбору, які базуються на принципах рівності, відкритості та прозорості.

ESG 3.6 Internal quality assurance and professional conduct (Внутрішнє забезпечення якості та професійна етика)

У контексті ESG 3.6 підкреслено, що якість діяльності забезпечується не лише зовнішніми процедурами, а й внутрішніми правилами та професійними стандартами. Відповідність цього стандарту агенство пов'язує з наявністю:

- внутрішніх процедур оцінювання якості роботи;
- політик етики, прозорості, недопущення дискримінації;
- механізмів запобігання конфлікту інтересів;
- навчання й підтримки експертів та працівників (зокрема через програми, курси та відеоматеріали).

У звіті також фіксується системна робота з підвищення узгодженості рішень та покращення якості експертних висновків. На практичному рівні це забезпечується через навчання, семінари, вебінари, а також інструменти стандартизації експертного судження.

ESG 3.7 Cyclical external review of agencies (Періодичний зовнішній перегляд агентства)

У SAR-2025 задекларована готовність до періодичного зовнішнього перегляду відповідно до вимог ESG 3.7 та процедур ENQA/EQAR. Самозвітування позиціонується як частина циклу забезпечення якості на рівні агентства: збір доказів → рефлексія → формування зон розвитку → публічність і підзвітність.

Хоча формально відповідність частині другій ESG розкривається окремо в розділі 9 звіту самооцінювання, внутрішній зв'язок між частиною 3 і частиною 2 є очевидним – організаційна спроможність агентства (частина 3) визначає якість реалізації процедур зовнішнього забезпечення якості (частина 2).

ESG 2.1. Consideration of internal and external quality assurance (Зв'язок внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості)

Відповідність ESG 2.1 обґрунтовано тим, що методологія зовнішнього оцінювання програм прямо спирається на ESG 2015 та українське законодавство, а акредитація будується як механізм, який «підтягує» внутрішні системи якості в ЗВО до стандартів ESG частина 1. Ключовою складністю для України була слабка зрілість внутрішніх систем забезпечення якості у більшості ЗВО. Власне запуск нової моделі акредитації став стимулом для їх реального розвитку. Окремим компонентом відповідності визначено активну освітню/роз'яснювальну роботу Національного агентства із ЗВО щодо очікувань від внутрішніх процедур забезпечення якості, узгоджених з ESG. Зовнішня акредитація не підміняє внутрішню відповідальність ЗВО за якість, а формує рамку доказовості та розвитку, у якій ключовим «об'єктом» оцінювання є не лише навчальний план, а ефективність внутрішнього забезпечення якості освітньої програми.

ESG 2.2. Designing methodologies fit for purpose (Методологія, придатна до мети)

Методологія реалізується через циклічну програмну акредитацію для бакалаврських, магістерських і докторських програм й визначається як «holistic approach», орієнтований на безперервне поліпшення якості, із домінуванням якісного оцінювання відповідності встановленим критеріям та формуванням рекомендацій для вдосконалення. У звіті окреслено призначення методології: ідентифікувати відповідність критеріям, допомогти ЗВО побачити сильні/слабкі сторони, забезпечити об'єктивну інформацію стейкхолдерам, посилити довіру до вищої освіти та сприяти євроінтеграції України. Окремо до доказів ESG 2.2 віднесено системне вдосконалення регуляторної бази та процедур на підставі фідбеку стейкхолдерів і взаємодії з державними органами, з урахуванням витрат і навантаження на ЗВО в умовах воєнного стану. Як приклад «fit for purpose» рішень наведено розвиток постакредитаційного моніторингу як інструменту подальших дій, що не створює додаткового фінансового тиску (процедура здійснюється безоплатно).

ESG 2.3. Implementing processes (Реалізація процедур: передбачуваність, етапність, follow-up)

Відповідність ESG 2.3 продемонстровано через опис повного життєвого циклу акредитації: (1) самооцінювання ЗВО, (2) зовнішнє оцінювання експертною групою, (3) візит, (4) звіт експертної групи, (5) розгляд у ГЕР, (6) рішення

Національного агентства, (7) постакредитаційний моніторинг. Процеси є не лише визначеними, а й комунікованими всім учасникам. Водночас показана здатність зберігати процесну цілісність в умовах пандемії та воєнного стану (зокрема, через практичні інструменти для дистанційної організації візитів і підтримання необхідного рівня процедур). Також окремо підкреслено усунення нормативних бар'єрів для ефективного follow-up та формування послідовної процедури постакредитаційного моніторингу. Постакредитаційний моніторинг подається як ключовий елемент зрілості моделі зовнішнього забезпечення якості: ЗВО подає інформацію про зміни після акредитації та реагування на рекомендації/зауваження; Агенство підтверджує виконання або встановлює потребу додаткових дій із дедлайнами. Пілотування у 2024 р. та подальше масштабування описано як інституційне закріплення подальших дій.

ESG 2.4. Peer-review experts (Експерти)

У частині ESG 2.4 продемонстровано, що якість зовнішнього забезпечення якості залежить від компетентностей експертів і довіри до їхнього професійного судження. Тому агентство забезпечує вимоги до експертизи як у предметній галузі, так і в процедурі акредитації. Як доказ масштабованості та репрезентативності наводиться склад Реєстру експертів станом на травень 2025 р.: 4885 осіб (викладачі і студенти) з охопленням усіх галузей знань, гендерним балансом та регіональною диверсифікацією. Процедурно склад експертної групи формується профільним підрозділом Секретаріату. Вона включає голову та щонайменше двох експертів, один з яких є студентом (тобто студентська участь у оцінюванні вбудована в дизайн процедури). Додатково є механізми залучення роботодавців: представник роботодавця може бути включений до експертної групи за формалізованим запитом, а участь роботодавців у ГЕР є обов'язковою, щоб галузеві практики враховувались при розгляді кожної справи. Це позиціонується як чинник релевантності програм ринку праці. Міжнародний вимір у межах ESG 2.4 представлений як інструмент вирівнювання українських програм до практик ЄПВО: Національне агентство залучила міжнародних експертів та членів ГЕР; попри мовний бар'єр (усі етапи українською), міжнародна участь оцінюється як така, що посилює порівняльність і узгодження з ESG 2015. Окремий рівень зовнішнього оцінювання – галузеві експертні ради з вимогами до різноманітного складу (академічні представники, роботодавець, міжнародний експерт, студент). Для забезпечення незалежності рішень закріплено правило, що члени ГЕР не можуть входити до експертної групи в справах, які розглядає їхня рада.

ESG 2.5. Criteria for outcomes (Критерії для результатів)

Відповідно до ESG 2.5 зовнішнє оцінювання освітніх програм здійснюється за чітко визначеними й оприлюдненими критеріями, закріпленими в регламентах акредитації, а також через механізми забезпечення узгодженості рішень і тлумачення критеріїв. Як ключову ризикову зону Національне агентство визнає відмінності в трактуванні «суттєвих недоліків» між експертними групами та ГЕР. Відповіддю стало створення інструментів стандартизації, зокрема «Переліку суттєвих недоліків», тобто структуризація та уніфікація підходів до суттєвих недоліків і роз'яснення критеріїв зовнішнього оцінювання. Систематичні

вебінари/семінари для стейкхолдерів і процедури верифікації звітів також слугують механізмами послідовності рішень.

ESG 2.6. Reporting (Звітність)

Структура звіту експертної групи включає загальну інформацію, аналітику за критеріями із сильними/слабкими сторонами, підсумок і рекомендації. Аналітична частина має містити факти та докази щодо відповідності критеріям і обґрунтування рівня відповідності. Висновок ГЕР містить обґрунтовану оцінку за критеріями та мотивацію на основі самооцінювання, звіту експертів і коментарів ЗВО, включно з рекомендаціями щодо подальших дій. Елементами забезпечення якості звіту є перевірка його проекту Секретаріатом на узгодженість і ясність (без можливості впливу на рішення експертної групи), а також інструменти процесуальної справедливості: ЗВО може подати мотивований коментар щодо фактичних неточностей у звіті експертної групи; аналогічно можливі мотивовані коментарі щодо проекту висновку ГЕР у разі незгоди або виявлення помилкової інтерпретації фактів. Прозорість забезпечується також нормативно: перелік документів підлягає публікації на сайті ЗВО; рішення та матеріали також доступні в інформаційній системі Національного агенства.

ESG 2.7. Complaints and appeals (Скарги та апеляції)

Прогрес у частині відповідності критерію ESG 2.7 є суттєвим, оскільки Національне агенство здійснило суттєве інституційне доопрацювання для посилення незалежності та довіри. У 2019–2023 апеляції розглядалися Апеляційним комітетом, але за результатами самооцінювання 2021 р. було ідентифіковано потребу реформувати процедури скарг і апеляцій, оскільки комітет складався з членів Національного агенства. У 2023 р. було ініційовано зміни до законодавства, а у 2024–2025 запущено Апеляційну палату. Апеляційна палата визначена як постійний, незалежний, колегіальний орган з 5 членів, обраних на конкурсній основі на 2 роки; члени Агенства і ГЕР не можуть бути членами Палати. Конкурсна комісія має змішаний склад із представниками Агенства, МОН, роботодавців та студентства. Паралельно існує система скарг, що можуть подаватися під час самої процедури, а також формалізований порядок розгляду скарг щодо порушень процедури, упередженості, неетичної поведінки, невідповідності критеріям або порушення антикорупційних політик.

Звіт самооцінювання демонструє, що Національне агенство за період з 2019 р. сформувало інституційні та процедурні засади сучасної системи забезпечення якості вищої освіти відповідно до ESG 2015. Агенство розбудувало систему програмної акредитації, механізми відбору та навчання експертів, цифрові інструменти адміністрування процесів та комунікацій, а також підходи до внутрішнього забезпечення якості й управління ризиками. Одночасно у звіті визнається, що український контекст воєнного часу створює специфічні виклики: нестабільність інфраструктури, релокації, нерівні умови доступу до ресурсів, необхідність підтримки безпеки, але при цьому збереження стандартів довіри та академічної доброчесності. Відповіддю на це Національне агенство вважає подальший розвиток партнерств зі стейкхолдерами, міжнародну інтеграцію, поступовий перехід до інституційної акредитації, удосконалення постакредитаційного моніторингу.

ВИСНОВКИ

Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2025 році стала комплексним дослідженням, що складається з об'ємного фактичного матеріалу та багатовекторного аналізу усього спектру проблем, пов'язаних із оцінюванням зовнішніх та внутрішніх процесів забезпечення якості. Суспільно значущі показники кількості та критеріїв, що стосуються закладів вищої освіти, здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, дозволяють простежити зміни за останній рік.

На таку складну структуру, як система вищої освіти України, вплинули і впливають різноманітні параметри, як-от неподолані освітні втрати часів пандемії COVID-19, збройна агресія проти Української держави та її народу, що зумовили значну кількість негативних тенденцій. Зокрема, посилилася демографічна криза, недостатній рівень фінансового забезпечення та соціальної підтримки працівників сфери освіти, наявний і певний гендерний дисбаланс. Саме тому настільки важливим є питання відповідності вищої освіти завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, проаналізоване вже в першому розділі Доповіді. Нагадаємо, що для нашої країни воно набуває особливої ваги в контексті забезпечення постійного протистояння окупаційними військам, зокрема наукомісткої складової цієї боротьби, планування повоєнної відбудови, життєво необхідної для виживання нації модернізації науки та економіки, енергетичної безпеки та збереження людського капіталу. Констатуємо, що вища освіта в Україні та світі розглядається не лише як сектор підготовки фахівців у конкретній сфері, а як екосистема продукування рішень для сталого інноваційного розвитку суспільства – через дослідження, трансфер технологій, взаємодію з громадами та формування нових моделей відповідального лідерства.

Серед чинників, які безпосередньо впливають на стан вищої освіти, узагальнено вплив Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та нашу взаємодію з іншими учасниками процесів забезпечення якості вищої освіти. Визначивши своєю місією «забезпечувати сталість і послідовність розвитку культури якості вищої освіти та її захист через ефективне партнерство стейкхолдерів», Національне агентство послідовно спрямовує свою діяльність на усвідомлення усією освітянською спільнотою необхідності процедур забезпечення якості. На сьогодні ми розвиваємо культуру якості не лише завдяки принципу дотримання чітких вимог і застосування зрозумілих процедур, а через розуміння, що культура якості – світоглядна категорія, а не комплекс формальних вимог. Організовані Національним агентством численні семінари, тренінги, навчальні програми, розроблені методичні матеріали, платформи для обміну кращими практиками, коли колеги із закладів вищої освіти обмінюються досвідом й рішеннями, стали невід'ємною складовою діяльності активної частини освітянської громади, до якої залучається тисячі учасників щороку. І цей рік не став винятком. Опитування, зокрема, показали, що Український форум якості освіти (UQAF) став найвагомішою комунікаційною подією у сфері вищої освіти.

Залучення усіх зацікавлених сторін до розбудови культури якості вищої освіти є основним принципом діяльності Національного агентства. Такі процеси виходять за межі представництва в наших структурах. Справді, до складу

експертних груп та галузевих експертних рад входять викладачі та наукові співробітники, студенти, роботодавці та міжнародні експерти. При цьому залучення стейкхолдерів визначає спосіб прийняття рішень на всіх напрямках діяльності агентства. Ми постійно забезпечуємо участь зацікавлених сторін – від стратегічного планування до оцінювання впливу реалізованих рішень. Такий підхід дозволяє врахувати точки зору широкого кола учасників, включно із ЗВО, студентськими асоціаціями, роботодавцями, науковими установами та іншими організаціями. Нагадаємо, що запровадження будь-яких змін стає успішним лише тоді, коли відбуваються публічні консультації, вивчаються потреби і запити зацікавлених сторін. Національне агентство проводить регулярні опитування як серед безпосередніх учасників процесів (експертів, членів ГЕР, представників ЗВО), так і серед студентів, викладачів та роботодавців для оцінювання своєї ефективності та перспективних змін. Можемо констатувати, що завдяки наполегливій позиції Агентства та студентських організацій на практиці утверджено принцип студентоцентризму при формуванні політик українських університетів, наповненні освітніх програм, у системі вибірковості освітніх компонентів здобувачами вищої освіти. Відзначимо, що залучені учасники процесів і процедур системи забезпечення якості, зокрема й стейкхолдери, у переважній більшості розуміють і поділяють методологічні підходи до оцінювання освітніх програм.

Укотре зазначимо, що як досягнення, так і проблемні аспекти розвитку системи є результатами спільної роботи закладів вищої освіти і Національного агентства. Так, одним з очевидних здобутків цього року стало упорядкування процедур транскордонного забезпечення якості, зокрема через надання рекомендацій, проведення тренінгів для партнерських агентств та закладів вищої освіти.

У Доповіді відображено, що Національне агентство й надалі максимально адаптує процеси забезпечення якості до викликів воєнного стану. Так, у структурі Національного агентства працюють комітети, які мають важливий вплив на реалізацію політик та процедур у сфері забезпечення якості. Зокрема, Комітет з військової освіти зосереджується на підвищенні якості освіти у військових та закладах зі специфічними умовами навчання, забезпечуючи дотримання як стандартів ESG 2015, так і принципів підготовки фахівців НАТО. Комітет з акредитації освітніх програм розглядає звернення ЗВО, що постраждали від дій агресора, щодо можливої відкладеної акредитації освітніх програм відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 295 (16 березня 2022 р.) про акредитацію в умовах воєнного стану. Консультування з органами державної та місцевої влади, представниками Верховної Ради України спонукали Агентство до формування більш чітких вимог у застосуванні цих можливостей порівняно з попереднім роком. Якщо у 2024 р. рішення, прийняті відповідно до Постанови КМУ № 295, становили 52,0 % усіх рішень щодо акредитації освітніх програм, то у 2025 р. їхня частка зменшилась до 35,7 %.

Однак найважливішою частиною Доповіді, є її найбільш вимірювана складова – оцінювання освітніх програм за повною процедурою. Із усіх освітніх програм, щодо яких Національним агентством було проведено акредитаційну експертизу й ухвалено рішення у 2025 р., рішення про акредитацію прийнято щодо 1053 освітніх програм (72,1 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких прийнято рішення за повною процедурою), що є показником загальном стабільної діяльності закладів вищої освіти в Україні. Отримані результати демонструють, що структура рішень за результатами акредитації має виразну

галузеву специфіку та може використовуватися як аналітичний індикатор для подальшого виявлення системних проблем і формування цільових заходів із підвищення якості освітніх програм. Це вказує на вагомість діяльності галузевих експертних рад, які у своїй діяльності з верифікації звітів експертних груп забезпечують глибокий аналіз галузевого контексту.

Акредитаційні експертизи дозволили системно виявити низку поширених проблем у практиках забезпечення якості освітніх програм. Акредитаційні процедури, на жаль, засвідчили, що внутрішні системи забезпечення якості у багатьох закладах вищої освіти функціонували переважно на рівні нормативних документів і не завжди супроводжувалися регулярними практиками перегляду освітніх програм. Залучення роботодавців до формування змісту програм у значній частині випадків було епізодичним, а здобувачі освіти до процесів перегляду програм практично не залучались. Такі освітні програми були відповідно оцінені. Так, рішення про умовну (відкладену) акредитацію було ухвалене щодо 374 освітніх програм (25,6 % від загальної кількості освітніх програм, щодо яких прийнято рішення за повною процедурою) та рішення про відмову в акредитації – щодо 25 освітніх програм (1,7 % відповідно). Отже, менеджмент ЗВО має звернути увагу на питання, пов'язані із проектуванням та структурою і змістом освітніх програм, що позначається і на інших параметрах освітньої діяльності за ОП. Помітне зростання ідентифікованих суттєвих недоліків у 2025 р. спостерігається за Критеріями 6 Людські ресурси та 8 Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми.

У Доповіді також проаналізовані такі важливі явища, як реагування ЗВО на рекомендації та зауваження, отримані внаслідок акредитацій у попередні роки. Позитивним є відображений значний фактичний матеріал, що підтверджує – для багатьох освітніх програм умовна (відкладена) акредитація стала ефективним стимулом та рушієм для подальшого удосконалення. Система забезпечення якості цих закладів вищої освіти вплинула не лише на оновлення змісту, але й забезпечила посилення кадрового потенціалу, розвиток матеріально-технічної бази, значне розширення партнерства з роботодавцями, закордонними ЗВО та міжнародними організаціями тощо. Дані акредитаційних експертиз за 2025 р. засвідчили значне підвищення уваги закладів до ефективності та прозорості процедур забезпечення якості, цифровізації інструментів моніторингу та збирання зворотного зв'язку.

Водночас дані Доповіді вказують, що в певній групі ЗВО, очевидно, система внутрішнього моніторингу якості освіти є недостатньо ефективною, що не дозволяє ідентифікувати та усунути недоліки вчасно. До прикладу, недоліки за Критерієм 2. Структура та зміст освітніх програм для значної частини проаналізованих освітніх програм стали підставою для повторних рішень про умовну (відкладену) акредитацію – у деяких випадках другого або навіть третього поспіль. Частотними є також випадки, коли рекомендації стосовно усунення недоліків, не визначених за результатами попередньої акредитації як суттєві, ігнорувалися або лише частково виконувалися ЗВО. Очевидно, що системною проблемою для ЗВО залишається кадровий голод. Так, у половині проаналізованих ОП, які декілька разів поспіль отримували рішення про умовну (відкладену) акредитацію саме цей фактор став визначальним.

Разом з тим, ефективна кадрова політика дозволяє реалізовувати амбітні плани, програми. На наш погляд, лише широка автономія, самоврядність

українських університетів, дотримання ними стандартів та настанов спільного європейського освітнього простору є запорукою подальшого розвитку якості вищої освіти та її адаптації як до цілей сталого розвитку здатністю гідно відповісти на виклики сучасного нестабільного світу, проявити свої сильні сторони.

Вагоме місце в Доповіді посідає аналіз кращих практик у ЗВО, їх систематизація. Рішень про акредитацію з визначенням «зразкова» небагато, їх ухвалено лише щодо 9 освітніх програм (0,6 % від усіх акредитованих за повною процедурою освітніх програм). Водночас проаналізовані кращі практики реалізації освітніх програм підтверджують, що якість вищої освіти досягається там, де інновації, міжнародний досвід, технології та запити ринку праці інтегровані в цілісну стратегію розвитку ЗВО. Виявлені практики свідчать про багаторічну системну роботу, реалістичний аналіз наявних викликів та проблем, реагування на потреби учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів. При цьому ефективні моделі функціонування освітніх програм можуть стати прикладом, на який варто орієнтуватися у процесі постійного вдосконалення якості вищої освіти. Зазначимо особливу роль цифровізації процесів забезпечення якості, яку усвідомлюють не лише учасники зовнішнього оцінювання, а й ті, хто працює над удосконаленням процедур внутрішнього забезпечення якості в ЗВО. Усе більше університетів розвиває електронні системи, що допомагають збиранню відповідних даних та моніторингу реалізації ОП.

Організаційна та операційна незалежність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яка є запорукою якісних і об'єктивних підходів, не суперечить нашій готовності до постійної ефективної співпраці з іншими установами та інституціями. У 2025 році особливо активним стало партнерство із Національним агентством кваліфікацій, з яким постійно координуємо зусилля щодо якості ОП, які передбачають присвоєння професійних кваліфікацій. Утвердження позитивних напрацювань Національного агентства та закладів вищої освіти не було би можливим без співпраці з центральними органами виконавчої влади, передусім із тими з них, у віданні яких є заклади вищої освіти. Удосконалення якості освітніх програм разом із врахуванням галузевих підходів до процесів і процедур традиційно здійснюється у взаємодії з Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством охорони здоров'я України.

Значним є внесок представників Національного агентства у взаємодії з українськими парламентаріями, академічною спільнотою в підготовці проєкту та процесах ухвалення Закону про академічну доброчесність (грудень 2025), також безпосередньо пов'язаного із забезпеченням якості вищої освіти.

Разом із вагомими досягненнями і ефективно налагодженими процесами, впадає в око значне кількісне і якісне навантаження на Національне агентство, що ускладнюються повномасштабним вторгненням, тому саме у 2025 р. активізується осмислення та планування процесів диверсифікації зовнішнього оцінювання якості вищої освіти. Ефективним кроком щодо цього став зокрема спільний естонсько-український проєкт «Підвищення якості вищої освіти в Україні», присвячений апробації моделі інституційної акредитації — процедури, яка з часом може стати певним наступним етапом в організації оцінювання якості вищої освіти в Україні. Водночас Національне

агентство послідовно працює над розширенням практики змішаних та очних акредитаційних процедур, що, очевидно, позитивно впливає на всю систему, об'єктивність зовнішнього оцінювання та показує готовність до таких форматів українських закладів вищої освіти.

На завершення констатуємо: 2025 р. став для вищої освіти України особливим етапом – Національне агентство пройшло зовнішнє оцінювання ENQA та EQAR, продемонструвавши результати багаторічної роботи Агентства та закладів вищої освіти, що стало підтвердженням нашого спільного внеску у євроінтеграційні процеси України, стійкості та ефективності української вищої освіти – попри всі випробування і виклики.

Перелік скорочень

ОП – освітня програма

ЗВО – заклад вищої освіти

ОК – освітній компонент

ПРН – програмний результат навчання

ГЕР – галузева експертна рада

ID ОП – унікальний ідентифікатор освітньої програми у Єдиній державній електронній базі з питань освіти

Постанова КМУ № 295 – Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 р. № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану»

ВНУ – Волинський національний університет імені Лесі Українки

БДМУ – Буковинський державний медичний університет

ДДАЕУ – Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ДДМУ – Дніпровський державний медичний університет

ДДУВС – Дніпровський державний університет внутрішніх справ

ДНУ – Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Житомирська політехніка – Державний університет «Житомирська політехніка»

ЗАМ – Закарпатська академія мистецтв

ЗНУ – Запорізький національний університет

ЗУНУ – Західноукраїнський національний університет

ІДПЯЖ – Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України

ІС – Інститут соціології Національної академії наук України

ІСЩЛХ – Державна установа «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України»

ІФНМУ – Івано-Франківський національний медичний університет

ІФНТУНГ – Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ІЯД – Інститут ядерних досліджень Національної академії наук України

Каразінський університет – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

КНЕУ – Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

КНУ – Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КНУВС – Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

КПІ – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ЛДУБЖ – Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ЛДУВС – Львівський державний університет внутрішніх справ

ЛНМУ – Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

ЛНТУ – Луцький національний технічний університет

ЛНУ – Львівський національний університет імені Івана Франка

ЛНУВМБ – Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

ЛТЕУ – Львівський торговельно-економічний університет

МДПУ – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

НАВС – Національна академія внутрішніх справ

НДУ – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

НЛТУ – Національний лісотехнічний університет України

НТУ – Національний транспортний університет

НТУ «ДП» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

НУБіП – Національний університет біоресурсів і природокористування України

НУВГП – Національний університет водного господарства та природокористування

НУЛП – Національний університет «Львівська політехніка»

НУОУ – Національний університет оборони України

НУПП – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

НУФВСУ – Національний університет фізичного виховання і спорту України

НаУКМА – Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ОВА – Військова академія (м. Одеса)

ОНМА – Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

ОНТУ – Одеський національний технологічний університет

ОНУ – Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ПДАУ – Полтавський державний аграрний університет

ПДМУ – Полтавський державний медичний університет

Університет Ушинського – Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

СумДУ – Сумський державний університет

ТНМУ – Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України

УКД – Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила»

УКУ – Заклад вищої освіти «Український католицький університет»

Університет Грінченка – Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

ХНЕУ – Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ХНПУ – Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ХНУМГ – Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

ХНУРЕ – Харківський національний університет радіоелектроніки

ХНУ – Хмельницький національний університет

ХПІ – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЦНТУ – Центральноукраїнський національний технічний університет

ЧДТУ – Черкаський державний технологічний університет

ЧМА – Черкаська медична академія

ЧНУ – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Інформаційне видання

**ДОПОВІДЬ ПРО ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ,
ЇЇ ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАВДАННЯМ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА У 2025 РОЦІ**

Електронне видання

Автори

Андрій Бутенко
Яніна Гончаренко
Марина Даниленко
Ганна Денискіна
Олена Єременко
Олена Книш
Ірина Мордоус
Іван Назаров
Зоряна Орлик
Олександра Осіюк
Олександр Северін
Наталія Стукало
Оксана Требенко
Максим Фоломєєв
Олександр Хименко

Макетування: *Тамара Свердлик*

Верстка: *Яна Шмігель*

Підписано до друку 24.03.2026.

Формат 60×84/8.

Гарнітура «Rubik».

Умовн. друк. арк. 32,2

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти

Майдан Незалежності, 2, м. Київ, 01001

Свідоцтво про внесення суб'єкта господарювання

до Державного реєстру видавців, виготовлювачів

і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 8170 від 10.09.2024 р.

